T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

"SUÇ VE ÇOCUK" TEMALI AKADEMİK ÇALIŞMALARIN NİCELİKSEL VE NİTELİKSEL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ (1923-2016)

BURAK ACAR

DANIŞMAN
DOÇ. DR. ÖMER MİRAÇ YAMAN

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET PROGRAMI

İSTANBUL-2017

TEZ ONAYI

İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Sosyal Hizmet Programında Yüksek Lisans öğrencisi Burak ACAR tarafından Doç. Dr. Ömer Miraç YAMAN'ın danışmanlığında hazırlanan "Suç ve Çocuk Temalı Akademik Çalışmaların Niceliksel ve Niteliksel Olarak Değerlendirilmesi (1923-2016)" başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından. 18/07/2017 tarihinde yapılan Tez Savunma Sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Doç.Dr.Orhan KOÇAK
İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

Jüri-Danışman

Doç.Dr.Ömer Miraç YAMAN
İstanbul Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

Jüri

Doç.Dr.Bedrettin KESGİN
Yalova Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Burak ACAR

İTHAF

Doğacak çocuğuma ve tüm çocuklara…

TEŞEKKÜR

Araştırmamın veri toplama aşamasında ve tez yazım sürecinde yardımını ve vaktini esirgemeyen çok kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Ömer Miraç YAMAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Üzerimdeki emeklerini ve haklarını asla ödemeyeceğimi bildiğim çok değerli Annem ve Babam; kıymetli kardeşim Buğra ACAR; tez aşamasında tecrübelerinden ve bilgilerinden faydalandığım ağabeyim Abdullah Sabit TUNA; yol arkadaşlarım sevgili Rabia ERTEN ve Hakan KARAMAN ve hayatımın her anında olduğu gibi yoğun ve zorlu geçen bu süreçte de ortaya koyduğu fedakarlık ve sağladığı motivasyon ile kendisini sürekli yanımda hissettiğim pek kıymetli eşim Reyyan ACAR'a sonsuz şükranlarımı sunuyorum…

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI ..... **İİ**
İTHAF……..... **İİİ**
TEŞEKKÜR ..... **V**
İÇİNDEKİLER ..... **Vİ**
TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **Xİİ**
GRAFİKLER LİSTESİ..... **Xİİİ**
ÖZET…. ..... **XV**
ABSTRACT..... **XVİ**
1. GİRİŞ VE AMAÇ **1**
1.1. Problemler ve Alt Problemler 1
1.2. Amaç 1
1.3. Önem..... 1
1.4. Sayıltı 2
1.5. Sınırlılık 2
2. GENEL BİLGİLER..... **3**
2.1. Kavramsal ve Kuramsal Yapı 3
2.1.1. Suç Kavramı..... 3
2.1.2. Disiplinlerarası Suç Tanımları ve Metadolojisi 8
2.1.3. Teoriler Işığında Suç Çalışmalarının Tarihi 13
2.1.3.1. Klasik Okul (1700-1800) 14
2.1.3.2. Yeni (Neo) Klasik Okul 17
2.1.3.2.1. Caydırıcılık Teorisi 19
2.1.3.2.2. Rasyonel Seçim Teorisi 20
2.1.3.2.3. Rutin Aktiveler Teorisi 21
2.1.3.3. Pozitivist Okul 22
2.1.3.3.1. Biyolojik Kuramlar 23
2.1.3.3.1.1. Erken Dönem Biyolojik Çalışmalar..... 23
2.1.3.3.1.2. Somatotip Okul ve Çağdaş Biyolojik Çalışmalar 28
2.1.3.3.1.3. Genetik Yapı ve Suç 30
2.1.3.3.1.4. Biyokimyasal/ Hormonel Yapı ve Suç 30

2.1.3.3.2. Psikolojik Kuramlar 31
2.1.3.3.2.1. Zeka ve Suç Çalışmaları 31
2.1.3.3.2.2. Psikanalitik Teoriler 32
2.1.3.3.2.3. Kişilik Teorileri 32
2.1.3.3.2.4. Toplumsal Öğrenme Teorisi 34
2.1.3.3.2.5. Bilişsel- Gelişimsel Teoriler 34
2.1.3.3.3. Sosyal Kuramlar 36
2.1.3.3.3.1. Sosyal Yapı Teorileri 39
2.1.3.3.3.1.1. Sosyal Düzensizlik Teorisi 39
2.1.3.3.3.1.2. Gerilim Teorisi 41
2.1.3.3.3.1.2.1. Durkheim Ve Anomi Teorisi 41
2.1.3.3.3.1.2.2. Merton Ve Gerilim Teorisi 41
2.1.3.3.3.1.2.3. Agnew Ve Genel Gerilim Teorisi 43
2.1.3.3.3.1.3. Kültürel Sapma Teorileri 44
2.1.3.3.3.1.3.1. Suçlu Alt Kültür Teorileri 44
2.1.3.3.3.1.3.2. Ayırıcı Fırsat Teorisi 45
2.1.3.3.3.2. Sosyal Süreç Teorileri 46
2.1.3.3.3.2.1. Sosyal Öğrenme Teorisi 46
2.1.3.3.3.2.1.1. Ayırıcı Birleşimler Teorisi 47
2.1.3.3.3.2.1.2. Ayırıcı Güçlendirme Teorisi 49
2.1.3.3.3.2.1.3. Etkisizleştirme Teorisi 50
2.1.3.3.3.2.2. Sosyal Kontrol Teorisi 50
2.1.3.3.3.2.3. Sosyal Tepki Teorisi 52
2.1.3.3.3.3. Çatışma Teorileri 54
2.1.4. Çocukluk Kavramı ve Tarihsel Gelişimi 55
2.1.4.1. Suça Sürüklenen Çocuklar 61
2.1.4.2. Suça Sürüklenen Çocukların Genel Görünümü 64
2.2. Çocuk Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet 66
2.2.1. Çocuk Adalet Sistemi 66
2.2.2. Çocuk Adalet Sisteminin Uluslararası Temelleri 68
2.2.2.1. Çocuk Hakları 68
2.2.2.2. Pekin (Beijing) Kuralları 70
2.2.2.3. Riyad İlkeleri 71
2.2.2.4. Havana Kuralları 72

2.2.3. Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Unsurları 73
2.2.3.1. Çocuk Mahkemeleri....73
2.2.3.2. Çocuk Ceza İnfaz Kurumları 76
2.2.3.3. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı....77
2.2.3.4. Kolluk Kuvvetleri 78
2.2.3.5. Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı....80
2.2.3.6.Çocuk İzlem Merkezleri ve Çocuk Koruma Araştırma ve Uygulama Merkezleri…......81
2.2.4. Çocuk Adalet Sistemi İçerisinde Bir Disiplin ve Meslek Olarak Sosyal Hizmet…….....82
2.2.4.1. Adli Sosyal Hizmet....84
2.2.4.2. Adli Sosyal Çalışmacıların/Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve Görevleri….85
3. GEREÇ VE YÖNTEM....89
3.1. Araştırmanın Yöntemi 89
3.2. Araştırma Evreni/Grubu....89
3.3. Araştırma Örneklemi 89
3.4. Verilerin Toplanması 90
3.5. Verilerin Analizi 92
4. BULGULAR....94
4.1. Genel Bulgular....94
4.1.1. Kaynak Türlerine İlişkin Bulgular....94
4.1.2. Yıllara İlişkin Bulgular 95
4.1.3. Tez Çalışmalarına İlişkin Bulgular....97
4.1.4. Yazarlara İlişkin Bulgular....100
4.2. Tematik Bulgular 103
4.2.1. Çocuk Adalet Sistemi, Çocuk Hakları/Hukuku, Yasal Düzenlemeler, Kolluk Kuvvetleri, Adli Sistem 103
4.2.1.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 103
4.2.1.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 105
4.2.1.3. Makale Künyeleri....106
4.2.1.4. Tez Künyeleri....117
4.2.1.5. Kitap Künyeleri....122
4.2.2. Çocuk Mahkemeleri, Yargılama....126

4.2.2.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 126
4.2.2.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 128
4.2.2.3. Makale Künyeleri.....129
4.2.2.4. Tez Künyeleri.....137
4.2.2.5. Kitap Künyeleri.....140
4.2.3. Ceza İnfaz Kurumları, Islah/eğitim evleri, Denetimli Serbestlik, Tutuklu ve Hükümlü Çocuklar.....142
4.2.3.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 142
4.2.3.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 144
4.2.3.3. Makale Künyeleri.....144
4.2.3.4. Tez Künyeleri.....151
4.2.3.5. Kitap Künyeleri.....157
4.2.4. Göç, Kentleşme, Yoksulluk, Gecekondu, Çevresel faktörler, Fiziksel Mekanlar, Ekonomik Etkenler 159
4.2.4.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 159
4.2.4.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 161
4.2.4.3. Makale Künyeleri.....161
4.2.4.4. Tez Künyeleri.....165
4.2.4.5. Kitap Künyeleri.....168
4.2.5. Aile (Parçalanmış, Boşanmış vb.), Akran, Okul, Sosyal Çevre, Toplumsal Nedenler, Sosyo-demografik Özellikler 169
4.2.5.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 169
4.2.5.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 170
4.2.5.3. Makale Künyeleri.....172
4.2.5.4. Tez Künyeleri.....184
4.2.5.5. Kitap Künyeleri.....192
4.2.6. Çocuk Suçluluğu, Suça Sürüklenen Çocuk, Suçlu Gençler.....194
4.2.6.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 194
4.2.6.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 195
4.2.6.3. Makale Künyeleri.....197
4.2.6.4. Tez Künyeleri.....209
4.2.6.5. Kitap Künyeleri.....212

4.2.7. Psikiyatri, Psikoloji, Adli Olgu, Adli Psikiyatri, Kişilik Özellikleri, Zeka, Bilişsel Durum, Psiko-sosyal 216
4.2.7.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 216
4.2.7.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 217
4.2.7.3. Makale Künyeleri 218
4.2.7.4. Tez Künyeleri 225
4.2.7.5. Kitap Künyeleri 232
4.2.8. Suçun Nedenleri, Islah, İyileştirme, Suçun Önlenmesi 233
4.2.8.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 233
4.2.8.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 235
4.2.8.3. Makale Künyeleri 236
4.2.8.4. Tez Künyeleri 244
4.2.8.5. Kitap Künyeleri 248
4.2.9. Medya, Televizyon, Basında Temsil, Video Oyunlar, Kitle İletişim Araçları… 250
4.2.9.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 250
4.2.9.2. Dönemsel olarak Değerlendirme 250
4.2.9.3. Makale Künyeleri 251
4.2.9.4. Tez Künyeleri 253
4.2.9.5. Kitap Künyeleri 254
4.2.10. Madde Bağımlılığı, Yasa dışı/ Uyuşturucu Madde Kullanımı 255
4.2.10.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 255
4.2.10.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme 255
4.2.10.3. Makale Künyeleri 256
4.2.10.4. Tez Künyeleri 257
4.2.10.5. Kitap Künyeleri 258
4.2.11. Diğer 258
4.2.11.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme 258
4.2.11.2. Dönemsel Olarak değerlendirme 259
4.2.11.3. Makale Künyeleri 259
4.2.11.4. Tez Künyeleri 263
4.2.11.5. Kitap Künyeleri 267
5. TARTIŞMA 271
KAYNAKLAR **..... 276**

ÖZGEÇMİŞ 288

TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1: Adli Sicil: Yıllar göre Çocuk Mahkemesinde Görülen Davaların Karar Sayıları

Tablo 2: “Çocuk ve Suç” Alanında Üretilmiş Olan Tez Çalışmalarının Konularına Göre Dağılımı

Tablo 3: "Çocuk ve Suç” Alanında Üretilmiş Olan Tez Çalışmalarının Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Şekil 1: Rutin Aktiviteler Teorisi'nin 3 Faktörü

Şekil 2: Sheldon'un Vücut Tipleri

Şekil 3: Merton'un Uyum Modelleri

Şekil 4: Sosyal Bağ Unsurları

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: “Çocuk ve Suç” Alanında Üretilmiş Olan Akademik Yayınların Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 2: “Çocuk ve Suç” Alanında Üretilmiş Olan Akademik Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 3: “Çocuk ve Suç” Alanında Üretilmiş Olan Makale, Tez ve Kitap Yayınlarının Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 4: “Çocuk ve Suç” Alanında Üretilmiş Olan Tez Çalışmalarının Türlere Göre Dağılımı

Grafik 5: "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Makale Çalışmalarının Yazarlara Göre Dağılımı

Grafik 6: "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Kitap Çalışmalarının Yazarlara Göre Dağılımı

Grafik 7: Tema 1: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 8: Tema 1: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 9: Tema 2: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 10: Tema 2: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 11: Tema 3: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 12: Tema 3: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 13: Tema 4: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 14: Tema 4: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik15: Tema 5: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 16: Tema 5: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 17: Tema 6: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 18: Tema 6: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 19: Tema 7: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 20: Tema 7: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 21: Tema 8: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 22: Tema 8: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 23: Tema 9: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 24: Tema 9: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 25: Tema 10: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 26: Tema 10: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 27: Tema 11: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Grafik 28: Tema 11: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

ÖZET

Acar, B. (2017). "Suç ve Çocuk" Temalı Akademik Çalışmaların Niceliksel ve Niteliksel Olarak Değerlendirilmesi (1923-2016). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, İstanbul.

Bu araştırmanın amacı, "çocuk ve suç" alanına ilgisi olan ve bu alanda çalışma yapan herkes için kapsayıcı bir literatür ve değerlendirme sunmaktır. Bu amaç çerçevesinde üniversite kütüphanelerinde, internet veri tabanlarında ve ilgili alanda görev yapan akademisyenlerin eserlerinde yer alan makale, tez ve kitap çalışmaları ve kaynakçaları araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. 1923-2016 yılları arasında Türkiye'de ortaya konulmuş olan akademik çalışmaların derlenmesi amacıyla literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Daha sonra elde edilen künyeler belirlenen on bir (11) temaya ayrılarak tasnif işlemi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular konu, yıl, yazar ve tür bakımından nitel ve nicel anlamda değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırma sonunda "çocuk ve suç" alanında yapılmış 699 makale, 342 tez ve 163 kitap çalışmasına ulaşılmış ve elde ettiğimiz veriler grafiklerle açıklanmıştır. Çalışmanın sonucunda, ilgili konu bağlamında çalışmalar yürüten araştırmacı, uygulayıcı ve öğrencilere yönelik tespitler ve görüşler sunulmuştur.

Anahtar Kavramlar: Çocuk Suçluluğu, Suç, Literatür Tarama, Bibliyografya

ABSTRACT

Acar, B. (2017). Quantitative and Qualitative Evaluation of "Juvenile and Crime" Themed Academic Studies (1923-2016). Istanbul University Institute of Health Sciences, Department of Social Work, Master Thesis, Istanbul.

The purpose of this research is to provide an inclusive literature and assessment for anyone who is interested in the field of "juvenile and crime" and who is working on this field. Articles, thesis and book studies and welding books which are included in university libraries, internet databases and academicians who work in the related field have been evaluated within the scope of this research. Literature search method was used to compile the academic studies that were published between 1923-2016. Afterwards, the obtained mastheads were divided into 11 designated themes and the classification process was carried out. The findings were evaluated qualitatively and quantitatively in terms of year, author and genre. At the end of the research, 699 articles, 342 theses and 163 books in the field of "juvenile and crime" were reached and the data we obtained are explained with the graphics. The end of this research, findings and opinions were developed for researchers, practitioners and students who work in the context of the related subject.

Key Words: Juvenile Delinquency, Crime, Literature Search, Bibliography

1. GİRİŞ VE AMAÇ

1.1.Problemler ve Alt Problemler

1923-2016 yılları arasında "Çocuk ve Suç" temasında yapılmış olan akademik çalışmalar nelerdir ?

Alt Problemler

Elde edilen künyelerin

1. Türlere

2. Konulara

3. Yıllara

4. Yazarlara

5. Temalara göre dağılımları nelerdir?

1.2.Amaç

Araştırma, "Çocuk ve Suç" temalı akademik yayınları bir araya getirerek geçmişten günümüze tarihsel süreç içerisinde nesnel bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma sonrasında elde edilecek bulguların akademik literatürde öne çıkan konuları, isimleri ve temaları ortaya koyarak ve eksik kalan alanların tespitini kolaylaştırarak bundan sonra yapılacak çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.3.Önem

Ulusal ve uluslararası düzeyde suça sürüklenen çocuk sayısında ciddi artış yaşanmakta bu durum gerek teorik gerekse uygulama boyutunda yapılacak akademik çalışmaları zorunlu hale getirmektedir. Günümüze kadar olan süreçte "Çocuk ve Suç" temalı akademik çalışmaların bir araya getirilerek sunulamamış olması ve var olan çalışmalar üzerine kapsamlı sayılabilecek bir değerlendirme yapılamamış olması ciddi eksiklik olarak görülmektedir. Bu yönüyle derleyici bir çalışma özelliği taşıyan bu

araştırmanın, alanda çalışma yapacak olan akademisyenlere, uygulayıcılara ve öğrencilere büyük bir kolaylık ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4.Sayıltı

Çalışma süresince veri tabanları ve akademik yayınlardan elde edilen kaynakça bilgilerinin doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılık

Eski dönemli akademik yayınların kütüphane kataloglarında yer almaması veya elektronik ortama aktarılmaması durumundan kaynaklı olarak sınırlıda olsa eksik kalan kısımların olabileceği unutulmamalıdır. Ayrıca yabancı dilde yayınlanan eserler bibliyografik değerlendirmeye tabi tutulmamışlardır. Son olarak bir yayının (künyenin) birden çok temayı içerisinde barındırabilecek kapsamda olması ve bu tür bir durumda tercihin tarafımızca uygun görülen yalnızca bir tema için kullanılmış olması göz önünde bulundurulması gereken bir başka konudur.

2. GENEL BİLGİLER

2.1.Kavramsal ve Kuramsal Yapı

2.1.1. Suç Kavramı

İnsanlık kendisini gruplar, kümeler veya topluluklar halinde yaşamaya başlaması ile birlikte kendiliğinden var olan bir sosyal yapı içerisinde bulmuştur. İhtiyaçtan doğmuş olan sosyal yapı daha sonra sosyal bir düzen ihtiyacı hissetmiştir. İçinde bulduğu düzeni sorunsuz bir şekilde sürdürme isteği insanlığın en önemli amacı haline gelmiştir. Sorunsuz toplumsallık ihtiyacı insanları bir "normallik" üretmesine ve bulunduğu sosyal yapıdaki tüm insanları bu normallik algısı etrafında birleştirmeye zorlamıştır. Normallik kendisini normal olmayan ve sosyal yapı içinde kabul edilmeyen bir davranışın veya düşüncenin karşısında tanımlamıştır. Karşıtlık üzerine kendini var etmiş olan "normallik" *sapma* ve *kontrol* olmak üzere iki kavramı kendisine dayanak olarak görmüştür. Bu noktada üzerinde duracağımız ilk kavram *sapma davranışı ve sapmış düşünce*[1]dir.

İnsanlar tarih boyunca var olanı korumayı daha çok önemsemişlerdir. Bu özelliklerinden hareketle oluşturdukları kurallar çerçevesinde toplumsal bir yapının sürdürülebilmesinin insanlık tarihindeki önemi yüzyıllardır devam etmektedir. Normalliğin çerçevesini de bu kurallar kapsamında belirleyerek toplumsal yapıya bir meşruiyet zemini aramışlardır. Böylesi bir düşünsel alt yapı ile kurulmuş toplumlar, üyelerinin uymak için çaba gösterdiği veya uymaya zorlandığı normlardan ve toplumsal kabullerden davranış ve düşünsel anlamda uzaklaşmayı sapma olarak nitelemiştir (Oktik, 2013, ss.5). Sapma davranışı kimi zaman gelenek ve görenekten, kimi zaman dini kurallardan kimi zaman ise yasa, kanun gibi yazılı kurallardan olmaktadır. Bu kurallar sapmış bir davranışı toplumsal yapının varlığına ve sürdürülebilmesine ciddi birer tehdit olarak görmektedir. Tam da bu noktada normalliğin diğer dayanak noktası devreye giriyor yani *sosyal kontrol*. Bu yapı içerisinde insanların canlarının ve mallarının korunamamasına dönük kaygıları beraberinde kendilerini güvende hissetme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Aslında bu durum tamda Maslow'un (1943, ss.376) insanın fizyolojik ve biyolojik gereksinimlerin karşılanmasından sonra ortaya çıktığını iddia

[1] Bağlı bulunduğu kurallarda suç olarak kabul edilen davranış ve düşünceleri ifade etmektedir.

ettiği güvenlik gereksinimine karşılık gelmektedir. Sosyal yapıya tehdit olma potansiyeline de sahip insanın kontrol edilmesi yine insanlar tarafından talep edilmiştir. Normal insanın güvende olması için normal olmayan sapmış davranışlar kontrol edilecek böylelikle var olma ve kendini gerçekleştirme çabasında olan insanlar ve oluşturdukları sosyal düzen güven içinde kalacaktır (İçli, 2007, ss.22). Ancak ilk insanlardan bu zamana kadar sosyal düzenin güvenliği için harcanan çaba suç olarak kabul edilen sapmış fiil ve düşünceleri hiçbir zaman yok edememiş ancak azaltabilmiştir. Özellikleyüzyıllar boyunca yaşanan insanlık tecrübesi normların ihlalini Homo Homini Lupus[2] düşüncesi ile ilişkilendirerek modern dönemin suç ve suçluluk algısını derinden etkilemiştir. Bu bakımdan suç antik çağlardan modern çağlara kadar her zaman insanlığın gündeminde önemli bir konu olarak varlığını ve güncelliğini sürdürmüştür.

Suçluluk; dinlerin, yasa ve kuralların, edebiyatın, tiyatronun, yazılı ya da sözlü diğer eserlerin içerisinde kendine her zaman yer bulmuş ve çeşitli nedenlerle önem atfedilen bir konu olmuştur. Habil ve Kabil üzerinden Semavi dinlerin kitaplarına, Kral Oidipus'un babasını öldürüp annesiyle evlenmesini konu aldığı ensest ilişki üzerinden M.Ö 428 yılında Sophokles'in Yunan tregedyasına, ilk anayasa olarak kabul edilen ve M.Ö 1750'lerde yazılan Hammubari Kanunlarına, M.Ö 452 yılında Roma Hukukunun temelleri olan 12 Levha kanunlarına, binlerce yıl nesilden nesile aktarılan törelere konu olmuştur. Ancak çok farklı zamanlarda çok farklı yerlerde önemli bir konu olan suç ve suçluluk hakkında evrensel bir tanım bulmak oldukça zordur. Çünkü suçun varlığı ve tespiti noktasında birçok belirleyen vardır. Farklı zamanlar, farklı toplumlar, farklı yönetimler ve yönetim tarzları, bölgesel ve kültürel kimlikler, siyasi ve ideolojik güçler, dini ve geleneksel inançlar suçun tanımlanmasında belirleyici faktörler olarak kabul edilebilir. Daha da somutlaştıracak olunursa tarihsel süreç içerisinde suç ve suçluluğunun en önemli belirleyenleri tabular/ gelenekler, dinler ve son dönemde de Fransız İhtilali ile birlikte laiklik/ demokrasi özelinde kişi-kişi, kişi-toplum ve toplum-toplum arasındaki kuralları belirleyen hukuk kurallarıdır (Altunbaş, 2015, ss.7). Bu üç belirleyenin farklı bölgelerde farklı şekillerde birbirini etkilediği bir gerçektir. Ancak yukarıda da ifade

---

[2] Materyalist yaklaşıma sıkı sıkı sıkıya bağlı olan Thomas Hobbes insanın var oluş halini "herkesin herkesle savaş durumu" olarak, insanın kendisini ise öz-çıkar tarafından belirlenen bencil bir varlık olarak tanımladığı düşüncelerini bir kez daha ancak kavramsal olarak ilk kez "*insan insanın kurdudur"* şeklinde ifade ettiği Latince bir deyimdir. (Bkz: Cevizci, Ahmet, Felsefe Sözlüğü, İstanbul, Say Yayıncılık, 2011, S. 211.)

edildiği gibi yer-zaman-mekan örüntüsünde düşünüldüğünde suçun oldukça değişken bir sınıflandırmaya tabii olduğu açıktır.

Suç kavramı bulunduğu çağlara ve zamanlara, coğrafya ve kültürlere, inanç sistemlerine, vatandaşı olduğu devletin yönetim sistemine, içinde bulunduğu kurumlara hatta ekonomik sistemin yapısına göre dahi farklı şekilde tanımlanmıştır. Örneğin; Ortaçağ'ın erken dönemlerinden itibaren cinler, periler, insanüstü varlıklar gibi tabular ve şeytani korkular suç davranışının en önemli nedeni olarak kabul görülmekteydi. Bu tür nedenlerle sosyal normlardan sapmış olmak insanın işlediği günahların bir bedeli olarak görülmekteydi. Bu bedel ise ancak yakılarak ödenirdi. Bu kapsamda Fransız şehri Lorraine'deki engizisyonun başında olan Nicholas Remy, 1581 ve 1590 yılları arasında 900 büyücü ve cadının ölene kadar yakılmasını emretmiş, aynı şekilde Almanya'nın Trier şehrinin piskoposu Peter Binsfield ise yalnızca bu şehirde 6.500 kişinin ölümünü emretmiştir. On altı ve on yedinciyüzyıllarda Avrupa genelinde büyü için yaklaşık 100.000 kişi yargılanmıştır. Özellikle cinlenmiş insanların tedavi yöntemi olarak kazıkta yakılmaları 19. yüzyıla kadar devam eden bir uygulamaydı (Siegel, 2011, ss.102-103). Bu dönemin Avrupa'sındaki en belirgin özellik suçun belirleyicilerinin ve ceza adaletinin dağıtıcılarının birden çok olmasıydı. Ceza adalet sistemi ruhban sınıfı temsilcisi kilise ve aristokratlar, siyasi gücün temsilcisi krallar ve soylular ve son olarak ekonomik ve askeri gücü ellerinde bulunduran feodal beyler arasında bir güç yarışı olarak kullanılmaktaydı (Dolu, 2015, ss.70). Böylelikle kurallarda bir birlik ve tutarlılık olmamaktaydı. Aynı dönemde yüzlerce yıldan bu yana İslam Hukuku ile yönetilen doğu medeniyetleri oldukça tutarlı ve sistemli bir ceza adalet sistemine sahip olduğu görülmektedir. Çünkü İslam hukukunda batı medeniyetlerinin aksine suç ve ceza tek bir kaynak üzerinden tanımlanmıştır. Kuran ve sünnet suçun ve suçlu davranışın ne olduğunu belirlemiş ve akabinde verilecek cezaya yine aynı kaynağa dayandırılarak hükmolunmuştur. Kuran-ı Kerim'de geçen: "Onlar, Allah'a ve ahiret gününe inanırlar. İyiliği emrederler. Kötülükten men ederler, hayır işlerinde birbirleriyle yarışırlar. İşte onlar salihlerdendir.[3]" ve "Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir[4]" ayetleri İslam toplumlarında düzenin ve refahın ana

[3] Al-i İmran 114. Ayet
[4] Al-i İmran 104. Ayet

prensiplerine kaynak gösterilir. Üzerinde yaşanılan Dünya ve ileride yaşanılacak ahiret hayatının birlikte ele alınarak adaletin tesis edilmesi inanışı İslam hukukunun şiarıdır. İslam hukuku insan ve toplum düzenin sağlıklı olabilmesi için "yaşam, inanç, akıl, soy/nesil ve mal" olmak üzere 5 durumun iyilik halini zorunlu görür (Akalın, 2013, ss.53). Bu doğrultuda bu beş halin insanların genel ve özel yararını bir denge içinde gözeterek teminat altına alınmadığı ve korunamadığı durumlar suç kabul edilmiş, karşılığında suçun failleri ise şeri hukukun gerektirdiği cezalara çarptırılmıştır. Bu cezalar her birinin detaylı fıkhi hükümleri bulunmak ile birlikte genel itibariyle 4 kategoride incelenebilir: 1. Bedeni Cezalar (Kısas, Hadd), 2. Sürgün veya Hapis, 3. Tanzim (Diyet), 4. Tazir[5] (Maydani ve Dağcı, 1990, ss. 62). İnsan doğası gereği zayıftır[6], acelecidir[7], kıskanç ve bencildir[8], hırslı ve sabırsızdır[9] ve kıymet bilmezdir[10] gibi kişilik tasvirinde bulunan Kuran insan ve suç işleme potansiyelini ortaya koymaktadır (Bayraktutar, 2011, ss.8). Bu gerçekliği ise İslam dini ortaya çıktığın ilk andan itibaren dünya üzerinde sıklıkla karşılaşılan cezaların aşırılığı, eşitsizliği, öç almayı artırıcı ve güçlülerin belirlediği cezalara uyma zorunluluğunu ortadan kaldırarak cezalandırma yetkisini kanunilik, şahsilik, genellik (eşitlik), suç-ceza dengesi, adalet ve hakkaniyet gibi ilkelere bağlanmış ve şeri hukukla yönetilen devlete vermiştir (Akbulut, 2003, ss.180). Böylelikle İslam hukuku bugün modern dönem ceza hukuku anlayışında dahi olmayan sınır ötesi bir evrensellik anlayışı ile inanç sistemi içerisindeki tüm fert ve toplumlara evrensel bir adalet anlayışı sunabilmektedir. Bazı ülkelerde hukuksal anlamda eşcinsel evliliklerin yasak olmasına karşın bazı ülkelerde serbest olması ya da yüz yıl önce bir devlet için kürtaj hukuki olarak suç teşkil ederken bugün aynı devletin hukuk sisteminde suç olmaktan çıkması bu konuda verilebilecek örneklerdendir. Tüm bu ve benzeri örnekler düşünüldüğünde suç kavramı ve tanımı yer, zaman ve mekan boyutlarında modern ceza hukuku döneminde de görelilik özelliği göstermeye devam etmektedir. Dün kilise, feodel beyler ve aristokratlar arasında olduğu söylenen hukuki farklılıklar ve tartışmalar bugün

---

[5] İslam hukuku kaynaklarında gerek suç, gerek karşılığında cezası gösterilmiş olmamakla beraber, kişilere veya kamuya zarar verdikleri için ulülemr tarafından cezalandırılan fiiller olarak geçmektedir (Akbulut, 2013, ss.168).

[6] Nisa, 4/28

[7] Enbiya, 21/37

[8] Nisa, 4/128

[9] Mearic, 70/ 19-21

[10] İsra, 17/67

devletler, ideolojiler ve küresel sermaye gibi güç odaklarının hakim olduğu bir hukuk sistemi tartışılmaktadır.

İçerisinde bulunulan modern dönem suç davranışı hakkında önceki dönemlerden iki temel noktada farklılık göstermektedir. Öncelikle bu dönemde etkileşimin ulaşım ve bilgi akışı anlamında kolaylaşması kültürlerin ve geleneklerin birbirlerini etkilemesi hatta benzeşmesine neden olmaktadır. Bu durum suç davranışlarında da görülmektedir. Artık suç ve suçlu davranışları da adeta küreselleşmiş ve yeni suç davranışları tüm toplumların ortak paydası haline gelmiştir. Örneğin Organ ticareti suçu, çevre suçları, trafik suçları, bilişim suçları, insan kaçakçılığı gibi son dönem suçları tüm dünyada ortak bir sorun alanı olarak öne çıkmaktadır (Sili, 2013, ss.245). Bir diğer özellik ise 18. yüzyılın ortalarından itibaren başlayan aydınlanma çabaları ile birlikte insanın tutum ve davranışlarının rasyonel akılla izah etme çabasıdır. İnsanların aklını kullanması yoluyla, önce yaşadıkları dünyayı anlaması daha sonra ise değiştirme kabiliyetine sahip olacağına dair inanç hakim olmuştu. Bu kazanım suçlu davranışın izahı noktasında günümüze kadar devam etmiştir ve çalışma alanımız olan suç ve suçlu davranışı açıklama noktasında bu bilimsel çabalar önemli bir rol oynamıştır. 18. yüzyılın ortalarından itibaren sosyal bilimlerin ortaya çıkması ve bir sonraki bölümde açıklanacak bir takım bilimsel ekollerin yeni anlayışlar geliştirmesi ile birlikte suç artık multidisipliner bir alan olma özelliği kazanmıştır (Paternoster, Raymond; Bachman, Ronet, 2001, ss.47).

Dönmezer (1994, ss.55), yukarıda izah edilen tarihsel süreci kendi bakış açısıyla üç aşamada ele alarak özetlemiştir. İlki ilkel devirlerdeki insanların suç ve sapma davranışının yapılmaması gerektiğini belirli tabular üzerinden yorumlamışlar ve cezai müeyyideyi belirleyenler olarak ise çeşitli kuvvetlerin ve tabuların sorumlu olduklarına inanmışlardır. Bir sonraki aşamada ise suç ve cezanın belirleyeni olarak dini esaslar kabul görmüştür. Bu düşünce Allah iradesi ve günah-insan ilişkisi üzerinden tanımlanmış ve daha çok vicdani yaptırımlara karşılık gelmiştir. Ayrıca uygulanması gereklilik arz eden durumlarda fiili yaptırımları da yine dini kurallar belirler. 18. yüzyılın başından itibaren suç tanımlamalarının ve uygulamalarının sekülerleşmeye başlaması son aşama olarak ele alınmıştır. Suçun sınırlarının belirlenmesinde ve cezai yaptırımların uygulanmasında toplumsal mutabakat metinleri olarak kabul edilen hukuki kurallar bağlayıcı hale gelmiştir. Böylelikle suç ve ceza yasal düzlemde, suçun nedenleri ve sonuçları ise kişi-kişi, kişi-toplum, toplum-toplum arasındaki ilişkilerde incelenmeye başlanmıştır.

2.1.2. Disiplinlerarası Suç Tanımları ve Metadolojisi

Son dönemde bilimsel disiplinlerin ve çalışmaların çeşitlilik göstermesi bu alana dair ilginin artmasında önemli etken olmuştur. Özellikle ceza hukuku, kriminoloji, sosyoloji, psikiyatri, psikoloji, sosyal hizmet, adli tıp gibi daha birçok disiplinin varlığı suç çalışmalarının çok yönlü yapılmasına imkan tanımıştır. Bugün suç ve suçluluğu tanımlamak, nedenlerini ortaya koymak, önleyici çalışmalarda bulunmak için pek çok farklı disiplin kendi perspektifinden çalışmalar yapmaktadır. Suçluluğu ortaya koyan pek çok tanımın varlığı bu çeşitliliğin bir sonucudur.

Suçun nasıl ortaya çıktığı, nasıl tanımlandığı gibi sorular suçun hukuksal karşılığı ile yakından ilişkilidir. Suç, sosyal normlardan sapanların karşılaşacağı cezai yaptırımlar üzerinden tanımlanmıştır. Çünkü cezanın artırılması veya azaltılması suçun nedeni, işleyiş biçimi ve niyetiyle doğrudan bağlantılıdır. Ancak sonyüzyıllarda sosyal bilimlere ait disiplinlerinin ortaya çıkışı ve yaptığı çalışmalar suçun izahı noktasında hukuksal bakış açısını ciddi şekilde etkilemiştir. Sosyal bilimler sadece suçun izahını ele alış biçimiyle değil cezai yaptırımlar konusuyla da önemli bir etki bırakmıştır. Bu bölümde disiplinlerin suçu açıklayan kuramsal ve teorik alt yapılarını ortaya koymaktan çok bu disiplinlerin hangi bakış açılarıyla ve ilgi alanlarıyla birbirlerinden ayrıldıklarını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Suç alanındaki en kapsayıcı perspektifi kriminoloji disiplini sunmaktadır. Kriminoloji kavramının ilk defa 1879 yılında Fransız Paul Topinard tarafından kullanıldığı ve bu isimde ilk eserin ise İtalyan hukuk profesörü Rafaelle Garofalo tarafından kaleme alındığı çeşitli kaynaklarda ifade edilmektedir (Demirbaş,2001, ss.29; Dönmezer,1994, ss.2; İçli, 1999, ss.14; Polat, 2004, ss.33). Bazı kaynaklarda ise kriminolojinin başlangıcı Cesare Lombroso'nun 1876 yılında yayınladığı ve cezaevi suçlularını konu alan "Suçlu İnsan" çalışmasına dayandırılır. Bu muhtelif tarihlerde ortaya çıktığı düşünülen kriminoloji bilimi ilk dönemlerinde tartışmalı bir alandı. Özellikle bilim midir, değil midir? soruları dönemin en sık tartışılan konularından olmuştur. Ancak diğer bilimlerin gelişmesi ve katkısıyla birlikte bugün kriminoloji özgünlüğünü de koruyarak suç alanında şemsiye görevi yapan bir bilim dalı haline gelmiştir. Dönmezer bu durumu "kriminoloji" ve "kriminolojik bilimler" olarak iki farklı kavramla izah etmektedir. Ona göre kriminoloji, suç antropolojisi, suç biyolojisi, suç psikolojisi ve psikiyatrisi, suç sosyolojisi ve suç penolojisi gibi kriminolojik

disiplinlerden oluşan bilimsel bir demettir (Dönmezer, 1994, ss.14). Bartol ve Bartol (2014, ss.7) ise yaygın olarak ifade edilen kriminolojinin antropoloji, biyoloji, nöroloji, politik bilimler ve ekonomi bilimleri gibi yardımcı disiplinlerden oluşan multidisipliner bir bilim olduğunu teyit ettikten sonra tarihsel süreç içerisinde sosyoloji, psikoloji ve psikiyatri disiplinlerinin kriminoloji bilimi içerisinde çok daha baskın olan disiplinler olduğu tespitinde bulunmuştur.

Kriminoloji ceza adalet sistemini değerlendirmeyi, suç olarak kabul edilen davranış ve tutumları, suçun işlenmesine kadarki süreçleri, suç ve sosyal çevre ilişkisini araştırmayı, suçun nedenlerini, ortaya çıkacak muhtemel suç davranışının önlenmesini, suçluların ıslahı ve iyileştirilmesini konu alan bir disiplindir (Dönmezer, 1994, ss.14). Ayrıca kriminoloji suçlu davranışta bulunan kişinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik şartları, kişilik özellikleri, psikolojik sorunları, geçmiş yaşam deneyimleri, kültürel ve inanç sistemi gibi farklı disiplinlerin bu çerçevede yaptığı muhtelif çalışmaları bir araya getirerek içselleştiren multidisipliner bir alandır (Akıncı, 2013, ss.29; Dönmezer, 1994, ss.13). Bir başka yaklaşıma göre ise; kriminoloji suçlu davranışı veya suçlu kişileri incelemesinin yanı sıra toplumların bu davranışlara verdikleri tepkileri de incelemektedir (İçli, 2007, ss.45). Bu ifade suç alanında sosyolojik bakış açısının önemine de atıfta bulunmaktadır.

Pek çok sosyolog için sosyoloji alanı suç alanında yapılan çalışmalarda öncüdür. İçli (2007, ss.45) bu iddiayı 20. yüzyılın temellerinin sosyolojik olduğuna, Giddens (2006, ss.794) İnsanların niçin suç işlediklerine dair soruya en iyi cevabın sosyolojik olması gerektiğine, Heidensohn (1989, ss.2) suç olarak adlandırılan garip olayların yorumlanmasında hiçbirinin sosyologlarınkinden daha başarılı ve inandırıcı olmadığına dair yaptıkları vurgu ile ifade etmektedirler. Kızmaz ise (2005) "Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme" isimli makalesinde geleneksel sosyolojik suç kuramlarının önemine atıfta bulunmak ile birlikte her bir sosyolojik suç kuramının suçun farklı yönlerine yaptığı vurgunun aksine daha bütünleştirici yeni kuramların var olmasının zorunluluğuna dikkat çekmiştir. Peki sosyolojinin önemine yapılan bu atıf nedendir ? Sosyolojinin hangi özellikleri kendisini suç alanında öne çıkarabilmeyi sağlamıştır ? Bu sorulara verilecek en iyi cevap suçun nedenler ve sonuçlar bağlamında toplumsal bir sorun olarak kabul edilmesinde aranmalıdır. Çünkü bu kabul sosyoloji biliminin misyonu ile benzerlik göstermektedir.

Sosyolojik araştırmalarda sorunlar veya çözümler bireysel boyuttan ziyade bireyleri çeşitli yönlerden etkileme gücüne sahip olan toplumsal durumlarda aranmıştır (Akıncı, 2013, ss.41). Gelenek-görenek, dini inançlar, çevresel faktörler, yoksulluk, kültürel farklılıklar, alt kültür grupları gibi toplumsal belirleyenler suç ve suçluluk alanında sosyolojinin temel referans kaynakları olarak kabul edilmektedir. Sosyolojik bakış açıları bu alanda özellikle kriminoloji alanıyla diğer disiplinlerden çok daha fazla etkileşim içinde olmuştur. Heidensohn'a göre (1989, ss.2) suç ve adalet konulu çalışmaları konu alan "Büyük Amerikan Serilerinin" editöryalleri büyük oranda sosyologların çalışmalarını yayınlamışlardır. Ona göre bunun en büyük nedeni zamanın akademik yayınlarında daha az yer bulan ancak sonuçları itibariyle toplum tarafından daha çok dikkat çeken konuların ve çalışmaların sosyoloji kökenli olmasıdır. Dönmezer'in (1994, ss.5) ikinci dünya savaşından sonra bütün dünyada özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde kriminoloji alanındaki çalışmaların sosyologlar tarafından yapıldığını ifade etmesi ve 20. yüzyılda suçun sosyolojik olarak açıklanmasını bir Amerikan yaklaşımı olarak tanımlaması Heidensohn'un görüşlerini destekleyen niteliktedir.

Suçluluğu bireysel anlamda açıklayan çalışmaların çoğu biyoloji ve psikoloji bilimine aittir. Suç kavramının psikolojik yaklaşımlarla açıklanmaya başlanması 19. yüzyılın sonlarına karşılık gelmektedir (Shoemaker, 2013, ss.75). Psikolojik yaklaşımın temelinde bireysel farklılıklar vardır. Kişilerin davranış ve düşüncelerindeki farklılıklar suçu ve suçluyu anlamlandırmakta temel belirleyicidir. Psikolojik kriminoloji bireysel suç davranışı üzerine yönelmekle birlikte bu suç davranışı nasıl edinilir, suç davranışına ne yol açar, suç davranışı nasıl sürdürülür veya suçlu davranış nasıl değiştirilir gibi zihinsel süreçler dikkate alınır (Bartol and Bartol, 2014, ss.8). Bu perspektifteki en erken çalışmalar suçlu davranışın izahı kabul edilen davranış ve düşüncelerin zeka ve kişilik yapısı ile ilişkisi üzerinde yapılmıştır). Daha sonra ortaya konulan farklı kuramlar ile psikolog ve psikiyatrların kendi içerisinde de suç tanımlarına gittikleri görülmektedir. Çünkü 20. yüzyılda psikiyatri biliminin büyük bir gelişme göstermesi ile birlikte artık suç davranışı kişilik bozuklukları, zeka geriliği, akıl hastalıkları, psikozlar (şizofreni, siklofreni vb.), nevrozlar, duygusal bozukluklar, psikopati gibi psikolojik ve psikiyatrik kavramlarla açıklanmaya çalışılmıştır (Dönmezer, 1994, ss.155). Ancak ilk dönem psikolojik yaklaşımların tanılama üzerine ve genelleştirici tutumu eleştirilere de konu olmuştur. Öyle ki suçlu kişinin suçlu olmayan kişide olmayan özelliğe sahip olması onun suç ile ilişkisinin nedeni olabileceği gibi genel geçer bir kanının doğru olmadığı ifade

edilmiştir (Pakes ve Winstone, 2007, ss.3). Bu eleştiriyle benzer olarak Giddens (2006, ss. 793) ise psikolojik suç teorilerinin en iyi suçun bazı türlerinde anlam bulacağını çok fazla suç türünün belirli psikolojik karakterle açıklanmasının yanlış olabileceğini söylemektedir. Ona göre bazı suçluların toplumun geri kalanından farklı karakteristik özelliklere sahip olduğu doğru kabul edilebilse de tümü için böyle bir genellemeye başvurulamaz. Ancak her ne kadar suçun nedenleri, sonuçları ve tedavisi üzerine yapılan araştırmalar kriminoloji bilimi içerisinde sınırlı kabul edilse de bugün özellikle hukuksal süreçlerde, cezai yaptırımlarda ve ıslah çalışmalarında psikolojik tanılar ve tedavi programları en önemli belirleyenlerden biridir. Teorik boyutta tartışmalar bu şekilde devam ederken uygulama boyutunda ise psikoloji biliminin alt dalı olarak kabul edilen adli psikoloji bu sorumluluğu üstlenmiştir. Eski dönemlerde Platon'un "devlet" kitabında yasaların psikolojik temellerinin tartışıldığı ve Ortacağ'dan beri ruhsal durum odaklı psikoloji ve yasa temelli hukukun ilişkisi bilinmektedir. Bu dönemde delilik ve kişinin ceza sorumluluğu ilişkisi tartışılmıştır ve 19yüzyılda da temel bir tartışma konusu olmaya devam etmiştir. 1843'deki ünlü McNaughten Davası bu dönemde yaşanılan tartışmalara önemli bir örnek olarak gösterilmektedir (Brigham, 1999, ss.274). İskoçya'nın Glasgow şehrinde ahşapçı olan Daniel McNaughten (veya M'Naghten), dönemin başbakanı Robert Peel'e suikast girişiminde bulunur ancak yanlışlıkla başbakan'ın sekreteri Edward Drummond'u vurarak öldürür. Savunmasında bunu yapması için muhafazakar parti üyelerinin kendisini zorlandığını söyler, hatta kendisini İskoçya'da, İngiltere'de, Fransa'da sürekli takip ettiklerini, rahatsızlık verdiklerini ve aklını yıkadıklarını ifade eder. McNaughten'in açıklaması duruşmasında delilik savunmasının (insanity defense) temelini oluşturur. 4 avukat tarafından savunulan McNaughten'ın deliliği 9 tıbbi bilirkişinin de onayıyla reddedilir ve suçsuz olduğuna karar verilir.

Bilimsel anlamda ilk adli psikoloji çalışmaları ve uygulamaları 19. yüzyılın sonlarına denk gelmektedir. Bu dönemde psikolojinin kuruluşu olarak kabul edilen ilk psikoloji laboratuvarının Leipzig'de Wundt tarafından kurulması ve burada yetişen psikologların bir kısmı adli psikolojiye yönelmesi suç ve psikoloji ilişkilerinin hızla gelişmesine yol açmıştır. Öyle ki bu okuldan mezun, Catell 1895 yılında tanıkların ifadelerinin deneysel yöntemlerle incelenmesini sağlamış, Schrenck-Notzing 1896 yılında hafıza ve telkine yatkınlık konusunda yaptığı çalışmayı mahkemeye sunarak bir cinayet davasının aydınlatılmasına katkı sunmuş ve ilk adli psikolog unvanına sahip olmuştur. Yine bu okuldan mezun olan Marbe ise 1911 yılında bir sulh mahkemesinde

hafıza konusundaki çalışmaları ile görev yapan ilk psikolog olmuştur (Akdaş ve Oral, 2006, ss.73). İlk defa psikolog bilirkişinin mahkemede görev yaptığı 1921 tarihi ve 2. Dünya savaşı sonrasında değerlendirme ve psikolojik destek hizmeti sağlanması için orduda psikologlar görev almaya başlamıştır. Ayrıca askerler üzerindeki travmatik etkilerinin incelenmesi ve bu etkilerin cezai sorumlulukları ile ilişkilerinin araştırılması zorunluluğu psikologların adli sistemdeki yerini gerekli kılmıştır (Akdaş ve Oral, 2006, ss.73). Son olarak 1891 yılında adli psikoloji alanına dair faaliyetlerin düzenlenmesi için kurulan APA- Division 41'in, 2001 yılında psikoloji ve hukuk disiplinini suç çalışmaları paydasında buluşturması ve bu doğrultuda adli psikolojiyi bir alt disiplin olarak kabul etmesi psikoloji bilimini adli sistemin en temel unsurlarından birisi haline getirmiştir (APA, 2004). Böylelikle adli sistem içerisinde psikolojik bakış açısına olan ihtiyaçlar bir zorunluluk haline gelmiştir.

Sosyal hizmet bilimi/mesleğini diğer sosyal bilimlerden ve mesleklerden ayıran en önemli özelliği bireyi çevresi içinde inceleyerek sorunların kaynağını çoklu bakış açısıyla tespit ve tedavi etmeye çalışan, kişinin var olan iyilik haline süreklilik kazandırmaya ve onu sosyal/bilişsel/psikolojik ve ekonomik bakımdan güçlendirmeye yönelen uygulamalı bir çaba olmasıdır. Bu çaba kişinin aile, din, istihdam, eğitim, siyaset/politika, sosyal güvenlik veya sosyal hizmet gibi sistemlerle olumlu ya da olumsuz ilişkisine karşılık gelmektedir (Zastrow, 2013, ss.18). Bunun yanında sosyal hizmet sosyal adaleti sağlamak ve dezavantajlı olarak tanımlanan gruplara yönelik çeşitli hizmetler sunmak gibi toplumsal bir misyonu da görev edinmiştir. Böylesine geniş bireysel ve toplumsal sorumlulukları üzerine alan sosyal hizmet birçok alanda olduğu gibi suç alanında da var olması kaçınılmazdır. 21. yüzyıl ile birlikte klasik ceza ve adalet anlayışı yerine rehabilite edici ve sosyal refahı sağlayıcı adalet anlayışı tamamen öncelenen bir durum haline gelmiştir. Bu anlayışın en önemli savunucusu ve uygulayıcısı da sosyal refahı ve adaleti sağlama misyonu olan sosyal hizmet bilimi/ mesleğidir. Bu misyon sosyal hizmete suçun nedenlerini ve sonuçlarını çok yönlü incelenmek, suçu önleyici ve suçluyu tedavi edici bir müdahalede bulunmak gibi mesleki ve bilimsel sorumluluklar yüklemiştir. Sosyal hizmet bireyin sanıklık, faillik ve hükümlülük gibi adli sisteme dahil olduğu her aşamasında aktif bir rol almaktadır. Tahliye öncesi ve sonrası hazırlık süreçleri de yine bu mesleğin faaliyet alanlarındandır. Birey adalet sistemine dahil olduğu andan itibaren sosyal hizmet, hukukun insancıl özelliğinin en önemli temsilcisi haline gelir. Sosyal hizmetin suç alanındaki bilimsel çabaları oldukça sınırlı

olduğu bir gerçektir. Günümüzde yapılan bilimsel çalışmaların azlığı suç ve sosyal hizmet ilişkisini kuramsal açıdan incelemekten çok ceza adalet sistemi içerisinde yani kurumsal düzeyde incelenebilme olanağı tanımıştır. Bu görevi ise ülkemizde oldukça yeni olan sosyal hizmet biliminin bir alt dalı olarak görülen adli sosyal hizmet üstlenmektedir. İlgili literatürde adli sosyal hizmetin sorumluluk alanı hukuksal alan ile sınırlandırıldığı görülmektedir. İl'e göre (2003, ss.144) adli sosyal hizmet, sosyal hizmet biliminin rol ve fonksiyonlarının hukuk alanında uygulanmasıdır. Barker'a (1999, ss.180) göre ise adli sosyal hizmet: çocuk bakımı, çocuğun velayeti, boşanma, çocuk suçluluğu, ihmal, akraba sorumluluğu, refah hakları, zorunlu tedavi programları ve yasal yeterlilik gibi konularda hem hukuki hem cezai sistemler içindeki kanunlar, yasal konular ve davalar üzerine odaklanan sosyal hizmet "uygulama uzmanlığıdır. Çifci ise (2014, ss.3) hukuki sınırların dışında bir tanım geliştirerek adli sosyal hizmeti; *"çocuk ve yetişkin faillerle ve suçların mağdurları ile çalışan politika, uygulama, yasalar ve cezalar ile ilgilenen bir alan" olarak tanımlamaktadır.* Çalışmanın ikinci bölümünde daha detaylı şekilde değinilecek olan adli sosyal hizmet özetle 1) kolluk kuvvetleri, 2) mahkemeler 3) ıslah ve tedavi hizmetleri (denetimli serbestlik, cezaevleri vb.) olarak 3 bölümden meydana gelmekte ve ceza adalet sisteminde kendisine uygulama alanı bulmaktadır.

2.1.3. Teoriler Işığında Suç Çalışmalarının Tarihi

Her ne kadar suç ve suçlu davranışı anlama çabası toplumsal bilincin artması, uygar dünya anlayışının gerekliliği veya bilimsel çalışmaların önemi ile ilişkilendirilse de suç ve suçluluğunun çok eski zamanlardan beri insanlığın gündeminde olduğu bilinmektedir. Suçluların ifadelerinde yoksul olduğum için hırsızlık yaptım, namusum için, eğlence için veya sevdiğim için öldürdüm veya böyle bir ithamı kabul etmiyorum gibi savunmalarda bulunması suçlu davranışı anlama çabasında olanlar için hiçbir zaman tatmin edici cevaplar olmamıştır. Peki bugün Türkiye'nin gündemini uzun yıllar meşgul eden ve etmeye devam eden bu ve buna benzer suçların arkasındaki nedenler nelerdir?

Tarihin en eski dönemlerinden itibaren suç ve suç davranışını açıklayan 3 klasik görüş vardır ve bu görüşler bugün modern bilimin içerisinde hala kendini var etmeye devam etmektedir. Birincisi Platon'un "Kanunlar" isimli eserinde suçu ruh hastalığı ile ilişkilendirerek insan ruhundaki hırsların (istek, arzu, kıskançlık), zevk ve heyecan arayışının ve bilgisizliğin suçlu davranışa neden olduğunu ileri sürdüğü görüştür. Bir

diğeri Aristo'nun suçlular toplumun düşmanıdır ve suçluların suç işlemesinin en önemli nedeni yoksulluktur görüşüdür. Ona göre suçun nedeni dışarıda aranmalıdır. Bu anlayış bazı bilim insanları için Aristo'nun suç sosyolojisinin ilk öncüsü olarak kabul edilmesi için yeterlidir. Son görüş ise kimileri tarafından ilk defa suç antropolojisinin varlığına dikkat çeken kişi olarak kabul edilen Hippocrate'a aittir. Hippocrate sosyal şartların önemine değinmekle birlikte vücut şekilleri ile karakterler ve suç arasında bir ilişkinin olduğunu savunmuştur (Evrim, 1970, ss.14, Dönmezer, 1994, ss.2).

İlk kısımda da değinildiği üzere Ortaçağ ve sonraki dönem boyunca suçlu davranışı açıklama yöntemleri değişiklikler göstermiştir. Nihayet son dönemle birlikte suç çalışmaları sistemli, gözlemlenebilir ve nesnel bakış açısına sahip bir temele oturmuştur. Bu dönemin ortaya koyduğu bilimsel anlayış incelenecek olduğunda suçlu davranışın nedenlerinin sağlıklı olarak ortaya konulabilmesi için suçun görünen nedenlerini değil nedenlerin altındaki güdüleyici etkenlerin ortaya çıkarılma çabasının var olduğu görülecektir. Bu bağlamda düşünüldüğünde suçlu davranışı anlamak için sorulan "Niçin" sorusu doğru soru değildir. Çünkü bu tür bir soru yoksulluğun hırsızlık yaptırması, sevgisine karşılık bulamayan kişilerin insan öldürmesi gibi basit bir risk faktörü ortaya çıkaracaktır ve bu çıkarım hatalı bir genelleme olacaktır. Her ne kadar suç kuramları suçlu davranışın niçinlerini tespit etmeye çalışıyor gibi görünse de özellikle son dönem bilimsel çalışmalar ile Niçin'in karşılığı olarak verilen cevabın nedenlerini farklı tekniklerle ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu noktada suçun çeşitli genler, hormonlar, beyin hasarı ve işlev bozukluğu gibi biyolojik faktörlerini; kişilik, irade ve heyecan arayışı gibi psikolojik faktörlerini ve göç, yoksulluk, akran grupları, alt kültür, dışlanma, damgalama ve gerilim gibi sosyal ve ekonomik faktörlerini anlamak oldukça önemlidir (Pakes ve Winstone, 2007, ss.3). İşte suç kuramları, herkesin bir şekilde tanık olduğu bu suç davranışlarını farklı bilimsel perspektifte anlamlandırmaya çalışmaktadır.

2.1.3.1.Klasik Okul (1700-1800)

Uzun bir dönem suçların nedenleri doğaüstü, insanüstü güçler, kötü ruhlar ve şeytani güçlerde suçlunun ıslahı ise yakılmasında veya cadı avı yoluyla öldürülmesinde aranmıştır. Siyasal, sosyal ve iktisadi gücün ortakları olan feodal beylerin, kralların ve kilisenin ortaya koyduğu düzen kendi halkı için her anlamda bir sömürü ve zulüm yaşatmıştır (Dolu ve Büker, 2015, ss.70) (İçli, 2007, ss.63). Keyfi suç isnatları, keyfi

kararlar ve cezalar bu güç odaklarının ellerinde insanlara karşı en sert şekilde kullanılmıştır. Sonraki dönemlerde, düşünür ve filozofların öncülüğünde siyasal, sosyal ve kültürel bir tepki ortaya çıkmıştır. Bu tepkinin sonucunda ortaya konulan düşünsel, rasyonalist ve sanatsal bakış açıları aydınlanma düşüncesinin temellerini oluşturmuştur. Birey özgürleştirilmeye çalışılmış, kurallar yazılı hale getirilmek istenmiş, adalet ve hukuk ulaşılabilir yapılmak istenmiştir. Aydınlanma düşüncesinin özellikle yargı ve ceza sistemlerinde yapılması talep ettiği reformlar ve rönesans hareketleri hemen her konuda olduğu gibi suç çalışmalarını da etkilemiştir. Batıda Ortaçağ'a karşılık gelen bu dönemi anlamak suç teorilerinin tarihsel arka planını anlama noktasında önemlidir. Çünkü bu alanda yapılan ilk sistemli ve bilimsel çalışmalar bu dönemde ortaya çıkmaya başlamıştır. Böylelikle bugün ki suç kuramlarının tutarlılığı ve başarısı geçmiş dönemdeki doğru ve yanlış tecrübelerin kümülatif sonuçları olarak görülebilir.

Rasyonelci veya akılcı olarak tanımlanan aydınlanmacı bakış açısının suç çalışmalarına ilk büyük etkisi, ortaçağda suçun insan dışındaki etkenlerde aranma çabasının yerine suç davranışının insanın özgür irade ve tercihinin bir sonucu olduğu düşüncesinin hakim kılınmasıydı. O dönem suç alanında yapılmış olan rasyonelci ve akılcı çalışmalar günümüzde klasik okul, klasik ekol, faydacı ekol veya klasik akım gibi isimlerle anılmaktadır. Bu noktada Klasik okulun ortaya koyduğu öğretinin aydınlanma düşüncesinin bir sonucu olduğunu bilmek konunun anlaşılabilmesi açısından oldukça önemlidir.

Klasik okul dönemi 16. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar süregelen ve aydınlanma hareketiyle zirveye ulaşan düşünce birikiminin bir sonucu olarak görülmektedir. Bu dönemin ortaya koyduğu düşünceler insan davranışının özgür irade ile kavramsallaştırılmasına dayanıyordu. İnsan kar ve zararı göz önünde bulundurarak tercihlerde bulunan, kendi çıkarlarını önceleyen, faydacı bir varlıktır (Dolu ve Büker, 2015, ss.73). Bu bakımdan suç davranışı da bu özellikleri içerisinde barındıran insanın rasyonel tercihlerinin doğal bir sonucudur. Klasik okulun bir diğer özelliği ise bir kuram ortaya koymaktan ziyade felsefi düşüncelerin etkisi altında bir çalışma yöntemini benimsemesi ve insan davranışının doğasını hedonizm ile açıklamasıdır (Sokullu- Akıncı,

2013, ss.119). Hedonizm[11] rasyonel tercihinde en önemli belirleyeni kabul edilmekteydi. Bu öğretinin en önemli savunucuları Cesare Beccaria (1738-1794) ve Jeremy Bentham (1748-1832)'dır. İtalyan Beccaria'nın 1764 yılında yayınladığı "Suçlar ve Cezalar Üzerine" (On Crimes and Punishments) isimli kitabı klasik okul düşüncesinin temeli olarak kabul edilmektedir. Beccaria suçun yazılı kurallar içerisinde tanımlanması gerektiğini ifade etmesi, objektif bir bakışa sahip, herkes için geçerli, süreklilik gösteren bir hukukun varlığını savunması ve suç ile orantılı adil bir ceza anlayışına sahip çağdaş adalet sistemini önermesi birçok çevreyi rahatsız etti (Muş, 2016, ss.9). Beccaria'nın ceza almaktan korkarak isimsiz bastırdığı bu kitap ve düşünceler kilise tarafından anında yasaklanmıştır. Dönemin şartlarına göre oldukça çağdaş görüşlere sahip bu fikirler 19. yüzyıla kadar batılı devletlerin ceza adalet sistemini, 1789 İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi'ni hatta Fransız İhtilali'nden sonra hazırlanan ceza yasalarını dahi etkilemiştir. Özetle Beccaria insanı ve hukuk sistemini ayrı ayrı değerlendirerek alternatif bir ceza adalet sistemi ortaya koymaktadır. Ayrıca Beccaria suçlu davranışın nedenlerine özgün bir bakış açısı ile yaklaşmıştır. Ona göre a) insan ben merkezli ve bencildir bu yüzden suç davranışı da dahil tüm davranışları seçer. b) Bu seçimler zevk alacak ve acıyı azaltacak şekilde tasarlanmıştır. c) Suçlu davranış tercihi ceza korkusu ile kontrol edilebilir. d) Ceza ne kadar şiddetli, kesin ve hızlı olursa, ceza davranışını kontrol etme kabiliyeti o kadar artar (Siegel, 2011, ss.103-104).

Klasik ekolün bir diğer önemli temsilcisi İngiliz Filozof Jeremy Bentham'de suç davranışını ve önerdiği ceza anlayışını hedonizm felsefesine dayandırır. Bu felsefesini ise "Ahlak ve Yasama Prensiplerine Giriş" (An Introduction to the Principles of Morals and Legislation) eserinde ifade etmiştir (Shoemaker, 2013, ss.65). O *"(1) Cezalandırma yersizse; yani önleyeceği bir kötülüğün bulunmaması durumunda, (2) Cezalandırma verimsizse, işe yaramayacaksa; zararı engelleyecek bir rol oynamayacaksa, (3) Cezalandırma faydasızsa, ya da çok pahalı olacaksa; cezalandırma sonucunda ortaya çıkacak zarar önlenecek kayıptan büyükse, (4) Cezalandırmaya ihtiyaç yoksa; zarar önlenemeyecekse veya durdurulamayacaksa cezaların uygulanmamasını"* öneriyor

[11] Zevki, insan hayatının tek değer ve amacı sayan, haz veren her şeyin iyi olduğunu kabul eden öğreti, hazcılık. 2. Hazza, fiziksel zevke hastalık derecesinde düşkünlük, hazcılık. 3. *ekon.* Ekonomik etkinliğin, hazzın en yüksek derecesine varacak biçimde geliştirilmesi öğretisi (TDK, 06.03.2017)

(Bentham, 1765, akt: Dolu, 2015, ss.79). Bentham ceza anlayışına görece farklı bakmakla birlikte temelinde kar-zarar veya acı-haz gibi ölçülebilir bir faydacılık anlayışı vardır. Bentham'ın daha somut bir ifadeyle suç işlerken alkollü olan ya da akli dengesinin yerinde olmadığı kişiye ceza verilmesinin anlamsız olduğunu ifade etmektedir (Bentham, 1948, akt: Sokullu-Akıncı, 2013, ss.121). Bu anlayışın temel saiki kişinin yaptırımlardan alacağı acı, suç işlerken aldığı hazdan fazla olmadığı taktirde cezaların bir etkisinin olmayacağıdır.

İnsan iradesi öne çıkarması adil hukuk anlayışını ve temel hakları savunması, suçun cezalandırılmasında önceliğin bireylerin öç ve intikam duygusundan ziyade toplumsal sözleşmenin devamını sağlayacak daha büyük zararların engellenmesini amaç edinmesi, ölüm cezasına karşı olması gibi düşünceler klasik ekolün güçlü yönleri olarak kabul edilmekle birlikte bireysel yaklaşıma ağırlık vererek suçun sosyal, psikolojik ve kültürel yönlerini göz ardı etmesi temel eksiklik olarak kabul edilmektedir (Dolu, 2015, ss.104). Klasik ekolün bir başka sınırlılığı ise bireysel farklılıkları dikkate almamasıdır. Özellikle çocuk suçlular-yetişkin suçlular gibi bir ayrıma gitmezdi. Dahası zeka geriliği yaşan ve akıl hastası olan çocuklara tamamen sağlıklı ve yetkin kişilermiş gibi davranılır işlenilen suçlarda bu kapsamda değerlendirilirdi (Burke, 2009, ss.31). Günümüzde bu yaklaşımın klasik ilkeleri hala polis, mahkemeler ve cezaevindeki kurumların çalışma şekilleri üzerindeki etkisini sürdürse de çoğu kriminolog suç davranışının nedenleri hakkında klasik ekolcu yaklaşımın ortaya koyduğu fikirleri yeterli ve uygun bulmamaktadır (Siegel, 2011, ss.104).

2.1.3.2.Yeni (Neo) Klasik Okul

Yeni ortaya çıkmaya başlayan sosyoloji ve psikoloji disiplininden etkilenen bazı suç çalışanlarına göre klasik akım geçmiş yaşam öyküsü, yaş, zeka veya akıl sağlığı gibi etkenleri suçun hafifletici nedenleri arasında görmemekteydi. Ayrıca onlara göre cezalar oldukça sert ve acımasızdı. 19. yüzyılın özellikle ikinci yarısından itibaren Pellegrino Rossi (1787-1848), Rene Garraud (1849-1930) ve Henri Joly (1839-1925) gibi isimlerinde içerisinde bulunduğu yeni klasik okul bu belirleyenleri varlık amacının temelleri olarak kabul etmiştir. Bu okul davranışı açıklama noktasında felsefi akımlar yerine bilimsel araştırmaları önceleyen ve etkilenen suç çalışanlarından oluşmaktaydı. Taylor, Walton ve Young (1973, ss.9), neoklasikçilerin bu amacını klasikçilerin kimsesiz

akılcı adamını ele alıp, suç davranışı ve insan iradesi kavramlarını belirleyebilecek faktörlerin etkisini hesaba katarak ona bir geçmiş ve bir gelecek kazandırmak olarak tasvir etmektedir. Klasik ekolün özgür irade doktrini revize edilerek rasyonel aktör modeli öne çıkarıldı –bu model daha sonraki süreçte ortaya çıkacak Rasyonel Tercih Teorisinin esin kaynağı olacaktır-. Yeni doktrinde de sıradan ve akıl sağlığı yerinde olan insanlar eylem ve davranışlarından eşit derece sorumlu olduğu görüşü devam etmekteydi. Ancak yeni olarak çocukluk, yaşlılık, zeka geriliği, akıl hastalığı gibi etkenlerin insan davranışını belirleyebileceğini ve bireysel farklılıkların suç davranışını etkileyebileceği savunulmaktaydı. İçli (2007, ss. 66) bu yeni dönemi ilginin aktiviteden aktöre çevrilmesi olarak tanımlamaktadır.

Yeni klasik okulun suç/suçlu davranışına getirdiği yeni bakış açısı sonraki dönemde hukuki anlayışta da birtakım yenilikler meydana getirdi. Çalışma konumuzda dikkate alındığında bizleri ilgilendiren önemli sonuçlardan biri doktorlar, psikiyatrlar ve daha sonra sosyal hizmet uzmanlarının da dahil olmasıyla hukuk dışı uzmanlar olarak ifade edilen meslek gruplarının ilk kez mahkemelere kabul edilmesiydi. Bu mesleklerin temel görevi biyolojik, psikolojik ve sosyal farklılıkların suç ve suçlu davranışları ne düzeyde etkilediğini, kişilerin eylemlerinden sorumlu tutulup tutulamayacağını belirlemekti. Bir diğer önemli sonuç ise 7 yaşın altındaki çocukların ve akıl hastalığı bulunan kişilerin cezai sorumluluklarının olmadığına dair inancın benimsenmesidir. Böylelikle gerek suç/suçlu davranışların nedenlerine yönelik gerekse ceza anlayışına yönelik olarak bireysel bakış açıları önemli bir etken olmayı başarmıştır (Burke, 2009, ss. 32).

Özetle bu dönem İçli'nin de (2007, ss.66) ifade ettiği gibi tam olarak bilimsel bir ekol olmamakla birlikte, suçun nedenleri ile ilgilenilmeye başlanan, sonraki dönemlerde bu ekolden esinlenerek yeni teorilerin geliştirildiği ve özellikle çağdaş ceza anlayışını derinden etkileyen bir özelliğe sahiptir. Örneğin

Caydırıcılık teorisinin, Rasyonel tercih teorisi ve Rutin aktiviteler teorisinin esin kaynağı neoklasik akım anlayışı olmuştur. Bu nedenle Rasyonel seçim teorisi ve rutin aktiviteler teorisi 20. yüzyılın ortalarında ortaya çıkmış olsa da etkilendiği dönemi daha iyi anlayabilmek adına yeni klasik okul altında incelenmesi tarafımızca uygun

görülmüştür. Yeni klasik ekolün etkileri özellikle 20. yüzyılın ortalarından itibaren tekrar ortaya çıkmış ve birtakım teoriler geliştirilmiştir.

2.1.3.2.1. Caydırıcılık Teorisi

Suç davranışı sonucunda karşılaşılacak yaptırım elde edilecek kazançtan fazla ise insan suç işlemeyi bırakır anlayışının hakim olduğu klasik dönem düşüncesi 1960'larde iktisatçılar ve sosyologlar tarafından tekrar gündeme geldi. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere birçok ülkede artan suç oranları ülkeleri cezanın objektif özelliklerine ilişkin yeni arayışlara yöneltti (Paternoster ve Bachman, 2001, ss.18). Suç oranlarını azaltmada ve suçlu davranışı rehabilete etmedeki pozitif ekolün başarısız olduğu söylemi eski dönem ıslah anlayışlarını yeniden gündeme getirmiştir. Bu anlayışlardan en önemlisi ise suçun ancak sert ve etkili bir cezai yaptırımla azaltılabileceği görüşüydü. Caydırıcılık teorisi bu amaçları içerisinde ihtiva eden uygun bir bilimsel çalışmaydı. Bu teori özel caydırıcılık ve genel caydırıcılık olarak kendi arasında ikiye ayrılmaktadır. Özel caydırıcılık kişinin suç işlerken yakalanması veya sonrasında ceza alması durumunda tekrar suç işlemeyeceğini savunurken, genel caydırıcılık ise bu cezayı alan kişinin toplum tarafından görüleceği ve örnek teşkil edeceği böylelikle toplumun diğer fertleri için suçu engelleyici bir özellik taşıyacağını savunmaktadır (Dolu ve Büker, 2015, ss. 87). Caydırıcı teoriye göre cezalar kesinlik, şiddetlilik ve hızlılık faktörlerini aynı anda içermelidir. Bu faktörlerin suçun azalmasında etkili olacağı iddia edilse de bazı araştırmacılara göre ise bu durum caydırıcılığın bir başarısı olarak görülmemelidir. Çünkü suçlu davranışın ortaya çıkardığı risk ve maliyetin artması suçun yer değiştirmesine neden olur (Brown, Esbensen ve Geis, 2010, ss. 154). Bir dönem ülkemizde kapkaç suçunun nitelikli hırsızlık kategorisinde değerlendirilmediği için oldukça yaygın hale geldiği hatırlanacaktır. Ancak Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikle kapkaç suçunun cezai yaptırımının 3 ila 7 yıl süreyle hapis cezasına çıkartılması bu tür olayların gündemden kısa bir süre içerisinde düşmesine neden olmuştur. Ancak suçlu davranışın ıslahının çok kısa bir süre içerisinde mümkün olmayacağı göz önüne alındığında bu eylemin "başka bir suç türüne evrilmesi" iddiasını güçlendirmektedir (Clarke, 1983, ss. 245).

2.1.3.2.2. Rasyonel Seçim Teorisi

20. yüzyılın ortalarından itibaren özellikle liberal ekonominin baskın olduğu bir dünyada suça yönelik bakışı da etkilenmiştir. Liberal kriminoloji olarak tanımlanan bu bakış açısına göre eğer suç davranışı yoksulluk gibi sosyal veya psikolojik nedenlerden kaynaklanıyorsa, sosyal hizmet, psikoloji gibi meslekler ve ekonomik politikalar bu davranışları azaltabilirdi. Ancak yapılan ulusal düzeydeki çalışmalar suç davranışını önlemede rehabilitasyon ve ıslah çalışmalarının etkin olamadığı sonucuna varmıştır. Hapishanelerde insan sayısı artmakta olduğu, yoksullara sağlanan kaynak aktarımının boşa olduğu ve devlet bütçesine zarar verdiği anlayışı güç kazanmaktaydı (Siegel, 2011, ss.105). Bu sonuçtan hareketle 1970'lerin ortalarından başlayarak klasik suç yaklaşımına ilgi tekrar artmıştır. Rehabilitasyon yerine ceza ve korkutma anlayışı tekrar önem kazanmaya başlamıştır. Rasyonel tercih teorisi bu şartlar altında ortaya çıkmıştır.

Rasyonel tercih teorisi insanın suçlu davranışta bulunmadan önce kar-zarar hesabı yaptığı, fayda ve zevki artırarak acıyı azaltmayı amaçladığı gibi varsayımları savunan klasik ekolün ve caydırıcılık kuramının modern hali denilebilir. Bu teori klasik yaklaşımın özgür iradeli insanını modern bir bakış açısı ile yeniden tanımlamaktadır. Teorinin öncüsü olan Ronald V. Clarke ve Derek B. Cornish'e göre insanın suçlu davranış öncesi yaptığı fayda-zarar analizinde birçok kişisel ve sosyal belirleyen vardır ve bu belirleyenler klasik akım ve caydırıcılık teorisinin göz ardı ettiği özelliklerdir (Eker ve Muş, 2016, ss.19). Kişinin kendisi için en doğru ve faydalı olduğuna inandığı davranış kişisel (para, heyecan, intikam vb.) ve durumsal faktörlerin (yoksulluk, bağımlılık, arkadaş ortamı vb.) etkisiyle şekillenmektedir. Ergenlik çağının fizyolojik ve biyolojik dönemleri dikkate alındığında suç ilişkisinin kişisel ve durumsal faktörlerle ilişkisi daha iyi anlaşılacağı ifade edilmektedir. Ergen bireyin fayda-zarar analizine göre suç; özgüven kazanmaya, gerginlik ve endişeyi azaltmak için bir madde kullanmaya, madde temini için paraya, arkadaş ortamında cesaret ve korkusuzluğunu kanıtlamaya, huzursuz ev ortamından kaçmak veya kendi kaderi üzerinde kontrol sağlamak için bir nedene, güçsüzlük ve sıradanlık duygusunu yok etmek için sapkın bir davranışa karşılık gelmektedir (Siegel, 2011, ss.105). Ancak Shoemaker'e (2013, ss.67) göre bu teorinin çocukları da kapsadığı iddiası son derece hatalı bir davranıştır. Çünkü faydayı zarara tercih edecek muhakeme yeteneği çocukta bulunmamaktadır. Ayrıca çocuklar üzerinde

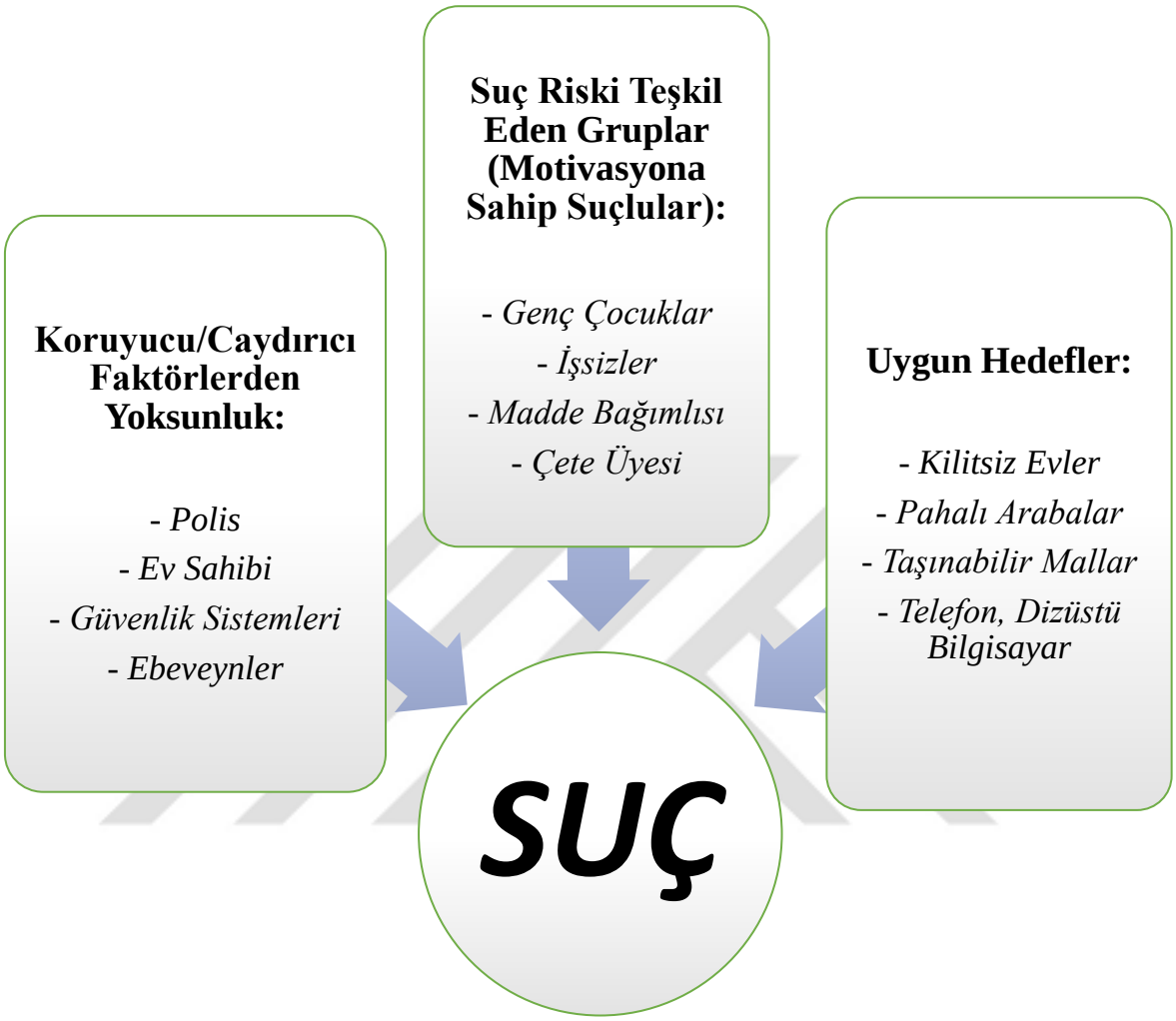
yapılan araştırma sayısı da oldukça sınırlıdır. Var olan araştırmalar da çocukların rasyonel tercihlerde bulunması savını desteklememektedir.

Son olarak rasyonel tercih teorisine göre suçlu davranışı ortadan kaldırmanın yolu eyleminin karşılığı olacak olan yaptırımların (cezaevi, para cezası, itibar kaybı gibi riskler) ödüllerden fazla olacağına kişiyi inandırmaktır (Siegel, 2011, ss. 106).

2.1.3.2.3. Rutin Aktiveler Teorisi

Klasik akımdan etkilenen bir diğer teori ise 1979 yılında Lawrence Cohen ve Marcus Felson tarafından geliştirilen rutin aktiviteler teorisidir. Bu teori suç davranışını suçlunun özellikleri ve motivasyonu üzerinden incelemek yerine mağdurun ortaya koyduğu fırsatlar/çekicilikler ve durumsal engeller üzerinden değerlendirmektedir (Eker ve Muş, 2016, ss.20). Suçun oluşması için a) motive olmuş bir suçlu b) uygun bir hedef c) hedefi savunma kapasitesinden yoksun korumalar olmak üzere 3 faktörün zamansal ve mekânsal bağlamda bir araya gelmesi gerekmektedir (Şekil 1) (Paternoster ve Bachman, 2001, ss.20; Siegel ve Welsh, 2008, ss. 73). Yine Paternoster ve Bachman'a (2001) göre günlük yaşam içerisindeki sıradan yani rutin olaylar suç riskini arttırma veya azaltmada belirleyicidir. Örneğin her gün özel aracı ile işine gitmekte olan kişinin suça maruz kalma ihtimali toplu taşıma kullanan kişiye göre daha azdır. Suç işleme motivasyonunun zaten var olduğuna inanılan kişi, uygun hedefi (bireyi) ve fırsatı (korumasızlık) yakaladığında fayda-zarar analizinin bir sonucu olarak suç davranışında bulunacaktır. Bu durum Rutin aktiviteler teorisini tam bir suç teorisi olmaktan ziyade mağduriyet riski teorisine daha yakın kılmaktadır.

Şekil 1. Rutin Aktiviteler Teorisinin 3 Faktörü

2.1.3.3.Pozitivist Okul

Klasik okulun söylemleri bilimsel bakış açısının ortaya çıktığını dönemlerden itibaren birçok eleştiriye maruz kalmıştır. Bu eleştirilerin büyük bir kısmı ise klasik ekolün fikirlerini reddetme üzerine ortaya çıkmış olan pozitivist okulun kuramcıları tarafından yapılmıştır. Pozitivist okulun klasik okuldan temel farkı suçlu davranışı açıklamak için insan iradesinin yerine determinist yaklaşımı benimsemesidir. Bir başka ifade ile 19. yüzyıldan itibaren suçlu davranışın nedenini ortaya koymada pozitivist bakış açısı hakim olmaya başlamıştır. Bu bakış açısı fizyolojik (kafatası, yüz, eller gibi vücut şekilleri), morfolojik ve kalıtsal açıdan ortaya koyan biyolojik kuramları; ruhsal, akıl

hastalıkları, karakter ve kişilik bozukları gibi açılardan ortaya koyan psikolojik kuramları ve bireysel nedenlerden ziyade çevresel etkenlerin, ekonomik ve kültürel şartların belirleyici olduğunu ortaya koyan sosyolojik kuramları kapsamaktadır. Özetle bu yeni dönem klasik dönemin öne çıkardığı insan iradesi ve bireysel tercih kavramlarına karşı çıkarak suçun insan kontrolü dışında ortaya çıktığını buna ise biyolojik, psikolojik ve sosyolojik etkenlerin neden olduğunu ileri sürmektedir. Pozitivist okulda suçun izahı çalışmaları ilk olarak biyolojik kuramlarla ortaya çıkmıştır. Biyolojik çalışmalarla birlikte kafatası ölçümlerinin ve yüz özelliklerinin suç ile ilişkilendirilmesi ile başlamıştır. Daha sonra vücut tipleri, genetik faktörler, beslenme niteliği ve psikolojik, psikiyatrik ve son olarak sosyolojik izahlar suçlu davranışın nedenlerini ortaya koyan çalışmalar üzerinde etkili olmuştur.

2.1.3.3.1. Biyolojik Kuramlar

2.1.3.3.1.1.Erken Dönem Biyolojik Çalışmalar

Pozitivist okuldaki ilk kuramlar suçun nedenlerini biyolojik sistem ve çevre sisteminin etkileşiminde aramaktadır. Suçun biyolojik nedenlerle izahı çalışmalarının ilki 1500'lü yıllarda Giambattista della Porta (1535-1615) isimli İtalyan doktor tarafından yapılan çalışmalar[12]la başlamıştır. Porta insanların yüz özellikleri ile karakterleri arasındaki ilişki üzerinden suç davranışının nedenlerini ortaya koymaya çalışmıştır. İlk dönem çalışmalarından bir diğeri ise Franz Joseph Gall (1758-1828) ve Johann Kapsar Spurzheim isimli iki doktorun kafatası ölçümleri ve insan davranışları arasındaki ilişki[13]yi araştırması ve suç davranışını bu ilişkiler üzerinden yorumlanmasına dayanmaktadır (Adler, Mueller, Laufer ve Grekul, 2009, ss.71). El parmaklarının fizyolojik görünüşlerine bakarak[14] ve avuç içi şekillerine bakarak[15] insan davranışlarını analiz etmeye çalışan farklı bilim dalları uzun süre mevcutiyetini korumuştur ve ilgi görmeye devam etmiştir. Bu açıdan 1900 yılında Miriam Anne Ellis'in yayınladığı "İnsan Kulağı" kitabı suçluların kulak yapılarından belirlenebileceğini çünkü suçlu davranışın anne-

[12] Bu çalışmalar yine kendisi tarafından kurulan Fizyonomi bilim dalı altında yapılmıştır.
[13] Bu çalışmalar yine kendileri tarafından kurulan Prenoloji bilim dalı altında yapılmıştır.
[14] Krignomansi (Chirognomancy) bilim dalı
[15] Palmistri (Palmistry) bilim dalı

babadan geçen kalıtımsal bir özellik olduğunu iddia etmiştir. Kısaca ifade etmek gerekirse suçlu davranışa yönelik morfolojik yaklaşımlar suçun izahı bakımından erken dönem olarak ifade edilen 1500'lü yıllardan çağdaş yaklaşımların hakim olduğu 20. yüzyılın ortalarına kadar çalışmalara konu olmuş ve ilgi görmüştür (Dolu, 2015, ss.151). Ortaya konulan biyolojik çalışmalar determinizm ve Charles Darwin'in evrimciliği tarafından güçlü şekilde etkilenmiştir. Lombroso bu tür çalışmaların ilk örneklerini veren kişi olarak kabul edilmektedir. Tıp eğitimini tamamladıktan sonra askeri doktor olarak görev yapmaya başlayan Cesare Lombroso (1836-1909) klasik okulun "özgür irade" kavramını kabul etmemiş suçun nedenlerinin bilimsel metotların kullanıldığı biyolojik araştırmalarla açıklanabileceğini savunmuştur. Bu görüşleri ile pozitif kriminolojinin kurucusu olarak kabul edilmektedir. Pozitivist bakış açısını esas alan çalışmalarını 1876 yılında *Suçlu Adam Üzerine* (On Criminal Man) isimli ünlü eserinde bir araya getirmiştir (Burke, 2009, ss.65). Yaklaşık 3000 kişi üzerinde yapmış olduğu çalışmasında evrimleşme teorisinin savlarından yola çıkarak suçun evrimleşmeyi tamamlayamamış insanlarda görüldüğünü ileri sürmüştür. Ona göre evrimini tamamlayamamış insan fiziksel görünüm itibariyle normal insanlardan farklılık arz etmektedir. Fiziksel farklılıklar ise suçlu profilleri ile ilişkilendirilmiş ve kategorilendirilmiştir. Çalışmasını biraz daha ileriye taşıyarak işlenen suç türlerini suçluların sahip olduğu fiziksel özelliklerin belirlediğini ileri sürmüştür (İçli, 2007, ss.67). İtalyan cezaevindeki hükümlüler üzerinde yaptığı ölçümler sonucu *Doğuştan Suçlular* (Born Criminal) kavramını üretmiş ve "atavism" le ilişkili olarak suçlu bireylerin bedensel özelliklerinin benzer olduğunu ifade etmiştir (Yavuzer, 2011, ss.235). Bu bakımdan kalıtım Lombroso'nun çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır. İlkel insanın fiziki özellikleri ve hastalıkları kalıtsal yolla bir sonraki nesle aktarılmaktadır. Kişi akıl hastalığı, epilepsi, alkol bağımlılığı gibi hastalıkları kalıtım yoluyla ailesinden almaktadır. Bu gibi etmenler davranışları etkileyerek suça neden olabilmektedir (Siegel, 2011, ss.142). Her ne kadar Lombroso biyolojik teoriler üzerine çalışan bir pozitivist olsa da ilerleyen yıllarda teorisine getirilen eleştirilerden dolayı iklim özellikleri, hava sıcaklığı, şehirleşmen, göç hareketleri, yoksulluk gibi çevresel faktörleri de önemsediği görülmektedir (Burke, 2009, ss.65). Tüm bu teorik alt yapı çerçevesinde Lombroso suçluları 4 sınıfa ayırmıştır. 1) Aşırı uzun kollar, alışılmadık kulak ölçüleri, burun şekilleri ve dar çene yapısı ile fiziksel bakımdan ayırt edilebilir olan "Doğuştan Suçlular" (Born Criminals), 2) Zeka geriliğine sahip, embesiller, paranoidler, epileptikler ve alkolikler gibi "Deli Suçlular" (İnsane

Criminals), 3) Fırsatın suçun işlenmesinde en iyi motive eden etken olması ve bu bakımdan suç davranışına ara sıra başvuran suçlular, "Rastlantısal Suçlular" ya da "Criminoloidler" (Occasional Criminals) 4) Kızgınlık, aşk ve onurları yüzünden yaşadıkları duygusal tutsaklıkları suç davranışında en önemli motivasyonlarıdır, "İhtiras Suçluları" (Criminals of Passion) (Burke, 2009, ss.65 ; Adler ve ark., 2009, ss.73). Lombroso'nun bu görüşleri 20. yüzyılda tekrar ele alınmıştır. Bunlardan en bilineni ise Harvard Üniversitesi'nin ünlü kriminoloğu[16] Earnest Hooton'un çalışmadır. Kendisi 1939 yılında 17.000 suçlu ve suçlu olmayan kişi üzerinde antropometrik ölçümler kullanarak beden ölçülerini mukayese etmiştir. Çalışmasında suçluların suçsuzlardan fiziksel özellikleri bakımından ayırt edilebileceğini sonucuna varmıştır (Yavuzer, 2011, ss.236). Özellikle *fiziki aşağılık* kavramını kullanarak suçluları fiziksel, ahlaki ve kalıtımsal açıdan aşağıda kabul etmektedir. Suçlular ayrıca ağırlık, göğüs genişliği ve derinliği, burun, kulak ve kafatası ölçüleri bakımından ayırt edilebilmektedir. Hooton her suçlu grubunu mukayese bakımından ayrı ölçümlerle değerlendirmiştir. Örneğin adam öldürme failleri genelde daha yaşlı, geniş çene kemiklerine, uzun baş şekillerine sahiptir (Dönmezer, 1994, ss.89).

İtalyan Ekolünün ve biyolojik teorilerin bir diğer önemli temsilcisi 25 yaşında profesör olmayı başaran Lombroso'nun öğrencisi Enrico Ferri'dir (1856-1929). Ferri, Lombroso'nun determinist görüşlerini benimsemekle birlikte Karl Marx'a olan ilgisinden dolayı suçun izahını sosyo-ekonomik ve politik açıdan açıklama imkanı elde etmiştir (İçli, 2007, ss.69). Enrico Ferri yalnızca bir biyolojik pozitivist değildir. Onu özgün kılan özellik suç davranışının izahında ırk, iklim ve coğrafi özellikler gibi fiziksel faktörlerin; yaş, cinsiyet, psikolojik durumlar gibi bireysel faktörlerin; nüfus, din, kültür, yoksulluk ve göç gibi sosyal faktörlerin birbiri ile olan etkileşimlerinin etkili olduğunu ileri sürmesidir (Burke, 2009, ss.66). O, her ne kadar suçun nedenleri konusunda döneminde özgün bir yere sahip olsa da ceza anlayışı bakımından kısmen klasik dönem düşüncülerini taşıdığı söylenebilir. Ceza adalet sisteminin asli görevi toplumu suçlulardan korumak düşüncesinden hareketle ıslah temelli bir anlayışın aksine cezalandırıcı bir adalet anlayışını benimsemektedir (Sellin, 1958, ss.481).

---

[16] Bazı kaynaklarda Antropolog olarak geçmektedir.

Ferri çok yönlü bakış açısı ile suçluları 5 sınıfa ayırmıştır. 1) Epilepsi, zeka geriliği, paranoid özellikler ve diğer zihinsel ve ruhsal hastalıklar sonucu kişinin suç işlemesi, *Akıl Hastası Suçlular (Deli Suçlular),* 2) kalıtımsal bozukluklar yoluyla suç davranışının nesilden nesile aktarılması, *Doğuştan Suçlular,* 3) kalıtımsal, eğitsel, ahlaki zayıflık, ekonomik, çevresel faktörler gibi nedenlerle suça eğilimli bireyler haline gelirler, *Alışkan Suçlular,* 4) Yaşanılan duygu yoğunluğunu kontrol edemeyerek işlenen suçlardır, *İhtiras Suçluları, 5)* Suçun nedeni olarak doğuştanlık veya psikolojik etkenler görülmez. Kişi suça doğal bir eğilim göstermez. Ailesel, çevresel veya ekonomik şartlardan dolayı suç davranışında bulunmuştur*, Tesadüfi Suçlular* (Sellin, 1958, ss.485; McCaghy,1985 akt: İçli, 2007, ss.70).

Savcı ve hakim olmasının yanında akademik bir kimliğe de haiz olan Rafaelle Garofalo (1852-1934) pozitivist okulun önemli temsilcisidir. Lombroso'nun öğrencisi olarak fiziksel özellikler ve suç ilişkisi üzerinde çalışmalar yapmıştır. Ona göre fiziksel özellikler suçlu birinin doğası hakkında bilgiler verir. Örnek olarak ise mahkumların dövme yaptırmaya duydukları arzuyu göstermektedir. Bu arzuları mahkumların veya suçluların fiziksel acı eşiklerinin oldukça düşük olduğunu göstermektedir (Siegel, 2011, ss.142). Ancak Garofalo'yu diğerlerinden ayıran özellik suçlu davranışı ahlaki duygularla ile ilişkilendirmiş ve tartışmıştır. Toplum doğal bir vücuttur ve topluma karşı işlenen suçlar aslında doğanın kanunlarına karşı işlenmiştir. Yani birey toplumsal ahlaktan sapmıştır. Bu açıdan bakıldığında suç davranışı doğal veya serbest iradenin bir sonucu değildir (Burke, 2009, ss.67). Garofalo'nun suçlunun bireysel haklarını veya ıslahını değil de toplumu korunmasını öncelikli kabul etmesinin altında bu düşünce yatmaktadır (Mueller, Laufer ve Grekul, 2009, ss.74).

Garofalo suçun ortaya çıkmasını merhamet ve doğruluk (dürüstlük) gibi temel duyguların eksikliğinden kaynaklı olarak görür. Merhamet ve doğruluk kavramları temelinde suçluları 4 kategoriye ayırır. 1) Katiller: merhamet ve doğruluk duygularından tamamen yoksundurlar. Fırsatını bulduklarında ve motive edildiklerinde öldürürler. 2) Şiddet Suçluları: Merhametten yoksundur. Alkol veya suçlu çevre gibi özelliklerden dolayı suç işlerler. 3) Hırsızlar: Doğruluk duygusu eksiktir. Bunun nedeni ise sosyal faktörlerin eksikliğinde aranmalıdır. 4) Cinsel Suçlular: Merhamet duygusu olmadığı için şiddet suçluları içinde düşünülebilir. Bazı cinsel suçlular sadece merhamet eksikliği ile değil ahlaki seviyelerindeki düşüklükle de ilişkilendirilebilir (Burke, 2009, ss.67).

19. yüzyılın sonlarında suçun nedenlerini fiziksel özelliklerle açıklamaya çalışan teorilerin yanında suçluluğun kalıtımsal özelliklerle ilişkisini açıklanmaya yönelik çalışmalarda dikkat çekmeye başlamıştır. Bu tür çalışmalar Henry Goddard, Richard Dugdale, Arthur Estabrook gibi isimlerin dahil olduğu kalıtsal okul (İnheritance Schoool) altında yapılmıştır. Kalıtımsal çalışmalar 3 alandan elde edilen verilerle desteklenmiştir. 1) Suçlu aile çalışmaları 2) İkiz çalışmalar 3) Evlatlık çocuklar (Burke, 2009, ss.68). Dugdale'nin Jukes ailesi, Goddard'ın üzerinde yaptığı dikkat çekici çalışma suçlu aile çalışmaları kapsamında değerlendirilmektedir. Dugdale, Jukes ailesinin 1200 üyesi[17] üzerinde suçluluğun kalıtımsal ve çevresel etkilerini öğrenebilmeyi umduğu bir çalışma yapmıştır. Dugdale yaptığı çalışma sonucu 540 aile üyesi gayri meşru ilişkiler sonucunda doğduğu, fahişelik, dilencilik yaptığı veya farklı suçlardan dolayı hüküm giydiği sonucuna varmıştır (Schmalleger, 2004, Akt: Dolu, 2015, ss.158). Goddard ise 1914 yılında Kallikak ailesinin 480 üyesini incelemiş ve çok sayıda aile ferdinin suçlu olduğunu ortaya koymuştur. Goddard 1913 yılında zeka testlerinin icat edilmesinden sonra 3000 mahkum ve suçlu olmayan bir kontrol grubunu karşılaştırmıştır. Çalışmasının sonucunda suçlu olanların suçlu olmayanlara göre fiziksel ve zihinsel anlamda geri bir özellik gösterdiğini bulmuştur. Ayrıca yaptığı çalışmada çocukların suç işlemesinde suçlu ebeveyn ve suçlu kardeşlerle etkileşiminin önemli olduğunu ortaya koymuştur (Burke, 2009, ss.68). Bir diğer önemli çalışma ise ikiz çalışmalarıdır. Lange'nin 1930 yılında 13'ü çift yumurta, 17'si tek yumurta ikizi olan ve ikizlerden birisinin suçlu olduğu toplam 30 çift üzerinde araştırma yapmıştır. 13 tek yumurta ikizinin %77'si, 17 çift yumurta ikizinin ise %12'si bir hapishane geçmişine sahiptir. Lange yapmış olduğu bu çalışma ile tek yumurta ikizlerinin suç işleme konusunda benzer oldukları ancak çift yumurta ikizleri farklı davranışlar gösterebildikleri sonucuna varmıştır (Dönmezer, 1994, ss.111). Aksi bulunmakla birlikte Lange'nin çalışmalarını destekleyen farklı düzeyde çalışmalar da mevcuttur.

Bir diğer çalışma alanı ise evlatlık çocuklar üzerinedir. Çalışmaların merkezinde biyolojik baba veya evlat edinen babanın suç kayıtları ile evlatlık çocuğun suç kayıtları karşılaştırılarak anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsam da

[17] Bazı kaynaklarda 709 aile ferdi (Burke, 2009), bazı kaynaklarda 1000'den fazla aile ferdi olarak geçmektedir (Adler, Mueller, Laufer ve Grekul, 2009).

Hutching ve Mednick 1975 yılında binin üzerinde evlatlık verilen çocukları incelemişlerdir. İnceleme sonucunda biyolojik babanın suçlu olduğu evlatlıkların %21'i, evlat edinen babanın suçlu olduğu evlatlıkların %10,5'inin suç işlediğini ortaya koymuştur. Aynı araştırmadan dikkat çeken bir diğer sonuç ise her iki babanın da suç işlediği erkek evlatlıkların suç işleme oranı %36,2 olmasıdır. Bu konu üzerinde yapılan bir başka çalışmada ise Mednick ve arkadaşları 14.427 evlatlık verilmiş kişiyi araştırmıştır. Araştırma sonunda hem biyolojik hem evlat edinen anababanın suçlu olduğu durumda evlatlıkların suçlu olma oranı %24,50, yalnızca biyolojik anababanın suçlu olduğu durumda evlatlıkların suç işleme oranı %20, yalnızca evlatlık edinen anababanın suçlu olduğu durumda suçlu evlatlıkların oranı ise %14,70'dir. Ayrıca ne biyolojik nede evlatlık edinen anababaların suçlu olmadığı durumlarda ise evlatlıkların %13,50'si suç işlemiştir (Ioannou, 2011, ss.58).

Yapılan bu çalışmalar sonucunda suç davranışının nedeni olan hem toplumsal hem genetik etkenlerini bulmuş olsalar da kalıtımsal faktörlerle ilişkisini ön plana çıkarmışlardır.

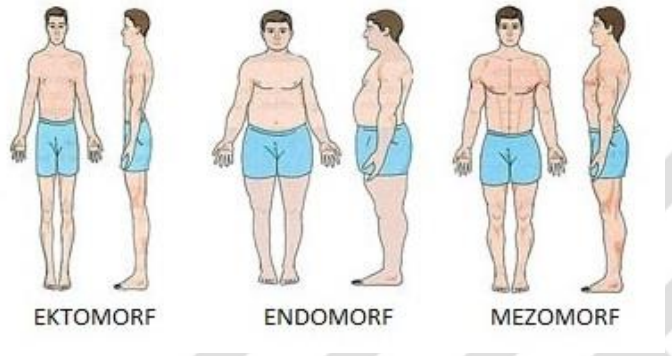
2.1.3.3.1.2. Somatotip Okul ve Çağdaş Biyolojik Çalışmalar

2500 yıl önce yaşamış Hipokrat'ın eserlerinde değinilen, 1500'lü yıllarda Giambattista della Porta isimli doktorun kurduğu Fizyonomi bilimi ile resmi olarak başlandığı kabul edilen, Lombroso'nun çalışmaları ile popüler bir düşünce haline gelen çalışmalar temelde vücut şekli ve insan davranışı arasındaki ilişkileri incelemektedir. Bu konuya duyulan ilgi Kretschmet'ler, H. Sheldon ve Glueck'ler gibi isimlerin çalışmaları ile 20. yüzyıldan itibaren devam etmiş ve oluşan bu akım somatotip okul olarak adlandırılmıştır (Dolu, 2015, ss.158).

Ernst Kretschmer 260 akıl hastası üzerinde yaptığı çalışmasında vücut yapıları ve kişilik özellikleri ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmasının sonucunda insanların fiziksel yapılarını Astenik, Atletik ve Piknik tip olmak üzere 3 sınıfa ayırmıştır. Kişilik özelliklerini ise Siklotim ve Şizotim olarak iki sınıfa ayırarak suçun nedenleri ortaya

koyma noktasında davranış analizi yapmaya çalışmıştır[18]. Kretchmer'e göre astenik vücut tipine sahip bireyler iri görünümlü, kısıtlı güce sahipken, atletikler uzun boyu, kaslı, güçlü ve sağlam kemikli, piknik tüpler ise gözleri çukur, yağlı, kilolu ve yuvarlak tiplerdir. Karakter analizi ile birlikte astenik tiplerin küçük çaplı hırsızlık ve hilekarlıklar yaptıkları, atletik tiplerin cebir ve şiddet suçları işledikleri, piknik tiplerin ise hileli suçlar işledikleri ileri sürülmüştür (Adler ve ark., 2009, ss. 75).

Şekil 2. Sheldon'un Vücut Tipleri

William H. Sheldon, Boston'da bir rehabilitasyon merkezindeki 200 erkek genç suçlu üzerinde yaptığı çalışmasında Krestchmer'ın çalışmalarını temel almıştır. Beden yapısı, davranış ve karakter özellikleri hastalıklara olan yatkınlık ve yaşam beklentisi ile ilişkili olduğunu ileri sürmüştür. Sheldon'un 3 sınıfa ayırdığı Endomorfik, Mezomorfik ve Aktomorfi tipler sırasıyla Kretschmer'in Piknik Tip, Atletik Tip ve Astenik Tip'e karşılık gelmektedir (Dönmezer, 1994, ss.93).

Bir diğer çalışma ise Eleanor ve Sheldon Glueck (1950) tarafından ABD'de farklı iki bölgeden ve aynı sosyo-demografik özelliklere sahip olan 500 suçlu çocuk ve 500 suçlu olmayan çocuğun kişilik ve vücut tiplerinin karşılaştırılması üzerinedir. Glueck'lere göre iki grup arasında ciddi farklılıklar vardır. Buna göre suçlu çocuklar daha çok mezomorfik vücut yapısına sahiptir ve kişilik özelliği olarak inatçı, egoist, çevresine düşmanca davranan ve saldıran, iddialı bir özellik göstermektedirler (Glueck ve Glueck, akt: Dolu, 2015, ss.161).

Vücut yapısı ve kişilik özelliklerini ilişkilendiren çalışmalar sınırlı bir örneklem grubu üzerinde yapıldığı için sonuçların genellenemeyeceğine yönelik düşünceler olmakla birlikte bir takım fiziksel özelliklerin suçluluk ile ilişkilendirilebileceğini de kabul edilmektedir. Bu noktada Dönmezer (1994, ss.93), ince ve hafif parmaklı bir ele

[18] Bazı kaynaklarda fiziksel sınıflandırmaya karma (mixed) tip, kişilik yapısı sınıflandırmasına ise displastik (displastic) yapı dahil edilebilmektedir.

sahip bireyin hırsızlık veya yankesicilik davranışını kolaylaştırabileceğini, beyindeki bir takım sorunların suç işlemesine neden olabileceği, dış görünüşleri itibari ile ötekileştirilen ve dışlanan insanların kendilerini kabul ettirmek için bir çete veya suç gruplarına dahil olabileceğini ve son olarak rekabete dayalı modern dünyada bedendeki eksikliklerin bir başarısızlık olarak algılanarak suçlu davranışa neden olabileceğini ileri sürerek bu konuda doğrudan ve dolaylı yaklaşımlar sunmaktadır.

2.1.3.3.1.3.Genetik Yapı ve Suç

Kişinin genetik yapısında anormallikler olduğunu ve bu durumun suç davranışına neden olduğunu öne süren çağdaş genetik yaklaşımların en çok bilineni XYY (süper erkeklik sendromu) ve gen merkezli evrimsel teorilerdir. Patricia A. Jacops ve arkadaşları hükümlüler üzerine yaptıkları araştırmanın sonucunda kendilerinde XYY kromozomu bulduklarını iddia etmişlerdir. Erkeklerde olması gereken XY kromozomu ve kadınlarda olması gereken XX kromozomunun yanına Y kromozomunun gelmesi bu kişilerin normal kromozoma sahip kişilere göre daha saldırgan ve antisosyal davranışlar gösterdiği sonucuna varmışlardır (Reid, 182, Akt: İçli, 2007, ss.81).

2.1.3.3.1.4.Biyokimyasal/ Hormonel Yapı ve Suç

İnsan vücudundaki hormonların fazla veya az salınımının suç davranışını etkilediği araştırmalar mevcuttur. Bu hormonlardan ilki beynin tümünü kaplayan ve sinir hücrelerini birbirine bağlayan *Seratonindir*. Seratonin salgılanmasındaki azalma kişiye saldırgan ve tepkisel davranışlara neden olduğu hatta bazı çalışmalarda psikopati oluşumunda önemli bir etken olduğuna yönelik çalışmalar mevcuttur (Dolu, 2015, ss.174). Hipofiz, Adrenal, Gonad, pankreas ve troid gibi bezler hormon üretirler. Bu hormonların yine salınımında azlık ya da çokluk suçlu davranışla ilişkilendirilebilmektedir. 2000 yılında McBurnett ve arkadaşları erkek çocuklarda görülen şiddet davranışının stres hormonu olan kortizolün düşük düzeyde olmasıyla ilişkili olabileceğini ileri sürmüştür (Burke, 2009, ss.80). Suç davranışında önemli bir etken olarak kabul edilen bir diğer hormon ise *testosteron*dur. Bu hormon düzeyinde görülen değişiklikler saldırganlık, şiddet veya antisosyal davranışlara neden olabileceği iddia edilmiştir. Bu kapsamda 2007 yılında Das ve Buker'ın Amerika'da yaşayan 3762 erkek, 7665 kadın üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı araştırma ile testosteron ve androjen hormonların kişinin fizyolojik özelliklerini etkileyerek suç davranışına dolaylı

etkileri olduğu sonucuna varmıştırlar (Dolu, 2015, ss.176). Bu hormonlardaki farklılıkların risk alma, aşırı dürtüsellik gibi davranışlara olan etkisi her iki cinsiyette de saptanabildiği ancak androjen hormonuna daha çok maruz kalmış erkeklerde bu suç davranışı ile sonuçlanabilecek etkilerin daha çok olabildiği ileri sürülmektedir (Ellis ve Ark., 2007, ss.710). Daha önceki yıllarda Boooth ve Osgood'un 1985-1986 yılları arasında yarısı Vietnam savaşında gazi olmuş ve ABD ordusunda görev yapmış 4.462 asker üzerinde yaptığı çalışma ve Harris, Rushton, Hampson ve Jackson'ın 1996 yılında 155'i erkek 151'i kadın toplam 306 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı çalışma erkeklik ve kadınlık hormonlarının suç davranışına etki ettiğini gösteren benzer sonuçlara ulaşmışlardır (Booth ve Osgood, 1993, ss.98). Kan şekeri seviyesi, adrenalin duyarlılığı, alkol kullanımı gibi durumların suç davranışları ile ilişkili olabildiğine yönelik çalışmalar da mevcuttur (Burke, 2005, ss.81). Özetle biyolojik kuramlar bireyi, çevresel faktörleri, düşünsel süreçleri, davranışların duygusal yönlerine ve kişilik özelliklerine öncelik vermeyip bireyi tamamen canlı bir organizma olarak ele almaktadır ve bu bakımdan eleştirilmektedir.

2.1.3.3.2. Psikolojik Kuramlar

Suçun nedenlerine yönelik 19. yüzyılın bedensel izahı yerini 20. yüzyılın insan ruhunu anlamaya yönelik bireysel çabalara bırakmıştır. Bu çabaların ilki zeka ve suç arasındaki ilişkiyi açıklayama yönelik çalışmalar üzerine olmuştur.

2.1.3.3.2.1.Zeka ve Suç Çalışmaları

19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başından itibaren suçluluğu açıklama noktasında fiziksel yapının etkisi yerine zihinsel yetkinliklere yönelik çalışmalar önem kazanmaya başlamıştır. Yasayla ihtilafa düşen her bireyin zihni yetersizliğe sahip olduğu inancı kısa sürede yaygınlaştı. Bu görüşün en önemli temsilcisi ise H. H. Goddard'dır. Ona göre tüm geri zekalılar suçlu, tüm suçlular ise geri zekalıdır (Yavuzer, 2011, ss.238). Daha sonra Sutherland yasaya karşı suç işlemiş 175.000 kişi arasından rastgele 350 kişiyi belirlemiş ve analiz etmiştir. 350 kişinin yaklaşık %50'sinde zeka geriliği tespit edilmiştir. Ancak Sutherland zeka ve suç ilişkisini başka etkenlerle ilişkilendirilmeden doğru sonuç alınamayacağını da ifade eder. Zeka testleri geliştirildikten sonra yeniden yapılan çalışmalar zeka ve suç ilişkisini net olarak ortaya koyamamış böylelikle zihni yetersizliği ön plana çıkartan kuramlar zamanla önemini kaybetmişlerdir (Yavuzer, 2011, ss.238).

Dönmezer (1994, ss.141) zeka ve suç ilişkisine biraz daha temkinli yaklaşarak sağlıklı bilginin suç işlememiş toplumsal kesimin zeka seviyesi ve suçluların zeka seviyelerinin karşılaştırılması gerektiğini söylemiştir. Dönmezer'in bir diğer yaklaşımı ise zeka geriliğinin suç davranışına neden olur söylemine katılmakla birlikte suçun önlenmesinde de faydası olabileceğini ifade etmiştir.

2.1.3.3.2.2.Psikanalitik Teoriler

Charcot, Bernheim ve Janet'in başlattığı Freud'un geliştirdiği Adler ve Jung'un devam ettirdiği öğretilere dayanan psikanalitik yaklaşıma göre suç önlenmiş, bastırılmış ve bilinçaltına itilmiş duyguların davranışsal bir tezahürüdür (Dönmezer, 1994, ss.144). Bu anlamda suçlu davranışın nedenini açıklayabilmek için kişiyi güdüleyen iç mekanizmaların doğru şekilde ortaya çıkartılması gerekir. Freud id, ego ve süperego kavramları üzerinden iç mekanizmaların ve davranışların izahını mümkün görmektedir. Egonun (benlik) yeme, içme, cinsellik, saldırganlık gibi içgüdülerin içerisinde barındıran arzular yani id (altbenlik) ile bireyin toplumsal ve ahlaki değerleri uygulayan ve üst düzey değerleri içerisinde barındıran süperego (üstbenlik) arasındaki ilişkiyi düzenler, ara buluculuk sağlar (Muş ve Öz, 2016, ss.49). Birey ne kadar çok süper egoya sahipse o kadar çok yüksek değerlere sahiptir aksine ne kadar çok ego ve süper ego kontrolü dışında bir ide sahipse o kadar çok bencil, saldırgan ve suçlu davranışa neden olabilecek kontrolsüzlüğe sahip olur (Dolu, 2015, ss.190). Özetle Freud'un öğretilerine göre travma ve kötü deneyimlerle yüzleşememiş, üstesinden gelmeyi başaramamış olaylar bilinçaltında saklıdır. Çözülememiş travmaların çoğunun çocukluk döneminde gerçekleşmesi bireyin küçük yaştan itibaren düşük benlik saygısına sahip olmasına neden olmaktadır. Bu durum sonraki dönemlerde bastırılmış duyguların suç davranışına evrilmesinde en önemli etken olduğu ifade edilmektedir (Sokullu Akıncı, 2013, ss.169).

2.1.3.3.2.3.Kişilik Teorileri

Kişilik teorileri, hiperaktivite, ani tepki verme, kontrol eksikliği gibi davranışların suç ve suçluluk ile ilişkisini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu teori altında yapılan çalışmaların ortak noktası suç davranışının nedenini bireyin kişilik ve karakteristik özelliklerinde var olduğuna inanmasıdır. Eysenck'e göre suçlulukla ilişkilendirilen 3 temel kişilik özelliği vardır:

a) Dışa Dönükler: Aktif, saldırgan, impulsif, heyecanlı, riske girmekten hoşlanan kimselerdir.

b) İçe Dönükler: Aşırı duyarlı, kolay incinebilen, kaygılı ve huzursuz, sessiz, düzenli yaşama sahip olan ve duyguları belli etmeyen kişilerdir.

c) Psikotikler: Uyumsuz, düşmanca davranışlara sahip, empati duygusundan yoksun, kaba, heyecan ve yeni deneyimler yaşamaktan hoşlanan, sorun yaratıcı ve genellikle toplumdan soyutlanmış ve yalnız kişilerdir (Kaner, 1992, ss.479).

Kişilik özellikleri ve suç ilişkisini inceleyen çalışmaların başında antisosyal kişilik bozukluğu[19] gelmektedir. "Anormal Davranışa Psikolojik Yaklaşım" isimli eserinde Ulman ve Krashener antisosyal kişilik bozukluğuna sahip bireylerin (psikopatlar) özelliklerini şöyle sıralamaktadır (Ulman ve Krashner, 1975, Akt: Sokullu Akıncı, 2013, ss.173) :

1) Toplumsal kurallara uymamak
2) Gerçek olmayan sempatiklik ve olgunluk
3) Yasalara aykırı ve olağandışı davranma güdüsü
4) Tekrarlayıcı ufak hileli suçlar işlemek
5) Süreğen hale gelmiş vefasızlık duygusu
6) Suçluluk duygusu hissetmemesi
7) Yapılan olumsuz bir davranıştan pişmanlık duymamak
8) Otorite ile çatışma halinde olmak

[19] 1994 yılından itibaren Amerika Psikiyatri Birliği tarafından sosyopati (sociopathy) ve psikopati (psychopathy) ile eş anlamlı kullanılmaktadır (Dolu, 2015, ss.194).

9) İnsanlar ile yapıcı ilişkiler sürdürememek

10) Hedonist tavırdan vazgeçmemek

Psikopat kişiler yüksek düzeyde uyarılmışlık durumu, oldukça soğukkanlı olmak, risk almayı ve heyecan duymayı sevmek, empati eksikliği, duygusal hissiyatta eksiklik gibi özelliklere de sahiptirler ve bu özellikler kişiyi suç işlemeye oldukça elverişli hale getirebilmektedir (Dönmezer, 1994, ss.154). Suça neden olabilen bir diğer kişilik özelliği ise *negatif duygusallık*tır. Bu kişilik özelliğine göre kişi içinde bulunduğu çevreye karşı öfke, kızgınlık ve olumsuz duygusal davranışlar göstermektedir. Bunun önemli sayılan bir nedeni ise sevgi doyumundaki tatminsizliktir. Özellikle duygusal kırıklık (frustration) çocukluk döneminde genellikle anne-baba tarafından yaratılmaktadır. Özellikle anne-babadan beklenen sevgi talebi karşılanmadığında çocuğun içinde kızgınlık ve öfke birikimi meydana gelmektedir. Anne-babaya yönelik kızgınlık ve öfke duyguları ile beslenen çocuk yaşadığı duygusal kırıklığı çeşitli yollarla ifade eder. Bu ifade çeşitlerinden birisi de suçtur (Yavuzer, 2011, ss.240).

2.1.3.3.2.4.Toplumsal Öğrenme Teorisi

Olumlu ya da olumsuz davranışlar öğrenme, pekiştirme, taklit etme, model alma gibi yöntemlerle edinilebilmektedir. Özellikle çocuklarda yeni davranış edinimlerini sağlayan ceza ve ödüldür. Çocuk bulunduğu çevrede davranışların toplum tarafından ödüllendirildiğini düşündüğü davranışları kolaylıkla benimserken toplum tarafından cezalandırılacağını düşündüğü davranıştan da kaçınma davranışı göstermektedir. Çocuk böylelikle toplumda davranışları ödüllendirilen kişileri rol model olarak almaya ve taklit etmeye başlar. Eğer çevresel ve kültürel şartlar altında şiddet kanıksanmış ve normalleşmiş bir davranış biçimi ise çocuğun bu davranışı edinmesi kolay bir hale gelmektedir. Yapılan bir araştırmada olumsuz ve saldırgan davranışı ödüllendirilmiş bir yetişkini model alan ve takip eden çocuğun saldırgan davranışlarda bulunduğu ortaya çıkmıştır (Kaner, 1992, ss.481).

2.1.3.3.2.5.Bilişsel- Gelişimsel Teoriler

Kişi çocukluğundan itibaren fiziksel, psikolojik ve sosyal bir gelişim içerisindedir. Cinsel roller, akran ilişkileri, sosyalleşme ve bağımsızlaşma süreçleri,

kişisel beceri ve yetenekler kazanmak, kendini gerçekleştirmek gibi konulardaki gelişimler bireyin yaşamında önemli etkilere sahiptir. Çocuğun bu ve buna benzer ihtiyaçları karşılanmadığı durumlarda toplumsal normlarla, akran gruplarıyla ve aile içi bireylerle bir takım davranışsal sorunlar ortaya çıkacaktır. Böylelikle çocuk çevresindeki güvenli bilgi kaynağı olarak görülen otoritelerden soyutlanarak gelişimsel ve bilişsel eksikliğini olumsuz çevre ve kişilerde gidermeye çalışacaktır. Bu durum çocuğu suç davranışı ve riskli çevre ile karşı karşıya getirmektedir (Kaner, 1992, ss.482).

Ahlaki gelişim kavramını ilk defa kullanan Jean Piaget ve Lawrence Kohlberg düşük ahlaki seviye ile suç davranışı arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmışlardır. Piaget ahlaki gelişim kavramını 1932 yılında İsveçli çocuklar üzerinden yaptığı çalışma ile modellemiş ve "Çocuğun Ahlaki Yargısı" (The Moral Judgement of The Child) isimli eseri ile ortaya koymuştur. Ona göre çocuklar ahlaki değerleri yalnızca içinde bulunduğu değerler sisteminden değil büyük oranda akranlarıyla olan etkileşim sonucu hak ve adalet duygularının oluştuğunu ileri sürmektedir (Dolu, 2015, ss.204). Piaget'e göre insanların ahlaki gelişimi üç aşamada gerçekleşmektedir: a) Ahlaki kaygılar taşımayan hamlık aşaması (nonmoral), 2) Ahlaki bağımlılık aşaması (Heteronomous), 3) Ahlaki bağımsızlık aşaması (Autonomous) (Muş ve Öz, 2016, ss.53). Bu gelişim aşamalarının ilkinde çocuk kural ve ahlakın ne olduğunu kavrayamayacak kadar bilişsel düzeyi düşüktür. Bir sonraki aşamada ise kuralların yetişkinler tarafından konulduğunun farkında olsa da kuralların anlamını derinlemesine kavrayamaz. Son aşama ise düşünceler gelişmiş, farklı bakış açıları algılanabilir olmuş, otoritenin koyduğu kurallar kabullenilmiş ve ahlaki kurallara karşı bağımsızlık kazanılmıştır (Kaner, 1992, ss.482). Piaget'in ahlaki gelişim çalışmasını Kohlberg 3 düzey, 6 aşama[20] şeklinde genişletmiştir.

---

[20] A) Düzey I – Bireysellik ve Ceza : Gelenek Öncesi Ahlakilik :

1.Aşama: İtaat ve Ceza

2.Aşama:Bireysellik, Menfaat ve karşılıklık

B) Düzey II- Toplumcu Yaklaşım: Geleneksel Ahlakilik

3. Aşama: İnsanlar arası iyi ilişkiler

4. Aşama: Kamu düzenini muhafaza

C) Düzey III- Prensipler, İlkeler ve Bağımsızlık Düzeyi: Gelenek Ötesi Ahlakilik

5. Aşama: Sosyal Sözleşme

6. Aşama: Evrensel İlkeler ve Prensipler (Muş ve Salih, 2016, ss.54)

Birinci düzey birinci aşamada otoriteye uyum ve cezadan kaçınma davranışında akıl yürütme belirleyiciyken ikinci aşamada bireysel düşüne, çıkar ilişkiler belirleyicidir. İkinci düzey üçüncü basamakta insanlar arası ilişkiler dördüncü aşamada ise kamu düzenini koruma ve sürdürme ön plandadır. Üçüncü düzey beşinci basamakta ise birey toplumsal düzeyi aşmış ve birey merkezli bir toplumsal sözleşme ve fayda üzerinde ahlaki düşüncesini oluşturur. Son aşama olan 6. aşamada ise birey evrensel ilkeler ve ilkeler üzerinde odaklanarak ahlaki yargısını oluşturur. Kohlberg'e göre herkes hızlı veya yavaş bu aşamalardan geçmek durumundadır. Piaget'in ahlaki gelişimin sona erdiğini söylediği 16 yaşı kabul etmemiş bu gelişim aşamalarının çok daha ileri yaşlara kadar devam ettiğini ifade etmiştir (Ekşi, 2006, ss.30).

Psikolojik kuramların suç davranışını bireysel düzeyde ele alması eleştirileri beraberinde getirmiştir. Çünkü psikolojik yaklaşımların toplumsal ve çevresel faktörleri göz ardı ederek yalnızca sapkınlıklar, antisosyal davranışlar, zeka, kişilik özellikleri, ahlaki gelişim gibi bireysel düzeydeki faktörlerle suçu izah etmeye çalıştıkları ileri sürülmüştür. Suç davranışının gizli olması suçlu kişilere ulaşmayı zorlaştırmakta ve suçla ilgi verilerin suç davranışı ile ilgisi olmayan kişilerden elde edilmesine neden olmaktadır. Ayrıca genellikle suç işlendikten sonra veya hüküm giyildikten sonra suç araştırmaları yapılabilmektedir. Bu durum örneklem grubunun sağlıklı bir şekilde seçildiği söylemine kuşku duyulmasına yol açabilmektedir. Araştırmaların çoğunun cezaevindeki suçlularla yapılması ise bir başka eleştiri konusudur (Canter, 2011, ss.30).

2.1.3.3.3. Sosyal Kuramlar

Çocuk suçluluğunun nedenlerini ortaya koymak için sosyal yapı ve sosyal yapıyı şekillendiren süreçleri ortaya koymak üzere birçok teori geliştirilmiştir. "Sosyal çözülme, göç, kültür çatışması, rekabet, toplumsal tabakalaşma, siyasi, dini ve ekonomik ideolojiler, nüfus yoğunluğu, gelir ve sermaye dağılımı, işsizlik" gibi süreçlerin sosyal yapıyı etkilediğini sonucunda ise suçlu davranışların şekillenmesinde temel bir etkiye sahip olduğunu ifade etmektedir (Dönmezer, 1994, ss. 71). Dolayısıyla bu süreçler sosyolojiyi kriminoloji alanında önemli bir disiplin haline getirmekte ve sosyolojik kuramların çalışma alanını teşkil etmektedir.

Suç davranışının nedenlerinin sosyolojik bakış açılarına benzer yaklaşımlarla incelenmesi şehirleşme merkezinde nüfus yoğunluğu, eğitim, yaş, cinsiyet ve yoksulluk

gibi konuların ele alındığı kartografik okul ile başlamış sosyalist okul ve Durkheim'in anomi düşüncesi ile gelişmeye devam etmiştir. Ancak bireysel bakış açısının yaygın olduğu 19. yüzyılda çevresel ve sosyal çalışmalar ön plana çıkamamış ve kuramsallaşması için bir süre daha beklemek durumunda kalmıştır (Ayan, 2011, ss.20). Kriminolojideki asıl sosyolojik çalışmalar ise 20. yüzyılın başlangıcından bu yana önce Amerika'da gelişmiş sonra ise Avrupa'ya yayılmıştır (Dönmezer, 1994, ss.71). Suç türlerinin çokluğu ve suçluların farklılıkları dikkate alındığında sosyolojik çalışmaların önemi ortaya çıkmaktadır. Bu nedenledir ki suçun izahı çalışmalarına en kapsayıcı ve etkili çalışmalar sosyolojik bakış açıları ile yapılmıştır. Giddens'a göre (2006, ss.794) eğer biyolojik ve psikolojik yaklaşımlar suçun nedenlerini iyi bir şekilde tanımlayabilselerdi tedavi etmek mümkün olabilirdi. Bu nedenle Giddens "İnsanlar neden suç İşler?" sorusuna en iyi cevabı sosyolojik açıklamaların verebileceğini ileri sürmektedir.

Suçun nedenlerine yönelik sosyolojik izahlar 3 temel unsur üzerinden şekillenmektedir. Bunlar toplumun düşüncesi ortaya koyan ve toplumsal işleyişi sağlayan tutumlar ve standartlar, *sosyal değerler;* ekonomi, sosyal, kültür, eğitim, statü gibi belirleyenler çerçevesinde bir araya gelen *sosyal yapılar;* toplumsal yaşamın devamını sağlamak amacıyla birey ve grupların tutum ve davranışlarını kurallara veya otoriteye bağlamayı hedefleyen *sosyal normlar'dır* (Dönmezer, 1994, ss.343). Bu 3 temel unsur üzerine inşa edilen sosyolojik araştırmalar adeta kendi içerisinde ekollere ayrılarak suçun nedenlerine yönelik birbirinden farklı bakış açıları ortaya koymuşlardır. Sosyolojik teorilerin ayrı ayrı sınıflandırılması konusunda bazı isimler öne çıkmaktadır. Dönmezer'in aktardığına göre (1994, ss.344) Sykes sosyolojik teorileri *sosyal çözülme, gerilim ve anomi ve alt kültürler* olmak üzere 3'e ayırırken sınıflandırma konusunda başarılı olduğu ileri sürülen bir diğer isim olan Hirschi'ye göre ise sosyolojik teoriler, *gerilim veya güdümsel teoriler, kontrol teorisi ve kültürel sapma teorisi* olmak üzere 3 sınıfa ayrılırlar ve bu alandaki çalışmalara temel teşkil ederler. Çağdaş sosyologlar ise suç teorilerini temelde yapısal ve süreç teorileri olarak 2'ye ayırırlar. Biz bu çalışmanın amacına uygun olarak sosyolojik kuramları en geniş anlamda izah ettiğini düşündüğümüz Siegel ve Welsh'in (2009) ortaya koyduğu teorik çerçeveye göre aktaracağız.

Ancak sosyolojik teorileri aktarmadan önce suçun bireysel faktörler ile izah edildiği dönemde sosyal ve çevresel faktörlerin etkisini ortaya koymaya çabalayan ve

sonrasında ekol haline gelen çalışmalara değinilecektir. Bu ekoller sosyolojik suç teorilerini en çok etkileyen ve yönlendiren çalışmalar olması hasebiyle önem arz etmektedir. Bu ekollerden ilki Kartografik Ekol bir diğeri ise Şikago Ekolü'dür.

Kartografik (Coğrafi) Ekol :

Kartografik ekole[21] göre suç sosyal koşulların bir sonucudur. Ayrıca iklim, sıcaklık, nem, doğal kaynaklar gibi coğrafi koşullarda bu sosyal koşulların içerisinde kabul edilmektedir. Suçun nedenlerini çevresel faktörler üzerinden açıklayan bilimsel çalışmalar matematikçi Adolphe Quetelet (1796-1874) ve hukukçu Andre Michel Guerry (1802-1866) tarafından yapıldığı kabul edilmektedir (Dolu, 2015, ss.223). Quetelet ve Guerry sosyal istatistikleri kullanarak suç istatistiklerinin iklim, nüfus, yoksulluk, yaş, cinsiyet, dini aidiyetler, ekonomik gelirler gibi sosyal faktörlerin suç ile ilişkisini ve önemini araştırdılar (Siegel ve Welsh, 2009, ss.188). Kimi kriminologlara göre Guerry'in çalışmaları bilimsel kriminolojideki ilk çalışmalar, Quetelet ise "ilk sosyal kriminolog"dur (İçli, 2007, ss.71).

Şikago Ekolü :

Quetelet ve Guerry ile başladığı kabul edilen çevre-suç ilişkisi Şikago ekolu olarak isimlendirilen sosyoloji merkezli çalışma grubu ile oldukça önemli hale gelmiştir. Şikago ekolünün oluşmasında Şikago kentinin hızlı endüstrileşme ve kentleşme, göç hareketleri, suç oranlarının artması gibi özellikleri ve Şikago Üniversitesinde 1892 yılında sosyoloji bölümünün kurulması etkili olmuştur (Akıncı, 2013, ss.134). Şikago okulu, çalışmalarında kullandığı iki yöntem ile özgünlüğünü sağlamıştır. Bunlardan biri resmi suç istatistiklerini kullanarak kentin bölgesel risk haritasını oluşturmaktı. Suç olguları grafik ve haritaya dökülerek bölgesel ve alt kültürel etkenleri araştırılıyor, suça yatkınlık ve yenileyici suç istatistikleri belirleniyordu. Böylelikle oldukça farklı ırk ve etnisiteden oluşan bir kent haline gelen Şikago suç çalışmaları alanında tek başına bir kaynak özelliği taşımaktaydı (Dolu, 2015, ss.224). Bir diğer metod ise yaşam öyküsü ve olay incelemesidir. Bu metod sayesinde Şikago geniş bir çalışma sahası haline getirilerek suçlular ile bire bir çalışma imkanı yaratılmıştır. Böylelikle suçluların yaşadıkları yerin

[21] Bazı kaynaklarda "Ekolojik Ekol" olarak isimlendirilebilmektedir.

fiziksel şartları, sosyal çevreleri, ekonomik durumları yakından incelenerek önemli veriler elde edilmiştir (Akıncı, 2013, ss.139). Saha çalışmalarının önemi noktasında bu metodlar uygulamalı bir disiplin olan sosyal hizmet bilimi açısından ayrıca bir öneme sahiptir.

2.1.3.3.3.1.Sosyal Yapı Teorileri

Şikago okulu fiziksel çevre ve suç ilişkisini oldukça önemsemekteydi. Özellikle yoksul çevreler suçun önemli nedenlerinden biri olarak gösterilmekteydi. Ernest Burgess'in çalışması bu düşüncenin gelişmesinde etki olmuştur. Burgess 1900'lerin hemen başında Şikago kentinin şehir merkezi, geçiş bölgesi (fabrikalar, imalathaneler, mekruh evler), işçi evleri bölgesi (tekli müstakil evler), kaliteli konutların bulunduğu bölge, uzun mesafeli yolculuk yapanlar/uydu kentler bölgesi olmak üzere 5 bölgeden oluşan bir sisteme sahip olduğunu buldu. Her bölge birbirinden farklı ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklere sahip ve bu durum bölgeler arası ilişkileri birçok konuda olduğu gibi suç davranışı konusunda da etkilemektedir (Dolu, 2015, ss.226). Sosyal yapı teorileri tam olarak Park ve Burgess'in bu çalışmasına paralel olarak suçluluğu alt kültür çevrelerinde yaşayan bireylerin sosyal ve çevresel şartlara uyumu açısından ele almaktadır. Yapılan çalışmalar özellikle yoksul ve sosyal yapısı bozulmuş mahallelerde yaşayan çocukların zengin mahallelerdeki çocuklara oranla daha fazla suç işlediklerini göstermektedir. Orta ve üst sınıf kişilerde suç davranışı gösterebilmektedir. Bu suçlar daha çok şiddet içermeyen zimmete para geçirme veya dolandırıcılık gibi suçlar olmaktadır. Bu bakımdan sadece alt sınıflar değil her türlü sınıfsal farklılıklar sosyal yapı çalışmalarının gündeminin araştırma konusu olmuştur (Kaner, 1992, ss.486; Siegel, 2011, ss.192).

Sosyal yapı teorileri 3 önemli teoriden meydana gelmektedir. Bunlar sosyal düzensizlik teorisi, gerilim teorisi ve Kültürel sapma teorisidir.

2.1.3.3.3.1.1. Sosyal Düzensizlik Teorisi

Şikago Üniversitesinde görev yapan Clifford R. Shaw ve Henry D. McKay aynı ekolü paylaşan Park ve Burgess'in çalışma modelini kullanarak Şikago özelinde kent ve suç ilişkisini araştırmışlardır. 1930 yılından başlayarak 33 yıl süren çalışmaları sonucunda çocuk mahkemelerin ve çocuk cezaevinden toplam 55.998 dosya ve bilgi

incelenmiştir. Shaw ve McKay 1942 yılında yayınladıkları "Çocuk ve Gençlik Suçluluğu ve Şehir Bölgeleri" isimli eseri ile bu alanda daha sonra yapılacak çalışmalar üzerinde önemli etkiler bırakmıştır. Çalışma ile suç oranlarının şehir içerisindeki dağılımlarının birbirinden farklı olduğu, merkeze yaklaştıkça suç oranlarında artış görüldüğü, bazı bölgelerin nüfus yapısına bağlı olmayan şekilde suç oranlarının yüksek olduğu, göçmen oranının fazla olduğu, gelir düzeyinin ve bir konuta sahip olma oranının düşük olduğu bölgelerde genç ve çocuk suçluluğunun daha yüksek olduğu yine suç oranlarının yüksek olduğu yerlerde geleneksel normların olmadığı sonucuna varılmıştır. Shaw ve McKay'e göre bölgeler arası etnik yapının belirli zamanlarda değişim göstermesine rağmen yüksek suç oranlarının görülmeye devam etmektedir. Onlara göre bu tespitten hareketle suçun nedeni etnik yapının farklılığında değil bireyin içinde bulunduğu ekonomik ve kültürel çevrede aranmalıdır. Çünkü bu düzensiz çevre içinde aile, okul veya iş yerleri gibi kontrol edici ve düzenleyici faktörler işlevlerini yerine getirememektedir. Sonuç olarak ise bu düzensiz çevre içinde işsizlik, okul terki oranları ve niteliksiz konutlardaki artış, düşük gelir seviyeleri, tek ebeveynli ailelerin çoğalması gibi sosyal çözülmeler hızla artmakta ve bu çözülme kişiyi antisosyal davranışlara yönlendirme riskini artırmaktadır (Siegel, 2011, ss.193-197, Shaw ve McKay,1969, Akt: İçli, 2007, ss.106,).

Sosyal Ekoloji Okulu

Shaw ve McKay'in görüşlerinden farklı olarak çağdaş sosyal ekoloji okulu üyeleri sosyal bozukluklar ve ekonomik yoksunluğu suç ile ilişkilendiren çalışmalarda bulundular. Bu yeni görüşe göre bozulmuş ve suçla dolu mahalleler aile ve sosyal bağların pozitif özelliklerini azaltarak davranışlar üzerinde oldukça güçlü bir etki bırakabilmektedir. Sosyal ekolojistler suç oranları ile yoksulluk, yabancılaşma, parçalanma veya korku gibi toplumsal bozulmaları, mahalle yoksulluğu ve işsizlik gibi etkenlerin arasındaki ilişkiye odaklandılar (Siegel, 2011, ss.198).

Özetle Shaw ve McKay'in çalışmasına göre sosyal düzensizliğe ve değer çatışmasına neden olan geçiş mahalleleri suçu tetiklerken sosyal ekolojik okula göre korku, işsizlik, bozulma, yoksulluk ve olumsuz yaşam koşullarını içeren kentsel sosyal yaşamın ve toplulukların içerisinde var olan çatışmalar ve sorunlar suçu tetikliyor.

2.1.3.3.3.1.2. Gerilim Teorisi

2.1.3.3.3.1.2.1.Durkheim Ve Anomi Teorisi:

Emile Durkheim (1858-1917) sosyolojinin kurucularından birisi olmasının yanında kriminoloji alanına sunduğu katkılarla da önemli bir isimdir. Suçun nasıl ortaya çıktığı ve suç davranışında toplumsal veya sosyal yapının etkisinin neler olduğu gibi çalışma alanımızı yakından ilgilendiren sorulara verdiği cevaplar ile bu alanda birçok kişiyi etkilemiştir. Durkheim' e göre suç davranışı yaşlı-genç, yoksul-zengin toplumun her kesimini ilgilendiren evrensel ve doğal bir olaydır. O, bir toplumun sosyal düzenine yapılan en büyük tehtidi o toplumun değerlerine, kurallarına ve standartlarına yapılan olumsuz müdahaleleri görmektedir ve bu durumu oluşturduğu *anomi* kavramı ile ifade etmektedir. Anomileşmiş bir toplumda yasal kurallara olan itaat zayıflamakta, toplum kontrol altında tutulamamakta ve kontrol sürdürülememektedir (Siegel ve Welsh, 2009, ss.125).

2.1.3.3.3.1.2.2.Merton Ve Gerilim Teorisi

Sosyolog Robert Merton, çağdaş toplumlarda suç ve suçluluğun nedenlerini modern Amerikan toplumunun değişmiş toplumsal, ekonomik ve kültürel yapısı inceleyerek ortaya koymak istemiş ve bu süreçte Durkheim'in fikirlerinden oldukça etkilenmiştir. Bu amaçla Merton tarafından geliştirilen gerilim teorisine göre sosyal yapı kişiyi uyması gerekli kurallar, elde edebileceği imkanlar ve tatmin olması beklenen arzular arasında sıkıştırmaktadır. O, bu teoriyi Amerika toplum yapısını gözlemleyerek geliştirmesinden dolayı örneklem grubu olarak alt sınıfları ve siyah ırkları ön plana çıkarmıştır (Dönmezer, 1994, ss.343). Amerika'daki sosyal yapı bu grupları sosyo-ekonomik durumlarını geliştirmeyi, iyi bir eğitim almalarını ve iş sahibi olmalarını engelleyici bir toplumsal ortam sunmaktadır. Bu ortam kişiye orta veya üst sınıfa yükselme fırsatını vermeyerek gerilimin nedeni olmaktadır. Bu gerilim ortamı kişiyi amaçlarına ulaşması yolunda sosyal yapı içerisindeki sistemlere karşı gayrimeşru davranışlarda bulunmaya yöneltmektedir (Kızmaz, 2005, ss.154).

Merton geliştirdiği modelle sosyal yapı içerisinde yer alan bireyin konumu ile bu konumda yaşadığı gerilimin nedenlerini 5 uyum tipi ile açıklamaya çalışmıştır (şekil 2). (+) işaretliler "kabul", (-) işaretliler "reddetme", (±) işaretliler ise "reddetme ve yerine

yeni amaçlar ve değerler koyma" olarak ifade edilmekte ve verilmektedir (Merton, 1938, ss.676-677):

Şekil 3. Merton'un Uyum Modelleri

Uyum Modelleri	*Kültürel Amaçlar (Culture Goals)*	*Kurumsal Yollar (İnstitutionalized Means)*
Uyumluluk (Conformity)	+	+
Yenilikçilik (Innovation)	+	-
Şekilcilik (Ritualism)	-	+
Geri Çekilme (Retreatism)	-	-
İsyan (Rebellion)	±	±

1. Uyumluluk (Conformity): Bu uyum düzeyi birey, beklentilerini bir kenara bırakarak kuralları daha çok merkezine alıyor. Toplumdaki en yaygın düzey olarak kabul edilen bu davranışa göre kişi kültürün belirlediği amaçları ve bu amaçlara ulaşmada kullanacağı kurumsal yöntemleri kabul etmektedir.

2. Yenilikçilik (Innovation): Birey toplumda genel kabul gören amaçlara ulaşmak ister ancak yasal yolların buna izin vermemesi veya zorlaştırması durumunda kurumsal yolların dışına çıkarak yasa dışı yolları dener.

3. Şekilcilik (Ritualism): Bu davranış modeline göre birey kültürel amaçlara ulaşamayacağını düşünmesine karşın- çünkü amaç ulaşabileceği sınırların dışına itilmiştir- kurumsal araçlarla ilişkisini kesmemektedir. Bu bakımdan uysal vatandaş profili ortaya çıkmakta ve ilk grupla benzeşmektedir.

4. Geri Çekilme (Retreatism): Birey kültürel amaçlar ve buna ulaşabileceği yollar tamamen uzaklaşmıştır. Bu uzaklaşma toplumsal normlar ve kurallara karşıda

olmaktadır. Uyum sorunu yaşayan bireyin davranışları, alkol ve madde bağımlılığı, içe dönüklük ve serserilik gibi problemlerle ilişkili hale gelir.

5. İsyankarlık (Rebellion): Birey hem kültürel amaçları hem de kurumsal yolları redderek yeni bir sosyal yapı kurmak ister. Devrimci bir davranış modelini anımsatması bakımından maksist-leninist gibi ideolojiler bu modele örnek gösterilebilir (Ayrıca bkz: Agnew, 2001; Dolu, 2015; İçli, 2007; Kızmaz, 2005).

2.1.3.3.3.1.2.3.Agnew Ve Genel Gerilim Teorisi

Merton'un başlattığı gerilim teorisi daha sonraki yıllarda suçun yoksul toplumsal yapılarda daha fazla göründüğü savından ve gençlerin belli bir yaştan sonra neden suç işlemediğini açıklayamamasından dolayı eleştiriler getirilerek yeni gerilim teorileri geliştirildi (Dolu, 2015, ss.364). Bunlardan biri Robert Agnew'in genel gerilim teorisidir. Agnew gerilim toplumsal etkisinden ziyade bireysel ve mikro seviyedeki etkilerine odaklanmakta ve stresli ve gergin olan ergenlerin niçin suç davranışında bulunma riskinin fazla olduğunun cevabını aramaktadır (Siegel ve Welsh, 2009, ss.129). Ona göre suç, kızgınlık, hayal kırıklığı ve negatif sosyal ilişkiler sonucunda çocuklarda ortaya çıkan olumsuz hisler gibi negatif duygu durumların direk bir sonucudur. Bu negatif durumlar Agnew'in (2001, ss.163-164) açıkladığı şu 3 çeşit gerilim kaynaklarından ortaya çıkmaktadır:

Pozitif değer atfedilen amaçlara ulaşmada başarısızlık: Para, statü, saygınlık, özgürlük gibi olumlu değerler insanlar için en önemli amaçlar olmuştur. Ancak kişi bu hedeflere ulaşamadığında ya da sosyal veya bireysel faktörlerden kaynaklı olarak engellendiğinde öfke, kızgınlık gibi gerilimler ortaya çıkmaktadır. Kişi engeli aşabilmek için ise yasal olmayan bir takım tutum ve davranışlara başvurmaktadır.

Pozitif uyarıcıların kaybolması: Sevdiği bir insanın ölümü, önem atfettiği işini kaybetmesi, değerli bir malın çalınması, sözlü hakaret veya fiziksel saldırılara maruz kalması birey için gerilime neden olabilmektedir. Gerilim sonucunda birey kaybettiklerinin yerine yenisini bulabilmek için veya intikam alma duygusu ile suç davranışında bulunabilir.

Negatif uyarıcıların sunulması: Tıpkı pozitif uyarıcıların kişide gerilim meydana getirmesi gibi kişinin negatif uyarıcılarla birlikte olmaya zorlanması ve kişinin bunu yasal

yollarla çözmeyeceğine dair inancı da gerilime neden olabilmektedir. Birey, çocuk ihmal ve istismarı, suç mağduriyeti, aile veya öğretmen şiddetine maruz kalma, akran zorbalığına uğrama, işsizlik ve boşanma gibi negatif durumlardan kaçınma, olumsuz etkilerini sonlandırma veya öç alma isteği gibi gerilim kaynakları kişiyi suç davranışına itebilmektedir.

2.1.3.3.3.1.3. Kültürel Sapma Teorileri

Kültürel sapma teorileri toplumun sosyal dışlanma ve yoksulluğa nasıl tepki verdiğini daha önceki sosyal düzensizlik ve gerilim teorilerini birleştirerek ortaya koymaya ve çocuk ve yetişkin suçluluğuna yeni yaklaşımlar kazandırmaya çalışır (Siegel, 2011, ss.213). Kültürel sapma teorileri kapsamında açıklanacak yaklaşımların genel özelliği kişinin içinde bulunduğu egemen kültürün değer ve normları ile antisosyal ilişki içerisine girmesi veya alternatif bir alt kültür oluşturarak suçlu arkadaş veya grupların etkisi altına girmesidir.

2.1.3.3.3.1.3.1.Suçlu Alt Kültür Teorileri

Egemen kültürün düşünce ve işleyişinden farklı olarak alt kültür grupları, benzer düşünceleri, değerleri, amaçları paylaşan ve ortak ihtiyaçlar çerçevesinde bir arada bulunan organik yapılardır (İçli, 2007, ss.98). Özellikle çeteler, alt kültür gruplarında yapılan ilk suç çalışmalarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Şikago okulu temsilcilerinden Frederick Thrasher'in 1927 yılında yayınladığı "Çete" isimli eseri bu alanda yapılmış ilk suç çalışmalarının öncüsü kabul edilmektedir (Dolu, 2015, ss.398). Şikago okulu öğretilerinde '*alt kültürler*' kişiyi suça 'çeken' ve suç işlemesi için motive eden yapılar olarak görülmektedir. Ancak 1950'lerden sonra bireyin işlediği suç davranışının çevresi içinde düşünülmesi gerektiği anlayışı hakim olmaya başlamış ve kişi suça 'itilen' bir pozisyonda değerlendirilmiştir (Bordua, 1962, ss.246) Bu anlayışın en önemli temsilcilerinden biri ise Cohen'dir.

Alt-kültür kavramı ilk defa Merton ve Sutherland'ın öğrencisi olan Robert Cohen tarafından 1955 yılında yayınladığı ve çokça bilinen "Suçlu Çocuklar" kitabında belirtilmiştir. Cohen hak ettikleri kazanımların egemen sosyal yapı tarafından engellenmesinin hayal kırıklığını yaşayan alt sınıf gençliğinde ortaya çıkan suç davranışını orta sınıf Amerikan kültürünün norm ve değerlerine karşı yapılmış bir tepki olarak görmektedir (Siegel, 2011, ss.214). Alt sınıf gençliği çalındığını düşündüğü

değerleri ve saygınlığı yeniden kazanmak ister. Bu nedenle alt kültür grubundaki bir genç için hırsızlık bulunduğu çete içinde saygı ve itibar kazanacağı, orta sınıf değerlere karşı bir başkaldırı olarak ifade ettiği bir araçtır (Akıncı, 2013, ss.187). Merton'un çocukların suç işlemesini nadirde olsa maddi kazancın motive ettiği iddialarına karşın Cohen ergen çetelerin zor bir şeyi başarmanın gururunu yaşamak ve eğlence için suç davranışında bulundukları savunmaktadır. Çünkü özellikle çocuk/ergen çeteler veya alt kültürler için kendilerine statü ve saygı kazandıracak bir suç davranışında bulunmak oldukça caziptir (Burke, 2009, ss.127)

Thrasher ile başlayan Cohen'le kuramsallaşan Richard A. Cloward, ve Llyod Ohlin, Walter Miiler, Elijah Anderson, Marwin Wolfgang ve Franco Ferracuti gibi isimlerle geliştirilen alt kültür teorilerinin genel amaçlarını Kızmaz şöyle özetlemektedir (2005, ss.158):

> *"Alt-kültür kuramlarının temel özelliklerinden biri, suç olgusunu grup ve çete ortamlarında döllenen veya ortaya çıkan bir davranış tarzı olarak ele almış olmalarıdır. Bu nedenle alt-kültür kuramları suçluluğun; gruplar, çeteler, akranlar ve onları çevreleyen yaşamlardan güçlü bir şekilde etkilendiğini varsaymaktadır."*

2.1.3.3.3.1.3.2.Ayırıcı Fırsat Teorisi

Thrasher, Shaw ve Chicago okulunun bazı temsilcileri tarafından farklı yaş gruplarındaki (genç, yetişkin ve yaşlı) çetelerin kendi aralarındaki ilişkileri önceki yıllarda ortaya konulmuş ve ispatlanmıştı; Cloward ve Ohlin ise çetelerin mahalleye uyum şekillerini yine çetelerin kendine özgü davranış türleriyle birleştirdiği ve Merton'un sosyal düzensizlik teorisi ile ilişkilendirdiği sistematik bir çalışma yürüttüler. Richard Cloward ve Lloyd Ohlin tarafından geliştirilen bu teori gerilim teorisi ve sosyal düzensizlik teorisini de kısmen içerisinde barındırmaktadır. Ayırıcı fırsat teorisinin ana öğretisi şunlardır: (1) birey maddi kazanımlara ulaşmada yaşadığı engelleme ile düşük benlik saygısı ve hayal kırıklığına maruz kalmaktadır, (2) Yaşanılan hayal kırıklığı bireyde öfke ve kızgınlık yaratmakta bu durum bir çete içerisinde bulunmak gibi genel suç davranışına neden olabilmektedir (Shoemaker, 2010, ss.152). Cloward ve Ohlin suçlu alt kültürlerin toplumda var olduğu ve suç davranışının statü engellemesi sonucunda ortaya çıktığı noktasında Cohen ile fikir birliğine sahiptirler. Ancak Cloward ve Ohlin,

Cohen'in aksine düşük sınıflı erkek suçlularının kendi ekonomik durumlarını değerlendirebilen ve buna göre planlamalar yapabilen hedef merkezli kişiler olduklarını savunmaktadır (Siegel, 2011, ss.217).

Bu teoride çocukların suçlu davranışları çevresel faktörler içerisinde değerlendirilmektedir. Eğer kollektif bilincin yüksek olduğu alt sınıf mahallede yetişkin suç davranışı var ise çete davranışlarının olması yüksek muhtemeldir. Bu tür mahallelerde yetişkin suçluluğu çocuklar ve gençler tarafından çekici bulunmakta ve rol model olarak görülmektedir böylece suç çocuklar tarafında da işenen bir davranış halini almakta ve nesiller arası bir sürekliliğe dönüşmektedir (Shoemaker, 2010, ss.153). Özetle suçun bir fırsat olarak ortaya çıkması için suç davranışının gerekçelerini ve yöntemlerini öğrenmek ve öğrendiklerini uygulayabileceği bir ortamın yaratılması gerekir (Dolu, 2015, 362).

2.1.3.3.3.2.Sosyal Süreç Teorileri

Bireyin sosyalleşmesinin, suçlu davranışın ortaya çıkması olasılığında belirleyici olduğuna inanan teorisyenler, insan davranışı açıklayabilmek için sosyal süreç yaklaşımını benimserler (Siegel, 2011, ss.236). Bu yaklaşım sosyal öğrenme teorisi, Sosyal kontrol teorisi ve sosyal tepki teorisi olmak üzere 3 kuramsal öğretiyi içerisinde barındırır.

2.1.3.3.3.2.1. Sosyal Öğrenme Teorisi

Birey doğduğu andan itibaren fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamayı annesinden, babasından kardeşinden, büyüklerinden, arkadaşlarından özetle çevresel faktörlerden öğrenmektedir. Fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamayı öğrendiği gibi birey tutum ve davranışları da öğrenmektedir. Sosyal öğrenme teorisi bu düşünceden yola çıkarak suçunda diğer davranışlar gibi aileden, okuldan, sanal ortamdan, dizi veya filmlerden ve akran gruplarından öğrenilerek edinildiğini ileri sürmektedir. Suç teknikleri, suçlu davranışını rasyonel gerekçelere dayandırma çabaları, suçun sürdürülmesinin nedenleri sosyal öğrenmenin ilgi alanına girmektedir. İleri sürülen bu düşüncenin her ne kadar sosyolojik bir yaklaşım olduğu ifade edilse de psikolojinin öğretilerinden de önemli derecede etkilenildiği söylenmektedir (Dönmezer, 1994, ss.344).

Sosyal öğrenme teorisi[22], Gabriel Tarde'nin (1843-1904) 19. yüzyılın sonlarında ortaya koyduğu, davranışların yakın çevreden veya gruplardan taklit yoluyla öğrenildiğini ileri sürdüğü ve suçun nedenlerini ortaya koyan ilk sosyolojik teorilerden biri olduğu kabul edilen "taklit teorisi"ne dayanmaktadır (Dolu, 2015, ss.256; Kızmaz, 2005, ss,162; İçli, 2007, ss.116).

Sosyal öğrenme teorisi insan tutum ve davranışlarını öğrenme deneyimi ile açıklamakta ve günlük yaşam deneyimlerindeki gerçek davranışların önemine vurgu yapmaktadır (İçli, 2007, ss.117). Genel anlamda ise sosyo-kültürel yapı arasındaki ilişkileri ve süreçleri merkeze alan bu teoriyi diğer teorilerden ayıran 3 özelliği şöyle ifade etmek gerekmektedir (Shoemaker, 2013, ss.112):

a. Davranışlar kalıtsal değildir, öğrenilir.

b. Davranışlar tv, film gibi iletişim formlarından daha fazla sosyal çevre içerisinde öğrenilir.

c. Dikkatler kişinin ne olduğundan ziyade yaptıkları üzerine odaklanmalıdır.

Özel anlamda ise sosyal öğrenme teorisinin öğretilerini ayırıcı birleşimler teorisi, ayırıcı güçlendirme teorisi ve etkisizleştirme teorisini açıklayarak ifade etmek gerekmektedir.

2.1.3.3.3.2.1.1.Ayırıcı Birleşimler Teorisi (Differential Association)

Sosyal öğrenme teorileri içerisinde en ünlü teorilerden biri olan ayırıcı birleşim teorisi Edwin H. Sutherland tarafından ilk kez 1939 yılında "*Kriminolojinin Prensipleri"* (Principles Criminology) çalışması ile ortaya konuldu. Uzun yıllar sonucunda geliştirdiği çalışmasında suç davranışını toplumsal açıdan açıklamanın yanında bireyi tanımlayan kapsayıcı açıklamalarda ortaya koymayı planladı (Shoemaker, 2013, ss.12). Sutherland'ın

[22] İnsanların şiddete eğilimli olarak doğmadıkları şiddeti yaşamsal süreç içerisinde öğrendiklerini ileri süren Albert Bandura'nın da içerisinde yer aldığı ve bazılarının sadece psikolojik teoriler grubuna dahil ettikleri "davranış teorisi"nin bir dalı olarak da görülmektedir (İçli, 2007, ss.117).

beyaz yakalı suçlar, profesyonel hırsızlık ve zeka üzerine yaptığı araştırmalar, suçun alt sınıflardaki insanların yetersizliğinden kaynaklandığı fikrini tartışmaya açmasına neden oldu. Sutherland'a göre suç ne bireysel özelliklerden ne de sosyo-ekonomik yapıdan kaynaklanmaktadır. Ona göre suça neden olan yetenekler ve motivasyonlar herhangi bir kültürdeki herhangi bir kişinin sosyal süreç içerisindeki öğrendikleri tutum, değer ve izahlar ile ilişkilidir (Siegel, 2011, ss.237). Sutherland teorisinde muhtelif zamanlarda değişiklikler yapsa da 1947 yılındaki son versiyonunda teorisini 9 maddede şöyle özetlemiştir (Sutherland ve Cressey, 1978, ss.80-83, akt: Shoemaker, 2013, ss.113):

1. *Suçlu davranış öğrenilir.*
2. *Suç davranışı iletişim süreci içerisinde diğer bireylerle iletişime geçildiğinde öğrenilir.*
3. *Suç davranışının öğrenilmesinde en temel durum yakın kişisel gruplar ile olan etkileşimdir.*
4. *Suçlu davranış öğrenildiği zaman, öğrenme a) bazen çok karmaşık bazen çok basit suç işleme tekniklerini ve b) teşvik edicilerin, sürdürücülerin, mantıksallaştırmanın ve tutumların belirli yönlerini içermektedir.*
5. *Teşvik edicilerin ve sürdürücülerin yönü desteklenen ya da desteklenmeyen yasal kuralların tanımlarından öğrenilir.*
6. *Yasaların ihlal edilmesinin destekleyen izahlar, yasaları ihlal etmenin desteklenmeyeceğine yönelik izahlardan daha ağır basıyorsa kişi suç davranışında bulunabilir.*
7. *Suçun oluşumunda suç grupları ya da suçlu kişiler ile yaşanan etkileşimin sıklığı, süresi, önceliği ve yoğunluğu bakımından ayırıcı birleşimler farklılıklar gösterebilir.*
8. *Suç olan ve olmayan davranış kalıpları ile ilişkilendirilen suçlu davranışı öğrenme süreci herhangi bir öğrenme ile ilgili olan tüm mekanizmaları içerir.*

9. *Suç davranışı genel ihtiyaç ve değerlerin bir ifadesiyse de bu davranış genel ihtiyaç ve değerler tarafından açıklanamaz. Çünkü suçlu olmayan davranışlarda benzer genel ihtiyaç ve değerlerin ifadesidir.*

Özetle Sutherland suçlu davranışın ortaya çıkması için bireyin kendisine yakın kişi ve gruplarla çevresel bir etkileşime girmesi ve bu etkileşim sonucunda suç işlemesini haklı çıkartabilecek tutum ve davranışlar edinmesi gerektiğini ileri sürmektedir (Dolu, 2015, ss.261).

2.1.3.3.3.2.1.2.Ayırıcı Güçlendirme Teorisi (Differential Reinforcement)

Sutherland'ın Suçlu davranışın nedenlerini ortaya koymada sosyal öğrenmenin önemine yönelik yaptığı çalışmayı geliştirmek amacıyla 1966 yılında Robert L. Burgess ve Ronald L. Akers ayırıcı güçlendirme teorisini geliştirmiştir. Dolu'ya göre (2015, ss.282) Akers,'in ayırıcı güçlendirme kavramı rasyonel tercih ve caydırıcılık teorisinin yeni bir yorumlamasıdır. Akers sosyal çevre ve sosyal etkileşimin önemine dikkat çekerek insanların suç davranışında bulunmasında koşullanmanın ve model almanın önemine vurgu yapmaktadır (Kızmaz, 2005, ss.162). Koşullanma ya da diğer ismiyle ayırıcı güçlendirme, davranışın bir başkası ile etkileşim halindeyken ödüllendirilerek veya cezalandırılarak pekiştirilmesi ile meydana gelir bunun sonucunda davranış, ödüllendirildiğinde güçlenen cezalandırıldığında ise kaçınılan bir hale gelir (İçli, 2007, ss.121).

Akers'e göre insanlar, pekiştirme kaynaklarını kontrol eden, kendilerini davranışları doğru ve yanlış olarak tanımlayabilecek otoriteye sahip olarak gören, gözlem yoluyla öğrenilebilen davranışlara sahip olan bu kişilerle ve gruplarla olan etkileşimleri yoluyla kendi davranışlarını değerlendiriyorlar. Bu kişi ve gruplar kişiye davranışın iyi özelliğini veya bir mantıklı gerekçesini sunmaktan çok davranışı kişide haklı gösterecek bir tutum kazanmasını sağlamaktadır. Örneğin alkol ve madde kullanımını önemseyen, teşvik eden ve gözlemlenebilir bir ortam sunan bir akran grubuna katılan ergenler sosyal öğrenme yoluyla kendilerini madde kullanmaya motive olmuş bulacaklardır (Siegel, 2011, ss.240).

2.1.3.3.3.2.1.3.Etkisizleştirme Teorisi (Neutralization)

Albert Cohen'in suçluların toplumun çoğunun taşıdığı ortak değerlere sahip olmadığı fikrini kavramsallaştırdığı *"Suçlu Çocuklar"* (Delinquent Boys) eseriyle oldukça dikkat çekmiştir ancak Gresham Sykes ve David Matza "etkisizleştirme" isimiyle yeni bir kavramsallaştırmaya giderek Cohen'in bu fikirlerine karşı çıkmışlardır (Dolu, 2015, ss.263). Çalışmaları gençlerin ergenlik çağı boyunca sosyal şartlar ve ruh hallerine bağlı olarak suça girip çıktıklarını ileri sürmektedir. Cohen'in söylediklerinin aksine çocuklar kurallara ve yasala uymak istemekte, genel olarak suç davranışını tasvip etmemektedir. Ancak polis, öğretmen veya ailelerinden gördükleri haksızlık ve kötü muamele kendilerinde öfke ve kızgınlık meydana getirmektedir. Bu duygular ise suç davranışına yol açabilmektedir. Sykes ve Matza yukarıda bahsedilen etkisizleştirme kavramına tam da bu noktada atıfta bulunmaktadır. Kişi meydana gelen suç davranışını haklılaştırarak diğer bir deyişle rasyonel bir nedene bağlayarak aksi durumda ortaya çıkabilecek vicdani sorumluluğunu en aza indirmekte ve üstleneceği olumsuz durumu etkisiz hale getirmektedir. Onlara göre etkisizleştirmenin, sorumluluğu reddetme, zararın reddedilmesi, mağdurun reddedilmesi, kendisini kınayanların kınanması ve yapılan davranışa yüksek değerler atfedilmesi olmak üzere 5 tekniği mevcuttur (Shoemaker, 2013, ss.120). Kişi bu tekniklerden birini veya daha fazlasını kullanarak yaptığı davranışa meşruiyet kazandırmakta ve bir bakıma suç davranışını normalleştirmektedir.

2.1.3.3.3.2.2. Sosyal Kontrol Teorisi (Social Control Theory)

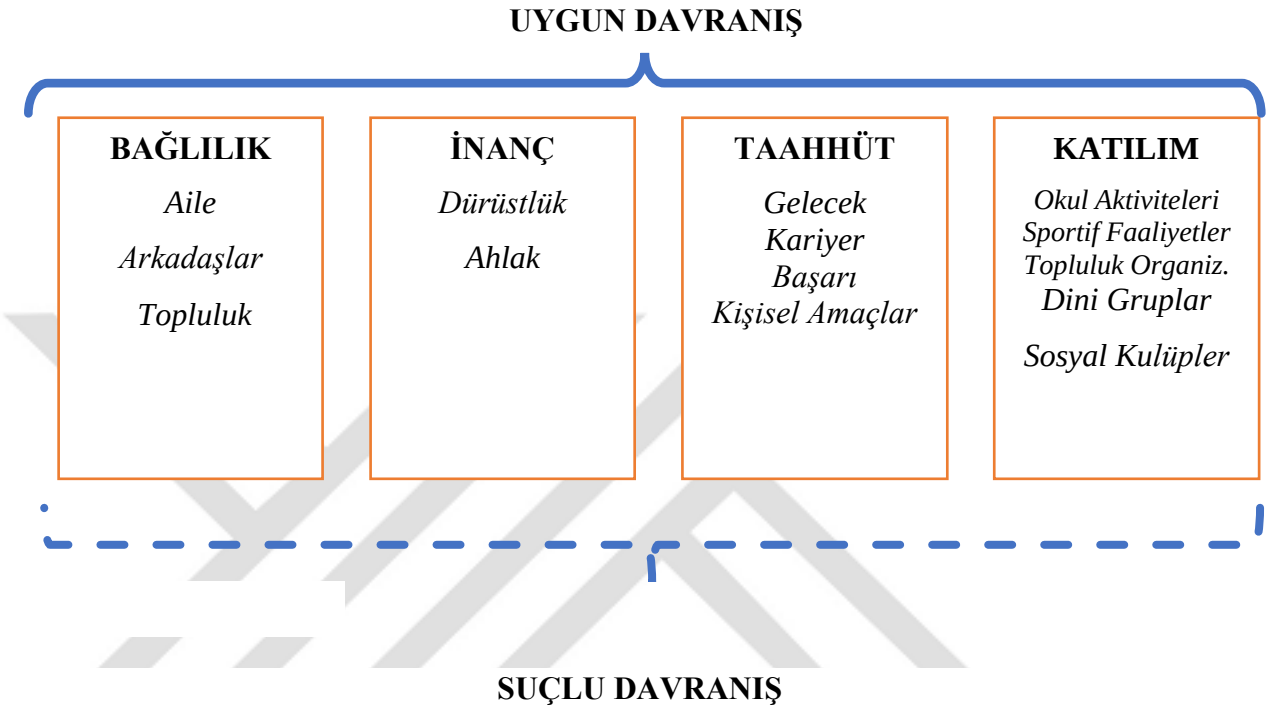
Sosyal kontrol üzerine yapılan çalışmalar suçlu davranışın nedenini ortaya koymada yanlış bir yöntemin uygulandığını söylemekte ve suçun izahının doğru şekilde açıklanabilmesi için "İnsanlar neden suç işler?" sorusuna cevap aramak yerine "İnsanların çoğu neden toplumsal kurallara uyar ve suç işlemez?" sorusuna cevap aranması gerektiğini ileri sürmektedir (Dolu, 2015, ss.297). Çünkü bu teorisyenlere göre çocuklar ve yetişkinler kanunları çiğneme potansiyele ve suç işlemek için bir fırsat bulduklarından bunu mutlaka gerçekleştirecek yapıya sahiptirler. Yetişkin ve çocukların olumlu veya yasalara uyum gösteren davranışları yetiştirilmeleri ve sosyalleşme düzeyleriyle ilişkilidir. İyi bir şekilde sosyalleşmiş ve yetiştirilmiş bir çocuğun ebeveynini üzme davranışından kaçınmak için, bursunun kesilmemesi kısacası kurumlara, kişilere veya süreçlere olan bağlılıklarından dolayı olumsuz bir davranışta bulunmayacağı ileri sürülmektedir (Siegel ve Welsh, 2009, ss.140). Bu sebeple önemli olan suç işlemesini

engelleyen benlik kavramı, özsaygı, uyum gibi iç kontrol mekanizmalarının ve aile, akran grubu, din, okul ve mahalle gibi dış kontrol mekanizmalarının tespit edilmesidir.

Bu teori "uyum" ve "bağlılık" kavramlarına önemli atfetmektedir. Bireyin kurumsal ve kişisel dış kontrol mekanizmalarına olan bağlılık düzeyi ile suç ilişkisi birbirleri ile ilişkilidir. Diğer bir deyişle kurumsal ve kişisel bağlılığı az olan bireyin suç işleme riski daha fazladır. Uyum kavramı ise bireyin içerisinde yer aldığı toplumsal norm ve değerlerle birlikte değerlendirilmektedir. Bireyin toplumsal değerlere, kurallara ve normlara uygun davranması sağlıklı bir sosyalleşmenin önemli şartlarında biri olarak gösterilmektedir (Kızmaz, 2005, ss.165).

Sosyal bağ teorisi olarak da adlandırılan sosyal kontrol teorisinin kurucusu olan Travis Hirschi (1969) bireyin topluma olan uyumu ve bağlılığını 4 özellik üzerinden değerlendirmektedir. Bunlardan ilki sosyal bağın duygusal bir bileşeni olarak kabul edilen ve bir aileye, okula veya öğretmene olan yeterli seviyedeki bağlılıktır (Attachment). İkincisi toplum ve yasalar içindeki geleneksel değerlerin kabulüne dayanan inançtır (Belief). Üçüncüsü taahhüttür (Commitment). Geleneksel davranış içerisinde para kazanmak/biriktirmek, eğitimli olmak gibi faaliyetler için harcanan enerjiyi, çabayı ve zamanı içermektedir. Geleneksel değerler ile olan taahhüt, riskleri azaltmaktayken tersine taahhüdün olmaması suç davranışı riskini artırmaktadır. Örneğin sapkın davranışta bulunan ve alkol alan çocukların okulda başarısız olmasının yüksek olması veya okul başarısındaki düşüklüğün bu tür olumsuz davranışlara neden olabilmesi bu kapsamda değerlendirilebilmektedir. Dördüncü ve son özellik ise katılımdır (İnvolvement). Okul, aile veya sosyal etkinliklere katılım suç davranışını engellemektedir. Hirsch'ye göre boş zamanlar potansiyel suç davranışını neden olan önemli bir etkendir (Shoemaker, 2013, ss.126; Siegel, 2011, ss.247; Kızmaz, 2005, ss.165). Şekil 5'te de görüldüğü üzere bağlılık, inanç, taahhüt ve katılım gibi unsurlar kişiyi sosyal çevresi içerisinde değerlendirmekte ve bu unsurlarda var olan bir eksikliğin kişinin sapkın ve suç davranışında bulunması ile ilişkilendirilmektedir (Siegel, 2011, ss.246).

Şekil 4. Sosyal Bağ Unsurları

2.1.3.3.3.2.3. Sosyal Tepki Teorisi (Social Reaction Theory)

Sosyal Tepki/ Damgalama teorisi, Charles Hooton Cooley, George Herbert Mead ve Herbert Blumer gibi sosyologların sembolik etkileşim teorisini temel almaktadır. Öte yandan 1938 yılında Frank Tannenbaum "Suç ve Toplum" eseri ile bir şeyin suç olup olmadığına karar verilmesinin suçu kimin ve nasıl tanımladığı ile yakından ilişkili olduğunu söyleyerek damgalama perspektifinde çalışma yapan ilk bilim insanı olmuştur (İçli, 2007, ss.127). Edwin M. Lemert 1951 yılında yayınladığı "Sosyal Patoloji: Sosyopatik Davranış Teorisine Sistematik Bir Yaklaşım" isimli eserinde bir davranışın suç olup olmadığına karar vermek için toplumun o davranışa yüklediği anlamın bilinmesi gerektiğini ileri sürmektedir (Dolu, 2015, ss.446). Lemert suç davranışının nedenlerinden ziyade sonrasına odaklanmıştır. Birincil sapma olarak kavramsallaştırdığı bu aşamada birey ilk kez normlardan sapmış veya suç davranışında henüz bulunmuştur. Eğer bu davranış genellenmez ve kişi toplumsal kabul sınırları dışında tutulmaz ise çabuk

unutulur ve tekrarlanmaz. Ancak aksi olur ve kişi toplumsal damgalanma ile birlikte dışlanmaya başlandığından itibaren kendisini tekrarlayıcı suçun veya artan sapma davranışının içerisinde bulacaktır. Böylece ikincil sapma davranışı, toplumdan izole edilmiş bir birey için suçlu alt kültür oluşturarak yeniden sosyalleşebileceğine inandığı bir araç haline gelmiştir (Shoemaker, 2013, ss.291). Howard S. Becker'in kaleme aldığı "Ötekiler: Sapma Sosyolojisi Çalışmaları" eseri ile damgalama teorisini 1963 yılında yeniden gündeme getirmeyi başarmıştır. Berker suç kavramının toplumda güçlü bir iktidara sahip kişilerin tanımlandığını, suçluyu suçlu olmayandan ayıran tek farkın suçlunun suçlu olmayan egemen kişiler/gruplar tarafından tanımlanmış ve etiketlenmiş olduğu ileri sürmektedir (Burke, 2009, ss. 167). Esrar kullanımının ve eşcinsel evliliklerin bazı ülkelerde artık yasal olması suç davranışının zaman, mekan ve güç bağlamında değişebilen bir tanımlama olduğuna örnek gösterilebilmektedir (Kızmaz, 2005, ss.168).

Genel olarak, sosyal tepki teorisine göre nasıl jestler, işaretler, sözcükler kişilerin birbirleriyle kurdukları ilişkilerde birer sembol ise kişisel davranış ve tutumlar da kişinin etiketlenmesine neden olan sembollerdir. Örneğin varoş bölgelerde yaşayan farklı alt kültürlere, karakterlere ve davranışlara sahip olduğu düşünülen gençler hırsız, serseri, madde bağımlısı olarak varsayılmakta ve "apaçi" olarak etiketlenmektedir. Tersi durumda ise gelir seviyesi iyi bir semtte oturan, eğitimli ve sosyal ilişkileri kuvvetli fen lisesi öğrencisi bir genç ise efendi ve uyumlu biri olarak kabul edilmekte ve olumlu anlamda etiketlenmektedir. Araştırmalar olumsuz yönde etiketlenmeyi kabul eden bireylerin etiketlenmeyen bireylere göre suç davranışında bulunma risklerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Siegel, 2013, ss. 250). Bir diğer ifadeye göre ise etiketlenen kişi sosyal dışlanmaya maruz bırakılmakta böylece suç grupları ile etkileşime girmeye zorlanmaktadır (Kızmaz, 2005, ss.167). Özetle herhangi bir nedenden dolayı suç işleyen kişi güvenlik güçleri ve adli sistem tarafından 'resmi suçlu' olarak etiketlenmeye başladıktan sonra kendisini etiketlemeye ve toplumsal normların dışında görmeye başlar. Son aşamada ise bu damgalanmış suçlular çeşitli suç grupları ile girdikleri etkileşim sonucunda artık birer azılı suçlu halini alırlar. Sosyal tepki teorisinin bir başka özelliği ise yıkıcı sosyal etkileşimlere dayalı suç hikayelerini ön plana çıkararak klasik okulun düşüncelerinin aksine cezalandırmanın kişileri damgaladığını ve toplumun bu tür kişileri tamamen kaybettiğini ileri sürmesidir (Dolu, 2015, ss.442).

2.1.3.3.3.3.Çatışma Teorileri

Bugün işçi-patron arasında, futbol taraftarları arasında, siyasi taraflar veya suç çeteleri arasında genel olarak toplumun her kademesinde siyasi, kültürel veya ekonomik birçok çatışma yaşanmaktadır. Çatışma teorilerine göre toplum bir iç çatışma durumundadır ve çatışan gruplar arasında gücü ve parayı elinde taraflar yasal kuralları belirleyerek, hangi tutum ve davranışların suç olduğuna, kimlerin suçlu olduğuna kendileri karar vererek toplumda yaşanan memnuniyetsizliği yasal yollarla baskılamayı ve kontrol etmeyi amaç edinirler (Siegel ve Welsh, 2009, ss.165).Suçu sosyal çatışmanın ve ekonomik rekabetin bir işlevi olarak gören kriminologlar geçmişte çatışmacı, marksist, solcu veya radikal kriminologlar olarak isimlendirilmekteyken bugün bu alanda çalışanlar daha çok eleştirel kriminolog olarak, çalışma alanı ise eleştirel kriminoloji olarak anılmaktadırlar (Siegel, 2013, ss.266).

Eleştirel teorinin kökleri insan ilişkilerini ekonomik yapıların belirlediğini ileri süren Karl Marx'a (1818-1883) kadar götürülebilir. Marx'a göre kapitalist sistemde var özel mülkiyet kişileri ve kitleleri güçlü- güçsüz, sömüren-sömürülen gibi rekabete dayalı sınıflara ayırmaktadır. Bu durum çarpık siyasal ve sosyal yapılar ortaya çıkarmakta ve sınıfsal çatışmalara imkan sağlamaktadır. Ortaya çıkan rekabet sonucunda işçiye daha az ücret sunularak patronların daha fazla kazanması sağlanmaktadır. Bu durum yoksulluğu artırmakta, sosyal problemlerin çoğalmasına neden olmaktadır. Marx'ın sosyal çatışma kavramına dayanan suç düşünceleri kendisini takip edenler tarafından önemsenmiş ve Marx'ın düşünceleri suç ile ilişkilendirilerek ortaya konulmaya çalışılmıştır. Willem Bonger, Ralf Dahrendorf ve George Vold suçun nedenlerini marksist düşünceden etkilenerek ortaya koyan önemli isimler olmuşlar ve modern çatışma teorisi üzerine çalışan birçok kişi içinde öncü durumuna gelmişlerdir (İçli, 2007, ss.133).

Eleştirel teorisyenler kendilerini toplumda var olan derin eşitsizliği ortaya koymaya çalışan sosyal eleştirmenler olarak görmektedir. Yasalara yapılan vurgu bu teori için oldukça önemlidir. Çünkü yasalar toplumsal eşitliği sağlayan bir işlev görmezler tam tersine var olan sınıfsal ve ekonomik eşitsizliği korumak için çaba harcarlar. Çağdaş eleştirel teorisyenler suçu, sosyal sınıf ve sosyal kontrol ile arasındaki ilişkiler ile birlikte ekonomik ve sosyal yapı içerisinde açıklamaya çalışır (Siegel, 2013, ss. 267). Hırsızlık, gasp veya tecavüz gibi suçlardan ziyade ırkçılık, cinsiyet eşitsizliği ve soykırım gibi daha

geniş bir bakış gerektiren sorunlara odaklanmakta, özgürlüklerin ve sivil hakları tehdit eden yasal düzenlemeler hakkında halkı bilgilendirmeyi kendilerine bir görev olarak görmektedirler.

2.1.4. Çocukluk Kavramı ve Tarihsel Gelişimi

"Çocukluk nedir?" veya "Çocuk Kimdir?" sorularına verilecek cevaplar günümüzde dahi büyük zorluklar taşımaktadır. Her dönem, her kültür hatta her iktidar çocukluk kavramı hakkında farklı bir düşünceye sahiptir. Kimi toplumlarda yaş faktörünün dikkate alınması kimi toplumlarda hukuki, biyolojik, geleneksel ve dinsel ölçütlerin kullanılması çocuk kavramı ile ilgili evrensel bir tanım yapmayı zorlaştırmaktadır (Sevük, 1998, ss.1). Hukukçular, sosyal bilimciler, pedagoglar, psikologlar veya sosyal çalışmacılar tarafından farklı çocukluk tanımları yapılmaktadır. Bu bakımdan çocuk kavramı hakkında nesnel bir tanım yapmanın zorluğu bilinse de Türk Dil Kurumu çocuğu Bebeklik çağı ile erginlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan insan olarak tanımlamaktadır (TDK, erişim tarihi: 01.04.2017). Birleşmiş Millet Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. Maddesinde ise "Daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır" şeklinde genel bir tanım yapılmıştır (BM, erişim tarihi:01.04.2017). Psikologlar ise çocukluğu gelişim psikolojisine göre oral dönem (bebeklik dönemi 0-2yaş), ilk çocukluk dönemi (2-6 yaş), orta çocukluk dönemi (okul çağı 6-12 yaş) ve ergenlik dönemi (12-18 yaş) olmak üzere dört aşamada tanımlamaktadır.

Yetişkinlerin sosyal, kültürel, iktisadi ve siyasi etmenleri temel alarak çocukluğu ve çocuk dünyasını tanımlama, şekillendirme ve değiştirme çabasıyüzyıllardır devam etmektedir. Çocukluğu tanımlaya yönelik çabaların nedenlerini veya sonuçlarını tarihsel çerçevede araştırmaya yönelik iradenin bilime konu olması oldukça yakın bir zamana karşılık gelmektedir. Batı'da çocukluk tarihinin bilime konu olması Philippe Aries'in çalışmalarıyla başlamıştır. Bunlardan en çok bilineni ve tartışılanı 1960 yılında "*L'enfant et la vie Familiale sous L'ancien Regime" (Eski Devirlerde Çocuk ve Aile Yaşamı)* ismiyle bundan iki yıl sonra ise İngilizce olarak yayınladığı *"Centruies of Childhood- A Social History of Family Life" (Yüzyıllar boyunca Çocukluk- Aile Yaşamının Toplumsal Tarihi)* eseridir. Aries'in ortaya koyduğu fikirler desteklenmek veya karşı çıkılmak suretiyle günümüze kadar tartışılmaya devam etmektedir. Çocukluk kavramının varlığına yönelik çalışmalar bir bakıma yokluğunun keşfi ile başlamış oldu. Aries, çocukluk

kavramının 16. yüzyıla kadar var olmadığını ileri sürmüştür. O, bu görüşünü "ortaçağ sanatında çocuğun ismi yoktur" diyerek sanat eserleri üzerinden ispatlamaya çalışmıştır. Ona göre yaklaşık 12. yüzyıla kadar ortaçağ sanatı çocukluk hakkında bir şey bilmiyordu ve bu yüzdende çocuk imgesini hiçbir yerde kullanmamış, 13. yüzyılın sonuna kadar sanat eserlerinde çocuk profilli resimlere rastlanılmamıştır. Bu dönemde yapılan çocuk tasvirleri yetişkin erkeklerin küçültülerek verilmesi şeklinde görülmüştür. Çocuk profilli resimlerin yerine küçültülmüş yetişkin profillerinin var olması o dönemde çocukların yetişkin gibi görüldüğünün bir işareti olduğu iddia edilmiştir. Özetle 13. yüzyıldan itibaren çocuklar olması gerektiği gibi değil ancak portrelerde bir şekilde var olmaya başlamıştır (Aries, 1962, ss.34-38).

Yetişkinlik ve çocukluk arasındaki davranış farkının çok az seviyelerde olduğu ortaçağda çocuklar ebeveynlerine ev ve iş yaşamında yardım eden, hizmetçi olarak çalışan ve hızlı bir şekilde yetişkin dünyasına katılan "minyatür birer yetişkin" olarak tasvir edilmektedir. Ortaçağ boyunca her ne kadar çocukların temel gereksinimleri karşılanıyor olsa da bugün ki modern çocukluk anlayışındaki gibi kendilerine özel bir ilgi ile yaklaşılmıyordu. Çocuklara özel giysi ve kıyafetler, yiyecekler ve oyuncaklar bulunmamaktaydı (Onur, 2007, ss.148). Çocukluk dönemi bebeklikten hemen sonra yetişkinliğe hazırlanılan ve hızlı bir şekilde yetişkin dünyasına dahil edilen bir aşama olarak görülmekteydi.

16. yüzyıla kadar yetişkinler ve çocuklar o kadar benzer görünüyordu ki sözlü ve yazılı literatürde çocukluk dönemine atıfta bulunan sözcükler bulunmamaktaydı. Örneğin 16. yüzyılda İngiltere'de okul çağı çocuklarını tanımlamak için kullanılan *baby* sözcüğü 19. yüzyılda Fransızlar tarafından *bebe*'ye dönüştürülerek ilk kez bugün ki anlamda çok küçük çocuklar için kullanılmaya başlanmıştır. Yine *puer* ve *adolescens* sözcükleri 18. yüzyıla kadar birbirinin yerine kullanılmış hatta Fransızca'da bu iki terimi karşılayacak farklı sözcükler olmadığı için her ikisi yerine *enfant* sözcüğü de kullanılmıştır (Tan, 1989, ss.77-78). Bu tespitler Aries'in ortaçağda çocukluk duygusunun eksik olduğu ve çocuklarla alakalı herhangi bilginin var olmadığı yönündeki fikirlerin destekler niteliktedir.

Batı'da gelişmeye başlayan bugünkü çocukluk anlayışının var olmasına zemin hazırlayan bazı önemli fikri temeller mevcuttur. Bunlardan biri 16. yüzyılda

Protestanlığın doğuşu ve 18. yüzyılda aydınlanma dönemin ortaya koyduğu hümanist dünya görüşüdür. Katolik kilisesinin çocukların günahkar ve kirli olarak dünyaya geldiğini ve temizlenmesi gerekli günahkar ve suçlu kimseler olduklarını ileri sürdüğü 'günahkar doğuş' tezine karşı geliştirilen John Locke'un öncü olduğu 'protestan çocuk ahlakı' tezidir. Bu teze göre birey doğuştan günahkar veya suçlu değildir. Locke 1693 yılında yayınladığı *"Some Thoughts Concerning Education" (Eğitim Üzerine Bazı Düşünceler)* isimli eserinde insan zihnini "Tabula Rasa" (boş levha) olarak tanımlamış ve aile, öğretmen veya devlet tarafından şekillendirilebilen iyi veya kötü olmayan bir yapı olarak tasvir edilmiştir (Akbaş ve Topçuoğlu, 2009, ss.98). Böylece bireysel gelişim ve sorumluluk doğuştan var olana değil yaşamsal sürece atfedilmiştir. Çocukluğun yeniden tanımlanmasında bir diğer önemli kişi 18. yüzyıl aydınlanma felsefesinin en etkili isimlerinden olan Fransız filozof Jean Jacques Rousseau'dur. Çocuğun mantıksal güçlerinin gelişmemesinden dolayı yönlendirilmesi gereken, yetişkinin ve çevrenin kontrolüne teslim edilmesi gereken edilgen bir canlı olarak gören Locke'un aksine Rousseau kendi gelişiminde süreklilik sağlayan, masum olarak doğduklarından doğal ve doğru olanı seçecekleri bu bakımdan yönlendirilmeye gerek duyulmayacak düzeyde etkin olduklarını savunmaktadır (Akkuş ve Aktütün, 2016, ss.147). Rousseau yetişkinlerin yalnızca çocuğun bakımından sorumlu oldukları bunun dışındaki gelişimden çocuğun içsel güçlerinin sorumlu olduğu düşüncesi modern çocukluk anlayışına ve modern kurallara daha uygun olduğu düşünülmektedir çünkü çocuk bu özelikleri itibariyle yetişkinlerden ayrılmaktadır ve farklıdır (Onur, 2007, ss.146).

Postman ise çocukluk ve yetişkinliğin birbirinden ayrılması sürecini biraz daha eskiye götürmektedir. O, çocukluk düşüncesinin var olmasını yetişkin dünyasındaki değişimin bir sonucu olarak görmektedir. Yetişkin dünyasını değiştiren önemli etken ise 15. yüzyılda hareketli matbaanın keşfedilmesidir. Matbaa yetişkinlik anlayışını geliştiren, yetişkinliğe sınırlar çizen bir imgedir. Çocukluk dönemi ortaya konulmadan önce yetişkinlik dönemi keşfedilmiş ve yazılı kültüre uyum sağlayamayacağı düşünülen çocuk yetişkin dünyasından dışlanmıştır. Böylece çocuklar kendisine yeni bir sınır ve dünya yaratmak zorunda bırakılmış ve Rönesans'ın en büyük icadı haline gelmiştir (Postman, 1995, ss.33).

1600 ile 1800 yıllar arasında aydınlanmanın da etkisiyle eğitimde önemli değişiklikler başladı. Rönesans döneminde eğitim her yaştan insanı kapsayan ve hayat

boyu devam eden bir etkinlik olarak görülmekteydi. Ancak kısa bir süre sonra eğitim çocuklarla sınırlandırılmaya başlandı. Özellikle eğitim yaşamının gündeme geldiği ilk dönemler her çocuk için yararlanılabilecek ve ulaşılabilecek bir etkinlik olmaktan uzaktır. Eğitim, burjuvazi aileleri, soylular veya saray erkanından kişilerin edinebildiği bir ayrıcalık olarak var olmuştur. Ancak sonraki dönemlerde ayrıcalık olmaktan çıkarak işçi ve orta sınıf yoksul ailelerin çocuklarının da faydalanmaya başladığı bir duruma evrildi ve modern çocukluk anlayışı biraz daha evrenselleşmeye başladı. Böylelikle Ebeveynine evde yardımcı olan çocuklar veya fabrikada işçi olarak çalışan çocuklar eğitim hayatına aktarıldı (Franklin, 1993, ss.26). Okullaşma ile birlikte yetişkinlik ve çocukluk tamamen ayrılmıştır. Çocukluk dönemi belirginleşmiş hatta çocukluğun süresi uzamaya başlamıştır. Özellikle bilimsel çalışmaları artması çocuğu merak edilen ve incelenmeye değer bulunan bir sınıf haline getirdi. Böylesi bir fikri hazırlık sürecinden sonra nihayet 19. ve 20. yüzyıllar modern çocukluk anlayışının kabullenildiği, çocukluğun kültürel olmaktan çok biyolojik bir sınıf olarak var olmaya başladığı dönem olmuştur.

Batıda gelişen çocuk anlayışını etkileyen ve günümüz çocuk anlayışının temeli kabul edilen süreç ise bilimsel çalışmalar ışığında Avrupa'nın modernleşmesidir. Akbaş ve Topçuoğlu'nun (2009, ss.97) insan gelişiminin ilk evresinin keşfi olarak tanımladığı modern çocukluğun Avrupa'daki gelişimini şöyle özetlemektedir:

> *"Bireyi, toplumu, doğayı – içinde bulunduğu evreni analitik olarak analiz ederek – tanımlamaya ve sınıflandırmaya dayanan ve tanımladığı kategorileri pozitivist ve evrimci – ancak çoğu zaman Avrupa merkezli ve ataerkil kalıplar içindeki – temel bir anlayışın çerçevesinde, büyük kuramsal anlatılarda birleştiren Avrupa modernleşmesi sürecinde, çocukluk bir merak ve inceleme nesnesi olarak gündeme gelmiş, çocukluğa dair anlayış ve söylemler bu süreçte oluşmaya başlamıştır. İşte bu nedenle, bugün çocukluk üzerine olan düşüncelerini anlamak ve değerlendirmek için moderniteye bakmak gerekir; başka bir deyişle, "çocukluğun" kökenini "modernite"de aramak gerekir."*

20. yüzyıl modernleşme süreci ile birlikte bilimsel çalışmaların çocukluğa yönelik ilgisi hızlı bir şekilde artmıştır. Örneğin psikoloji disiplini çocukların ruhsal ve düşünsel gelişimlerini, çocuk sosyolojisi çocukların toplumsal rollerini, kültürler arası değişkenlik gösteren bir sosyal kategori olarak onların varlığını incelemiştir. Tıp çalışmalarının ilerlemesi ile çocuk ölülerimde ciddi anlamlar meydana gelmiştir ve sağlıklı bir yeni nesil ortaya çıkmıştır. Çocuğa ilişkin bilimsel çalışmalarla çocukluğun ayrı bir gelişim dönemi

ve psikolojik, biyolojik, sosyal ve kültürel bir kategori olduğu bireysel ve toplumsal düzeyde kabul görmeye başlamıştır. Günümüzde özellikleri devletlerin refah düzeyleri, oluşturulan sosyal politikalar, ailelerin sosyoekonomik ve eğitim düzeyleri çocuk kavramına bakışı etkilemektedir. Örneğin yoksul ailelerde ve toplumlarda çocuk değerli bir varlık olarak görülmekle birlikte maddi bir yük olarak da görülebilmektedir. Bu nedenle çocuklar tıpkı eski dönemlerdeki anlayışa benzer olarak minyatür bir yetişkin olarak görülerek üretime doğrudan katılmaya ve aile refahına katkıda bulunmaya zorlanmaktadır. Yapılan araştırmalar sosyo-ekonomik olarak güçlü olan aile ve toplumlarda çocuğun varlığı ve gelişimi için daha uygun davranışlar geliştirildiğini ve önemsendiğini göstermektedir (Ercan, 2011, ss.89).

Bilimsel ve hukuksal gelişmeler çerçevesinde düşünüldüğünde 20. yüzyıl çocuk yüzyılı olarak rahatlıkla kabul edilebilmektedir. Bilimsel gelişmeler, artan refah çocukların yaşamını derinden etkiledi. 1989 yılında kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi bu yüzyılın en önemli gelişmesi olarak kendisini göstermektedir. Ancak tüm bu gelişmelere rağmen son dönemde suça ve sokağa sürüklenmende, istismara uğramalarında, fuhuşa zorlanmalarında ve ucuz iş gücü olarak sömürülmelerinde yaşanılan hızlı artış çocukluk anlayışının yeniden ele alınmasına yönelik ciddi eleştirilerde yapılmaktadır (Akbaş ve Topçuoğlu, 2009, ss.101).

Franklin, kökeninin Avrupa modernleşmesi olduğu düşünülen çocukluk anlayışına birtakım eleştiriler getirerek yeni bir çocukluk anlayışının ve tanımının yeniden ele almanın zamanı geldiğini söyleyerek farklı bir bakış açısı ortaya koymaktadır. O, eleştirel yaklaşımını 5 madde ile ifade etmiştir (Franklin, 1993, ss.22-23):

1. Çocukluk herhangi bir sabit döneme ait tek bir evrensel deneyim değildir. Daha çok tarihsel olarak değişen kültürel olarak farklılıklar gösteren bir yapıdır.
2. Çocukluk ve yetişkinlik arasındaki yaş sınıflandırması farklı coğrafyalarda istedikleri gibi belirlenmesinin yanında tutarsızlıkta göstermektedir. Tıpkı İngiltere'de çocukların 10 yaşında cezai sorumluluğa, 16 yaşında cinsel faaliyete, 18 yaşında ise oy kullanmaya hak kazandığı gibi çocuk aşama aşama yetişkin dünyasına kabul edilirken farklı coğrafyalarda farklı yaş sınırları konulabilmektedir.

3. Çocuklar negatif şekilde ‘yetişkin olmayanlar’ gibi geniş yaş dönemi içerisinde değerlendirilmektedir. Yetişkin olmayan olarak tanımlanan bu uzun dönemde sahip olunan ihtiyaç, kapasite ve becerilerin çeşitliliği düşünüldüğünde 4 yaşındaki kişi ile 16 yaşındaki kişinin yetişkin olmadıkları için aynı şekilde çocuk olarak değerlendirilmesi farklılıkların üzerine örtmektedir.
4. “Çocuk” kavramının belirleyeni sayısal bir sınıflandırmadan çok iktidarların düşük statüyü vurgulamak için atfettiği değerlerle ilgilidir. Bu bakımdan düşünüldüğünde Çocuk Nedir? sorusuna verilecek cevap genellikle güç ve otorite sahipleri tarafından verildiği görülmektedir.
5. Çocukluk düşüncesi Plumb’un ifade ettiği gibi “son 400 yıla ait bir Avrupa icadıdır”. Yani çocukluk yeni buluştur.

17. yüzyılla birlikte gelen ve bugünkü çağdaş tanımı şekillendiren anlayış çocukların masum, zayıf ve korunması gereken kişiler olduğu yönündeki inanca evrensel bir destek bulmayı başarmıştır. Dahası çocukluk kavramı düşüncesizlik, çaresizlik ve bağımlılık gibi negatif özelliklerle bir araya getirilerek vurgulanmış bu şekilde yetişkinlere masumları ve zayıfları koruma görevi verilerek çocukların yaşamlarında görülecek önemli değişikliklerin en önemli nedeni olarak gösterilmeye devam edilmiştir (Franklin,1993, ss.50). Sanayileşme devri ile birlikte fabrikalar tarafından ucuz iş gücü olarak görülen ve çok ağır şartlarda sömürülen çocuklar 20. yüzyıla gelindiğinde uzatılmış okul çağına rağmen piyasa tarafından ucuz iş gücü, göçmen ve yoksul ailelerce ise mali birer kaynak ve yardımcı olarak görülmeye devam etmiştir (Tan, 1989, ss.88). Yetişkinler çocukları koruma görevini beklenilen ve vaat edilen düzeyde yerine getirememiştir. Her ne kadar Çocuk Hakları Sözleşmesi ile çocukların söz konusu hakları evrensel düzeyde korunmak istense de 21. yüzyılın tüketim nesnesi olma rolünden kurtulamamışlardır. Çocukların suça ve fuhuşa sürüklenmesi, sokaklara mecbur bırakılması, fabrikalarda ve sağlıksız ortamlarda ucuz iş gücü olarak sömürülmesi öncesinde Postman ve yakın zamanda da Heywood’un ifade ettiği gibi ortaçağ dönemine benzer bir şekilde çocuklar ve yetişkinler arasındaki farkı ortadan kaldırmaktadır ve çocukluğu yok etmektedir (Postman, 1995; Heywood, 2003, ss.39). Bir diğer yok oluş ise Franklin’in de bahsettiği yetişkin olmayan olarak tanımlanan çocuk sınıflandırılmasındaki farklılıkların görmezden gelinmesi ile ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar ergenlik çocukluk sınıflandırmasındaki belirli bir yaş grubunu içerisine dahil

ederek farklılara vurgu yapmakta gibi görünse de yetişkinlerin dünyasında çocukluk hala homojen bir grup olarak görülmektedir.

2.1.4.1.Suça Sürüklenen Çocuklar

Zihinsel, fiziksel, psikolojik ve toplumsal olarak gelişimi devam etmekte olan çocuk içinde bulunduğu çevresel, kültürel veya ekonomik şartlardan dolayı antisosyal davranışlar gösterebilmektedir. Özellikle ergenlik döneminde görülen biyolojik değişimler toplumsal ve günlük olayları algılamada ve değerlendirmede yetişkinlere göre birtakım farklılıklar gösterebilmektedir ve bu durum davranışlar üzerinde etkili olabilmektedir. Bu noktada çocuğun veya ergenin göstereceği antisosyal davranışlar tıpkı diğer davranışlar gibi yasal olarak bir engelleme gerektirmediği sürece doğal kabul edilmelidir (Yavuzer, 2013, ss.30). Burt antisosyal davranışın suç davranışına evrilmesi sürecini 'antisosyal eğilimlerin yasa müdahalesini gerektirecek duruma dönüşmesi' olarak ifade etmekte böylece suç davranışının sınırlarını belirlemektedir (Evrim, 1970, ss.22). Ancak unutulmaması gerek şey çocuk suçluluğunun yetişkin suçluluğundan ayrı olarak ele alınmasının gerekliğidir. Çünkü çocuk suçluluğu "problemli evre" ya da "geçiş evresi olarak adlandırılan ergenlik dönemini içerisinde barındırmaktadır. Ergenler tarafından işlenen suçlarsa gerek tür gerekse neden açısından yetişkin suçluluğundan oldukça farklıdır. Bu yüzden çocuk ve genç suçluluğunu "yasanın gösterdiği kuralları ihlal eden herkes suçludur" diyerek açıklamaya çalışmak klasik ceza hukukunun hatalı söylemlerinden birisidir (Yavuzer, 2013, ss.31).

Hatalı söylemlerden bir diğeri ise suçlu çocuklar veya çocuk suçluluğu gibi terimlerin kullanıyor olmasıdır. Bu terimler tarihsel gelişim içerisinde değerlendirildiğinde çocuğun varlığı ve haklarının kabulü ile yakından ilgilidir. Çocuk refahının önem kazandığı, çocuk koruma sistemlerinin geliştirildiği ve çocuklara tanınan hakların evrenselleşmeye başladığı sonyüzyılda suçlu çocuklar gibi terimlerin varlığı 18. yüzyıl öncesi çocuk anlayışını yansıtması bakımından hatalı olduğu düşünülmektedir. Sosyal, siyasal ve ekonomik düzenin tek kurucusu olan yetişkinlerin suç davranışının sorumluluğunu yalnızca çocuklara vermesi kabul edilemez. Özellikle çocukların psikolojik, sosyal ve biyolojik gelişim aşamasında oldukları düşünüldüğünde çocukların suçun birinci dereceden faili değil aile, akran grubu, ekonomik şartlar, eğitimden dışlanma, işsizlik ve yoksulluk gibi etmenler, toplumsal gelişmeler ve sosyal politikalar

tarafından paylaşılan bir sorumluluğun ürünü olarak "suça sürüklenen çocuk" teriminin kullanılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Çocuk suçluluğu (Juvenile Delinquency) terimi ilk kez 18. yüzyıl boyunca duyulmaya başlandı. Ancak bu 18. yüzyıldan önce çocuk suçluluğu var olmadığı anlamına gelmez. Çünkü buyüzyıldan önce Dünya'da çocuklar yetişkinlerin küçük versiyonları olarak algılanmaktaydı. Yani çocuk suçluluğunu daha iyi anlamak için çocuk suçluluğu terimi ile çocukluk kavramının ortaya çıkışı arasındaki yakın ilişkiyi anlamak gerekmektedir. Çocuk suçluluğu hukuki anlamda ilk kez 19. yüzyılda ABD'nin İllinois eyaletinde karşılık buluna kadar ise yasal bir tanımlaması bulunmamaktaydı (Shoemaker, 2009, ss.11).

Hırsızlık, yağma, tecavüz, şiddet gibi suçlar işleyen bu çocuklar her ülkede farklı isimlerle anılmaktadır. A.B.D.'nde 'Sebepsiz Asiler', Almanya'da 'Halbstarken', İsveç'te deri ceketliler anlamında 'Skinnknutte', Fransa'da kara ceketliler anlamında 'Blousons noir', Japonya'da günes çocukları anlamında 'Taiyozoku' ve Rusya'da ise stil çocuklar anlamına gelen 'Stilyagi' bu isimlere verilebilecek örneklerdendir (Saran Nephan, 1989, akt: Avcı, 2009, ss.28). Türkiye'de ise genel geçer bir isim yerine alt kültürlerin birbirleri hakkında kabul görmüş isimler bulunabilmektedir. Bunlardan en yaygın olanı ise kendi aralarında dızolar, tas kafalar, kara kafalar gibi gruplara ayrılan ama genel olarak apaçi olarak isimlendirilen gruptur (Yaman, 2013, ss.176).

Batı literatüründe 'juvenile delinquency' terimiyle ifade edilen ve tam karşılığı 'reşit olmayanın suçluluğu' olarak çevrilen bu kavram hem çocukluk hem de ergenlik dönemi için kullanılmaktadır (Polat, 2004, ss.189). Ülkemizde ise 'çocuk suçluluğu' olarak kullanılmakla birlikte özellikle son dönemlerde -çalışmanın ileriki aşamalarında nedenlerine değinileceği üzere- suça sürüklenen çocuk, suça itilen çocuk gibi kavramlarda tercih edilmektedir. Çocuk suçluluğunun yetişkin suçluluğundan ayrı olarak düşünülmesi çocukluk kavramının tarihsel gelişimi içerisinde değerlendirilmelidir. Çocukluk kavramı tam olarak tanımlanmadan önce çocuklara işledikleri suçlardan dolayı yetişkinler gibi muamele edilmekte ve uygulanan yaptırımlar yetişkinlerle aynı olmaktaydı. Ancak modern çocuk kavramının evrensel olarak kabulü çocukların adalet sistemi içerisinde kendi şartlarına göre değerlendirilmesini sağladı, karşılaştıkları cezai yaptırımlar yaşlarına göre değerlendirilmeye başlandı. Aşağıda çocukların ülkelere göre

değişen ceza ehliyeti yaş sınırları belirtilmiştir (International Child Development Centre, 1998, ss.5; CRIN, 2015):

1. Ceza ehliyetini 7 yaşından başlatan ülkeler: Avustralya, Bangladeş, Kıbrıs Rum Kesimi, Gana, İrlanda, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Pakistan, Sudan, Suriye.

2. Ceza ehliyetini 8 yaşından başlatan ülkeler: Srilanka İskoçya.

3. Ceza ehliyetini 9 yaşından başlatan ülkeler: Irak, Filipinler.

4. Ceza ehliyetini 10 yaşından başlatan ülkeler: Nepal, Yeni Zelanda, Nikaragua, İngiltere.

5. Ceza ehliyetini 12 yaşından başlatan ülkeler: Kanada, Kore, Uganda.

6. Ceza ehliyetini 13 yaşından başlatan ülkeler: Cezayir, Çad, Fransa, Polonya, Tunus.

7. Ceza ehliyetini 14 yaşından başlatan ülkeler: Bulgaristan, Çin, Almanya, Macaristan, İtalya, Japonya, Libya, Romanya, Rusya, Vietnam, Yugoslavya.

8.Ceza ehliyetini 15 yaşından başlatan ülkeler: Danimarka, Mısır, Finlandiya, Norveç, İzlanda, Sudan, İsveç.

9.Ceza ehliyetini 16 yaşından başlatan ülkeler: Belarus, Arjantin.

10.Ceza ehliyetini 18 yaşından başlatan ülkeler: Belçika, Kolombiya, Panama, Peru

Ülkemizde ise çocukların ceza sorumluluğunun başlangıcı konusunda asgari yaş sınırı 12 olarak kabul edilmiştir. 12 yaşından küçük çocuklar ile 15 yaşından küçük sağır ve dilsizlerin ceza sorumluluğunun bulunmadığı kabul edilmiştir (TCK m31/1). 15 yaşını doldurmuş olmakla birlikte 18 yaşını doldurmamış olan çocuklar ile 18 yaşını doldurmuş fakat 21 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizlerin ceza sorumluluğunun var olduğu kabul edilmiştir. Ancak kusurluluk hallerinin dolayı cezalarında bir indirim yapılacaktır. 12 yaşını doldurmuş olmakla birlikte 15 yaşını doldurmamış olan çocukların ve 15 yaşını doldurmuş olmakla birlikte 18 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizlerin ceza sorumluluğunun var olup olmadığı konusunda karar hakimin taktir yetkisine bırakılmıştır (TCK m.33) (İçli, 2007, ss.42).

2.1.4.2.Suça Sürüklenen Çocukların Genel Görünümü

Batı toplumlarında çocuk suçluluğunun artışı sanayileşme ile ilişkilendirilmektedir. Sanayileşmenin getirdiği göç hareketleri ve kentleşme beraberinde yeni dünya düzenine uyum sağlamaya çalışan aileleri gecekondulara, işsizliğe, gelir adaletsizliğine ve yoksulluğa maruz bırakmıştır. En kötü şartlarda ayakta durmaya çalışan ailelerin içerisinde yaşam mücadelesi veren çocuklar beslenme, sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçlardan faydalanamayan, çalışmaya zorlanan ve ucuz iş gücü olarak sömürülen çocuklara dönüştüler. Çocukların en çok işledikleri hırsızlık ve gaspın gibi ekonomi temelli suçların arka planındaki nedenler tamda bu tarihsel gerçekliklere uygun düşmektedir. Çünkü Yoksul ailelerdeki çocukların suç davranışında bulunma oranı diğerlerine orana çok daha yüksek olduğu bilinmektedir (Yörükoğlu, 2007, ss.213). Bu şartlar çocuğun sokağa itilmesine, suçla veya suç grupları ile tanışmasına zemin hazırladı. Çocuklar özellikle böylesi bir zeminde "çeteler" ile tanışmış ve kendi çetelerini kurmak suretiyle suça sürüklenmişlerdir. Özellikle Batı'da görülen çocuk suçları günümüzde dahi ağırlıklı olarak çocuk çeteler yoluyla işlenmektedir.

Çağımızda suç ve çocuk temalı akademik ve mesleki çalışmalarının önem kazanmasının birtakım nedenleri vardır. Bu nedenlerden en önemlisi ise suç davranışı ile ilişkisi olan çocuk sayısının hızlı bir şekilde artış göstermesi ve görünürlüklerinin artmasıdır. Özellikle siyasi belirsizlik ve istikrarsızlıkların, terör ve iç karışıklıkların, savaş ve sonrasının olduğu dönemlerde (Ferro, 2003, ss.9), iç ve dış göçlerin yaşandığı coğrafyalarda (McNeeley ve Wilcox, 2015, ss.228), ekonomik krizlerde, işsizliğin artış gösterdiği dönemlerde (Siegel ve Welsh, 2009, ss.44) ve madde kullanımın artış gösterdiği durumlarda (Burke, 2009, ss.85) çocukların suça sürüklenmelerinde ciddi artışlar yaşanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde çoğu şiddet ve mala karşı işlenen suçlar olmak üzere her yıl yaklaşık 2 milyon çocuk tutuklanmakta ve son 15 yıl boyunca yılda yaklaşık 1,5 milyon çocuk hakkında dava açılmaktadır (Lane, 2015, ss.7). Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda ve İsviçre olmak üzere Avrupa nüfusunun %30'unu oluşturan toplam 8 ülkeden 1995-2010 yıllarına ait suç oranlarının derlendiği çalışmanın verileri çocuk suçluluğunun boyutları hakkında çarpıcı bilgiler vermektedir (Smit ve Bijleveld 2015):

Son 15 yıl içerisinde;

- Çocukların işledikleri genel suç oranları kısmen düşüş göstermektedir.

- Çocukların/gençlerin işledikleri suç çeşitleri incelendiğinde ise tecavüz suçları oranı yaklaşık 2 kat artmıştır.
- Çocukların/gençlerin işledikleri hırsızlık, madde kullanımı gibi suçların oranlarında artış yaşanmaktadır.
- Çocukların/gençlerin mahkumiyet ve hükümlülük oranlarında kısmen düşüş görülmektedir.
- Tüm suç çeşitlerinde ve toplam suçlarda çocukların suç oranlarındaki artış yetişkinlerden daha yüksektir.
- Çocuklar yetişkinlere göre 5-6 kat daha fazla hırsızlık suçunda bulunmaktadır.

İngiltere Adalet Bakanlığının yayınladığı verilere göre 2015 yılının Mart ayına göre tüm tutuklulukların %10'nunu (94.960) 10-17 yaş arasındaki çocuklar oluşturmaktadır. Yine aynı yılın verilerine göre 1.834'ü hapis cezası olmak üzere 30.960 çocuk, 87,160 farklı suçtan hüküm giymişlerdir (Youth Justice Board / Ministry of Justice Statistics bulletin, 2016)

Ülkemiz Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında Estonya, Litvanya ve Letonya ile birlikte 100.000 kişiye düşen hükümlü oranına göre en yüksek 4 ülkeden birisidir. Ayrıca hükümlü sayısı bakımdan ise Avrupa'nın en büyük nüfusuna sahip ülke konumundayız (Walmsley, 2016). Ülkemizde 4 Ocak 2017 itibariyle toplam 201 bin hükümlü ve tutuklu bulunmakta ayrıca 100.000 kişiye 254 hükümlü ve tutuklu düşmektedir. Ülkemizdeki hükümlü çocuk sayısına bakıldığında genel hükümlü sayımızın yüksekliği ile paralellik göstermektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre 2015 yılında ceza infaz kurumuna girdiği andaki yaşa göre çocuk (12-17 yaş grubu) olanların sayısı 869 iken, suç işlediği andaki yaşı çocuk yaşta olanların sayısı 8 bin 993 olmuştur[23]. Adalet Bakanlığının 2016 yılının Nisan ayı istatistiklerine göre cezaevlerinde halihazırda 12-17 yaş arası 772'si hükümlü, 1.719'u tutuklu toplam 2.491 çocuk bulunmaktadır[24]. Cezaevindeki çocuklar

[23] Tüik, Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri 2015, http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21547, (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

[24] Adalet Bakanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, http://www.cte.adalet.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

suç türlerine göre incelendiğinde ise sırasıyla %52'si hırsızlık, %19,3'ü yağma, %6,4'ü cinsel suçlar ve %5,6'sı adam öldürme suçlarından hüküm giydikleri görülmektedir[25].

Suça sürüklenen çocukların karşılaştıkları ilk kurum çoğunlukla güvenlik birimleri olmaktadır. 2015 yılında suça sürüklenme nedeni 118 bin 245 çocuktan %36'sı yaralama, %24,6'sı hırsızlık, %6,8'i 5682 Sayılı Kanun'a muhalefet, %5,9'u uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, satmak veya satın almak, %3,7'si tehdit, %3,5'i ise mala zarar verme suçu ile isnat edilerek güvenlik birimlerine getirilmiştir[26].

Suça sürüklenen çocuklarla ilgili bir diğer önemli konu ise yargılanan çocuk sanık sayısındaki artış ve yargılandıkları mahkeme türleridir. 2015 yılı itibariyle çocukların %44'ü asliye ceza mahkemesinde, %43,'ü çocuk ceza mahkemesinde, %3,1'i çocuk ağır ceza mahkemesinde, %9,5'i ağır ceza mahkemesinde yargılanmıştır[27]. 2005 yılında 18 bin çocuğa mahkumiyet kararı verilmişken bu sayı 2015 yılında 52.314 kişiye yükselmiştir. Verilen mahkumiyet kararların türlerine bakıldığında ise 2015 yılında 14.122 çocuğa hapis cezası verildiği görülmektedir. Bu sayı 2005 yılında yalnızca 405 kişidir[28].

2.2.Çocuk Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet

2.2.1. Çocuk Adalet Sistemi

Adli sosyal hizmetin Çocuk adalet sistemi içindeki rol ve fonksiyonlarına değinmeden önce çocuk adalet sisteminin ne olduğu, tarihsel gelişimi ve ülkemizdeki çocuk adalet sistemine dair eleştiriler üzerinde durmakta yerinde olacaktır. Çocuk adaleti, kanunla ihtilafa düşmüş çocuklara yönelik yasal düzenlemeleri, standartları ve kurumları içermektedir. Yalnızca kanunla ihtilafa düşmüş çocuklarla ilgili çalışmalar değil, suç davranışının nedenleri ortaya koyma, koruyucu ve önleyici çalışmalarda bulunma gibi

---

[25] Tüik, Suç türüne göre çocuk ceza infaz kurumuna ve eğitimevine giren hükümlü çocuklar, 2006-2015, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=37, (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

[26] Tüik, Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuklar 2015, http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21544, (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

[27] Adli İstatistikleri, Yargılanan Suça Sürüklenen Çocuk Sayısı Oranı, http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2015/%C3%A7ocuk/4.pdf, (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

[28] Adli İstatistikleri, Mahkûmiyet Karar Nitelikleri, http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2015/%C3%A7ocuk/8.pdf, (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

çalışmalar da çocuk adaletinin uygulama alanına girmektedir (Acar, 2011, ss.232). Modern çocuk adalet sistemi temelde üç amaç üzerine kurulmuştur a) toplumun güvenliğini korumak, b) suçlu çocukları davranışlarından sorumlu tutmak c) küçükler ve aileleri için tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri sağlamaktır. Her ne kadar çocuk adalet sistemi ıslah ve rehabilitasyonu temel amaçlarından biri olarak benimsemiş olsa da refah modeline uygun olmayan bir çocuk adalet sistemi diğer amaçlar için içerisinde cezalandırıcı yaklaşımı barındırma riski taşıyabilecektir (Bartollas & Miller, 2005, Akt: Maschi ve ark., ss.232). Çocukların yetişkinlerden farklı olduğuna dair inancın güçlenmeye başladığı zamandan itibaren çocuk adaleti kendine özgü bir anlayış ve işleyişle gelişmeye devam etmektedir. İşleyişin, çocuklara en az zarar verecek şekilde yapılandırılması ve "mağdur", "korunma ihtiyacı içinde" olan veya "suça sürüklenen" ayrımı yapmadan bütünsellik ilkesi çerçevesinde çocuğun korunmasına odaklanması önemlidir. Bununla birlikte çocuk adalet sisteminin cezaya odaklanmaması, çocuğu çevresi içinde ele alan bir sistemi savunması ve her şeyden önce çocuğun yüksek yararını öncelemesi çocuk adaletinin temel felsefesidir. Çocuk adalet sisteminin bu özellikleri nedeniyle sadece bir yargılama kurumu olarak görülmesi yanlıştır. Çünkü bu sistem ortaya çıkış amacı itibariyle özelde çocuk koruma sistemi ve genelde sosyal hizmetler sistemi ile bir bütünlük içinde var olmayı gerektirmektedir (Sevük ve Ark., 2013, ss.13). Çocuk adalet sisteminin işleyişi a) soruşturma süreci ve kolluk kuvvetler, b) yargılama süreci, c) ceza infaz süreci ve d) ceza infaz süreci sonrası olmak üzere dört kısımda incelenebilir.

Çocuk hakları sözleşmesi, Pekin kuralları, Riyad ilkeleri, Havana kuralları gibi uluslararası sözleşmeleri modern çocuk adalet sisteminin ilkelerinin belirlenmesinde etkili olmuşlardır. Ayrımcılığa tabi tutmama, çocuğun yüksek yararının gözetilmesi, çocuğun saygınlık ve değer duygusunu gözeten muamelede bulunma ve çocuğun durumuna uygun özel ihtimam gösterilmesi, adil yargılama, gizlilik ilkesi, çocukların haklarında alınan kararlara katılımı, çocuğun toplumla bütünleşmesini sağlama, çocuğun özgürlüğünün kısıtlanmasının son çare olması, ayrı yerde tutma gibi ilkeler modern çocuk adalet sisteminin en önemli özellikleri kabul edilmişlerdir.

2.2.2. Çocuk Adalet Sisteminin Uluslararası Temelleri

20. yüzyıl için ifade edilen ‘çocukyüzyılı’ söylemi özellikle hukuksal anlamdaki kazanımlara bakıldığında haklı bir söylem olarak kabul edilebilir. Buyüzyıl hukuksal olarak tanınmayı başaran ve yaşamın her alanında güçlenen çocuklar için uygun bir adalet anlayışına sahip olma noktasında bir geçiş ve dönüşüm özelliği taşımaktadır. Bu geçiş ve dönüşüm çabasının en önemli sonucu ise yetişkinlerden ayrı olarak çocuk adalet sisteminin ortaya konulması olmuştur. Çocuk adalet sistemini sağlıklı bir şekilde değerlendirebilmek ve geliştirebilmek için özellikle uluslararası düzeyde sunulan belgelerin ve anlaşmaların ulusal düzeyde ise yasa ve kuralların açıklanması önem arz etmektedir.

2.2.2.1.Çocuk Hakları

Sanayileşme ile birlikte farklı bir şekil alan çocuk sömürüsü çocuk hakları sorununu gündeme getiren önemli bir etken olmuştur. Fabrikalardaki uzun çalışma süreleri, sağlıksız çalışma şartları ve düşük ücretler çocuk sorununun yalnızca bir kısmıydı. Bir başka sorun alanı ise “terk edilmiş, dilenciler ve suça karışan” çocuklardır. Batıda özellikle terk edilen çocuk sayısı o kadar yükselmiştir ki 1830 yıllarda her yaş ve ihtiyaç sahibi çocukların barınabileceği çok sayıda kamu kurumu kurulmuştur. 1850 yılında ihtiyaç sahibi çocuklar için sadece 27’si New York kentinde olmak üzere ülke genelinde toplam 77 özel ve kamu kurumu kurulmuştur. 1880 yılına gelindiğinde kurum sayısı 613’e ulaşmıştır. ABD 1910 yılında 1.151 kurumla suça karışmış ya da ihtiyaç sahibi yaklaşık 150.000 çocuğa hizmet veren bir ülke durumundaydı. 1891 yılında Kanada’da benzer tablolar görülmekteydi. 40’ın üzerinde yetimhanede 3.827 çocuğa bakım hizmeti verilmekteydi (Cunningham,1998, akt., Karatay, 2007: 57). Bu ve benzeri sorunlar çoğu batı ülkelerinde mevcuttu ve 19. yüzyıl böylesi büyük bir toplumsal sorunla ve kurumsallaşma ile meşguldü. Çocukları koruma görevine ebeveynlerin dışında devletinde ortak olması özellikle kilise ve hayırsever faaliyetleri yerine profesyonel sivil toplum kuruluşlarının gücünü artırdı ve birçok dernek ihtiyaç sahibi çocuklara yönelik çalışmalarda bulundu.

Çocukların korunmasına yönelik kurumsallaşma çabalarına verilecek bir başka örnek 1899 yılında ABD’nin Chicago kentinde kurulan çocuk mahkemesidir. Daha sonraki dönemlerde ABD’yi İngiltere, Belçika, Fransa, Hollanda, Almanya ve İtalya gibi

ülkeler takip etmiş ve çocuk mahkemelerinin diğer ülkelerde kurulması hızlanmıştır. Uluğtekin (1994, ss.5) çocuk mahkemelerinin kuruluşunu ve yaygınlaşmasını çocuk haklarının tarihsel sürecinde bir dönüm noktası ve kazanım olarak ifade etmektedir.

18. ve 19. yüzyılın büyük sanayi devrimine karşı geliştirilen sosyal politikaların, 2 dünya savaşının ve 1929 yılında yaşanan Büyük Buhran adı verilen büyük ekonomik krizin 20. yüzyılda devleti her alanda sorumluluk almaya iten iradenin önemli nedenleri olmuştur. Bu iradenin tüm kesimleri ilgilendiren sonucu 1948 yılında Birleşmiş Milletler'in yayınladığı "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" olmuştur (Fişek ve Ark., 2008, ss.19). Bu bildirge suça sürüklenen çocuklara yönelik doğrudan bir ifade içermemektedir ancak çocukların özel bakım ve yardım görme hakkını tanımaktadır (Madde 25). Doğrudan çocuk haklarına yönelik ilk belge olarak 1779 yılında İsviçre'de yayınlanan çocuklara yönelik ilk sosyal politika belgesi olarak bir emirname kabul edilmekteysede 26 Eylül 1924 tarihinde Milletler Cemiyeti Genel Kurulu'nda kabul edilen Cenevre Çocuk Hakları Beyannamesi'nin çocuklarla ilgili ilk uluslararası ve kapsamlı belge olarak kabul edilmektedir (Sağlam, 2015, ss.24).

Sosyal devlet anlayışının gelişmesi ile birlikte çocuklar yalnızca suçlu, yoksul, muhtaç ya da kimsesiz olarak değil fiziksel, sosyal ve psikolojik bir bütünlük çerçevesinde kültürel ve duygusal gelişimlerinin de önemsendiği bakış açısıyla değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu anlayış çocuk haklarını önceleyen bir çocuk koruma sisteminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. 20. yüzyılın yeni çocuk hakları yaklaşımı ile çocuğun korunması sorumluluğunu sadece aileye değil devlete de verilmiş ve bu sorumluluk uluslararası destek ile Birleşmiş Milletlerin 20 Kasım 1989 tarihinde yapılan Genel Kurulu'nda Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) olarak kabul edilmiştir (Işıkçı ve Karatepe, 2016, ss.76). Türkiye sözleşmeyi 14 Eylül 1990 tarihinde imzalamış 9 Aralık 1994 yılında ise TBMM Uygun Bulma Kanunu uyarınca taraf olmuştur. Bu sözleşmeyi diğerlerinden farklı kılan en önemli özellik ise çocukların kişisel, siyasal, ekonomik, kültürel ve sosyal haklarının taraf devletlerce hukuki bağlayıcılık teşkil etmesidir (Sağlam, 2015, ss.25).

2.2.2.2.Pekin (Beijing) Kuralları

Birleşmiş Milletler Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar, BM Genel Kurul'unun 29 Kasım 1985 tarihli kararıyla kabul edilmiştir. Üye devletlerin kendi ulusal yasalarını, politikalarını ve uygulamalarını özellikle çocuk adalet sisteminde görev yapan kişilerin eğitilmesine ilişkin uygulamaları Pekin kurallarına uygun hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bu kurallar, farklı hukuk sistemlerinde uygulanabilecek, çocuk suçlularla ilgili her sistem ve tanım altında yine çocuklara uygulanabilecek işlemlere ilişkin asgari standartlar ortaya koymaktadır. Kuralların uygulama alanları ve tanımları bölümünde standart kuralları çocuk suçlulara ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasi ve diğer görüşler milli ve sosyal köken, varlık, doğum yeri vs. hiçbir ayrım gözetmeksizin uygulanması olarak ifade etmektedir. Pekin kuralları 6 bölüm, 30 başlıktan oluşmaktadır. İlk bölüm temel görüşler, uygulama alanları, cezai sorumluluk yaşı, çocuk adalet sisteminin amaçları, çocukların hakları, özel yaşamın gizliliğinin korunması gibi genel ilkelerden oluşmaktadır. İkinci bölümde inceleme ve kovuşturma aşamasında ilk aşama, yargı dışı yollara başvurma, polis teşkilatında uzmanlaşma, tutuklu yargılama gibi konularda uyulması gereken kurallar ifade edilmektedir. Üçüncü bölümde yargılama ve hüküm aşamasında yasal temsilcilerin, ebeveyn ve vasilerin hazır bulunmaları, sosyal araştırma raporları, yargılamada ve hükümde uyulması gereken ilkeler, dava sonucunda verilebilecek çeşitli kararlar, gereksiz gecikmenin önlenmesi, kayıplar profesyonellik ve eğitim ihtiyacı gibi konulara açıklık getirilmektedir. Dördün ve beşinci bölümde yargılanma sırasın çocuğun iyileştirilmesi için yerleştirme, her türlü eğitim ve iş bulma gibi yardımların sağlanmasına, gönüllü birliklerin, bölgesel kuruluşların ve diğer toplumsal kaynakların harekete geçirilmesine yönelik kurum dışı tretmanlara ve kuruma yerleştirilen çocuğun eğitim ve ıslahının amacı, onun toplumda yapıcı ve üretici bir rol alabilmesini temin ve bunu gerçekleştirmek için bakım, koruma, kültürel ve mesleki yetenekleri elde edebilmesi için yardım etmeye yönelik yardımda bulunmak, şartlı tahliyenin derhal ve sık sık uygulamak gibi kurumsal tretmanlara odaklanılmaktadır. Son bölümde ise araştırma, planlama, politika üretme ve değerlendirme konularındaki tavsiye kararlardan oluşmaktadır (Yücel ve Gönültaş, 2016a, ss.559)

2.2.2.3.Riyad İlkeleri

Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 14 Aralık 1990 tarihinde kabul ve ilan edilmiştir. Riyad ilkelerini diğer kural ve ilkelerden ayıran en temel özelliği çocukların suça sürüklenmesini önlemeye ve korumaya yönelik olmasıdır. Çocuğun suça sürüklenmesini engellemek için aile, toplum, akran grupları, okul, meslek/iş dünyası ve hayır kurumları gibi etkenler vasıtasıyla çocuğun ve gençlerin sosyalleştirilmesini ve toplumla bütünleşmesini kolaylaştıracak önleme programlarının geliştirilmesi gerekmektedir (madde 10). Suçun önlenmesi noktasında aile mefhumunun gereksinimleri ve ihtiyaçları öne çıkarılmaktadır. Bu noktada çocukların korunması ve zihinsel esnekliklerini güvenceye alınması noktasında topluma, çocukların sürekli ve huzurlu bir aile ortamında yetişmesi, istikrarsızlık ve geçimsizlik durumlarında ise zorunlu sosyal yardımların sağlanması noktasında devlete sorumluluklar vermektedir. Suçun önlenmesi noktasında eğitim bir başka önemli konudur. Devlete tüm gençleri resmi eğitime dahil etme, gençlerin kişilikleri, zihinsel ve bedensel yetenek ve eğilimleri doğrultusunda kendilerini gerçekleştirmelerine fırsat sağlayacak ortamları oluşturma görevi verilmektedir. Ayrıca ilkeler eğitim sistemlerinin ilgi odağı olarak "toplumsal tehlike" durumundaki gençlerin olması ve bu gençler için özel olarak oluşturulmuş önleme programlarının kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca çocukların alkol, uyuşturucu ilaçlara ve benzer maddelere alıştırılmasının önlenmesi için okul-öğretmen işbirliğinin önemine ve bu konuda toplu politika ve stratejiler geliştirilmeye çalışılmasına dikkat çekmektedir. Çocukların suça sürüklenmesini önlemede yerel toplumlara da önemli ödevler verilmektedir. Aile içinde barınamayacak ya da ailesi olmayan çocuklar için özel mahalleler oluşturulması, gençlerin ergenlik dönemlerini sorunsuzca geçirebilmeleri için özel programlar oluşturulması, gençlik konusunda çalışan hayır kurumlarının finansal olarak desteklenmesi, barınma, bilgi edinme, iş bulma ve diğer yardım kaynaklarına yerel düzeyde erişebilmeleri için kamu kuruluşlarının teşvik edilmesi gibi öneriler sunulmaktadır. Son olarak ise televizyon ve sinema ve diğer kitle iletişim araçlarını pornografi, uyuşturucu ve şiddete az yer vermeye, şiddet ve istismar gibi durumları çocukların olumsuz olarak etkilemeyecek şekilde vermesine, gurur kırıcı ve aşağılayıcı sahnelerin gösterilmesinden kaçınılarak eşitliğe dayanan örnekleri öne çıkarmaya yönlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Kısacası kitle iletişim araçları gençlerin toplumdaki olumlu rolünü öne çıkararak suça sürüklenmelerini önleyecek

yayınlara özendirilmesi öne çıkarılmaktadır. Sosyal politikaların güçlendirilmesi, yasal düzenlemeler ve çocuk adalet sisteminin yönetimi, araştırma, politika geliştirme ve koordinasyon diğer önemli başlıklardır (Yücel ve Gönültaş, 2016b, ss.573; Sağlam, 2015, ss.28)

2.2.2.4.Havana Kuralları

Havana kuralları olarak isimlendirilen Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları Milletler Genel Kurulu'nda 14 Aralık 1990 tarihinde kabul ve ilan edilmiştir.

Bu Kurallar; çocuğun özgürlüğünden yoksun bırakılmasının son çare olduğunu, mümkün olan en kısa süre için tutulması gerektiğini veya alternatif tedbirlerin kullanılmasını, özgürlüğünden yoksun bırakılan çocuğun haklarını ve tutulduğu kurum ve kurum personelinin asgari niteliklerini belirlemiştir. Özgürlüğünden yoksun bırakılan çocuklar ulusal ve uluslararası hukuka sahip oldukları ve bu kapsamda kişiseli ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel mahrum edilemeyeceği ifade edilmiştir. Havana kuralları devletlere; çocukların tutuldukları yerlerde tam ve güvenli bir kayıt tutulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, anne-babasının veya vasisin bilgilendirilmesi, uyudukları ve yaşadıkları yerlerde fiziksel şartların çocuklara uygun olarak düzenlenmesi (temizlik, havalandırma ve ışıklandırma gibi), eğitim hakkından, boş zaman etkinliği ve eğlencelerden faydalandırılması, dini ihtiyaçlarını karşılayabileceği şartların oluşturulması, her türlü tıbbi bakım hakkının sağlanması, dış dünya ile ilişkisini geliştirebilecek imkanların geliştirilmesi, çocuğun özsaygı ve temel haklarına saygı gösterecek disiplin kurallarının oluşturulması, salıverilme öncesi ve sonrası çocuğun psikolojik, ekonomik, sosyal olarak desteklenmesi sorumluluğu vermektedir. Ayrıca Havana Kuralları gözaltında olan veya yargı önüne çıkarılmayı bekleyen çocukların haklarını, çocukların tutuldukları kurumların idaresi ve personele ilişkin düzenlemeleri içerir (Yücel ve Gönültaş, 2016c, ss.549; Kurtul ve Gülbitti, 2014, ss. 32).

2.2.3. Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Unsurları

Modern devletlerin çocuk adalet sistemlerini oluşturan temel bileşenlerin çocuk mahkemeleri, bu mahkemelerin ilgilendiği alt ve üst yaşlar ve soruna müdahale eden hizmet ve programlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda ülkemizdeki çocuk adalet sistemini daha yakından tanımak ve tarihsellik çerçevesinde değerlendirebilmek için Türk Ceza Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu gibi yasal, ceza infaz kurumu, mahkemeler, çocuk şube müdürlükleri gibi kurumsal boyutlarını ele almak gerektiği açıktır (Öntaş, 2004, ss.18).

2.2.3.1.Çocuk Mahkemeleri

Dünya'da çocuk adalet sisteminin doğuşu olarak 1899 yılında çocuk mahkemelerinin kuruluşu gösterilmektedir (Killian ve Maschi, 2009, ss.15). Uluğtekin'de (1994, ss.62) Türkiye'deki modern çocuk adalet sisteminin ortaya çıkışını ilk kez 1979 yılında çıkartılan 2253 sayılı "Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun" un 1982 yılında yürürlüğe girmesi ile uygulanmaya konulan çocuk mahkemeleri ile ilişkilendirmektedir. Böylesi önemli bir adımın 1916 yılında gündeme gelmesine rağmen neden bu kadar geciktiğine dair nedenler şu üç başlık üzerinde değerlendirilebilir:

Medeni Kanun anne babaların görevlerini yerine getirememesi nedeniyle a) yeterince beslenemeyen; b) eğitim olanağından düzenli yararlandırılmayan; c) ağır işlerde çalıştırılan; d) içki ve uyuşturucu madde kullanmaya yöneltilen; e) işten, okuldan kaçan; f) yalan söyleyen; g) aile çevresinden uzaklaşarak günlerini uygunsuz yer ve kişiler arasında geçiren; h) terbiyesinde güçlük çekilen; i) suça yöneltilen (hırsızlığa teşvik); j) suç işleyen (hırsızlığa yönelmiş) çocuğu "korunması gereken çocuk" olarak ele almaktadır. Ancak çocuğun Medeni Kanun'da bu şekilde ifade edilen biçimde ele alınmamış olması çocuk mahkemelerinin kurulmasına zihinsel olarak hazır olunmadığı göstermektedir.

Türk Ceza Kanunu'nun suçlu çocukla ilgili "temyiz kudreti" kavramını getirmesi ve bunun korunmaya muhtaç çocuk ile suçlu çocuk arasında kesin bir ayrımın yapılmasına yol açmıştır. Öyle ki bu ayrım 1983 yılında çıkarılan 2828 sayılı SHÇEK Kanunu ile sınırlı bir iyileşme sağlanmış gözükse de kanunun 3. maddesi (b) fıkrasındaki korunmaya muhtaç çocuk tanımı içerisinde "suça yönelen ve suç işleyen çocuk' ifadesi

açıkça yer almamakta; yasa, Türk Ceza Kanunu'ndaki temyiz kudreti kavramını suçlu çocuk açısından ortadan kaldıramamamıştır (Uluğtekin, 1994, ss.54).

Doğumundan itibaren her çocuğu ve genci ailesi içinde korumaya yönelik bir refah sisteminin yasal ve kurumsal gelişimi için çaba harcamak yerine, dar kapsamlı bir "korunmaya muhtaç çocuk" tanımına bağlanarak çocuğu aileden ayıran ve eskinin darüleytamından izler taşıyan bir bakım sisteminde ısrar edilmişti (Uluğtekin, 1994, ss.64).

Türkiye'de çocuk mahkemelerinin kurulmasını geciktiren bir başka neden ise çocuğun ve gencin aile içindeki refahını amaçlayan ve bu açıdan çocuk ve aileyi birlikte destekleyen bir sosyal refah sisteminin kurulamamış olmasıdır. Söz konusu yaklaşımı benimsemiş bir refah sistemi çocuğun ihtiyaç duyduğu durumlarda dereye girdiği gibi suçluluk durumunda da çocuğun yanın yer alır (Uluğtekin, 1994, ss.59).

1995 yılında ülkemiz tarafından imzalanan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuklara özgü kanun, usul ve yöntemler oluşturulması ile ilgili yükümlülükler ile diğer pek çok ülkede bu yönde kanuni düzenlemelerin yapılması ülkemizin yeni bir düzenleme ortaya koymasını zorunlu kılmıştır (Altındağ ve Zengin, 2016, ss.208). Bu kapsamda 2253 sayılı kanun kaldırılarak yerine 2005 tarihli 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu yürürlüğe girmiştir. Çocuk mahkemelerinin kuruluş görev ve yetkileri ile ilgi yeni düzenlemeler Çocuk Koruma Kanunu'nda yer almıştır. Çocuk Koruma Kanunu'nun çocuk adalet sisteminin amaçları ve sonuçları bakımından taşıdığı farklılıklar yetişkinlerin adalet sisteminden ayrılmasını mümkün kılmış, çocuk mahkemeleri bu faklılığın en somut örneğini teşkil etmiştir.

Her ne kadar Çocuk Koruma Kanunu korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına dair bir amaç belirlemiş olsa da (madde 1), eski dönemlerde sıklıkla eleştiri konusu olan "korunmaya ihtiyacı olan çocuk" ve "suça sürüklenen çocuk" ayrımının devam ettiği görülmektedir (Madde 3). Bir diğer önemli eleştiri konusu ise çocukların ağır ceza mahkemelerinde yargılanmasına imkan sağlanmasına yöneliktir (madde 26).

Çocuk koruma kanunu ile hapis cezasına alternatif olarak çocukların yeniden toplumsallaştırılmalarına yönelik birtakım önlemlerin alınabileceğine ve bu önlemlerin

çocukların suça sürüklenmesini önleme noktasında faydalı olacağına dönük beklentiler tam anlamıyla gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir. Çocuk Koruma Kanunu'nun çıkartılmadan önce ve çıkartıldıktan sonraki çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanma sayılarına bakıldığında beklenen azalmanın gerçekleşmediği aksine her geçen yıl adli sisteme entegre olanların sayısının arttığı görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Adli Sicil: Yıllar göre Çocuk Mahkemesinde Görülen Davaların Karar Sayıları

Yıllar	Mahkumiyet	%	Beraat	%	Diğer Kararlar	%	Toplam
2005	18 859	33,9	2 437	4,4	34 340	61	55 636
2006	5 155	8,3	5 707	9,2	51 299	82,5	62 161
2010	24 785	28,3	16 586	18,9	46 287	52,8	87 658
2013	44 352	29,4	30 382	20,1	76 179	50,5	150 913
2014	54 121	32,8	31 117	18,8	79 951	48,4	165 189
2015	52 314	35,6	27 126	18,5	67 331	45,9	146 771

Kaynak: http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2015/%C3%A7ocuk/6.pdf

2005 yılında yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanunu hemen ertesi yıl çocukların mahkumiyet oranlarında çok ciddi bir azalmaya neden olmuştur. Ancak tabloda da görüldüğü gibi 2007 yılı itibariyle çocukların adli sisteme dahil olması ve haklarında mahkumiyet kararları verilme oranı sürekli artış göstermiştir. 2015 yılı için verilen 52.314 mahkumiyet kararının %27'sini (14.122) hapis cezası oluşturmaktadır (Adli Sicil, 2015). Ve Hapis cezaları oranları 2005 yılından itibaren sürekli artış göstermektedir. Bu sayısal değerler Çocuk Koruma Kanununun işlevsel olması ve çocuğun yararını gözetmesi noktasında bir takım soru işaretlerine neden olmaktadır.

2.2.3.2.Çocuk Ceza İnfaz Kurumları

İnfaz kurumları çocuk adalet sisteminin bir başka unsurudur. 2004 yılının hemen sonunda kabul edilerek yürürlüğe giren 5275 sayılı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun" çocuklarla ilgili kısımları içermesi bakımından önemlidir. İlgili kanunun 11. Maddesinde çocuk kapalı infaz kurumları "Çocuk tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır." şeklinde tanımlanmaktadır. Yine aynı maddede Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılacağı, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilecekleri kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde ise kız çocukları kadın kapalı ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine ayrılan bölümlerinde barındırılacakları ifade edilmektedir. Ayrıca bu kurumlarda çocuklara eğitim ve öğretim verilmesi ilkesine tam olarak uyulacağı belirtilmektedir. 5275 sayılı kanunda çocuklar ilgili bir diğer Çocuk Eğitimevleri'dir. 15. Maddede Çocuk eğitimevleri; çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdülerek yerine getirildiği tesisler olarak tanımlanmaktadır. Firara karşı engel bulunmayan bu kurumlarda, kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam eden ve onsekiz yaşını dolduran çocukların, eğitim ve öğretimlerini tamamlayabilmeleri bakımından yirmibir yaşını bitirinceye kadar bu tesislerde kalmalarına da izin verilebilmektedir. Ayrıca çocuklar hakkında, uygulanabilecek disiplin tedbirleri ve cezaları (Madde 45-46), cezaevi nakili ve diğer işlemlerle ilgili olarak hükümler de bulunmaktadır. Ülkemizde 2017 itibariyle Ankara ve İzmir'de olmak üzere 2 adet çocuk eğitimevi, Ankara, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri ve Mersin'de olmak üzere 5 adet çocuk kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır. 01.04.2016 tarihi itibariyle yaş gruplarına göre hükümlü ve tutuklu sayıları incelendiğinde cezainfaz kurumuna girdiği andaki yaş grubuna göre 12-17 (18 yaşından gün almamış) yaş arasında 772'si hükümlü, 1.719'u tutuklu toplam 2.491 çocuk cezaevinde bulunmaktadır (Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Ceza İnfaz Kurumları, 2017).

2.2.3.3.Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile haklarında bakım, barınma ve danışmanlık tedbiri verilen çocuklar ile denetim tedbirine karar verilen çocuklar 2012 yılında kadar SHÇEK'in 2012 yılı sonrasında ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın sorumluluk alanına girmişlerdir. 5395 sayılı kanun çerçevesinde SHÇEK'in görev alanına giren suça sürüklenen ve suç mağduru çocukların, psiko-sosyal durumları göz önünde bulundurularak; sosyal uyumları, rehabilite edilebilmeleri ve toplumla yeniden bütünleşebilmeleri için çocuk yuvası ve yetiştirme yurtlarından farklı şekilde bakım ve barınma birimlerinin oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu amaçla suça sürüklenen çocuklara yönelik olarak Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (KBRM) ile mağdur ve korunma gereksinimi olan çocuklara yönelik olarak ise Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri (BSRM) kurulmuştur. Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri konumuz itibariyle ayrıca önemlidir. Ancak çocukların korunmaya muhtaçlığı ve mağduriyetlerine işaret ettiğinden ismi geçen merkezlerin kapatılarak Çocuk Destek Merkezi olarak yeniden tanımlanmasına karar verilmiştir. 6518 sayılı Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da Çocuk Destek Merkezleri; "*Suça sürüklenmesi, suç mağduru olması veya sokakta sosyal tehlikelerle karşı karşıya kalması sebebiyle haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı verilen çocuklardan psikososyal desteğe ihtiyaç duyduğu tespit edilenlerin, bu ihtiyaçları giderilinceye kadar geçici süre ile bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süre içinde aile, yakın çevre ve toplum ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü; çocukların mağduriyet, suça sürüklenme, yaş ve cinsiyet durumuna göre ayrı ayrı yapılandırılan veya ihtisaslaştırılan yatılı sosyal hizmet kuruluşları"* olarak tanımlanmıştır. Çocuk Destek Merkezleri Yönetmeliği 29.03.2015 Tarih ve 29310 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (ASPB, Çocuk Destek Merkezleri).

Özetle bu merkezler suça sürüklenmiş çocukların davranış sorunlarını gidermek amacıyla rehabilitasyon hizmeti sunmuş, yatılı olarak kalındığı süre boyunca çocuğun aile ve çevre ilişkilerinin düzenlenerek yeniden suça sürüklenmenin önlenmesi amaçlanmıştır (Köker, 2010, ss.61).

2.2.3.4.Kolluk Kuvvetleri

Kolluk kuvvetleri, yetki alanları çerçevesinde polis ve jandarma olarak çocuk adalet sistemi içerisinde yer almaktadır. İster suça sürüklenen isterse korunmaya muhtaç olsun çocuğun iyilik halini ve gelişimini önceleyen bir adli sistem anlayışında ilk aşama kabul edilen "kolluk kuvvetleri ile karşılaşma" çağdaş çocuk adalet sistemi için oldukça önemlidir. Bu öneme binaen çocuğun yakalanması, kolluk merkezine götürülmesi, kimlik tespitinin yapılması veya ifadesinin alınması gibi aşamaların çocuğa uygun şartlar altında yürütülebilmesi için kolluk kuvvetleri içerisinde birtakım yasal düzenlemeler yapılmıştır (Alsancak, 2015, ss.235).

Bu düzenlemelerden bir tanesi karakollara ve asayiş şubelerine gelen 18 yaşından küçük çocukların kabul edildiği ve bu kapsamda ilkinin 1962 yılında İstanbul'da kurulduğu çocuk bürolarının açılmasıdır. Beklenildiği faydaya ulaşamamış olan çocuk büroları 1980 yılından itibaren "Çocuk Şubesi"ne dönüştürülmüştür. 1995 yılında ise "İl Emniyet Müdürlükleri Küçükleri Koruma Şube Müdürlüğü Kuruluş ve Çalışma Yönetmeliği" yürürlüğe girmiştir (Öntaş, 2009, ss.29).

2001 yılında ise Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği yayınlanmış ve tüm illerde çocuk şube müdürlükleri ilçelerde ise çocuk büro amirlikleri kurulmuştur. Bir diğer değişiklik ise "çocuk polis" uygulamasına geçilmesidir. Çocuk polisler korunmaya ve yardıma muhtaç, mağdur, kaybolan ve bulunan çocuklarla ilgili işlemleri yürütmek, suç işlediği şüphesi altında bulunan çocukla ilgili olarak delilleri toplamak ve ilk işlemleri yapmak, kurum bakımına ya da ailesine teslime kadar barınma, beslenme, haberleşme, temizlik gibi zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak, gerektiğinde sağlık tedavilerini yaptırtmak, çocuğa karşı ve çocuk tarafından suç işlenmesini önleyici çalışmalar yürütmek, ve suç işlemiş veya suça yönelmiş çocuklar ile korunmaya muhtaç çocukları suça iten etkenlerin tespiti için sosyal çalışmacı tarafından araştırma yapılmasını sağlamak gibi görevlerden sorumlu tutulmuşlardır (Resmi gazete, 2001). Ayrıca çocuk polisinin yaptığı hizmette verimin artırılması amacı ile çocuk biriminde oryantasyon eğitiminden geçirilmiş sosyal çalışmacı istihdamı çocuk adli sistemi açıdan bir başka önemli gelişmedir. Böylelikle suça sürüklenen çocuklarla yalnızca güvenlik anlayışı ile değil, suçun nedenlerinin araştırıldığı, çocukla profesyonel görüşmelerin yapılabildiği, suçu ortadan kaldıracak programların geliştirildiği, rehberlik hizmetinde bulunulan, kurumlar arası iş birliğine

dayalı tedavi programlarının geliştirilmesi gibi çok boyutlu bir anlayışla çalışılabilmesi için yasal çerçeve hazırlanışmış oldu.

2005 yılında çıkarılan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 31. maddesinde çocuklarla ilgili kolluk görevini öncelikle kolluğun çocuk birimlerinin yerine getireceği ifade edilmiştir. Adı geçen maddenin devamında ise kolluğun görevleri şu şekilde belirtilmiştir:

- *"Kolluğun çocuk birimi, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocuklar hakkında işleme başlandığında durumu, çocuğun veli veya vasisine veya çocuğun bakımını üstlenen kimseye, baroya ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna, çocuk resmî bir kurumda kalıyorsa ayrıca kurum temsilcisine bildirir. Ancak, çocuğu suça azmettirdiğinden veya istismar ettiğinden şüphelenilen yakınlarına bilgi verilmez.*
- *Çocuk, kollukta bulunduğu sırada yanında yakınlarından birinin bulunmasına imkân sağlanır.*
- *Kolluğun çocuk birimlerindeki personeline, kendi kurumları tarafından çocuk hukuku, çocuk suçluluğunun önlenmesi, çocuk gelişimi ve psikolojisi, sosyal hizmet gibi konularda eğitim verilir.*
- *Çocuğun korunma ihtiyacı içinde bulunduğunun bildirimi ya da tespiti veya hakkında acil korunma kararı almak için beklemenin, çocuğun yararına aykırı olacağını gösteren nedenlerin varlığı hâlinde kolluğun çocuk birimi, durumun gerektirdiği önlemleri almak suretiyle çocuğun güvenliğini sağlar ve mümkün olan en kısa sürede Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna teslim eder."*

"Çocuklarla ilgili kolluk görevi, öncelikle kolluğun çocuk birimleri tarafından yerine getirilir" ibaresi gereği Jandarma Genel Komutanlığı da,*"çocukların suçtan korunması ve suç işlemelerinin önlenmesi, suça sürüklenen ve korunma ihtiyacı olan çocuklar ile aile içi şiddet mağduru kadın ve çocuklarla ilgili işlemlerin daha etkin olarak yerine getirilmesi maksadıyla"*; Jandarma Genel Komutanlığı Karargahında 16 Nisan 2012 tarihinde Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü kurulmuştur, 2016 yılı itibarıyla ise 48 ilde[29] İl Jandarma Komutanlığına bağlı Çocuk Ve Kadın Kısım

[29] Çocuk Ve Kadın Kısım Amirlikleri bulunan 48 il: *Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya, Muğla, Şanlıurfa, Samsun, Afyonkarahisar, Denizli, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kütahya, Manisa, Mersin, Burdur, Çanakkale, Düzce, Karabük, Kırklareli, Kocaeli,*

Amirlikleri kurulmuştur. Çocuk ve Kadın Kısım Amirliklerinin koruyucu önleyici görevlerinin yanında bir diğer görevi ise suça sürüklenen çocuklarla ilgili işlemleri cumhuriyet başsavcısının talimatı doğrultusunda yürütmektir. İsmi geçen kanunda cumhuriyet başsavcılıklarında da bir çocuk bürosu kurulması ve bu bürolara ön görülen nitelikleri karşılayan başsavcıların atanması zorunlu tutulmuştur (Çocuk Koruma Kanunu, Madde 29).

2.2.3.5.Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı

Klasik adalet anlayışı suçlunun ıslahı için cezalandırıcı bir yaklaşımı benimsemesi suçlu sayısındaki artışın önüne geçememektedir. Özellikle suçlunun ıslahı çalışmalarında ailesel ve çevresel faktörlerden yararlanılamamakta bu nedenle suçlunun iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi istenilen düzeyde sağlanamamaktadır. Ayrıca fail odaklı adalet sisteminde mağdurlara sunulan desteklerin yetersizliği de alternatif uygulamaların varlığını gündeme getiren bir başka neden olmuştur. Son dönemlerde kişinin işlediği suçtan dolayı fail olarak tanımlanmaktan ziyade psikolojik, çevresel veya kültürel birçok etkenin kurbanı olarak görülmeye başlanması suçun karşılığı olacak yaptırımların insanileşmesine yönelik arayışların artmasına neden olmuştur. Denetimli serbestlik böyle bir arayışın sonucunda suç işleyen bir kimsenin yakalanmasından veya teslim olması anından başlayıp, yargılama sonucunda verilen hükmün infazının bitimine ve hatta infaz sonrası hükümlüye ve suç mağdurlarına yardım aşamalarına kadar uzanan bir süreç içerisinde uygulanabilecek bir ceza adalet kurumu olarak ortaya çıkmıştır (Yavuz, 2012, ss.60). Bu sebepledir ki Denetimli serbestlik uygulaması modern adalet sisteminin en çağdaş halini teşkil etmektedir. Tecrit edici ıslah anlayışının terkedilerek toplum içerisinde ıslah anlayışının benimsenmesi Dünya'da 19. yüzyılın başlarına kadar gitmekteyse de ülkemizde 5402 sayılı "Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu[30]"nun 2005 yılında kabul edilmesiyle ilk kez mümkün olabilmiştir.

Denetimli serbestliğin kanunda belirtilen görevleri genel anlamda dörde ayrılmaktadır:

Ordu, Osmaniye, Tekirdağ, Trabzon, Yalova, Aksaray, Ardahan, Bolu, Sakarya, Erzincan, Isparta, Karaman, Kilis, Malatya, Sivas, Van.

[30] 5/4/2012 tarihli ve 6291 sayılı Kanunun 6. maddesi ile bu kanunun adı "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu" olarak değiştirilmiştir.

1) Soruşturma evresindeki görevler (D.S Hizmetleri Kanunu, madde 12)
2) Kovuşturma evresindeki görevler (D.S Hizmetleri Kanunu, madde 13)
3) Kovuşturma evresinden sonraki görevler (D.S Hizmetleri Kanunu, madde 14)
4) Salıverme sonrası görevler (D.S Hizmetleri Kanunu, madde 15)

Denetimli serbestlik hizmetleri bu görevleri, bakanlık merkez teşkilatında Daire Başkanlığı, taşra teşkilatında denetimli serbestlik müdürlükleri, müdürlüğe bağlı bürolar[31] ve koruma kurulları tarafından yürütülür.

Denetimli serbestlik, özü itibariyle hapis cezası ile mahkumları toplumdan dışlamak yerine topluma kazandırma ilkesine dayanan alternatif uygulamalar içermektedir. Konumuz itibariyle çocuk adalet sistemini ilgilendiren bu alternatif uygulamalar çocuk hizmetlerinden sorumlu şube müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir. Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri kapsamında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı, kamu davasının ertelenmesi kararı, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, verilen ve 5395 sayılı kanunun 36. maddesi gereğince denetim altına alınan suça sürüklenen çocukların, toplum içinde denetimi, takibi ve iyileştirilmesine yönelik rehberlik çalışmaları, ilgili kurumlarla iş birliği içinde yerine getirilir. Haklarında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen, suç tarihinde on iki yaşını bitirmemiş suça sürüklenen, ailesine teslim edilmesi yönünde karar verilen, çocuklar hakkında denetim görevi ise; gözetim esaslarına göre 5395 sayılı Kanunun 37. maddesi gereğince aile ve sosyal politikalar il müdürlüğü tarafından yerine getirilir (D.S. Hizmetleri Yönetmeliği madde 76).

2.2.3.6.Çocuk İzlem Merkezleri ve Çocuk Koruma Araştırma ve Uygulama Merkezleri

Son dönemde çocuk adalet sisteminde görülen en yeni uygulamalardan birisi Çocuk İzlem Merkezleridir. 2831 sayılı resmi gazetede yayınlanan Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) konulu genelge ile *mağdur çocukların; kolluk kuvvetleri, adli merciler ve sağlık kurumları tarafından ayrı ayrı değerlendirilmesi ve bu süreçte yaşadıklarını defalarca*

[31] a) Gelen evrak bürosu, b) Kayıt kabul bürosu, c) Değerlendirme ve planlama bürosu, d) İnfaz bürosu, e) Eğitim ve iyileştirme bürosu, f) Denetim bürosu, g) Mağdur destek hizmetleri bürosu, h) Koruma kurulları bürosu, i) İdari ve mali işler bürosu

dile getirmek zorunda bırakılması, gizliliğin yeterince sağlanamaması, ilgili kurumlarda çocukla görüşme yapanların çocuğun ruhsal durumunu gözeterek görüşme yapabilecek yeterlilikte eğitime sahip olmaması nedeniyle çocuğun uğradığı travmayı en aza indirmeyi amaçlayan Çocuk İzlem Merkezleri'nin kurulması öngörülmüştür. Çocuk istismarının önlenmesi ve istismara uğrayan çocuklara bilinçli ve etkin bir şekilde müdahale edilmesi amacıyla, öncelikli olarak cinsel istismara uğramış çocukların ikincil örselenmesini asgariye indirmek, adli ve tıbbi işlemlerin bu alanda eğitimli kişilerden oluşan bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesini temin etmek üzere; Sağlık Bakanlığına bağlı hastaneler/kurumlar bünyesinde kurulmuştur (ÇİM Genelgesi, 2012). Böylece alanında uzman adli görüşmeciler tarafından uygun bir fiziki çevrede yapılan profesyonel görüşmeler ile mağdur çocuğun yaşayacağı örselenme en aza indirmek amaçlanmıştır. 2015 yılı itibariyle Türkiye genelinde yaklaşık 20 tane Çocuk İzlem Merkezi bulunmaktadır (Altındağ ve Zengin, 2016, ss.210). Çocuk adalet sistemindeki bir başka yenilikse Çocuk Koruma Kanunu ile şekillenmiş, üniversiteler bünyesinde kurulan ve korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların tanılama, tedavi, korunma ve izlenmelerini sağlamayı amaçlayan Çocuk Koruma Araştırma ve Uygulama Merkezleri'dir. İlki 2006 yılında Gazi Üniversitesinde kurulan merkezlerin toplam sayısı 2017 itibariyle on ikiye yükselmiştir[32]. Bu merkezler birçok farklı disiplinden profesyonel kişilerin yer aldığı ekip çalışması ile faaliyetlerini sürdürmektedir (Çocuk Koruma Merkezleri Derneği, http://cokmed.org/?/merkez, erişim tarihi: …).

2.2.4. Çocuk Adalet Sistemi İçerisinde Bir Disiplin ve Meslek Olarak Sosyal Hizmet

Bir disiplin ve meslek olarak sosyal hizmetin ceza adalet sisteminde neye karşılık geldiği anlamak için öncelikle sosyal hizmetin ve amaçlarının ne olduğuna kısaca açıklamak yerinde olacaktır. Çünkü sosyal hizmetin mikro (birey ve aile), mezzo (akran grupları, okul, grup) ve makro (toplum ve topluluklar) düzeyde ortaya koyduğu uygulamalar çocuk adalet sistemi içerisinde yer alan adli sosyal hizmet uygulamalarının da temelini teşkil etmektedir.

---

[32] Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Ordu Üniversitesi.

En genel anlamıyla Sosyal hizmet temelde birey ve toplum refahını amaçlayan bir disiplin ve meslektir. Bütüncül yaklaşım çerçevesinde 3 temel işleve sahiptir. Bunlar 1. Koruyucu- önleyici 2. Değiştirici- geliştirici 3. Tedavi edici ve rehabilite edici işlevlerdir (Acar, 2011, ss.233).

Pincus ve Minahan (1973, Akt. Duyan ve Ark., 2008, ss.28) insan ve çevresi arasındaki etkileşim üzerinden değerlendirdiği sosyal hizmeti: "*1. İnsanların problem çözme ve baş etme kapasitelerini geliştirmek, 2. İnsanlara, kaynak, hizmet ve şanslar tanıyan sistemler ile insanlar arasında bağlantı kurmak, 3. Bu sistemlerin etkili ve insancıl çalışmasını geliştirmek ve 4. Sosyal politikanın geliştirilmesine ve ilerletilmesine katkı vermek*" olarak dört amaç çerçevesinde tanımlamaktadır.

Kongar'da (1972, ss.21) sosyal hizmeti *"a. Kişiler ve gruplara, kendileri ile çevreleri arasındaki dengesizlikten doğan sorunların belirlenmesi, çözülmesi ya da etkisiz hale getirilmesi için yardım eden, b. Dengesizliğin meydana gelmesini önlemek için kişiler ya da gruplarla çevreleri arasındaki potansiyel dengesizlik alanlarını belirleyen ve c. Tedavi edici ve önleyici tedbirlere ek olarak, kişilerin, grupların ve toplumların en yüksek gelişme güçlerini arayan, belirleyen ve kuvvetlendiren"* bir meslek olarak tanımlamaktadır. Barker ise (2003, ss.408) sosyal hizmet sözlüğünde sosyal hizmeti "Sosyal işlevselliği arttırmak, kapasiteyi yenilemek, güçlendirmek ve özlenen amaçlara uygun toplumsal koşulları yaratmak üzere bireylere, gruplara, ailelere ve topluluklara yardımı kapsayan mesleki bir çalışma" olarak ifade etmiştir. Ulusal sosyal hizmet uzmanları derneği ise (NASW, Akt: Zastrow, 2013, ss.6) "*İnsanların problem çözme kapasitelerini artırmaya ve gerekli kaynakları elde etmelerine; bireyler, insanlar ve onların çevreleri arasındaki ilişkiyi kolaylaştırmaya yardım ederler ve örgütlerin insanlara karşı sorumlu olmaları ve sosyal politikaları etkilemeleri için çaba harcalar*" diyerek sosyal hizmet uzmanlarının fonksiyonları üzerinden sosyal hizmeti değerlendirmiştir. Son olarak Uluslararası Sosyal Hizmet Federasyonu sosyal hizmeti genelde insan ihtiyaçlarının özelde ise birey ve grupların karşılaştıkları sorunların ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlar üzerinde sosyal değişim sağlamayı, birey, aile veya toplumlar arasında yaşanabilecek sorunları çözmeyi ve son olarak insanların iyilik hallerini sağlamak için onları güçlendirmeyi hedefleyen bir meslek olarak tanımlamıştır (IFSW, 2012).

Yukarıda ifade edilen tanımların ortak yönü bireyin çevresi içerisinde değerlendirilmesidir. Tarihsel süreç içerisinde çocuk suçluluğuna karşı kurumsal tedavi yerine toplum odaklı tedaviyi savunması sosyal hizmetin bu anlayışından kaynaklanmaktadır. Ve bu durum çocuklara karşı cezalandırıcı bir yaklaşımdan ziyade sosyal adalet ve sosyal refah anlayışına uygun alternatif uygulamalar geliştirmeyi amaçlayan çocuk adalet sistemini çevresi içinde birey anlayışını benimsemiş sosyal hizmet için uygun bir partner durumuna getirmektedir.

Ancak adalet sistemlerinin gelişmişliğine göre farklılık gösterse de sosyal hizmet mesleği çocuk adalet sistemine sahip bazı devletler tarafından hala istenilen düzeyde kabul görmemektedir. Bu durumun nedenlerinden birisi kurumsal hizmetlerin toplumsal hizmetlerden daha az maliyetli olduğuna dair inançtır. Sosyal hizmet insan ile psikolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik olarak çok boyutlu ilgilenmesinden dolayı sürekli finansal ve insan kaynağı gereksinimi olan meslek olarak gösterilmektedir. Dolayısıyla ülkelerin finansal durumları özellikle ekonomik ve siyasal kriz durumlarında sosyal hizmeti adalet sistem içerisinde kolaylıkla görmezden gelinebilen bir meslek haline getirebilmektedir (İl, 2003, ss.144).

2.2.4.1.Adli Sosyal Hizmet

Kilian ve Maschi (2009, ss.14) adli sosyal hizmetin bir uzmanlık alanı olarak ortaya çıkmasını tarihsel süreç içerisinde gelişen iki olaya bağlamaktadır. Bunlardan ilki çocuk suçluların yetişkin suçlulardan ayrılmasında en önemli aşama olarak görülen çocuk mahkemelerinin kurulması bir diğeri ise yetişkin adalet sisteminde rehabilitasyonu öne çıkaran reform hareketleridir. Bu değişim hareketleri sosyal hizmeti adli sistemle buluşturmuş ve kendi uygulama alanlarını oluşturmuştur. Barker (2003, s.180) adli sosyal hizmeti sosyal hizmetin hukuk alanındaki işlevselliği olarak tanımlamış ve uygulama alanlarını *"çocuk bakımı, çocuğun velayeti, boşanma, çocuk suçluluğu, ihmal ve istismar, akraba sorumluluğu, refah hakları, zorunlu tedavi programları ve yasal yeterlilik gibi konularda hem hukuk hem ceza sistemleri içindeki kanunlar, yasal konular ve davalar"* olarak belirtmiştir. Özetle Barker adli sosyal hizmeti kovuşturma, soruşturma, yargılama ve infaz süreçlerini içerisine alan ve hukuki sorunların olduğu durumlarda yapılan uygulamalar olarak tanımlamaktadır. Saruç'ta (2015, ss.197) benzer bir tanım yaparak adli sosyal hizmeti sosyal hizmetin hem hukuk hem hukuki sistemlerle ilgili sorun ve konulara uygulanması olarak ifade etmiştir. Görüldüğü üzere adli sosyal hizmet kişinin

şüpheli sıfatı ile güvenlik birimlerine getirilmesinden sanık olarak yargılanmasına, hükümlünün olarak ceza infaz kurumuna girmesinden tahliye sonrası sürecine kadar tüm hukuki süreci kapsayan geniş bir alandan sorumludur. Böylesi geniş bir sorumluluk alanı içerisinde adli sosyal hizmetin en temel amacı ise yargılama, infaz gibi hukuki uygulamalar ile sanığın, failin veya hükümlünün gereksinimlerini bir araya getirerek verilecek kararların sosyal açıdan etkili olmasını sağlamaktır (İl, 2003, ss.145).

Ülkemizde suça sürüklenen çocuklara yönelik adli sosyal hizmet uzmanlarının istihdam edildiği yerler ise ceza infaz kurumları (Çocuk kapalı ceza infaz kurumu, çocuk eğitimevleri), denetimli serbestlik uygulamaları, toplum ve ruh sağlığı merkezleri, aile ve çocuk mahkemeleri, çocuk adalet sistemi (Çocuk İzlem merkezi, Çocuk koruma uygulama ve araştırma merkezi), kolluk kuvvetleridir (Emniyet, Jandarma) (Acar, 2015, ss.35).

2.2.4.2.Adli Sosyal Çalışmacıların/Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve Görevleri

Bir mesleğin mensuplarından hukuki düzenlemeler, kanunlar ve bilimsel temeller çerçevesinde belirlenmiş mesleki rolleri yerine getirmesi beklenir. Her bir rol mesleki sorumlukların ve işleyişin yerine getirilmesine yardımcı olmaktadır. Sosyal hizmet mesleğinin de tarihsel tecrübe ve etik kurallar çerçevesinde belirlenmiş rolleri mevcuttur. Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulama alanları ne kadar farklı olursa mesleğin misyon ve vizyonu ile uyumlu olan bu roller herkes ve her alan için ortak bir paydayı ifade etmektedir. Bu anlamda değerlendirildiğinde çocuk adalet sistemi içerisinde görev yapan meslek elemanlarının sosyal hizmet mesleğine ait olan rol ve fonksiyonları kullanabilecek yetkinliğe sahip olarak bağlı bulunduğu uzmanlık alanı içerisinde kullanması beklenir. Adli sosyal hizmet, tıbbi sosyal hizmet gibi uzmanlık alanlarına bağlı kalmaksızın ilk önce sosyal hizmetin genel rol ve fonksiyonlarına değinmek bu açıdan önemlidir:

- *Arabulucuk rolü*: Müracaatçı ile ihtiyaç duyduğu toplumsal kaynakları bir araya getirmektir.
- *Savunuculuk rolü:* Gerekli kaynakların karşılanması ve adil paylaşımı noktasında sosyal adaleti ve sosyal politikaları savunmaktır.

- *Eğitici rolü:* Belirli kurallara, yasalara ve toplumsal normlara bağlı kalmayı, sosyal ve günlük yaşam yeteneklerini geliştirmeyi, sahip olduğu sorumluluk ve davranışlara karşı değişim ve farkındalık kazanmayı öğretmektir.
- *Danışmanlık rolü:* Mikro, mezzo ve makro düzeydeki müracaatçı gruplarına sosyal ve duygusal sorunları ile baş etmelerine yardımcı olacak beceriler kazandırmak, bireysel veya sosyal bir değişim sağlamak ve kapasitelerini artırmak için motive etmek, sorunların çözümüne yönelik yönlendirici olabilmek.
- *Vaka yönetici rolü:* Müracaatçının ihtiyaç duyduğu hizmetleri yapılandırmak, yönetmek ve denetimini sağlamaktır.
- *Değişim ajanı rolü:* Birey, grup ve toplum düzeyinde istenilen veya talep edilen değişim veya gelişimin sağlanabilmesi için sorumluluk almak, sosyal politikaların oluşturulması için kurum ve kuruluşları harekete geçirmektir (Sheafor ve Horejsi, 2014, ss.75-84).

Adli sosyal hizmet alanında çalışan meslek elemanlarının suça sürüklenen çocuklara yönelik yukarıda ifade edilen rollerini kullanabilecekleri iki temel amacı vardır. Bunlardan ilki çocuğun suça sürüklenmesini önlemek ve çocuğu risk faktörlerinden uzak tutmak ikincisi ise çocuk suç davranışında bulunduktan sonra çocuğun toplumla bütünleşmesine yönelik uygulamalarda bulunak sosyal işlevselliğini artırmak ve toplumsal uyum sürecine hazırlamaktır (Acar, 2011, ss.234). Cantwell (2013, ss.7) bu iki temel amacı biraz daha detaylandırmak suretiyle adli sosyal hizmet uzmanlarının çocuk adalet sistemindeki görevlerini şu şekilde sıralamaktadır:

a. *Tutuklanma anından itibaren çocuğa yardımcı olmak:* Adli sosyal hizmet uzmanı çocuğa duygusal, hukuksal ve diğer destekleri sunar, ayrıca tutuklanma dışında çözüm önerileri getirerek yardım ve danışmanlık sağlamak şartıyla çocukla temas halinde bulunmayı sürdürmelidir.
b. *Çocuğun durumu ve özellikleri hakkında sosyal inceleme raporu hazırlamak:* Çocuk hakkında en uygun kararın alınabilmesi için mahkemeye sunulan çocuğun aile, sağlık, eğitim, diğer özel durumları hakkındaki bilgilerin ve tavsiyelerin yer aldığı raporları hazırlar.
c. *Suça sürüklenen çocuklara danışmanlık yapmak:* Bu süreçte adli sosyal hizmet uzmanı yalnızca çocukla değil ailesi, okulu veya sivil toplum örgütleriyle de

çalışmalı ve danışmanlık yapmalıdır. Tedbir kararların uygun şekilde sağlanmasını denetler ve yönetir.

d. *Gözetim altında süreç boyunca psikososyal destek sağlamak*: Tutuklanma tedbirini daha yapıcı hale getirebilmek için eğitim, sivil toplum ve diğer kuruluşları harekete geçirebilir ve önerebilir. Ayrıca çocuk ve ailesi arasındaki iletişimi sağlamakta birçok kez çocuk için yararlı olabilmektedir.
e. *Salıvermeye hazırlık:* Diğer mesleklerde olmayan adli sosyal hizmet uzmanın bu görevi oldukça çocuk için oldukça hayati önem taşımaktadır. Çocuğun eğitime devam etmesi, mesleki eğitimlere katılması veya istihdam edilmesi gibi konuların yanında çocuğun ailesinin de fiziksel, sosyal ve ekonomik şartlarının çocuk için mümkün olduğunca uygun hale getirilmesi oldukça önemlidir.
f. *Salıverme sonrası bakım ve destek sağlamak:* Çocuğun yeniden suç işlemesini önlemek için sürekli veya geçişi olarak destek sağlanmalıdır. Özellikle çocuğun yaşayacağı fiziksel ve çevresel şartların çok fazla değişmeyeceği düşünüldüğünde bu destek koruyucu önleyici sosyal hizmet açısından oldukça önemli bir çalışmaya karşılık gelmektedir.

Ulusal Adli Sosyal Hizmet Örgütü (NOFSW, 2017) ise adli sosyal hizmet uzmanının rol ve fonksiyonlarını üç başlıkta değerlendirmektedir:

a. *Danışmanlık, eğitim ve öğretim sağlamak:* Ceza adalet, çocuk adalet ve ıslah sistemlerine, kanun yapıcılara, kolluk kuvvetleri personellerine, avukat, hukuk öğrencileri ve katiplere, kamu görevlilerine danışmanlık, eğitim ve öğretim sağlamak
b. *Teşhis, tedavi ve öneriler:* Suçlu ve çocuk adalet nüfusunun teşhisi, değerlendirilmesi ve tedavisini sağlama, çocukların zihinsel durumunu, ilgilerini, yetersizliklerini ve ifade vermedeki güçlüklerini teşhis, tedavi ve öneride bulunmak, bilirkişi olarak hizmet vermek, yasa koyucular ve diğer adli personellerin değerlendirilmesini ve tedavisini sağlamak
c. *Diğer işlevler:* Politika ve program geliştirmek, arabulucuk, savunuculuk ve tahkim görevinde bulunmak, eğitim, öğretim ve süpervizyon faaliyetleri sağlamak, davranışsal bilimlerde araştırmalarda ve analizlerde bulunmak.

Adli sosyal hizmet uzmanlarından çocuklara yönelik olarak eğitim, bilgilendirme ve konsültasyon fonksiyonu; teşhis, tedavi ve rehabilitasyon fonksiyonu ve politika ve program geliştirme, arabulucuk, savunuculuk, hakemlik, uzman tanıklık ve süpervizyonluk yapma gibi fonksiyonları mahkeme ile iş birliği süreci içerisinde bağımsız şekilde yerine getirmesi beklenmektedir (İl, 2003, ss.145).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma evreni, çalışma örneklemi, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Yöntemi

Literatür taraması yöntemi bir çalışmanın amacına birkaç şekilde hizmet edebilir (Cooper, 2010; Akt: Creswell, 2016, ss.28):

1) Başkalarının yaptıklarını ve söylediklerini bir araya getirmek
2) Daha önce yapılmış bilimsel çalışmalara eleştiri getirmek
3) Belirlenen konular arasında ilişki kurmak
4) Bir alanda temel konuları tanımlamak

Bu kapsamda değerlendirildiğinde " 'Çocuk ve Suç' Temalı Akademik Çalışmaların Niceliksel ve Niteliksel Olarak Değerlendirilmesi (1923-2016)" isimli çalışmada suça sürüklenen çocukların konu alındığı yayınların bir araya getirilmesinde 2, 3, 4 numaralı amaçların öncelendiği *literatür taraması* yöntemi kullanılmıştır. Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırmanın verilerinin toplanmasında "risk altındaki çocuklar", "korunmaya muhtaç çocuklar", "özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocuklar", "suçlu çocuklar", "suça yönelen çocuklar", "küçük suçlular", "yolunu şaşırmış çocuklar" ,"suç kurbanı çocuklar", "suça karışan çocuklar", "suça bulaşan çocuklar", "suça itilen çocuklar", "çocuk suçluluğu", "suça sürüklenen çocuklar", "kanunla ihtilafa düşmüş çocuklar", "çocuk mahkemeleri", "çocuk ıslahevleri/eğitimevleri", "çocuk cezaevleri", "çocuk adalet sistemi" ve türevleri anahtar kavramlar olarak kullanılmıştır.

3.2.Araştırma Evreni/Grubu

1923 ila 2016 yılları arasında çocuk alanında ve suç alanında yapılmış akademik çalışmalar araştırma evrenini oluşturmaktadır.

3.3.Araştırma Örneklemi

1923 ila 2016 yılları arasını kapsayan dönemde Türkiye'de yapılmış "çocuk ve suç" temalı makale, tez ve kitap türündeki akademik yayınlar araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.4.**Verilerin Toplanması**

Araştırmanın veri toplama aşamasında öncelikle çalışmanın yapılacağı üniversiteler, kütüphaneler, akademik dergiler, geçmiş sempozyum ve kongreler, elektronik kütüphaneler ve arama motorları araştırılarak çocuk ve suç alanlarında öne çıkan bölümler ve anabilim dalları ve onlara bağlı kütüphaneler, dergi isimleri, sivil toplum kuruluşları ve vakıf/dernek kütüphaneleri tespit edilmiştir. Bunun yanında çocuk veya suçluluk alanında çalışma yapmış olan akademik personellerin akademik yayın geçmişleri ayrı ayrı incelenmiştir. İstanbul ve Ankara dışındaki üniversite ve kütüphanelere ise online veri tabanları üzerinden erişim sağlanmıştır. Son tahlilde ise belirlenen anahtar kavramlar çerçevesinde dergiler, tezler, akademik kitaplar ve tüm bunların kaynakçaları detaylı şekilde taranmıştır.

Verilerin toplanmasında faydalanılan kaynaklar şunlardır:

- *TUBİTAK-ULAKBİM Kataloğu*
- *TO-KAT (Ulusal Toplu Katalog)*
- *YÖK Tez Tarama Kataloğu*
- *YÖK Akademik Arama*
- *Google Akademik*
- *ASOS İndeks*
- *ACAR İndeks*
- *Türkiye Makaleler Bibliyografyası*
- *Türkiye Kitaplar Bibliyografyası*
- *Milli Kütüphane Kataloğu*
- *Beyazıt Devlet Kütüphanesi Kataloğu*
- *Boğaziçi Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*
- *Bilgi Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*
- *İstanbul Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*
- *Yalova Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*
- *Hacettepe Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*
- *Ankara Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*
- *Maltepe Üniversitesi Kütüphane Kataloğu*

- *Türkiye'deki Sosyal hizmet Bölümü bulunan ve bu çerçevede ortaya konan bölüm dergileri, Enstitü ve Fakülte Dergileri, Bitirme Tezleri*
- *Sosyal Hizmet Araştırma, Belgeleme, Eğitim Vakfı (SABEV)*
- *Türk-Medline Veritabanı*
- *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı*
- *Sağlık Bakanlığı*
- *Polis Akademisi*
- *Adalet Bakanlığı*
- *TÜİK*
- *Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü*
- *Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı*
- *İslam Araştırmaları Merkezi*
- *Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği*
- *Düşünen Adam Psikiyatri Ve Nörolojik Bilimler Dergisi*
- *Aile ve Toplum Dergisi*
- *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*
- *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi*
- *Adalet Dergisi*
- *Türk Psikoloji Dergisi*
- *Türk Psikoloji Yazıları*
- *Türk Psikoloji Bülteni*
- *Adli Tıp Dergisi*
- *Adli Psikiyatri Dergisi*
- *Polis Bilimleri Dergisi*
- *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*
- *Çalışma Ortamı Dergisi*
- *Yargıtay Dergisi*
- *Ankara Barosu Dergisi*
- *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*
- *http://tpdyayin.psikiyatri.org.tr/*
- *www.suconleme.org*
- *www.kutuphane.fisek.org*

- *www.istanbulbarosu.org*
- *www.arastirmax.org*
- *www.psikiyatri.org*
- *www.kriminoloji.com*
- *www.maddebagimliligi.org*
- *http://addicta.com.tr/*
- *www.tcps.org*
- *www.pdfqueen.com*
- *www.sabev.org.tr*
- *www.pa.edu.tr*
- *www.kitapyurdu.com*
- *www.idefix.com*
- *www.nadirkitap.com/*
- *en.bookfi.org*
- *pdf.gen.tr*
- *www.belgeler.com*
- *www.pdfbul.com/*
- *http://www.docpdfs.com/*
- *http://dergipark.ulakbim.gov.tr/index/index*
- *http://psikiyatridizini.net/Default.aspx*

3.5.Verilerin Analizi

Elde edilen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları anlaşılabilir biçimde düzenleyerek yorumlamak amacıyla Strauss ve Corbin'in (1990) önerdiği nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede tematik ve kronolojik kodlama aşamalarından geçirilerek elde edilen bulgular sayı, yüzde ve grafik şeklinde sunulmuş ve yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, ss.255; Merriam, 2015, ss.195). Bulguların yorumlanması aşamasında künye bilgileri makaleler, tezler ve kitaplar şeklinde tasnif edilmiştir. Yapılan bu düzenleme sonrası veriler konu, tür, yıl ve yazar sayıları açısından ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Ayrıca

künyeler, birbirine yakın ve ilişkili olduğu düşünülen alt temalara ayrılarak öne çıkan isimler ve konular, türlerin niceliksel dağılımları ve yayınların dönemsel olarak değişimleri her bir tema için ayrı ayrı incelenmiştir. Son olarak ise her bir temanın sonunda ilgili künyeler kronolojik sıra gözetilerek paylaşılmıştır.

Bibliyografik künyelerin görünümleri şu şekilde olacaktır:

Makale için; *Soyisim, İsim, Makale İsmi, Şehir, Dergi İsmi, Yıl, Cilt/Sayı, Syf., Pdf.*

Tez için; *Soyisim, İsim, Tez İsmi, Üniversite, Enstitü, Anabilim Dalı, Yıl, Syf., Danışman, Tez Türü.*

Kitap için; *Soyisim, İsim, Kitap İsmi, Şehir, Yayınevi, Yıl, Syf., Pdf.*

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, "çocuk ve suç" bağlamında gerçekleştirilen akademik çalışmalarının, farklı kategoriler açısından yapılan inceleme sonuçlarına ve elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bağlamda makaleler, tezler ve kitaplar; yayınlanma yılı, gerçekleştirildikleri üniversite ve enstitüler, çalışmasının genel kategorisi ve konu alanı, öne çıkan isimler veri toplama araçları ve verilerin analiz yöntemleri açısından incelenmiştir. Araştırma bulguları, grafik, tablo ve yüzdelik sonuçlar haline getirilmiş ve bu doğrultuda yorumlamalar gerçekleştirilmiştir.

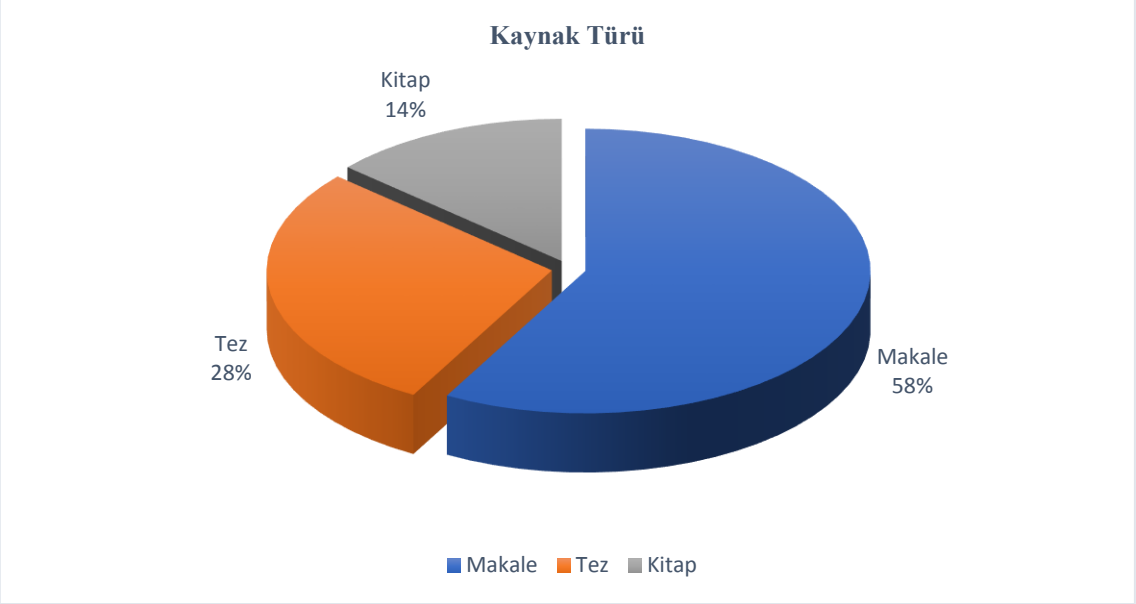
Araştırmada bulgular, iki bölüm şeklinde ele alınmıştır. Birinci bölümde elde edilen veriler genel bir çerçevede değerlendirilecek, ikinci bölümde ise elde edilen bulgular belirlenen temalara göre tasnifi gerçekleştirilerek yazar, tür ve yıl bakımından incelenecektir.

4.1.Genel Bulgular

4.1.1. Kaynak Türlerine İlişkin Bulgular

1923-2016 yıllarını kapsayan dönemde "Çocuk ve Suç" temalı bin iki yüz dört (1204) akademik çalışma bir araya getirilmiştir. Bu çalışmaların altı yüz doksan dokuzu (699) makale, üç yüz kırk ikisi (342) tez, yüz altmış üçü (163) kitap çalışmasıdır. Akademik çalışmaların yarısından çoğunun makale türünde (%58) yayınlandığı görülmektedir (bkz. Grafik 1). Diğer yandan akademik türler içerisinde en düşük orana sahip olanı ise kitaplardır. Yapılan tüm çalışmalar içerisinde kitap çalışması oranı yalnızca %14'tür.

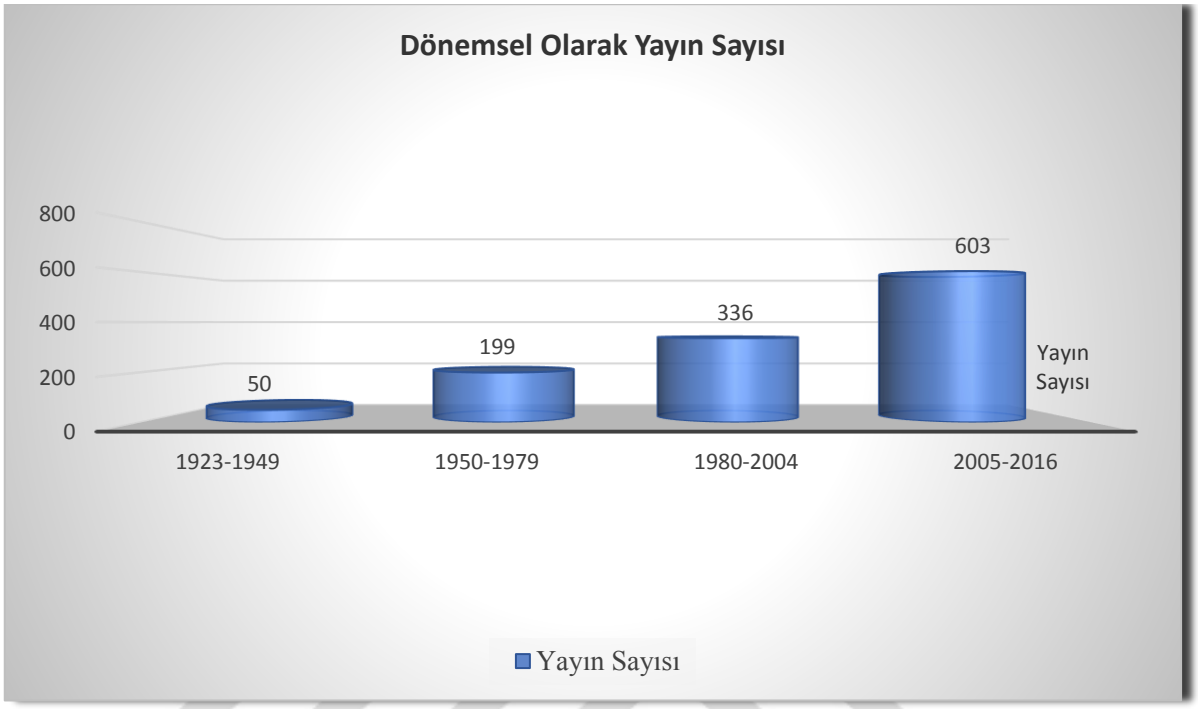
Grafik 1. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Akademik Yayınların Türlerine Göre Dağılımı

4.1.2. Yıllara İlişkin Bulgular

Dönemler, "Çocuk ve Suç" alanında yaşanılan önemli olayların ve değişikliklerin tarihleri göz önüne alınarak belirlenmiştir. Tüm türlerde 1923-1949 yıllarını kapsayan dönemde toplam elli (50), 1950-1979 yıllarını kapsayan dönemde yüz doksan dokuz (199), 1980-2004 yıllarını kapsayan dönemde üç yüz otuz altı (336) ve 2005-2016 yıllarını kapsayan son dönemde ise altı yüz üç (603) akademik yayın üretilmiştir (bkz. Grafik 2). On altı (16) eserin ise yayın yılına ulaşılamamıştır. Günümüze kadar ki süreç içerisinde akademik çalışmaların sistematik bir şekilde artış gösterdiği görülmektedir. Özellikle 2008 yılından sonra her ile üniversite açılması, özel üniversitelerin sayısındaki artış ve suça sürüklenen çocuklar konusunda çalışmalarda bulunan disiplinlerin nitelik ve nicelik olarak artması son dönemlerde akademik yayınlarda yaşanılan hızlı artışın önemli nedenleri olarak yorumlanabilir.

Grafik 2. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Akademik Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

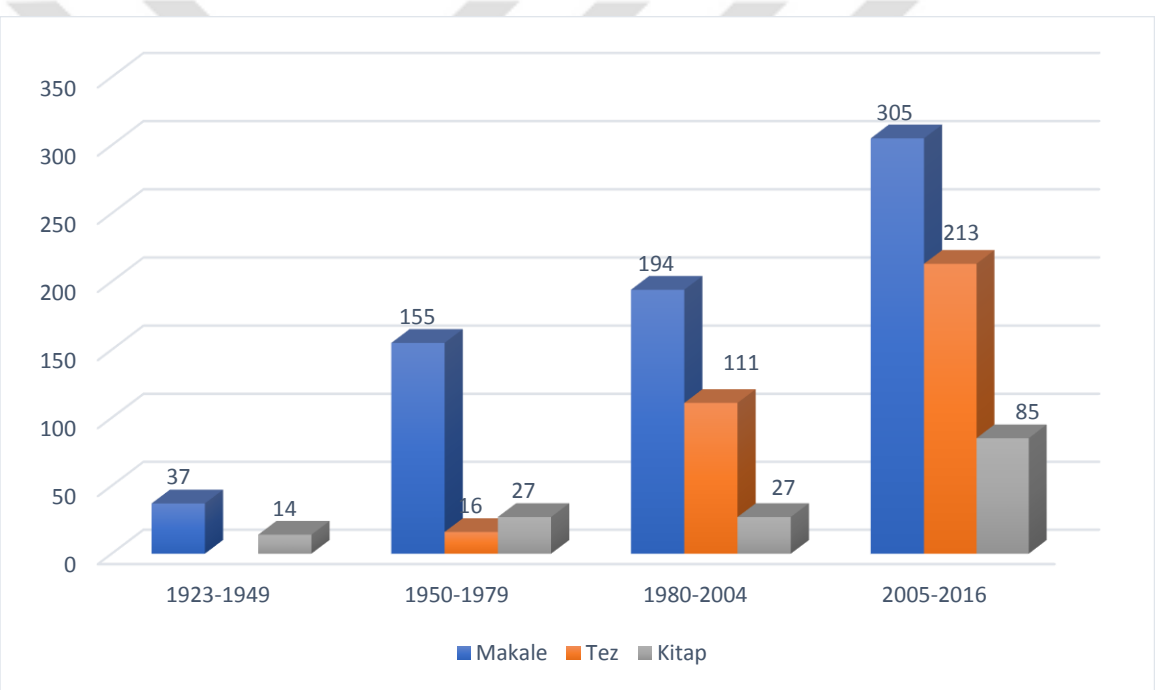

Toplam yayın sayısında görülen artış eğilimi özel olarak makale, tez ve kitap yayınlarında da görülmektedir. Örneğin makale altı yüz doksan dokuz (699) adet makale çalışmasının yaklaşık yarısının 2002 yılından sonrasına ait olduğu görülmektedir (bkz. Grafik 3). Tez ve makale sayısındaki artışın aksine kitap sayısında 1950-1979 ve 1980-2004 dönemlerinde bir değişim gözlenmemiş, düşüş yaşanmıştır. Bir diğer önemli husus ise 1923-1949 yıllarını kapsayan dönem içerisinde tez çalışmasının olmamasıdır. Bu durumun başlıca nedeni olarak ülkenin içerisinden geçtiği savaş döneminden sonra önceliğin iktisadi ve askeri konulara verilmesi gösterilebilir. Elde edilen veriler çerçevesinde değerlendirildiğinde bu dönemde kimsesiz çocukların, dilendirilen çocukların ve yetim ve öksüz kalmış çocukların ön plana çıktığı görülmüş, bu sorunlara yönelik akademik çalışma ve mesleki uygulamalar çocuk koruma sistemi açısından değerlendirilmiştir.

Çocuğun, çocuk adalet sistemi içerisinde değerlendirildiği yüksek lisans veya doktora düzeyindeki ilk çalışmaların 1960 yılı sonrasına denk geldiği görülmektedir. ***Nihat Nirun*** *(1962), Memleketimizde Ankara Çocuk Islah Evi Malzemesine Göre Çocuk Suçluluğunun Sosyal Menşeleri : Çocuk Suçluluğunun Sosyal Açıdan İncelenmesi,*

Doktora ; ***Esin Kuntay*** *(1975), Ailedeki Çözülmenin Çocuk Suçluluğuna Etkileri üzerine İstanbul Çevresinde Yapılmış Bir Araştırma, Doktora;* ***Haluk Yavuzer*** *(1977), İzmir ve Elazığ Çocuk Ceza Ve Islahevlerindeki Suçlu çocukların Zeka, Yakın Çevre Ve Kişilik Özellikleri Yönünden İncelenmesi Konusunda Deneysel Bir Araştırma, Doçentlik,* ***Esin Onur*** *(1978), Suçlu Çocuklara Uygulanan Yaptırımlar, Doktora* bu dönemde yayınlanan önemli tez çalışmalarına örnek olarak gösterilebilir.

Grafik 3. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Makale, Tez ve Kitap Yayınlarının Yıllara Göre Dağılımı

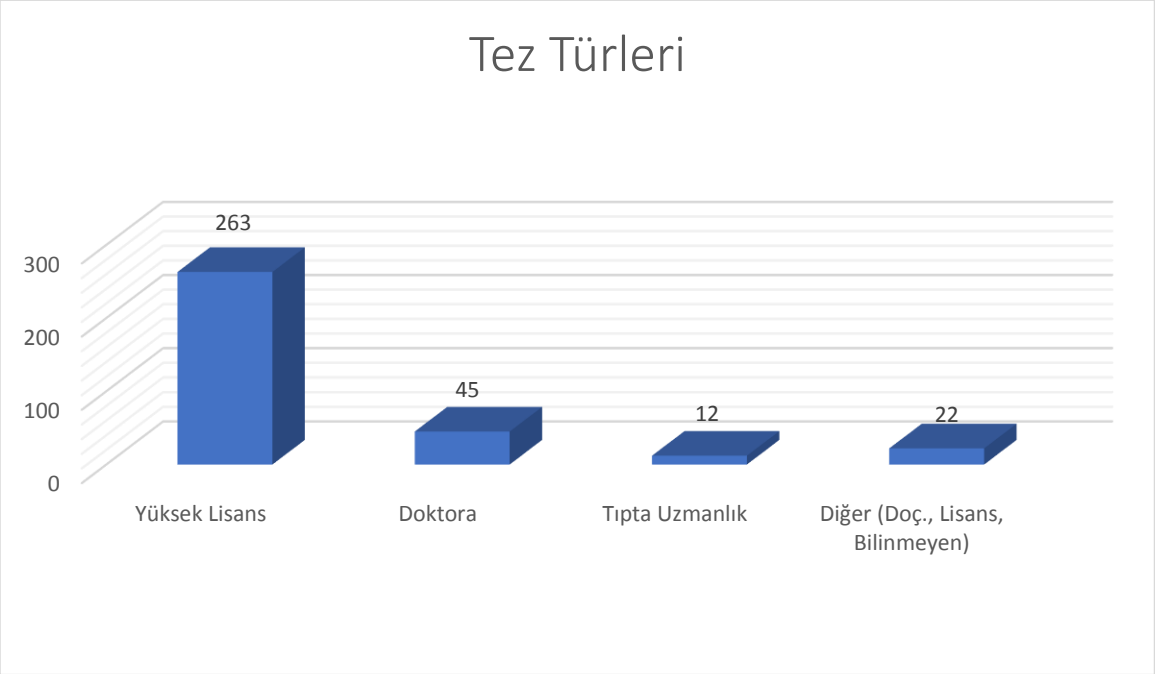
4.1.3. Tez Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Tez çalışmaları amaç, yöntem ve bulgular açısından diğer yayın türleri ile karşılaştırıldığında eserlerin derinliği ve kapsamı bakımından çok daha geniş olduğu düşünülmektedir. Bu bakımdan tez çalışmalarının türleri, konuları ve hangi bilimsel alanda üretildiklerine dair bulgular ayrıca incelenmeye değer görülmüştür.

Üç yüz kırk iki (342) adet tez çalışmasının iki yüz altmış üçü (263) yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır (bkz. Grafik 4). Bu sayı tüm tez çalışmasının yaklaşık %76'sına karşılık gelmektedir. Yüksek lisans tezlerinin bu oranda yüksek olması bir bakıma suça

sürüklenen çocuklar üzerine yapılan çalışmaların tespit, değerlendirme ve örneklem gruplarının ne oranda sınırlı kaldığını göstermektedir. Uzmanlaşmayı, derinleşmeyi ve yeni fikirler ortaya koymayı önemseyen doktora çalışmaları ise yapılan tez çalışmalarının yalnızca %12'lik kısmını oluşturabilirmiş ve beklenenin aksine oldukça düşük seviyelerde kalmıştır.

Grafik 4. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Tez Çalışmalarının Türlere Göre Dağılımı

Tez başlıkları kimi zaman aşağıda belirtilen temaların birden fazlasını içerebilmektedir. Böyle durumlarda çalışmanın amacı göz önüne alınarak uygun görülen kategorilere yerleştirme yapılmıştır. Tez çalışmaları konularına göre incelendiğinde aile, akran grupları, eğitim, okul, sosyal çevre gibi temalar gerek yüksek lisans gerekse doktora düzeyinde en fazla öne çıkan konular olmuştur (bkz. Tablo 1). Çocukların suça sürüklenmesini psikolojik, psikiyatrik, bilişsel ve karakteristik özellikler ile açıklamaya yönelik çalışmalar ve ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü veya tutuklu çocuklar, denetimli serbestlikten faydalanan çocuklar diğer üzerinden en çok çalışma yapılan konular oluşlardır. Çocuk mahkemeleri ve çocukların yargılanmasına yönelik tez çalışmalarının ise yüksek lisans düzeyinde kaldığı görülmektedir. Madde kullanımı,

medya ve oyunların çocuğun suçlu davranışına olan etkilerine yönelik akademik tez çalışmaları çok düşük seviyelerde kalmıştır.

Tablo 2. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Tez Çalışmalarının Konularına Göre Dağılımı

Tez Konuları	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam (Diğerleri dahil)
Çocuk Adalet sistemi, Yasal Düzenlemeler, Kolluk kuvvetleri,	29	6	36
Çocuk Mahkemeleri, Yargılama	25	1	27
Ceza İnfaz Kurumları, Islah/eğitim evleri, Denetimli Serbestlik, Tutuklu ve Hükümlüler	26	7	41
Göç, Kentleşme, Yoksulluk, Gecekondu, Çevresel Faktörler	19	3	23
Aile, Akran, Okul, Sosyal Çevre, Toplumsal nedenler	44	9	61
Çocuk suçluluğu	24	2	29
Psikiyatri, Adli Olgu, Adli Psikiyatri, Kişilik Özel., Bilişsel, Psiko-sosyal, Psikoloji	38	7	55
Suçun Nedenleri, Islah, İyileştirme, Önleme, Din	18	7	28
Medya, Basın, Oyun, Kitle İletişim Araçları	8	-	8
Madde Bağımlılığı, Yasa dışı/ Uyuşturucu Madde	6	-	6
Diğer	25	3	29
Toplam	263	45	342

Disiplinlerin çocuk ve suç temalı çalışmalara sundukları katkıları ortaya koymak için tez çalışmaları bağlı bulundukları anabilim dallarına göre incelenmiştir (bkz. Tablo 2). Aşağıda yer alan tabloda yalnızca sayıca daha fazla tez çalışmasına sahip anabilim

dallarının isimleri yer almaktadır. Görüldüğü üzere en çok sosyoloji ve ruh bilimlerine bağlı anabilim dallarında tez çalışmaları yapılmıştır.

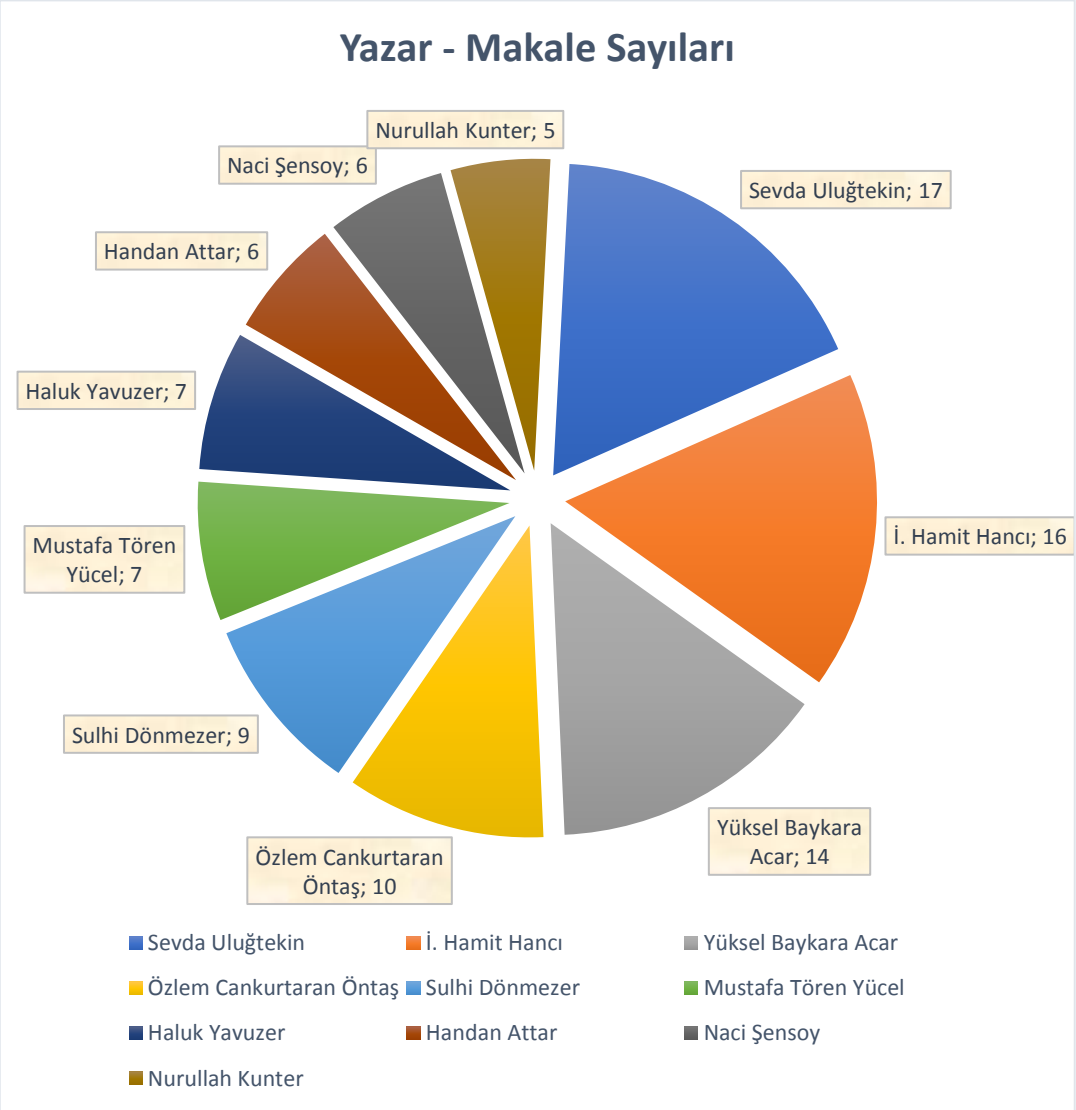
Tablo 3. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Tez Çalışmalarının Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

ANABİLİM DALI	TEZ SAYISI
Sosyoloji	**51**
Psikoloji/Adli Psikoloji/Psikiyatr Psikolojik Danışmanlık	**48**
Sosyal Bilimler	**37**
Hukuk/Kamu Hukuku/Ceza Adaleti	**26**
Hemşirelik/Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları/Çocuk ve Ergen Ruh Sağ. Hast/Cerrahi Hast. Hemş./Adli Tıp/Ruh Sağ. ve Psik. Hemş.	**25**
İlköğretim/Özel Öğretim/Eğitim Bilimleri	**23**
Kamu Yönetimi/Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi/Sosyal Politika	**16**
Sosyal Hizmet	**15**
Güvenlik Bilimleri	**9**
Çalışma Ekonomisi/Ev Ekonomisi/Ekonometri/İşletme Yönetimi	**8**
Çocuk Gelişim/Çocuk Gelişim ve Ev Yönetimi/Okul Öncesi Eğitim	**6**
Felsefe/Din Bilimleri	**3**
Gazetecilik	**3**

4.1.4. Yazarlara İlişkin Bulgular

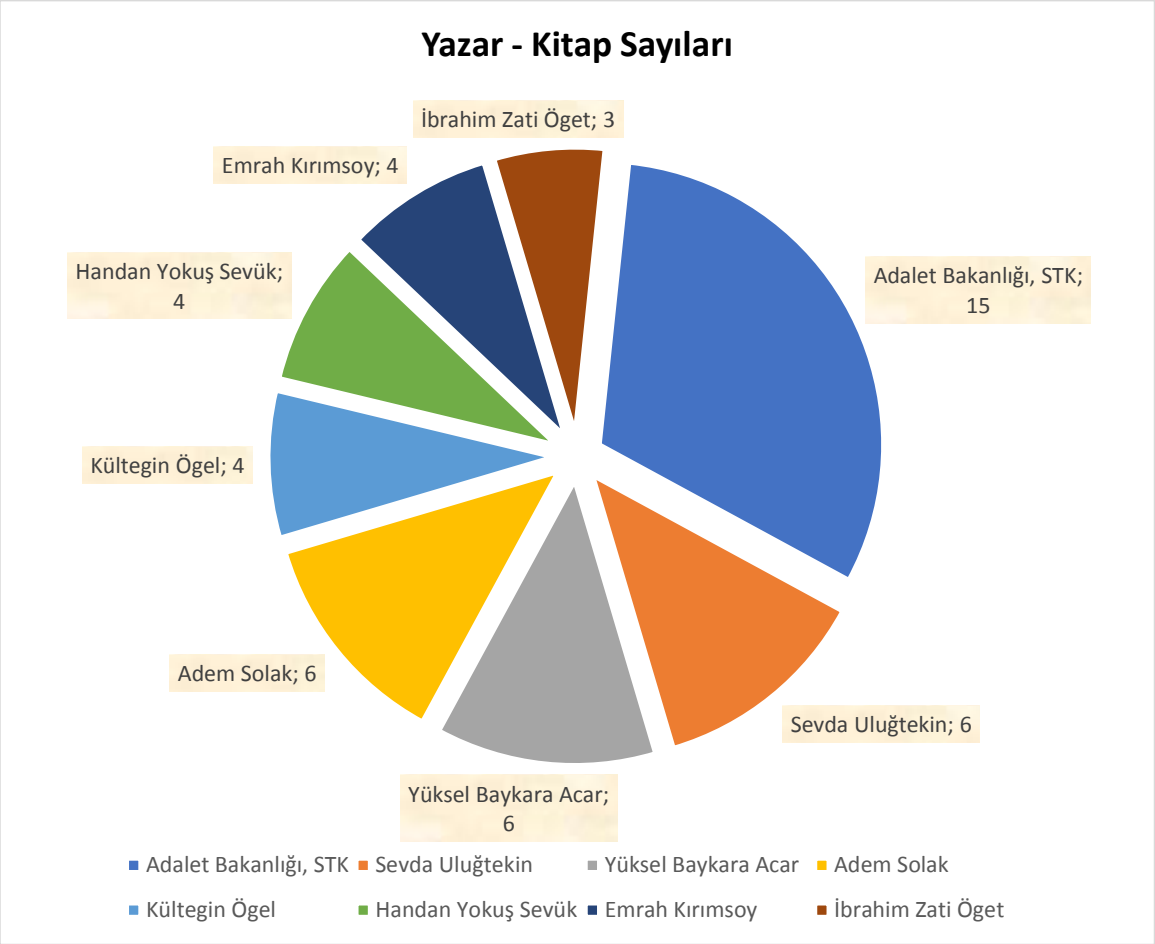
Birçok farklı disiplinden birçok farklı ismin çocuk ve suç alanındaki akademik çalışmalara katkı sunduğu görülmektedir. Makale çalışmalarında sosyal hizmet anabilim dalına bağlı Sevda Uluğtekin, Yüksel Baykara Acar ve Özlem Cankurtaran Öntaş, adli tıp anabilim dalına bağlı İ. Hamit Hancı, ceza hukukçusu Sulhi Dönmezer ve Mustafa Tören Yücel ve pedagog Haluk Yavuzer gibi isimler niceliksel anlamda ön plana çıktığı görülmektedir (bkz. Grafik 5).

Grafik 5. "Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Makale Çalışmalarının Yazarlara Göre Dağılımı

Kitap çalışmalarında niceliksel anlamda öne çıkan kişiler ise daha çok tüzel kişiler olmuştur. Özellikle Adalet Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü, Barolar gibi devlet kurum ve kuruluşları ile UNICEF, İnsan Hakları Ortak Platformu, İnsan Hakları Dernekleri gibi sivil toplum kuruluşlarının iş birliği ile yayınlanan eserler öne çıkmıştır. Tüzel kişiler dışında ise Sevda Uluğtekin, Yüksel Baykara Acar, Adem Solak, Kültegin Ögel, Handan Yokuş Sevük gibi akademisyenler kitap türünde en çok eser veren yazarlar veya editörler olma özelliği taşımaktadır (bkz. Grafik 6). Ancak makale türünde olduğu gibi kitap türünde de akademik çalışmalar dengeli bir dağılım göstermektedir.

Grafik 6."Çocuk ve Suç" Alanında Üretilmiş Olan Kitap Çalışmalarının Yazarlara Göre Dağılımı

4.2.Tematik Bulgular

Literatür taraması sonunda "Çocuk ve Suç" alanında ve 1923 ila 2016 yılları arasını kapsayan dönemde üretilmiş olan toplam bin iki yüz dört (1204) akademik eserin belirlenen on bir (11) temaya tasnifi gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde her bir tema bağlamı içerisinde makale, tez ve kitap olarak yayın türüne ve 1923-1949, 1950-1979, 1980-2004, ve 2005-2016 olarak dönemlere göre değerlendirilecektir. Ayrıca alanında en çok öne çıkmış, en çok kaynak gösterilmiş isimlerle birlikte en çok çalışma yapılmış veya literatürde eksik kalmış konulara da değinilecektir. Son olarak ise her bir temanın sonunda elde edilen ve tasniflenen künyeler yıl esasıyla makale, tez ve kitap şeklinde sunulacaktır.

4.2.1. Çocuk Adalet Sistemi, Çocuk Hakları/Hukuku, Yasal Düzenlemeler, Kolluk Kuvvetleri, Adli Sistem

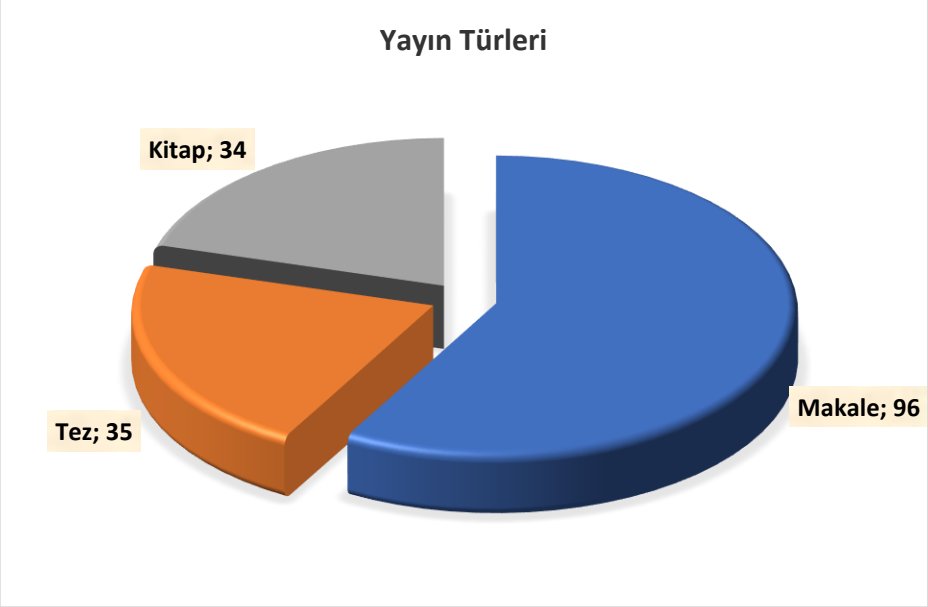
4.2.1.1.Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Çocuk adalet sistemi uygulamalarının, çocuk koruma kanunu gibi yasal düzenlemelerin, emniyet, jandarma gibi kolluk kuvvetlerinin suça sürüklenen çocuklara yönelik yaklaşımlarını konu alan akademik yayınlar incelendiğinde doksan altı (96) makale, otuz beş (35) tez ve otuz dört (34) kitap çalışmasının yapıldığı görülmektedir (bkz. Grafik 7). Makale düzeyindeki ilk ve ikinci dönem çalışmaları daha çok uluslararası uygulamaların ülkemiz uygulamaları ile karşılaştırılarak öne çıkarıldığı konularda yapılmıştır. 1941 yılında **Ziya Balkuvvar**'ın *"Çocuklar Tarafından İşlenen Suçlar Hakkında Belçika Mevzuatı"*, 1965 yılında **Selahattin Atalay**'ın *"İngiliz Ceza Hukukunda Çocuk Suçlular",* 1970 yılında **Mustafa Kınay**'ın "Fransa`da Çocuk Suçluluğu Ve Mevzuatı", **Latife Bıyıklı**'nın *"Gelişmiş Ülkelerde Suçlu Ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar İçin Koruyucu Aile Uygulaması"* ve **İbrahim Kavgacı**'nın *"Çocuk Suçluluğuna Yönelik Polis Çalışmaları (İngiltere, Japonya ve Amerika Örnekleri)"* isimli makale çalışmaları bunlara örnek olarak gösterilebilir. 2000'li yıllardan sonra ise çocuk hakları ve çocuk adalet sistemi konulu akademik yayınların farklı yazarlar tarafından ön plana çıkartıldığı görülmektedir.

Tez çalışmaları incelendiğinde otuz beş adet (35) çalışmanın otuzunun (30) yüksek lisans, beşinin (5) doktora düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu tema altında yapılmış olan ilk doktora çalışması **Handan Yokuş Sevük**'ün 1997 yılında yazdığı

"Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadelede Kurumsal Yaklaşım" isimli çalışmadır. Diğer doktora çalışmaları ise **Özlem Cankurtaran Öntaş** (2004), *Çocuk Hakları Ve Sosyal Hizmetin Güçlendirme Yaklaşımı Açısından Suça Yönelen Çocuk-Polis İlişkisi*; suça sürüklenen çocuk konusunu çocuk koruma sistemi üzerinden ele aldıkları çalışmaları ile **İsmet Galip Yolcuoğlu** (2009), *"Çocuk Koruma Sisteminde Aileyle Çalışmanın Esasları: İstanbul Örneğinde Çocuklar Ve Ailelerinin Gereksinimler, Güçlülük Ve Risk Faktörleri Açısından Değerlendirilmesi"* ve **Önder Beter** (2010), *Türkiye Ve İngiltere'de Çocuk Koruma Sistemleri*; Çocuk haklarına yönelik uygulamaları değerlendiren çalışması ile **Ercüment Erbay** (2011), *"Türkiye'de Çocuk Haklarını Tanıtma, Yaygınlaştırma Ve İzlemeye Yönelik Uygulamaların Eleştirel Analizi Ve Bir Model Önerisi"* ve son olarak Çocuk adalet sistemi içerisinde çocuklara yönelik uygulamaları konu alan **Zeki Karataş** (2016), "*Çocuk Adalet Sistemi Kapsamında Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamaların Nitel Analizi"dir.* Kitap çalışmaları incelendiğinde ise suça sürüklenen çocuklar genellikle hukuki düzeyde ele alındığı görülmektedir. Çocuk adalet sisteminde çalışanlara yönelik eğitim kitapları ve güvenlik birimlerine getirilen çocukların verilerine yönelik bilgilendirici kitaplar bu tema altında ortaya konulmuş tüm kitapların yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Adalet Bakanlığı, çeşitli sivil toplum kuruluşları ve Türkiye İstatistik Kurumu alandaki kitap çalışmalarının oluşumunda öncü olan kurum ve kuruluşlardır.

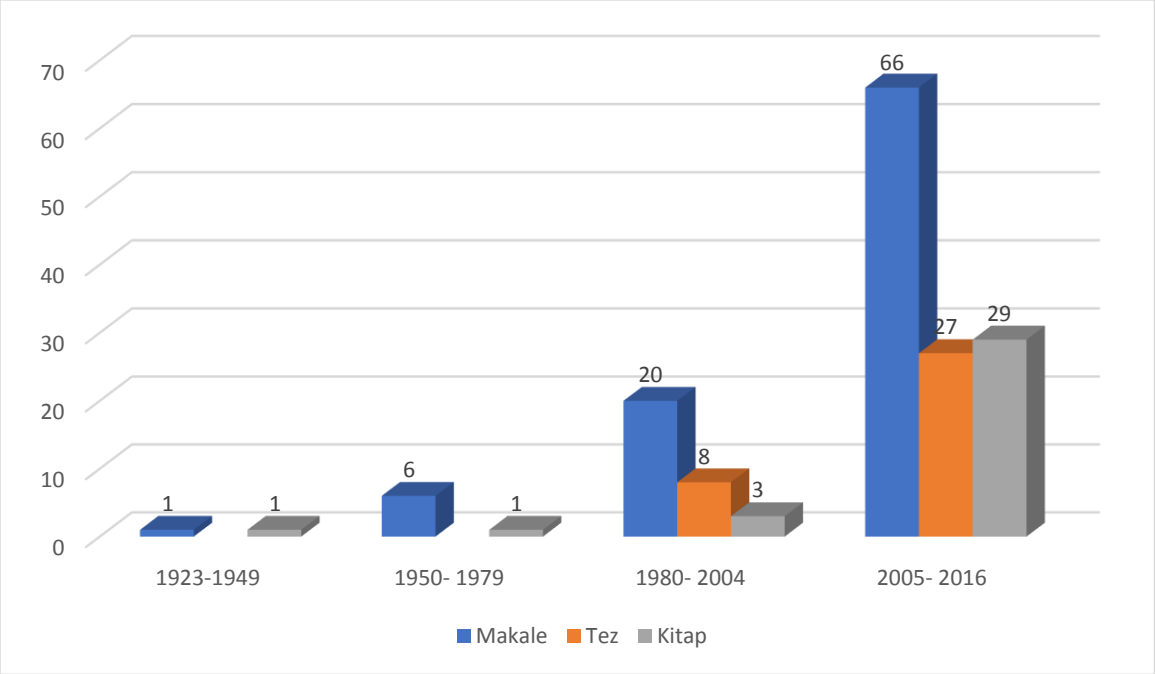
Grafik 7. Tema 1: Yayın Türlerine Göre Dağılım

4.2.1.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

Yapılan akademik yayınlar yıllara göre değerlendirildiğinde 1980-2004 dönemine kadar yalnızca dokuz (9) adet çalışma yapılmıştır. Yine 1980-2004 döneminden önce bu tema altında hangi bir tez çalışmasına rastlanmamıştır. Bu alanda son 11 yılda yapılan çalışmalar tüm cumhuriyet tarihinde yapılan çalışmaların ¾'ünü oluşturmaktadır. İlk dönem çalışmaları incelendiğine Belçika, İngiltere, Fransa gibi uluslararası ülkelerin çocuklara yönelik hukuki düzenlemeleri hakkında bilgiler veren ve bu düzenlemelerin ülkemizle kıyaslamasının yer aldığı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalara **Ziya Balkuvva**r (1942), *"Çocuklar Tarafından İşlenen Suçlar Hakkında Belçika Mevzuatı",* **Selahattin Atalar** (1965), *"İngiliz Ceza Hukukunda Çocuk Suçlular*" ve **Mustafa Kınay** (1970), *"Fransa`da Çocuk Suçluluğu Ve Mevzuatı"* çalışmaları örnek gösterilebilir. 1995 yılında sonra akademik yayınlarda bir artış görülmektedir. Ortaya konulan yayınlar incelendiğinde "çocuk hakları" konulu çalışmaların bunda etkili olduğu görülmektedir. 1989 yılında kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi, 1985 yılında Birleşmiş Milletler Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kuralları olarak açıklanan ve Pekin Kuralları olarak isimlendirilen sözleşme, 1990 yılında kabul edilen ve Riyad İlkeleri olarak taktim edilen Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri ve yine 1990 tarihli Havana kuralları olarak adlandırılan Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kurallarının kabulü akademik yayınların çocuk hakları bağlamında artış göstermesinin en büyük nedeni olduğu düşünülebilir. Son dönemlerdeki çalışmalarda ise 2005 yılında yayınlanan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun etkili olduğu görülmektedir. Kanun ile birlikte yeni çocuk adalet anlayışı ve kurumsal uygulamalar öne çıkan başlıca konular olmuştur. Son dönemde ön plana çıkan yazarlara bakılacak olursa Sevda Uluğtekin, Özlem Cankurtaran Öntaş, Yüksel Baykara Acar, Verda İrtiş gibi isimlerin olduğu görülmektedir.

Grafik 8. Tema 1: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.1.3.Makale Künyeleri

Balkuvvar, Ziya, Çocuklar Tarafından İşlenen Suçlar Hakkında Belçika Mevzuatı, Adliye Ceridesi, 1941, Syf: 753-760.

Bilgen, Mahmut, Çocuk Suçluluğu ve Çocuklar Özel Statüsü (Mukayeseli Hukukta ve Hukukumuzda), Ankara, Adalet Dergisi, 1952, Cilt.43, Sayı.5, Syf: 720–735, Pdf.

Sayın, Nuran, Çocuk Suçları ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Bürosunun Çalışmaları, Ankara, Eğitim Hareketleri, 1964, Cilt.10, Sayı.109-110, Syf: 6 -10, Pdf.

Atalay, Selahattin, İngiliz Ceza Hukukunda Çocuk Suçlular, Ankara, Adalet Dergisi, 1965, Sayı: 3, 309-319 Syf.

Kınay, Mustafa, Fransa`Da Çocuk Suçluluğu ve Mevzuatı, Ankara, Adalet Dergisi, 1970, Sayı: 2, 93-100 Syf.

Özbek, Abdulkadir, Psiko-Biyolojik Açıdan, Ceza Sisteminde Suçlu Çocuk ve Ergenlerin Durumu ve Bilirkişilik Sorunu, Ankara, Adalet Dergisi, 1972, Sayı: 6-7, 446-458 Syf.

Bıyıklı, Hasan İsmet, Suçlu Çocuklar Özel Statüsünün Gerekliliği, Ankara, Adalet Dergisi, 1973, Sayı: 7, 502-520 Syf.

Bıyıklı, Latife, Gelişmiş Ülkelerde Suçlu ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar İçin Koruyucu Aile Uygulaması, Ankara, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu, 1983, 61-67 Syf.

Kale, Nesrin, Çocuk ve Ceza Olgusuna Felsefi Bir Yorum, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1995, Cilt: 28, Sayı: 1, Syf: 49-58, Pdf

Hancı, İ. Hamit, Çocuk Hakları ve Sözleşmesine Uygun Olarak Çocuk Suçluluğu ile İlgili İç Mevzuatımızda Yapılması Gereken Düzenlemeler, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1995, Sayı: 11, 93-103 Syf.

Kavgacı, İbrahim, Çocuk Suçluluğuna Yönelik Polis Çalışmaları (İngiltere, Japonya ve Amerika Örnekleri), Ankara, Emniyet Genel Müdürlüğü Küçükleri Koruma Hizmetleri Yönetici Semineri, 1997, Syf: 61-82,Pdf.

Işıksaç, Yasemin, Sosyolojik Açıdan Çocuk Suçluluğu ve Bir Hukuk Devleti Olan Türkiye'de Devletin Cezalandırma Yetkisini Kullanma Biçimi, Mevzuat Dergisi, 1999, Sayı: 13, 24 Syf, Pdf.

Acar, Yüksel Baykara, Amerika Birleşik Devletleri'nde Suçlu Çocuklara Yönelik Müdahale Yaklaşımları, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2000, Sayı : 1, 69-76 Syf, Pdf.

Taşdöven, Hatice, Çocuk Suçluluğu Olgusunda Polisin Yeri: Çocuk Hakları Sözleşmesi Bağlamında Uygulamaların Değerlendirilmesi, Ankara, Polis Dergisi, 2000, Sayı: 6, 46-62 Syf.

Polat, Oğuz, Çocuk Hakları ve Adli Tıp, Adli Tıp Dergisi, 2001, Cilt : 15, Sayı: 3, Syf : 53- 75, Pdf.

Güller, Murat, Çocuk Güvenliği Bağlamında Çocuk-Suç İlişkisi ve Çocuk Polisi, Ankara, Milli Eğitim Dergisi, 2001, Yıl: 30, Sayı: 151, 105- ? Syf.

İl, Sunay, Çocuk Suçluluğunda Uyarı Polisin Yaklaşımı: İngiltere'deki Uygulamalar, Ankara Toplumsal Gelişme ve Değişme Sürecinde Sosyal Hizmet Sempozyumu1996, 2001, Syf: 65-71.

Hancı, İ. Hamit; Berktin, Hande; Kutucu, Arzu; Cantürk, Hakim Salih; Yalçın, Melek; Songül, Hatice; Tanıyıcı, Emine; Yücesoy, İbrahim, Çocuk Ceza Adalet Sisteminin Unsurları, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 2002, Sayı : 3, 171-175 Syf., Pdf.

Flores, B., Amerika Birleşik Devletleri Çocuk Ceza Adalet Sistemi ve Uygulamaları, Ankara, Iı. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiriler, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, 2002.

Sözer, Mehmet Akif, Çocukluk ve Çocuk Haklarının Tarihsel Gelişimi, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2003, Sayı: 3, Sayf: 179-185.

Tutkun, Ömer F.; Koç, Mustafa, Çocuk Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Türkiye De Çocuk Haklarına Yönelik Çalışma ve Yasal Düzenlemeler, Ege Eğitim Dergisi, 2003, Cilt: 3, Sayı: 2, Ss: 11-23, Pdf.

Bahar, H. İ., Çocuk Ceza Adalet Politikaları ve Çocuk Polisi, Ankara, 3. Ulusal Çocuk ve Suç: Bakım, Gözetme ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Yayını, 2003.

Saldırım, M., Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Suça İtilmiş Çocuğun Yargılama Aşamasındaki Hakları, Ankara, 3. Ulusal Çocuk ve Suç: Bakım, Gözetme ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Yayını, 2003.

Akço, Seda, Çasyag Çocuk Adalet Sistemi Yapılandırma Girişimi, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2004, Cilt: 11, Sayı: 3, Syf: 158- 159, Pdf.

Uluğtekin, Sevda; Acar, Yüksel Baykara; Öntaş, Özlem Cankurtaran, Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal İnceleme ve Gözetim, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2004, Sayı : 54, 35-45 Syf, Pdf.

Aydın B.; Turla A.; Kocakaya M; Karaarslan B, Samsun'da Suç İşlediği İddiası ile Emniyet Müdürlüğü'ne Gelen/Getirilen Çocuklar, Ankara, Adli Psikiyatri Dergisi, 2004, Cilt : 1, Sayı : 3, 45-53 Syf.

Güller, Murat, Sosyal Hizmetler Bağlamında Kolluğun Çocuklara Yönelik Yaklaşımları ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Ankara, 6. Ulusal Sosyal Hizmetler Konferansı Küreselleşme, Sosyal Adalet ve Sosyal Hizmetler 20-22 Mayıs 2004 Kitabı İçinde, 2004, Syf: 358-374.

Akyüz, Emine, Suça İtilen Çocuklara İlişkin Avrupa Konseyi Politikaları, 3. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu ' Bakım, Gözetme ve Eğitim', 2005, 22-25 Syf.

Öntaş, Özlem Cankurtaran; Acar, Yüksel Baykara, Çocuk Koruma Sistemi ve Suça Yönelen Çocuklar, Çalışma Ortamı Dergisi, 2005, Sayı : 82, 17-19 Syf, Pdf.

Çelik, C., Çocuk Kavramı ve Medeni Hukuk Açısından Çocuk Haklarının Tarihi Gelişimi, E- Akademi, 2005, Sayı: 36.

Erbay, Ercüment, Suçluluk: Çocuk Suçluluğu ve Jandarma Çocuk Merkezleri, Ankara, Silahlı Kuvvetler Dergisi, 2005, Sayı: 384, 108-119 Syf.

Tekin, Uğur, Almanya'da Suça Yönelen Çocuk ve Gençler İçin Yardım Kurumları, Ankara, Iı. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Kitabı İçinde, 2005, Syf: 185-199.

Korkusuz, İrfan; Akduman, Gülümser Gültekin; Aytaç, Önder; Yanıkdam, Necati, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu Sorunu ve Polis, Ankara, Adli Psikiyatri Dergisi, 2006, Cilt : 3, Sayı : 1, 19-24 Syf.

Mermut, S., Çocuk Koruma Kanunu Üzerine Bir Değerlendirme, Legal Hukuk Dergisi, 2006, Sayı: 37, Syf: 1-8.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, Tutuklu Çocukların Gözüyle Çocuk Adalet Sisteminin Değerlendirilmesi, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2006, Sayı : 66, 257-274 Syf, Pdf.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, "Çocuk Hakları Perspektifi Bağlamında Karakol ve Çocuk Şubesinde Çalışan Polislerin Suça Yönelen Çocuklara Yaklaşımlar, Ankara, Polis Bilimleri Dergisi, 2006, Cilt: 3, Sayı: 3-4, 49-78 Syf.

Hamon, H., Avrupa Hukuku'nda Çocuk ve Genç Adalet Sistemi, İstanbul, Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2006.

Lachat, M., Avrupa Hukuku'nda Çocuk ve Genç Adalet Sistemi, İstanbul, Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2006.

Mc Karney, W., Avrupa Hukuku'nda Çocuk ve Genç Adalet Sistemi, İstanbul, Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2006.

Winter, S., Çocuk ve Genç Adalet Sistemine Genel Bakış, İstanbul, Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2006.

Demirel, Reha; Küçüker, Hüdaverdi; Altekin, Sibel, Afyonkarahisar Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubesine 2002-2004 Yıllarında Getirilen Çocuklara Ait Sosyo- Demografik Özelliklerin Değerlendirilmesi, Ankara, Sağlık ve Toplum Dergisi, 2007, Cilt: 17, Sayı: 4, 93-99 Syf, Pdf.

Gürbüz, Mehmet; Karabulut, Murat, Adana Beş Ocak Polis Karakolu Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçlarının Coğrafi Bilgisi Sistemleri ile Haritalandırılması ve Analizi, Adana, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2007, Cilt: 16, Sayı: 1, 331-346 Syf, Pdf.

Aslan, M. Yasin, Çocuk Suçluluğu Hakkında Uluslararası ve Ulusal Hukuk Düzenlemeleri, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 2008, Sayı : 4, 88-96 Syf, Pdf.

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Çocuk Koruma Kanunu ve Eğitim Tedbirlerinin Uygulanması, Ankara , V. Aile Şurası "Aile Destek Hizmetleri" Bildirileri İçinde, 2008, 194-306 Syf.

Gürbüz, Mehmet; Karabulut, Murat, Fatih Polis Merkez Amirliğinin (Adana) Sorumluluk Sahasında Çocuk Suçlarının Cbs ile Haritalandırılması ve Analizi , Ankara, Polis Bilimleri Dergisi, 2008, Cilt : 10, Sayı : 2, 51-78 Syf, Pdf.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, Çocuk Adalet Sistemi ve Çocuk-Polis İlişkisi, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2008, Cilt : 19, Sayı : 2, 21-37 Syf, Pdf.

Özbek, Mustafa, Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Onarıcı Adalet Programları ve Çocuk Arabuluculuğu, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Prof. Dr. Turgut Akıntürk'e Armağan Kitabı İçinde, 2008, 449-466 Syf, Pdf.

Arslan, Muhammet Mustafa; Akcan, Ramazan; Arı, Mustafa; Karanfil, Ramazan, Suç İşlediği İddiasıyla Hatay Çocuk Şube Müdürlüğüne Getirilen Çocuk Olgularının Analizi, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2009, Cilt : 9, Sayı : 1, 18-23 Syf.

Kırımsoy, Emrah, Çocuk Hakları İçin Güç Birlikteliği: Ankara Çocuk Hakları Platformu, Ankara, Sosyal Hizmet Dergisi, 2009, Syf: 26-27, Pdf.

Südütemiz, Oben, Çocuk Adalet Sistemi ve Sosyal Hizmet Mesleği, Ankara, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 Kitabı İçinde, 2009, Syf: 387-396.

Tarımeri, Nihat, "Çocuk Koruma Kanunundaki Temel ve Diğer Sorunlar, Ankara, Sosyal Hizmet Dergisi, 2009, Syf: 28-38, Pdf.

Tarımeri, Nihat, Çocuk Koruma(Ma) Kanunu ve Bazı Ayrımcılıklar, Ankara, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 Kitabı İçinde, 2009, Syf: 453-458.

İrtiş, Verda, Türkiye'de Çocuk Adaletinin Ötekileri, Ankara11. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi 9-11 Aralık 2009, 2009.

Avcı, Mustafa, Çocuk Suçları Konusundaki Mevzuatın Değerlendirilmesi, İstanbul, Çocuk Sorunları ve İslam Sempozyumu 2005 Bildiri Kitabı İçinde, 2010, Syf: 352-395.

İnal, Tamer, Çoçuk Hakları, Çoçuk Suçluluğunun Önlenmesi ve Medya, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 2010, Sayı: 69-70, 227-241 Syf, Pd.

Sezer, Sennur, Çocuk ve Adalet, Ankara, Varlık Dergisi, 2010, Cilt: 77, Sayı: 1228, Syf: 50-53.

Taş, Tevfik Çocuk ve Adalet, Ankara, Varlık Dergisi, 2010, Cilt: 77, Sayı: 1228isyf: 45-49.

Uluğtekin, Sevda, Suça Sürüklenen Çocuklar ve Adalet Sistemi, Anıtkabir Dergisi, 2010, Cilt: 10, Sayı: 37.

Acar, Yüksel Baykara, Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmetin Rolü, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 231- 239.

Aktaş, Aliye Mavili, Çocuk Koruma Kanunu, Çocuk ve Suç, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 191-197.

Akyüz, Emine, Suça Sürüklenen Çocukların Hakları, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 60- 73.

Çakır, Metin; Çoban, Nesrin, 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu Sağlık Tedbiri Kararlarını ve Sağlık Tedbiri Alınan Vaka Örneği, Ankara, 50. Yılında Türkiye'de Sosyal Hizmet Eğitimi: Sorunlar, Öncelikler ve Hedefler, Sosyal Hizmet Sempozyumu 2011 Bildiri Kitabı, 2011, Syf: 288-290.

Karakuş, Özlem; Tekin, Hasan Hüseyin, 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Suça Karışmış Çocukların Bazı Özlük Nitelikleri, Ankara, 50. Yılında Türkiye'de Sosyal Hizmet Eğitimi: Sorunlar, Öncelikler ve Hedefler, Sosyal Hizmet Sempozyumu 2011 Bildiri Kitabı, 2011, Syf: 144- 149.

Tomanbay, İlhan, Avrupa Birliği Ülkelerinde Çocuk Koruma Anlayışı, Türkiye'deki Çocuk Koruma Kanunu, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 17-31.

Uluğtekin, Sevda, Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal İnceleme Raporlarının Yeri ve Önemi, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 211-230.

Acar, Yüksel Baykara; Kırımsoy, Emrah; Kıman, Esin; Karagöz, Dilek, Çocuk Adalet Sistemi Odağında Kanunla İhtilaf Halindeki Çocukların Durumu, Ankara, Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi Kitabı İçinde, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2012, Syf: 21- 100, Pdf.

İrtiş, Verda, Çocuk Ceza Adaletini Çifte Şiddet Bağlamında Düşünmek, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi, 2012, Sayı: 24, 46- 57 Syf, Pdf.

Karakuş, Özlem; Tekin, Hasan Hüseyin, Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Haklarında Danışmanlık Tedbiri Uygulanan Çocukların Özellikleri (Konya Örneği), Sosyal Politika Çallışmaları, 2012, Cilt: 7, Sayı: 29, Syf: 29-41, Pdf.

Kumcu, Dilek; Kaya, Özen, Ceza Yargılamasında Dahil Olan Çocuklara Hakları Çerçevesinden Bakış, Ankara, Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi Kitabı İçinde, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2012, Syf: 101- 167, Pdf.

Öktem, Duygu, Türkiye'deki Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi ve Yaş Ayrımcılığına İlişkin Paradigmanın İncelenmesi (Literatür Taraması), Ankara, Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi Kitabı İçinde, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2012, Syf: 1-20, Pdf.

Dursun, Onur Burak; Esin İbrahim Selçuk; Güleç, Mustafa; Şener, Mustafa Talip; Taş, Fatma Varol; Beyhun, Nazim Ercüment; Gödekli, Mehmet, Türkiye'de Adli Sistemdeki Çocuklar İçin İkincil Bir Muhtemel Travma Kaynağı: Hakim ve Savcıların Tutumları, İstanbul, Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 2013, Cilt: 26, Sayı: 4, Syf: 367-375, Pdf.

Gürkan, M.; Sağlam, M.; Aral, N., Çocuk Mahkemesi Uzmanlarının Çocuk Adalet Sistemine İlişkin Algılarının Belirlenmesi, Ankara, Uluslararası Çocuklar İçin Adalet Sempozyumu Yargılama Oturumları, 2013.

Halisçelik, Murat, 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na Çocuk Koruma Kavramı Açısından Yaklaşım, Ankara, 7. Ulusal Sosyal Hizmet Konferansı: Sosyal Hizmet Nereye ? Bildiri Kitabı, 2014, Syf: 118-127.

Taşğın, Neşe Şahin, Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Verilen Danışmanlık Tedbirlerinin Uygulanması, Ankara, 7. Ulusal Sosyal Hizmet Konferansı: Sosyal Hizmet Nereye ? Bildiri Kitabı, 2014, Syf: 128-137.

Acar, Yüksel Baykara, Adli Sosyal Hizmet ve Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Tarihi, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 32-68.

Alsancak, Nurcan, Çocuk Adalet Sistemi ve Kollukta Sosyal Hizmet, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 234-248.

Altuntaş, Betül; Zar, Yusuf, Türkiye'de Çocuk Adalet Sistemi: Çocuk Koruma Kanunu Çerçevesinde Bir Değerlendirme, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 673-683.

Antakyalıoğlu, Şahin, Çocuk Adalet Sistemi ve Uygulamadaki Sorunlar, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 102-106.

Çoban, Sevgi, Türkiye'de Çocuk Adalet Sistemi ve Eğitimevlerindeki Çocuklar, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 2015, Sayı: 22, 99-119 Syf, Pdf.

İrtiş, Verda, Çocuk ve Genç Ceza Adaleti Politikaları: Muğlâklaşan Sınırlar, Yetişkinleştirilen Çocuk ve Gençler, Ankara, Amme İdaresi Dergisi, 2015, Cilt: 48, Sayı: 1, Syf: 89-110, Pdf.

Karataş, Kasım; Ayaz, Hicran, Bilirkişi Sıfatıyla Tekrar Suç İşleyen Çocuklarda Sosyal İnceleme Raporu Düzenlemenin Güçlükleri, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 571-581.

Karataş, Zeki, Çocukların Cinsel İstismardan Korunmasında Çocuk Adalet Sisteminin Önleyici Fonksiyonu, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 630-642.

Kula, Sedat, Türk Çocuk Ceza Adalet Sistemi Kamu Politikalarının Değerlendirilmesi ve İşlevsel Bir Sisteme İlişkin Çıkarımlar, International Journal Of Human Sciences, 2015, Cilt: 12, Sayı: 12, Syf: 1416-1429, Pdf.

Özada, Ayşe; Gürçınar, Yeşim, K.K.T.C.'De Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Yasal Düzenlemeler ve Sosyal Hizmet Uygulamaları, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 505-512.

Paslı, Figen, G.Ü. Çocuk Koruma Araştırma ve Uygulama Merkezinde Adli Sosyal Hizmet Uygulamaları, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 818- 824.

Tarımeri, Nihat, Türkiye'de Çocuk/Gençlik Adalet Uygulamalarındaki Yaklaşım ve Sorunları, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 69-93.

Tekin, Uğur, Uluslararası İlkeler Işığında Çocuk Adalet Sistemi, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 94-101.

Yaman, Ömer Miraç; Acar, Burak, Sosyal Hizmet Birikiminde Suç ve Adalet Çalışmaları (1923- 2013), Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 331-340.

Yaman, Ömer Miraç; Şahin, F. Zehra; Turgay, Ümit; Tan, Damla, Adli Sosyal Hizmetin Konusu Olarak Çocuk: Bibliyografik Bir Değerlendirme, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 161-164.

Yaşilkayalı, H. Duygu; Usbaş, Hande, Çocuk Gelişimi ve Sosyal Hizmet Bölümü Lisans Programı Öğrencilerinin Çocuk Haklarına İlişkin Tutumları, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 654-660.

Altındağ, Özgür; Zengin, Oğuzhan, Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmet Uzmanları, Ankara, Adli Sosyal Hizmet Yaklaşım ve Müdahale, Ed. Didem Yücel, M. Burak Gönültaş, 2016, Syf: 204-222.

Fındık, Onur Tuğçe Poyraz, Adalet Sistemi İçinde Ergen Olmak, Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 268-272, Pdf.

Süleymanov, Abulfez, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Onarıcı Adalet Programları, Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 235- 242, Pdf.

Bayraktar, Köksal, Çocuk Suçluluğu Yönünden Ceza Kanunu Yeniden Düzenlenmelidir, Günümüzde Yargı, Sayı.26, Syf: 37-38, Pdf.

Kayacık, Ayten, Suç İsnadı ile Güvenlik Birimlerine Gelen Çocuk ve Gençlerle İlgili İstatistik Formu Uygulaması, Syf: 145-151, Pdf.

Öztürk, Fatoş, Suç İsnadı ile Güvenlik Birimlerine Gelen Çocuk ve Gençlerle İlgili İstatistik Sonuçları, Syf: 152-237, Pdf.

4.2.1.4.Tez Künyeleri

Tayfun, Recep, Çocuk Suçluluğu Polis ve Basın, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1989, 116 Syf, Prof. Dr. Niyazi Öktem, Yüksek Lisans.

Tanrıkulu, Cengiz, Ceza ve Ceza Yargılama Hukukunda Suçlu Çocuklara İlişkin Emniyet Tedbirleri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994, 65 Syf, Prof. Dr. Ömer Yörükoğlu, Yüksek Lisans.

Yokuş Sevük, Handan, 2006-2007 Yılları Arasında Terör Suçu İşlediği İddia Edilerek Adana Emniyet Müdürlüğüne İntikal Ettirilen Çocuklar, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Fakültesi, 1997, 314 Syf, Prof. Dr. Köksal Bayraktar, Doktora.

Şensoy, Burhan, Çocuk Mahkemeleri Kanunundaki Cezalar ve Emniyet Tedbirleri, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997, 103 Syf, Yrd. Doç. Dr. Faruk Turhan, Yüksek Lisans.

Ayanoğlu, Hüseyin, Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri ile Uluslararası ve Ulusal Hukukta Çocuğun Hakları, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2002, 117 Syf, Prof. Dr. Özcan Uçkan, Yüksek Lisans.

Bademci, Fatmanur, Polislerin ve Öğretmenlerin Suç İşlemiş Bireylere Yönelik Tutumları, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2002, 78 Syf, Prof.Dr. Sema Kaner, Yüksek Lisans.

Üstünel, Oguz, Çocuk Mahkemesi İçinde Çocuk Kolluğu ve Bir Uygulama Örneği: Bahçeşehir Çocuk Suçlarını Önleme Merkezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2003, 179 Syf, Prof. Dr. Füsun Sokullu Akıncı, Yüksek Lisans.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, Çocuk Hakları ve Sosyal Hizmetin Güçlendirme Yaklaşımı Açısından Suça Yönelen Çocuk-Polis İlişkisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, 2004, 265 Syf, Prof. Dr. Sevda Uluğtekin, Doktora.

Şimşek, Emir Erdem, Çocuk Suçluların Yargılanması ve Uygulanacak Emniyet Tedbirleri, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Hukuk Fakültesi, 2005, 249 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ramazan Çağlayan, Yüksek Lisans.

İri, İsmail, Suç İşleme Saikiyle Ankara Jandarma Çocuk Merkezine Getirilen Çocukların Suç ve Aile Profili (Keçiören İlçesi Örneği), Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2005, 99 Syf, Prof. Dr. Şule Erçetin, Yüksek Lisans.

Kavak, Ferdi, Çocuk Haklarının Korunmasında Polisin Görev ve Yetkilerinin Uygulama Açısından Değerlendirilmesi, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2005, 194 Syf, Doç. Dr. Fatih Karaosmanoğlu, Yüksek Lisans.

Yelesdağ, Hayati, Ceza Hukukunda Çocuk Kavramı ve Cezai Sorumluluğunun Belirlenmesinde Kriterler, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2006, 100 Syf, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Turan, Doğan Kubilay, Türk Ceza Hukuku'nda Suça Sürüklenen Çocuk Hakkında Koruma Tedbirleri, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Hukuk Fakültesi, 2006, 170 Syf, Prof. Dr. Ahmet Mumcu, Yüksek Lisans.

Göç, Lütfü, Çocuk Suçluluğu ve Polisin Yaklaşımı, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2006, 61 Syf, Prof. Dr. Ahmet Hamdi Aydın, Yüksek Lisans.

Küt, Didem, 1997-2004 Yılları Arasında Güvenlik Birimlerine Gelen/Getirilen Çocukların Durumlarının İrdelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji, İnsan Bilimleri ve Felsefe Anabilim Dalı, 2006, 105 Syf, Prof. Dr. Adnan Ziyalari, Yüksek Lisans.

Aktürk, Soysal, Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'de Çocuk Hakları ve Güvenliği, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2006, 157 Syf, Doç. Dr. Muharrem Güneş, Yüksek Lisans.

Yolcuoğlu, İsmet Galip, Çocuk Koruma Sisteminde Aileyle Çalışmanın Esasları: İstanbul Örneğinde Çocuklar ve Ailelerinin Gereksinimler, Güçlülük ve Risk Faktörleri Açısından

Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2009, 152 Syf, Prof. Dr. Sevda Uluğtekin, Doktora.

Kurtege, Bengü, Çocuk Adalet Sisteminin Tarihsel Politikaları ve İstanbul'da Çocuk Mahkemelerinde Mala Karşı İşlenen Suçlara İlişkin Hukukun İşleyişi, Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, 2009, 340 Syf, Doç. Dr. Nadir Özbek, Yüksek Lisans.

Göcek, Gizem, Suç Faili Olan Çocuklar Açısından Çocuk Suçluluğu ve Çocuklara Uygulanan Ceza ve Güvenlik Tedbirleri, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Hukuk Bilim Dalı, 2009, 249 Syf, Prof. Dr. Fatih Selami Mahmutoğlu, Yüksek Lisans.

Baysan Kobat, İsmet, Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuk Hakları Işığında Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı / Hukuk Bilim Dalı, 2009, 137 Syf, Yrd. Doç. Dr. Adnan Küçük, Yüksek Lisans.

Beter, Önder, Türkiye ve İngiltere'de Çocuk Koruma Sistemleri, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2010, 272 Syf, Prof. Dr. İlhan Tomanbay, Doktora.

Kökver, Serdar, 2006-2007 Yılları Arasında Terör Suçu İşlediği İddia Edilerek Adana Emniyet Müdürlüğüne İntikal Ettirilen Çocuklar, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2010, 85 Syf, Prof. Dr. Necmi Çekin, Yüksek Lisans.

Erbay, Ercüment, Türkiye'de Çocuk Haklarını Tanıtma, Yaygınlaştırma ve İzlemeye Yönelik Uygulamaların Eleştirel Analizi ve Bir Model Önerisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2011, 204 Syf, Prof. Dr. Vedat Işıkhan, Doktora.

Arslan, Yalçın, Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Korunmaya Muhtaç Çocukların Gelecek Kaygılarının İncelenmesi (Afyonkarahisar Örneği) Afyon Kocatepe

Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2011, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Koçak, Yüksek Lisans.

Eroğlu, Selman, İslam Hukukunda ve Modern Hukukta Çocuk Hakları, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, 2011, 161 Syf, Doç. Dr. Hasan Tanrıverdi, Yüksek Lisans.

Yalçın, Arslan, Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Korunmaya Muhtaç Çocukların Gelecek Kaygılarının İncelenmesi: Afyonkarahisar Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı 2011, 210 Syf, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Koçak, Yüksek Lisans.

Aldemir, Verda, Çocuk Koruma Kanunu'nun Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nda Uygulanmasına İlişkin Bir Değerlendirme, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2011, 141 Syf, Doç. Dr. Kasım Karataş, Yüksek Lisans.

Salim Muammer, Geçmişten Günümüze Türkiye'de Çocuk Koruma Politikaları ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2011, 133 Syf, Yrd. Doç. Dr. Nilüfer Aşar Negiz, Yüksek Lisans.

Çakır, Murat, Suça Sürüklenen Çocukların Korunmasına Yönelik Politikalar ve Kocaeli İli Verilerinin Değerlendirilmesi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı / Sosyal Politika Bilim Dalı, 2013, 187 Syf, Yrd. Doç. Dr. Abdullah Ural, Yüksek Lisans.

Köksal, Murat, Suça Sürüklenen Çocukların Cezai Sorumlulukları ve Bu Çocuklara Özgü Suç Soruşturması Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, 2014, 161 Syf, Yrd. Doç Dr. Burhan Caner Hacıoğlu, Yüksek Lisans.

Kurukol, Nadir, Korunmaya Muhtaç Çocukların Suçlarıyla Mücadelede Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Uygulamaları, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2015, Syf: 174, Prof. Dr. Ramazan Cengiz Derdiman, Yüksek Lisans.

Özgen, Güneş, 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Danışmanlık Tedbiri Uygulanan Adölesanların Depresyon Düzeyleriyle Anne-Baba Tutumları ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, 2015, 133 Syf, Doç. Dr. Erdinç Öztürk, Yüksek Lisans.

Karataş, Zeki, Çocuk Adalet Sistemi Kapsamında Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamaların Nitel Analizi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2016, 376 Syf, Prof. Dr. Aliye Mavili, Doktora.

Öztürk, Şerif Ahmet, Uluslararası İnsan Hakları Belgeleri ve Türk Hukukunda Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocuklar, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2016, 165 Syf, Yrd. Doç. Dr. Timuçin Köprülü, Yüksek Lisans.

Şimşek, Burcu Şüheda, Türkiye'de 2005 Yılı Sonrası Çocuk Haklarının Gelişimi, Yıldırım Beyazıt Üniveristesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Politika Anabilim Dalı, 2016, 161 Syf, Prof. Dr. Çiğdem Arıkan, Yüksek Lisans.

4.2.1.5.Kitap Künyeleri

Ünal, Erzen Edip, Çocuk Davası, İstanbul, Vakit Matbaası, 1943

İnan, Ali Naim, Çocuk Hukuku, İstanbul, Ankara Üniversitesi, 1968, 204 Syf.

Yokuş Sevük, Handan, Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadelede Kurumsal Yaklaşım, İstanbul, Beta Basım Yayım, 1998, 310 Syf.

Devlet İstatistik Enstitüsü, Güvenlik Birimine Gelen / Getirilen Çocuk İstatistikleri 1997, Ankara, Die, 1998, 56 Syf.

Devlet İstatistik Enstitüsü, Güvenlik Birimine Gelen Veya Getirilen Çocuk İstatistikleri 27 İl 2001, Ankara, Devlet İstatistik Enstitüsü, 2003, 56 Syf.

Uluğtekin, S. Sevda, Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal İnceleme Raporu ve Gözetim Raporu-El Kitabı, Ankara, Dostlar; Dayanışma Derneği Ankara Şubesi Yayınları, 2005, 58 Syf.

Serozan, Rona, Çocuk Hukuku, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2005,

Sarpdağ, Mustafa, Çocuk Suçluluğu ve Polis, Ankara, Ahsen Matbaacılık, 2005.

Yurtcan, Erdener, Çocuk Koruma Kanunu ve Yorumu, İstanbul, Kare Yayınları, 2006, 183 Syf.

Tarımeri, Nihat, Çocuk Koruma(Ma) Kanunu , Ankara, Sabev Yayınları , 2007, 328 Syf.

Ateş, Murat, Çocuk Adalet Sistemi, Konya, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 2009, 284 Syf.

Balo, Yusuf Solmaz, Çocuk Koruma Kanunu ve Uygulaması Uluslararası İlkeler Işığında, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2009, 618 Syf.

Atılgan, Aydın; Atılgan, Eylem Ümit, Çocuk Hakları Paradigması ve Çocuk Ceza Yargılamasına Hâkim Olan İlkeler Açısından Türkiye'deki Düzenleme ve Uygulamaların Değerlendirilmesi, Ankara, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2009, 82 Syf. Pdf.

Türkiye İstatistik Kurumu, Güvenlik Birimlerine Gelen Veya Getirilen Çocuklar 2007-2008 = Juveniles Received Into Security Unit 2007-2008, Ankara, Türkiye İstatistik Kurumu, 2009, 56 Syf.

Türkiye İstatistik Kurumu, Güvenlik Birimine Gelen Veya Getirilen Çocuklar 2009 = Juveniles Received İnto Security Unit 2009, Ankara, Türkiye İstatistik Kurumu, 2010, 31 Syf.

Türkiye İstatistik Kurumu, Güvenlik Birimine Gelen Veya Getirilen Çocuklar 2010 = Juveniles Received İnto Security Unit 2010, Ankara, Türkiye İstatistik Kurumu, 2011, 32 Syf.

İnsan Hakları Ortak Platformu, Çocuk Adalet Sisteminin Çocuğun YüKsek Yararı Politika Belgesi, Ankara, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2012, Pdf.

İnsan Hakları Ortak Platformu, Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi, Ankara, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2012, 180 Syf. Pdf.

Akyüz, Emine, Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması, Ankara, Pegem Akademi, 2012, 595 Syf, Pdf.

Ruhi, Ahmet Cemal, Çocuk Hukuku, Ankara, Adalet Yayınevi, 2012, 1230 Syf.

Baykara Acar, Y.; Kırımsoy, E.; Koman, E.; Karagöz, D., Çocuk Adalet Sistemi Odağında Kanunla İhtilaf Halindeki Çocukların Durumu (Araştırma Raporu), TüRkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi, Ankara, İnsan Hakları Ortak Platformu, Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları, 2012. Pdf.

Kırımsoy, Emrah; Acar, Hakan; Sevük, Handan Yokuş; Kaynak, Hatice; Aydın, Murat; Antakyalıoğlu, Şahin; Özdemir, Uğur; Mutlu, Yeşim; Acar, Yüksel Baykara, Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı: Kolaylaştırıcılar İçin Vaka Temelli Eğitim Kitabı , Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 2013, 190 Syf.

Kırımsoy, Emrah; Acar, Hakan; Sevük, Handan Yokuş; Kaynak, Hatice; Aydın, Murat; Antakyalıoğlu, Şahin; Özdemir, Uğur; Mutlu, Yeşim; Acar, Yüksel Baykara, Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı: Yetişkin Eğitimi Rehberi, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 2013, 66 Syf.

Unicef, Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Çalışmanın Rolü, Unicef, 2013, 10 Syf, Pdf.

Kırımsoy, Emrah; Acar, Hakan; Sevük, Handan Yokuş; Kaynak, Hatice; Aydın, Murat; Antakyalıoğlu, Şahin; Özdemir, Uğur; Mutlu, Yeşim; Acar, Yüksel Baykara, Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı: Hukukçular İçin Eğitim Kitabı, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 2013, 282 Syf.

Adalet Bakanlığı, Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı: Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 2013, 310 Syf.

Adalet Bakanlığı, Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı: Uluslararası Çocuk Mevzuatı, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 2013, 83 Syf.

Balo, Yusuf Solmaz, Çocuk Koruma Hukuku: Korunma İhtiyacı İçinde Olan Çocuk: Suça Sürüklenen Çocuk: Mağdur Çocuk, Ankara, Seçkin Yayınları, 2013, 420 Syf.

Adalet Bakanlığı, Ulusal Çocuk Mevzuatı: Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı, Ankara, 2014, 757 Syf.

Adalet Bakanlığı, Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim El Kitabı: Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı, Ankara, 2014, 312 Syf.

Atılgan, Eylem Ümit; Yağcıoğlu, Sedat; Çavdar, Yaşar, Çocuklarla Adli Görüşme İçin Rehber, Unicef, 2014, 87 Syf, Pdf.

Türkiye İstatistik Kurumu, Güvenlik Birimine Gelen Veya Getirilen Çocuklar 2013 Ankara, Türkiye İstatistik Kurumu, 2014, 32 Syf.

Işıkçı, Yasemin Mamur, Çocuk Gözüyle Türkiye'de Çocuk Hakları Sorunu, Hegem Yayınları, 2015, 296 Syf.

Özdemir, Hayrunnisa; Ruhi, Ahmet Cemal, Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları, İstanbul, On Levha Yayınları, 2016, 1315 Syf.

4.2.2. Çocuk Mahkemeleri, Yargılama

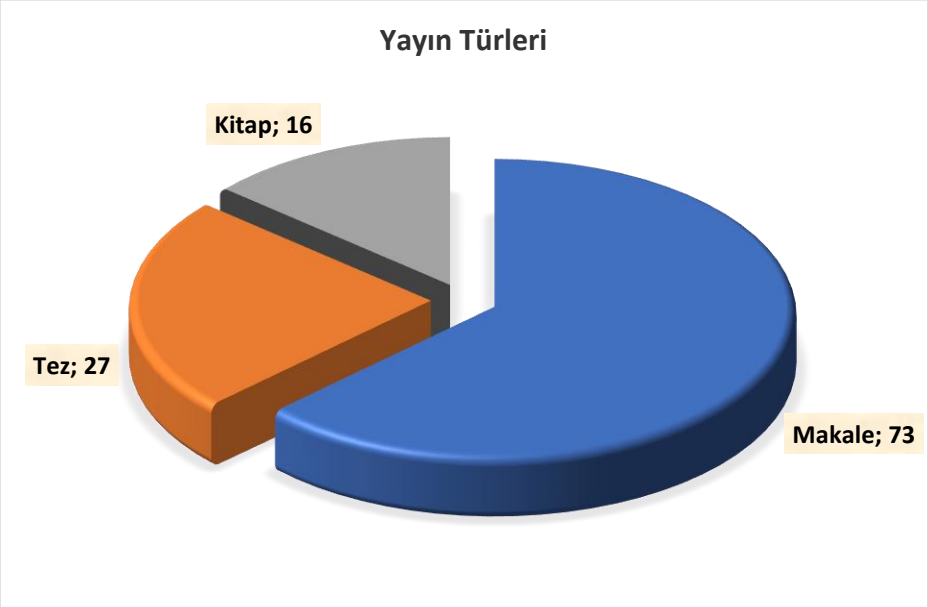
4.2.2.1.Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Bu tema altında çocuk mahkemelerinin kuruluş aşamaları, niçin kurulmak istendiği, mahkemelerin rol ve fonksiyonlarının neler olması gerektiğine yönelik çalışmalar ağırlıktadır. Bu kapsamda yetmiş üç (73) makale, yirmi yedi (27) tez ve on altı (16) kitap çalışması ortaya konulmuştur (bkz. Grafik 9). Cumhuriyet'in ilanından yakın zaman önce ve ilanından hemen sonra bir adli uygulama örneği olarak çocuk mahkameleri ve kuruluşunun akademik çalışmalarla tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Bu alanda ki ilk düşünce yazıları **İhsan Bey**'e aittir. 1919 yılındaki Tedrisat Mecmuası'nın 50. sayısında *"Amerika'da Çocuklara Mahsus Mahkemeler"* isimli akademik makalesi ile Amerika'da uzun yıllardır var olan çocuk mahkemelerinin temellerini ve önemini açıklamaktadır. **Pierrede Casabianca**'nın *"İtalya'da Yeni Çocuk Mahkemeleri"* isimli makalesi **Z. Nafız** tarafından çevrilerek 1935 yılında Adliye Ceridesi dergisinde, **Kazım Zafer Yenerden**'in 1939 yılında Varlık Dergisinde *yayımlanan "Çocuk Mahkemeleri ve Çocuk Cezaevleri"* makalesi, **İbrahim Zati Öget**'in 1938 yılında basılan "*Çocuk Mahkemeleri Nasıl Teşkil Edilmelidir ?"* ve 1944 yılı basımı *"Çocuk Mahkemelerinin Lüzum Ve Faydaları"* isimli kitapları, **W. Grabinska ve Irene Wall**'un *"Çocuk Mahkemeleri Ve Çocuk Müesseseleri"* ve **Gilbert Mumford**'un *"İngiltere'de Çocuk Mahkemeleri"* kitapları o dönemin güncel tartışmalarını en iyi şekilde yansıtmaktadır. Bu ilk dönem çalışmalarının ortak noktası ise uluslararası çocuk mahkemelerinin işleyiş ve faydalarına yönelik olarak hazırlanmış eserlerin kimi zaman çeviri yoluyla kimi zaman yeniden kaleme alınarak anlatılması ve bu yolla ülkemizde çocuk mahkemelerin bir an önce kurma iradesinin gerçekleşmesini sağlamak olduğu görülmektedir. Çocuk mahkemelerinin ülkemizde kurulduğu resmi tarihe kadar bir çok kez taslaklar hazırlanarak sunulmuştur. Ancak Çocuk mahkemelerinin kuruluşu için 1979 yılı beklenecek ve bu süreye kadar ilk döneme benzer konularla bu alandaki çalışmalara

devam edilecektir. **Haluk Yavuzer**'in İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuasında 1977 yılında ortaya koyduğu *"Çocuk Mahkemeleri Yasa Tasarısının Getireceği Yenilikler Ve Ülkemizdeki Çocuk Suçluluğu Sorunu"* makale çalışması kuruluş aşamasına kadar olan sürede çocuk mahkemelerini konu alan son çalışmalardan birisidir. Öyle ki bu dönemden sonra çocuk suçluluğu mikro ölçekte tartışılmaya ve üzerinde yoğun akademik araştırmalar yapılmaya başlanacaktır. 1978 yılında **Sevda Uluğtekin**, *"Dünya Çocuk Yılına Girerken Çocuk Mahkemeleri Yasa Tasarısına Kısa Bir Bakış Toplumsal Çaba"* çalışması ile bir sonraki sene yasalaşacak çocuk mahkemeleri yasa tasarısı üzerine değerlendirmeleri içeren bir çalışma ortaya koymutur. 1979 yılında 2253 sayılı 'Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un resmi gazetede yayımlanması ve fiilen 1987 tarihinde uygulanmaya başlaması sadece adli sistemlerde değil akademik çalışmalarda da ciddi bir çeşitlilik ortaya çıkarmıştır. Bu tarihten itibaren çocuk mahkemeleri araştırmaları yurt dışı ekseriyetinden çıkarak yerel ölçekte değerlendirilmeye başlanmış; getirdiği yenilikler, bu mahkemelerin işleyişleri ve etkinlikleri akademik çalışmaların gündeme girmiştir. 1980-2000 yılları arasında makale düzeyindeki akademik çalışmalar çocuk mahkemelerinde görülen davalar, suçlu çocukların yargılanması, mahkemelere yansıyan suç türleri üzerinde yoğunlaşmıştır. **Ayşe Sümer**'in *"Suçlu Çocukların Yargılanması"*, **Altay Turgut**'un *"Türkiye`de Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Mahkemelerinin Rol Ve Fonksiyonları"*, **Aydın Ankay**'ın **"Çocuk Suçları Ve Mahkemeleri"**, **İ. H. Hancı ve Arkadaşlarının** *"İzmir Çocuk Mahkemesinde Davaları Sonuçlanan Çocukların Demografik Özellikleri"* , **Seda Akço**'nun *"Çocuk Mahkemeleri Ve Suça İtilen Çocukların Yargılanması"* bunlara örnektir.

Bu tema altında yirmi altısı (26) yüksek lisans, bir (1) tanesi doktora tezi olmak üzere toplam yirmi yedi (27) tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Tez çalışmalarının tamamı ülkemizdeki çocuk mahkemelerinin kuruluşundan sonra yapıldığı görülmektedir.

Grafik 9. Tema 2: Yayın Türlerine Göre Dağılım

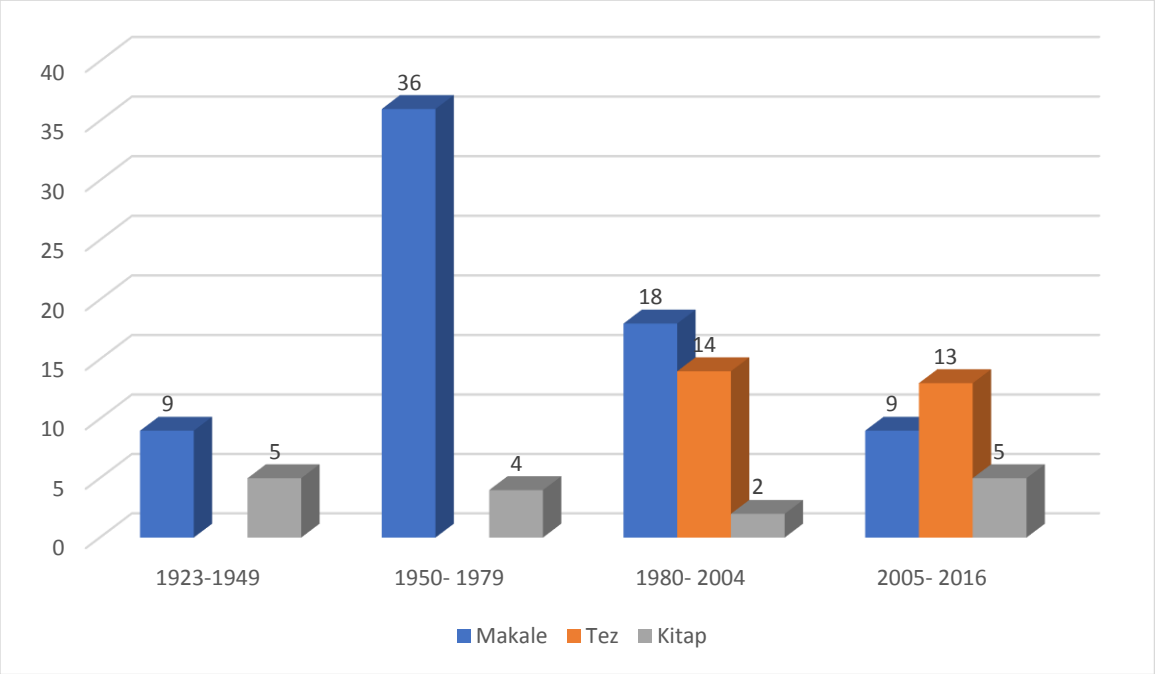
4.2.2.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

Dönemsel olarak incelendiğinde diğer temalarda görünenin aksine erken dönem çalışmaların makale türünde oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Yukarıda da ifade edildiği gibi bunda en büyük etken çocuk mahkemesinin kuruluşuna kadar geçen süre içerisinde yasal olarak birçok kez gündeme gelmesi ve bu durumun akademik çalışmaları etkilemesi olarak görülebilir. 1990 yılına kadar tez türünde çalışmaya rastlanmamaktadır. İlk tez çalışması 1990 yılında **Gülriz Özkök**'ün *"Türkiye'de Çocuk Mahkemeleri (Hukuk Sosyolojisi Açısından)"* isimli yüksek lisans tezidir. Bunun yanında bu alanda ilk doktora tez çalışması ise 1995 yılında **Rüstem Erkan**'ın sosyolojik bakış açısıyla kaleme aldığı *"İstanbul Çocuk Mahkemelerine Gelen Çocukların Sosyo-Kültürel Çevresi Üzerine Bir İnceleme"*dir.

Çocuk mahkemelerinin kuruluşu sonrasına denk gelmiş olan tez çalışmalarının aksine makale çalışmaları en çok 1980 yılı öncesi dönemde yayınlanmıştır. 1950-1979 yılları arası bu dönemde otuz altı (36) makale çalışması yayınlanmıştır. Bu sayı neredeyse 1980 yılı sonrası yapılmış tüm makale çalışmalarının toplamına eşittir. 1950-1979 yıllarını kapsayan bu dönemde ortaya konulan makale çalışmaları çocuk mahkemelerinin kuruluşunun önemi, mahkemelerin işleyişi ve hukuksal temelleri üzerine odaklanmıştır. Ayrıca İngiltere, Fransa, İtalya, Belçika, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerin çocuk mahkemeleri ve işleyişi üzerine yapılmış çalışmalar da oldukça önemli yer tututmaktadır.

2005- 2016 yılları arasını kapsayan dönemde kitap çalışmalarının diğer türlere göre her dönemde oldukça düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir (bkz. Grafik 10).

Grafik 10. Tema 2: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.2.3. Makale Künyeleri

İhsan, Amerika'da Çocuklara Mahsus Mahkemeler, Tedrisat Mecmuası, 1919, Sayı: 50, Syf: 379-390, Pdf.

Casabianca, Pierrede, (Nafiz Z.), İtalya'da Yeni Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adliye Ceridesi, 1935, Sayı: 2, Syf: 220- 227, Pdf.

Yenerden, Kâzım Zafer, Çocuk Mahkemeleri ve Çocuk Cezaevleri, Ankara, Varlık Dergisi, 1939, Cilt.7, Sayı.134, Syf.72-74, Pdf.

Günal, Yılmaz, Yirmi Yıldır Gerçekleşmeyen Bir Tasarı, Çocuk Mahkemeleri Kanunu Tasarısı, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1943, Cilt:1, Sayı: 1, Syf: 337-340. Pdf.

Poller, Wise, Terc. Enver Erbil, Amerikan Çocuk Mahkemeleri, Adalet Dergisi, 1946, Sayı: 5, Syf: 446.

Kunter, Nurullah, Suçlu Çocuklar ve Çocuk Mahkemeleri Kanunu Nasıl Olmalı ?, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1949, Sayı:1, 55-94 Syf.

Kunter, Nurullah, Suçlu Çocuklar ve Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1949, Cilt:15, Sayı:1, 55-94 Syf, Pdf.

Şensoy, Naci, Çocuk Suçluluğu-Küçüklük-Çocuk Mahkemeleri ve İnfaz Müesseseleri, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1949, Cilt :15, Sayı:1, 95-166 Syf, Pdf.

Dönmezer, Sulhi, Detroit Çocuk Mahkemesi, Sosyal Hukuk ve İktisat Mecmuası, 1950, Sayı: 17, Syf: 206- 212, Pdf.

Şensoy, Naci, Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1950, Cilt: 5, Sayı: 1, Syf: 138- 163, Pdf.

Akil, Önder, Çocuk Mahkemesi Teşkilatı, Adalet Dergisi, 1952, Cilt: 43, Sayı: 6, Syf: 821-842.

Erem, Faruk, Çocuk Mahkemeleri, Vakit, 1952, Cilt:4, Sayı:1199, Syf:2.

Tolun, Haydar, Çocuk Mahkemeleri, Bugünkü Terbiye, 1959, Sayı: 3, Syf: 4-9.

Altürk, Hasan, İngiltere ve Gal'de Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1961, Cilt: 52, Sayı:11-12, Syf: 1149-1161.

Şenel, A. Turhan, Suçlu Çocuklar İçin Ayrı Mahkemeler Kurulmasını Zorunlu Kılan Sebepler, Ankara, İdare Dergisi, 1961, Cilt: 31, Sayı: 273, Syf: 63-76. Pdf.

İnanç, Veli, İngiltere'de Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1965, Cilt:56, Sayı:1, Syf: 2338.

Zafir, Kazım, Çocuk Mahkeme ve Cezaevleri Mi Çocuk Kurtarma Yurtları Mı ?, İş Dergisi, 1965, Cilt: 19,Sayı: 147, 197-200 Syf.

Zafir, Kazım, Çocuk ve Gençlik Suçları ve Mahkemeleri Konusu Üzerine Türkçede Çıkan Yazıların Bir Kısmını Aşağıda Bildiriyoruz, İstanbul, Pedagoji Cemiyeti Dergisi, 1965, Cilt.1,Sayı.3, Syf:153. Pdf.

Aybar, Arif, Fransa'da Çocuk Mahkemeleri ve Suçlu Çocukların Usulü Mahkemesi, Ankara, Adalet Dergisi, 1966, Sayı:12, 864-880 Syf.

Cuhruk, Mahmut, Çocuk Suçluluğu ve Fransa`Da Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1966, Sayı:1, 34-57 Syf.

Çuhruk, Mahmut, Çocuk Suçluluğu ve Fransa'da Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1966, Cilt:57, Sayı: 1 34-57 Syf.

Parla, Perihan, Çocuk Mahkemeleri, Ülkücü Öğretmen, 1966, Cilt:7, Sayı: 81, Syf: 8-9.

Akkan, Kutbettin, Fransa'da Çocuk Mahkemelerinin Özelliği ve Çocuk Hakiminin Duruşmasındaki Rolü, Ankara, Adalet Dergisi, 1967, Cilt: 58, Sayı: 4, 269-284 Syf.

Atalay, Selahattin, İngiliz Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1967, Cilt: 58, Sayı: 1, Syf: 14-23.

Dinçer, A. Hasip, Çocuk Mahkemelerinin Psikolojik Esasları, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1967, Sayı:4.

Güray, S. Feridun, İtalya'da Çocuk Mahkemeleri ile İlgili Kurumlar, Ankara, Adalet Dergisi, 1967, Cilt: 58, Sayı: 7-10, Syf:713-730.

İnanç, Veli, İngiltere'de Çocuk Mahkemeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri Dergisi, 1967, Cilt: 7, Sayı: 90, Syf: 22-29.

Karabel, Salih Sıtkı, Amerikan Birleşik Devletlerinde ve Macaristan`da Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1967, Sayı:2, 135-159 Syf.

Özmert, Semih, Belçika ve Fransa`da Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1967, Sayı:7, 621-647 Syf.

Alanyalı, Ayhan, İngiltere`de Çocuk Mahkemeleri, Suçlu Çocuklar ve Islâh Kurumları, Ankara, Adalet Dergisi, 1968, Sayı:9-10, 516-529 Syf.

Bamyacıoğlu, Nazmi, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1969, Sayı:2, 90-94 Syf.

Kınay, Mustafa, Çocuk Mahkemelerinin Doğuşu ve Kronolojik Tekamülü, Ankara, Adalet Dergisi, 1969, Cilt: 60, Sayı :6,356-366 Syf.

Yörükoğlu, Atalay, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri, İstanbul, Nöropsikiyatri Arşivi, 1969, Özel Kongre Sayısı, 133-137 Syf.

Özkan, Salim, Fransa`Da Suçlu Çocukların Kovuşturulması ve Yargılanması, Ankara, Adalet Dergisi, 1970, Sayı:11, 669-676 Syf.

Yörükoğlu, Atalay, Çocuk Mahkemeleri ve Suçlu Çocuklar, Ankara, Sosyal Hizmetler, 1972, Sayı:10.

Ağar,T.; Akyol, E.; Uluğtekin, S., Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal Hizmet, Ankara, Bilimsel Öneriler Kitabın İçinde, Ankara Barosu Yayınları, 1974, 201-209 Syf.

Ağar,Tuğrul; Akyol, Emel; Özgökmen, Sevda, Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal Hizmet, Ankara, Sosyal Hizmet Dergisi, 1974, Cilt:6,Sayı: 7, 2-7 Syf.

Güray, S. Feridun, İtalya'da Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1974, Cilt: 32, Sayı: 2, Syf: 210-215.

Türkmen, Y., "Çocuk Mahkemesi Sorunu" Bilimsel Öneriler, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1974, 215-223 Syf.

Konanç, Esin, Çocukları Korumak ve Yargılamakla Görevli Organlar, Ankara, Prof. Dr. Mahmut Koloğlu'na 70. Yaş Armağanı Kitabı İçinde, Ankara Üniv. Hukuk Fakültesi Yayınları, 1975, 329-364 Syf, Pdf.

Dai, Demir, Çocuk Suçluluğu- İsviçre ve Fransa'da Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Yargıtay Dergisi, 1977, Cilt: 3, Sayı: 1, 33- 37 Syf, Pdf.

Yavuzer, Halûk, Çocuk Mahkemeleri Yasa Tasarısının Getireceği Yenilikler ve Ülkemizdeki Çocuk Suçluluğu Sorunu, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1977, Cilt: 43, Sayı:1-4, Ozel Sayı, 131-137 Syf.

Özkan, Işıl, Çocuk Mahkemeleri Neden Gerekli, Milliyet, 1978, Syf:2.

Uluğtekin, Sevda, Dünya Çocuk Yılına Girerken Çocuk Mahkemeleri Yasa Tasarısına Kısa Bir Bakış Toplumsal Çaba, 1979, Cilt: 10, Sayı :2-3.

Ünver, M. Naci, Çocuk Mahkemeleri Kurulurken, Ankara, Yargıtay Dergisi, 1980, Cilt: 6, Sayı: 4, 577-581 Syf, Pdf.

Uluğtekin, Sevda, Suçlu ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar İçin İnceleme Raporu Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri, Ankara, A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, 1983, 33-44 Syf.

Sümer, Ayşe, Suçlu Çocukların Yargılanması, İstanbul, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1986, Sayı:3, 665-678 Syf.

Altay, Turgut, Türkiye`De Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemelerinin Rol ve Fonksiyonları, Ankara, Ortak Kitap `89, 1989, Sayı:1, 75-90 Syf.

Ankay, Aydın, Çocuk Suçları ve Mahkemeleri, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1990, Sayı:4, 521-525 Syf, Pdf.

Doğan, Neşe N., Çocuk Suçluluğu ve Yargılamaları, Denetim, 1991, Cilt.6,Sayı.66-67, Syf: 12 - 14. Pdf.

Uluğtekin, Sevda, Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal Hizmet Kuruluşları, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, 1993, Syf: 311-321, Pdf.

Bursa'da Çocuk Mahkemesi Kurulmalıdır, Bursa Barosu Dergisi, 1993, Cilt: 17, Sayı: 45, Syf: 43- 48.

Akço, Seda, Çocuk Mahkemeleri ve Suça İtilen Çocukların Yargılanması, Yeni Türkiye Özel Sayı, 1995, Cilt: 2, Sayı: 22, 1164-1179 Syf.

Dağlar, Seda, Tedbir Müesseseleri ve Çocuk Yargılamasında Uzmanların Rolü, İstanbul, İstanbul Barosu Dergisi, 1995, Sayı: 1-3, Syf: 121-127.

Yücel, Mustafa Tören, Türkiye'de Çocuk Yargılamasında Sık Karşılaşılan Suçlar ve Son İstatistikler, İstanbul, İstanbul Barosu Dergisi, 1995, Sayı: 1-3, Syf: 111-120.

Türk, Hikmet Sami, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri, Adalet Dergisi, 2000, Sayı: 4.

Uluğtekin, Sevda, Çocuk Hakkında Yapılması Gereken Araştırmaların Çocuk Yargılamasındaki Yeri ve Önemi, Ankara, Prof. Dr. Nesrin Koşar'a Armağan - İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet Kitabı İçinde, 2001, Syf: 300-307.

İnce, Haluk; İnce, Nurhan, Ülkemizde Çocuk Mahkemelerinin İşleyişi ve Çocuk Suçluluğu, Ptt Hastanesi Tıp Dergisi, 2002, Cilt:24, Sayı:1, 52-56 Syf.

Lınder, Charles, Abd Çocuk Mahkemeleri Sisteminde Bir Asırlık Devrim Kabilinde Değişiklikler, Ankara, Polis Bilimleri Dergisi,2002, Cilt:4, Sayı:3-4, 1-14 Syf, Pdf.

Kök, A. N., Çocuk Mahkemeleri Mevzuatı ve Adli Tıp, Ankara, Iı. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiriler, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, 2002.

Bağlı, M., Türk Modernleşmesi Bağlamında Hukuk ve Yargılama: Çocuk Yargılaması, Ankara, 3. Ulusal Çocuk ve Suç: Bakım, Gözetme ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Yayını, 2003.

Uluğtekin, Sevda; Acar, Yüksek Baykara, Türkiye'de Çocuk Mahkemeleri ve Gözetim Raporları Araştırması Temelinde Türkiye'de Gözetim Sisteminin Değerlendirilmesi, Ankara, 3. Ulusal Çocuk ve Suç: Bakım, Gözetme ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Yayını, 2003.

Öztürk, Bahri, Türkiye'de Çocukların Muhakemesi Ne Kadar Adil?, Ankara, Fasikül Dergisi, 2010, Sayı: 6.

Akçay, Püren, Onarıcı Adalet Modeli Çerçevesinde Uzlaştırma ve Çocuk Mahkemelerinde Uygulanması, Denizli, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011, Sayı:9, 129-144 Syf, Pdf.

Erükçü, Gamze; Akbaş, Emrah, Türkiye'de Çocuk Mahkemeleri Uygulamalarına Eleştirel Bir Bakış, Karabük, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2012, Cilt:1, Sayı:3, 135-153 Syf, Pdf.

Şengül, Hasan Atakan; Cantürk, Nergis; Cantürk, Gürol; Dağalp, Rukiye, Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'nde Akran İstismarı Nedeniyle Yargılanan Çocukların Değerlendirilmesi, İstanbul, Türk Pediatri Arşivi Dergisi, 2012, Cilt:47, Sayı:4, 283-289 Syf, Pdf.

Yüksel, Neşe Doğan, Nereden Çıktı Aile Mahkemelerindeki Bu Uzmanlar ?, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012, Sayı: 99, 414- 428 Syf, Pdf.

Saruç, Semra; Kayma, Derya Güneş, Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Hazırlanan Sosyal İnceleme Raporlarının Mahkeme Kararlarına Etkisi, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2014, Cilt:25, Sayı: 1, Syf: 109-132. Pdf.

Güneş, Derya Kayma; Olungan, Oya, Aile ve Çocuk Mahkemelerinde Çalışan Uzmanların Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 217-233.

Özdemir, Pınar, Çocuk Mahkemesinde Çalışanların Çocuk Suçluluğuna Yönelik Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 277-293.

Erbay, Cüneyt; Güneş, Derya Kayma; Ege, Ahmet; Baksi, Yasemin; Civelek, Ferda, 2010-2012 Yılları Arası Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının İncelenmesi: Ankara 1. Çocuk Mahkemesi Örneği, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2015, Cilt:26, Sayı:2, Syf: 31-52, Pdf.

Hail, M. Amin, Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:4, Syf: 21-32.

Şensoy, Naci, Yeni Alman Çocuk Mahkemesi Kanunu Hükümleri Üzerinde Bir Tetkik, 1949, Syf: 294-323.

4.2.2.4.Tez Künyeleri

Hacıoğlu, Burhan Caner, Suçlu Çocukların Muhakemesi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Bölümü, 1985, 175 Syf, Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Yüksek Lisans.

Özkök, Gülriz, Türkiye'de Çocuk Mahkemeleri (Hukuk Sosyolojisi Açısından), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990, 136 Syf, Prof. Dr. Ülker Gürkan, Yüksek Lisans.

Ulak, Mustafa Yener, Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Mahkemeleri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993, 123 Syf, Prof. Dr. Vecdi Aral, Yüksek Lisans.

Dağlar, Mehlika Sevda, İstanbul Çocuk Mahkemelerine Yansımış Cinsel Suç Olgularının İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1994, 74 Syf, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Balo, Yusuf Solmaz, Suç Mağduru Ve Suç Faili Olan Çocuklar Açısından Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Mahkemeleri, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1995, 199 Syf, Prof. Dr. Feridun Yenisey, Yüksek Lisans.

Tüzün, Birgül, Çocuk Suçluluğu Kavramı Ve Yasal-Kurumsal Düzenlemeler, İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, 1995, 97 Syf, Prof. Dr. Erdem Akkay, Tıpta Uzmanlık.

Balta, Nilüfer, Çocuk Mahkemeleri Kanunu'na Göre Korunmaya Muhtaç Çocuğun Hukuki Statüsü, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998, 85 Syf, Prof .Dr. M. Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Bayrakçı, Nuray, Çocuk Mahkemeleri Kanunu'nda Öngörülen Tedbirler Ve Cezalar, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998, 80 Syf, Prof. Dr. M. Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Acar, Yüksel Baykara, Türkiye'de Çocuk Mahkemeleri Ve Gözetim Raporları, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 1998, 176 Syf, Prof. Dr. Sevda Uluğtekin, Yüksek Lisans.

Evik, İçel, Çocuk Suçluların Yargılanması Ve Yaptırımlarının Uygulanması Rejimi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998, 141syf, Prof. Dr. Kayıhan İçel, Yüksek Lisans.

Yalçın, Elif Dereli, Çocuk Mahkemelerinde Yargılanan Çocukların, Ahlak Ve Adalet Anlayışlarının Gelişimi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000, 109 Syf, Doç.Dr. Melike Sayıl, Yüksek Lisans.

Germeç, Ezgi, Çocuk Suçluluğu, Çocuk Mahkemeleri Ve Suçlu Çocukların Yeniden Topluma Kazandırılması (Ankara Çocuk Islahevi Örneği), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2002, 135 Syf, Prof. Dr. Musa Taşdelen, Yüksek Lisans.

İlci, Şükrü, Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Yargılamasının Adli Bilimler Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2002, 237 Syf, Prof. Dr. Füsun Sokullu-Akıncı,Yüksek Lisans.

Bağcı, Olcay, Çocuk Suçluluğu Ve Türk Hukuk Sisteminde Suçlu Çocukların Yargılanması, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2004, 208 Syf, Prof. Dr.Nur Centel, Yüksek Lisans.

Çoğan, Onur, Çocuk Suçluluğunun Nedenleri Ve Edirne Ceza Mahkemelerinde Açılan Davaların Bu Yönden İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2006, 111 Syf, Prof. Dr. Hayati Hazır, Yüksek Lisans.

Akçay, Püren, Onarıcı Adalet Modeli Çerçevesinde Uzlaşma Ve Çocuk Mahkemelerinde Uygulanması, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Yönetimi Ve Politikası Anabilim Dalı, 2009, 146 Syf, Prof. Dr. Emine Akyüz, Yüksek Lisans.

Yeni, Bilge, İstanbul Çocuk Mahkemeleri'nde Yargılanan Çocuklarda Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzları ile İstismar Yaşantıları Arasındaki İlişki, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2010, 110 Syf, Prof. Dr. Tamer Şuer, Yüksek Lisans.

Şengül, Hasan Atakan, Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'nde Görülen Dava Dosyalarının İncelenmesi Ve Çocuk Suçluluğunun Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Adli Bilimler Anabilim Dalı, 2012, 82 Syf, Doç. Dr. Nergis Cantürk, Yüksek Lisans.

Kalkan, Ahmet, Türkiye'de Çocuklara Özgü Soruşturma Usulü, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2012, 101 Syf, Doç. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, Yüksek Lisans.

Eyilik, Oğuzhan, Suça Sürüklenen Çocukların Hakkında Verilen Hükümlerin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Ve Denetimi, 2012, 122, Prof. Dr. M. Bahaddin Acat, Yüksek Lisans.

Sulan, Özgecan Nidal, Sosyolojik Açıdan Suçlu Çocuklara Özel Yargılama Usulleri Ve Çocuk Suçları: Gülşehir Örneği, Nevşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı 2013, 189 Syf, Yrd. Doç. Dr. Hasan Yavuzer, Yüksek Lisans.

Özdemir, Fatma Betül, Suça Sürüklenen Çocukların Muhakemesinde Soruşturma Evresi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2014, 174 Syf, Prof. Dr. Adem Sözüer, Yüksek Lisans.

Akyayla, Bilal, Suça Sürüklenen Çocukların Yargılanması Ve Uygulanacak Tedbirler, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2014, 181 Syf, Prof. Dr. Ahet Bilgin, Yüksek Lisans.

Kaya, Saliha Merve, Uygulamada Çocuk Yargılaması: İstanbul Anadolu Adliyesi Çocuk Mahkemelerinde Dosya İncelemesi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2015, 242 Syf, Doç. Dr. H. Burak Gemalmaz, Yüksek Lisans.

Aktürk, Altay İltan, Çocuk Yargılamasında Koruma Tedbirlerinin Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2015, 274 Syf, Prof. Dr. İmdat Elmas, Yüksek Lisans.

Sağlam, Mehmet, Yargılama Süreci Devam Eden Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Hazırlanan Destek Eğitim Programının Çocukların Duygu Ve Düşüncelerine Etkisinin İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişim Anabilim Dalı, 2015, 209 Syf, Prof. Dr. Neriman Aral, Doktora.

Konuk, Deniz Pınar, Çocukluğun İdaresini 'Geliştirmek': Çocuk Mahkemelerinde Koruma Ve Cezalandırmanın Uyum(suzluğ)u, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı 2016, 149 Syf, Prof. Dr. Şaziye Meltem Ahıska, Yüksek Lisans.

4.2.2.5.Kitap Künyeleri

Öget, İbrahim Zati, Çocuk Mahkemeleri Nasıl Teşkil Edilmelidir?, İstanbul, Sühulet Basımevi, 1938, 22 Syf.

Grabinska W; Wall Irene, Çocuk Mahkemeleri Ve Çocuk Müesseseleri, Ankara, Yeni Cezaevi Matbaası, 1939, 93 Syf.

Öğet, İbrahim Zati, Çocuk Mahkemelerinin Lüzum Ve Faydaları, 1944, 8 Syf.

Kunter, Nurullah, Suçlu Çocuklar Ve Çocuk Mahkemeleri Kanunu Nasıl Olmalı?, İstanbul, İsmail Akgün Basımevi, 1949, 40 Syf.

Şensoy, Naci, Çocuk Suçluluğu-Küçüklük-Çocuk Mahkemeleri Ve İnfaz Müesseseleri, İstanbul, 1949, 215 Syf.

Mumford, Gilbert, İngiltere'de Çocuk Mahkemeleri, Çelikcilt Matbaası, 1950, 93 Syf.

Pekkan, Yıldırım, Memleketimizde Kurulması Gereken Çocuk Mahkemelerinin Esasları Neler Olmalıdır ?, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1963.

İnanç, Veli, İngiltere'de Çocuk Mahkemeleri, Ankara, Yeni Cezaevi Matbaası, 1965, 18 Syf.

Beşmart, Akay, Suçlu Çocuklar Ve Yargılanması, Artvin, Gürbüz Basımevi, 1967, 106 Syf.

Yavuzer, Halük, Ülkemizde Suçlu Çocuklar Sorunu Ve Çocuk Mahkemeleri, İstanbul, 1981, 436 Syf.

Onur, Esin, Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyomu Ankara, Ankara Üniversitesi, 1983, 110 Syf.

Uluğtekin, S. Sevda, Çocuk Mahkemeleri Ve Sosyal İnceleme Raporları, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, 191 Syf, Pdf.

Özmen, İsmail, Velayet Hukuku Davaları Ve Çocuk Mahkemeleri: Açıklamalı-İçtihatlı, Ankara, Kartal Yayınevi, 2005, 840 Syf.

Tüysüz, Ahmet; Yenisey, Feridun; Koçyıldırım, Göktan; Güven, İrfan; Fırat, Melek Salih; Karakaya, Naim; Acar, Necla; Ziyalar, Neylan; Ejderoğlu, Özlem; Bilen, Seda Akço, Suça Sürüklenen Çocuklara Hukuki Yardım, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2010, 258 Syf, Pdf.

Zulliger, Hans, Suçlu Çocuklar Ve Çocuk Mahkemeleri, İstanbul, Cem Yayınevi, 2014, 198 Syf.

İpek, Ali İhsan, Suça Sürüklenen Çocukların Muhakemesi, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014, 216 Syf.

4.2.3. Ceza İnfaz Kurumları, Islah/eğitim evleri, Denetimli Serbestlik, Tutuklu ve Hükümlü Çocuklar

4.2.3.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklu çocukları, ıslahevleri ve eğitimevlerini, denetimli serbestlikten yararlan çocukları, salıverilme öncesi ve sonrasını konu alan çalışmalar incelendiğinde toplam yüz on sekiz (118) çalışmaya ulaşılmıştır. Bunların altmış bir (61) tanesi makale, kırk bir (41) tanesi tez ve on altı (16) tanesi kitap çalışmasıdır (bkz. Grafik 11).

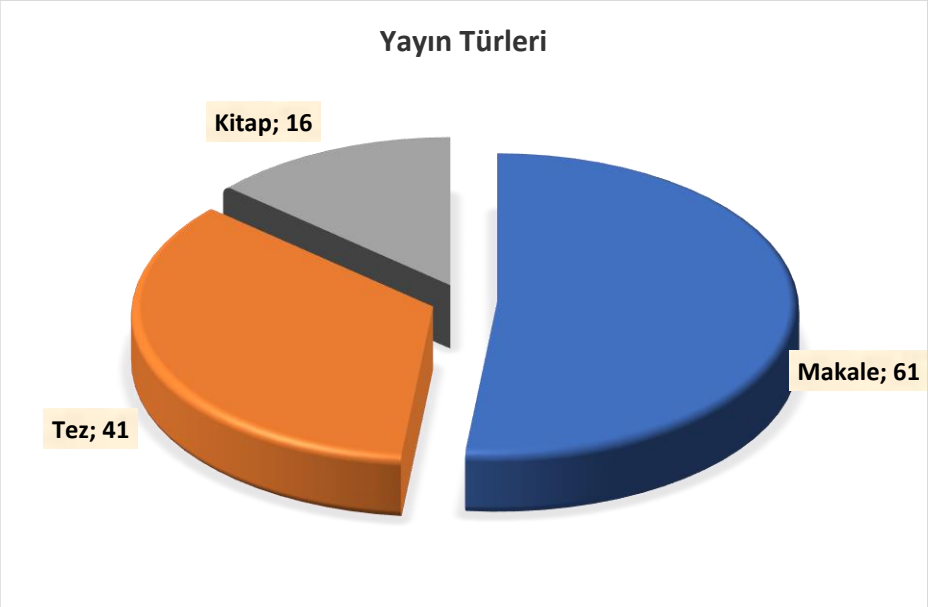
Erken dönem makale çalışmaları incelediğinde ulusal ve uluslarası düzeyde çocuk ıslahevlerini ön plana çıkaran yayınların varlığı dikkat çekmektedir. 1949 yılında **Akil Önder**'in *"Suçlu Çocuklara Mahsus Okullar Ve Müesseseler"*, 1953 yılında **Salih Sıtkı Karabel**'in *"İngiltere'de Ceza Evleri ve Okul Ceza Evi veya Müesseseleri Memurları*", 1954 yılında **Safaeddin Karanakçı**'nın *"Çocuk Islahevleri"*, 1956 yılında **Cavit Orhan Tütengil**'in *"Suçlu Çocuklarımız Ve Çocuk Islah Evi"* ve **C. Metin Şekerci**'nin *"Çocuk Ceza ve Islah Evlerimizin Psikolojik Esasları"* bahsi geçen konuda ortaya konulan makale çalışmalarına örnek olarak gösterilebilir. 1970 yılından sonra ise çocuk suçluluğuna dair kurumsal hizmetlerin içeriğine yönelik farklılıklar konu edinilmeye başlanmıştır. **Paul Lutz**'un *"Çocuk Islahevlerinde Uygulanan Pedagojik Metodlar"*, **Sedat Topçu**'nun *"Suçlu Çocukları Eğiten Kurumlarda Tedavi Topluluğu Uygulaması"*, **Siral Ülkü**'nün *"Suçlu Çocukları Eğiten Kurumlarda Grup Rehberliği"*, **Edibe Sözen**'in *"Sosyolojik Açıdan Çocuk Suçluluğu ve Paşakapısı Cezaevinde Bir Deneme"* ve **Solmaz Başar**'ın *"Ceza Değil Eğitim... Ankara Çocuk Islahevi"* isimli makale çalışmaları bunlara örnektir. 2005 yılından itibaren ise denetimli serbestlikten yararlanan çocukları konu alan ilk akademik çalışmalar görülmeye başlanması ayrıca önemlidir. Bunda 5402 sayılı "Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu"nun 2005 yılında kabul edilmesi önemli bir etken olmuştur.

Yapılan tez çalışmaları türleri bakımından incelendiğinde ise yirmi altısının (26) yüksek lisans tezi, yedisinin (7) doktora tezi ve dördünün (4) tıpta uzmanlık tezi olduğu görülmektedir. Lisans tezlerini dışarıda tutulduğunda alındığı ilk tez çalışması cezaevi veya ıslahevlerinde kalan çocukların konu alındığı ve 1981 yılında **Ömür Şaylıgil** tarafından yazılan "*Türkiye'de Çocuk Suçluluğu Islahevlerinde Kalan Çocukların Suç İşleme Nedenler,*" isimli tıpta uzmanlık tezidir. İlk doktora düzeyindeki çalışma ise 1996 yılında **Uğur Cavlak** tarafından *"Çocuk Islahevinde Ve Aile Ortamında Yaşayan Erkek*

Çocuklarda Fiziksel Uygunluk Ve Ruhsal Özelliklerin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma" ismiyle yapılmıştır.

Yüksek Baykara Acar (2004), *"Cinsel Suçtan Hükümlü Çocukların Yaşam Öyküsü Çalışmaları Ve Grupla Sosyal Hizmet Uygulaması"*; **Özlem Öztürk** (2013) "*Bir Cezaevinde Kalan Ergenlerde Sağlık Davranışlarının Saptanması Ve Sağlığı Geliştirme Modeline Temellendirilmiş Eğitimin Davranış Değişikliğine Etkisi" ;* **Levent Bayram** (2013) *"Düzenli spor yapmanın ıslahevlerindeki çocuk ve gençlerin sosyal uyum ve iletişim becerileri üzerindeki etkisi*"; **Görkem Kutluer** (2014), "*Hükümlü-Tutuklu Annelerin Yanında Barınan Çocukların Resimlerindeki Simgeler"* ve **Vehbi Kadri Kamer** (2015), *"Ceza infaz kurumlarının ve denetimli serbestlik müdürlüklerinin suça sürüklenen çocukların toplumsallaşmasındaki rolü" isimli çalışmaları diğer doktora tezi çalışmalarıdır.* Bu tema altında yapılmış olan doktora tezlerinin büyük kısmının son 5 yıl içerisinde yapıldığı görülmektedir. Kitap türünde yapılmış olan ilk çalışmanın ise **İbrahim Zati Öget** tarafından 1937 yılında *"Suçlu Çocuklar ve Islahevleri"*ismiyle yayınlandığı görülmektedir.

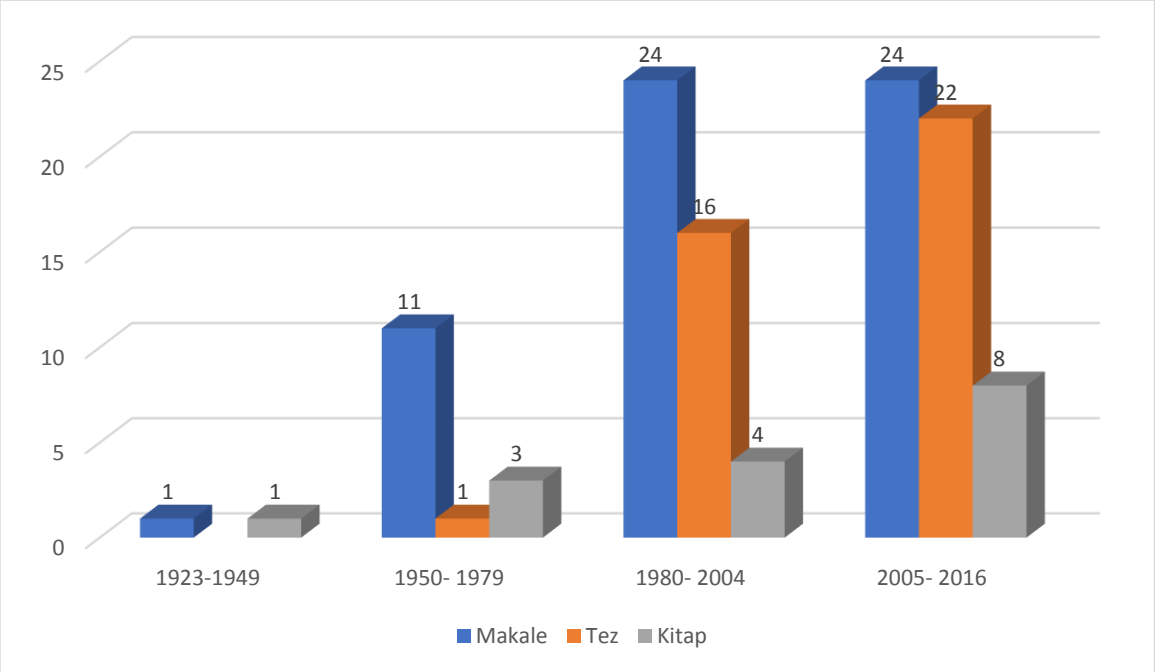
Grafik 11. Tema 3: Yayın Türlerine Göre Dağılım

4.2.3.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

1923-1949 yıllarını kapsayan ilk dönemde **Akil Önder**'in *"Suçlu Çocuklara Mahsus Okullar Ve Müesseseler"* isimli makale çalışması ve **İbrahim Zati Öget**'in *"Suçlu Çocuklar Ve Islah Evleri"* isimli kitap çalışması dışında başka bir akademik yayına ulaşılamamıştır. 1950-1979 yılları arası dönemde ise makale çalışmalarında sınırlıda olsa artış görümüştür. Bu dönemde yapılan tek tez çalışmasının ise lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. 1980-2004 ve 2005-2016 yıllarını kapsayan dönemlerde akademik yayınlar dengeli bir dağılım göstermektedir. Kitap yayınlarında beklenen yükseliş gerçekleşmemiş olsada aynı dönemlerde makale ve tez yayınları ciddi oranda artış göstermiştir (bkz. Grafik 12).

Grafik 12.Tema 3: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.3.3.Makale Künyeleri

Önder, Âkil, Suçlu Çocuklara Mahsus Okullar ve Müesseseler, Ankara, Adalet Dergisi, 1949, Sayı:5, Syf: 703-714

Karabel, Salih Sıtkı(Çev.), İngiltere'de Ceza Evleri ve Okul Ceza Evi veya Müesseseleri Memurları, Ankara, Adalet Dergisi, 1953, Cilt: 44, Sayı: 5, Syf: 466-471.

Karanakçı, Safaedıin, Çocuk Islahevleri, Vatan, 1954, Cilt: 14, Sayı: 4553, Syf: 2.

Tütengil, Cavit Orhan, Suçlu Çocuklarımız ve Çocuk Islah Evi, İstanbul, Dünya, 1956, Cilt: 4, Sayı: 1282.

Şekerci, C. Metin, Çocuk Ceza ve İslah Evlerimizin Psikolojik Esasları, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1966-1977, Syf: 39.

Selge, Edgar, Hükümlülerin Islahında Daimî Bir Örnek Olmak Üzere Çocuk İnfaz Sisteminin Metodik Olarak İncelenmesi, Ankara, Adalet Dergisi, 1966, Sayı:7, 524-535 Syf.

Güner, Abdullah, Memleketimizde Çocuk Suçluluğu ve Çocuk İnfaz Müesseseleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1967, Sayı:6, 454-459 Syf.

Kantekin, Solmaz, Tahliye Sonrası Cemiyete Dönen Çocuklarla İlgili Bir İnceleme, Ankara, Sosyal Hizmette Adım Dergisi, 1968, Sayı:9, 9-12 Syf.

Saysel, Altan, Memleketimizde Çocuk Islah Müesseseleri Hakkında Bir İnceleme, Ankara, Adalet Dergisi, 1968, Cilt: 59, Sayı: 3-4, Syf: 149-156.

Özkan, Salim, Fransa'da Tehlikeli Olan Çocukların Himayesi, Ankara, Adalet Dergisi, 1971, Cilt: 62, Sayı: 2, Syf: 65-73.

Lutz, Paul, Çocuk Islahevlerinde Uygulanan Pedagojik Metodlar, Ankara, Adalet Dergisi, 1973, Cilt:64, Sayı :10, 880-889 Syf.

Uluğtekin, Sevda, Çocuk Suçluluğunda Kurumsal Hizmetlerin Niteliği, Ankara, Sosyal Hizmete Adım Dergisi, 1976, Cilt: 1, Sayı: 7, 11-14 Syf.

Topçu, Sedat Suçlu Çocukları Eğiten Kurumlarda Tedavi Topluluğu Uygulaması, Ankara, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu, 1983, 75-86 Syf.

Ülkü, Siral, Suçlu Çocukları Eğiten Kurumlarda Grup Rehberliği, Ankara, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu, 1983, 87-93 Syf.

Kaplan, Metin, Cezaevi Gençliği, Ankara, Töre Dergisi, 1985, Sayı:166, 40-41 Syf.

Uluğtekin, Sevda, Suçlu Çocuklara İlişkin Islah Sisteminde Kurumsal Bakım ve Çağdaş Tretman Modelleri, Ankara, H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi, 1985, Cilt:3, Sayı:3, 197-215 Syf.

Centel, Nur, Gençlik Yılında Ceza ve Islah Politikası, İstanbul, Hukuk Araştırmaları Dergisi, 1986, Sayı :3, Syf: 25-30.

Sözen, Edibe, Sosyolojik Açıdan Çocuk Suçluluğu ve Paşakapısı Cezaevinde Bir Deneme, Sosyoloji Konferansları Dergisi, 1986, Sayı: 21, 261-285 Syf, Pdf.

Aydın, Cahide.; Kabaklıoğlu, Müge (Tamar), Çocuk Hükümlülerde Suç Tipi İle Sosyodemografik Özelliklerin İlişkisi, İzmir, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 1987, Sayı:2, 625-634 Syf.

Başar, Solmaz, Ceza Değil Eğitim... Ankara Çocuk Islahevi, PTT Dergisi, 1989, Sayı: 85, Syf: 40-41. Pdf.

Uluğtekin, Sevda, Çocuk Islah Kurumlarındaki Hükümlü Çocukların Demografik ve Toplumsal Özellikleri İle Kurum Bakımının Niteliği, Mersin, 25. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları, 1989, 24-27 Syf.

Güvenç H.; Ökten A.;Kocabay K.; Ayata A.; Alaca E.; Bektaş S., Erkek Adolesan Tutukluların Sosyal Yönden Değerlendirilmesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 1990, Sayı: 33, Syf: 27-30.

Kandemir, Şükrü; Atilla, Gül, Islahevi Çocuklarına Farklı Kişilerce Uygulanan Motivasyonun Etkinliğinin Karşılaştırmalı Tetkiki, Ege Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi, 1991, Sayı: 12, Syf: 56- 60.

Konanç, Esin, "Çocuğu Suça İten Nedenler, Çocuk Yargılaması Suçlu Çocuğun Rehabilitasyonu" Konulu Panel Konuşması, İzmir, İzmir Barosu Dergisi, 1992, Sayı:3, 74-80 Syf.

Kozcu, Şeyda, "Çocuğu Suça İten Nedenler, Çocuk Yargılaması Suçlu Çocuğun Rehabilitasyonu" Konulu Panel Konuşması, İzmir, İzmir Barosu Dergisi, 1992, Sayı:3, 70-73 Syf.

Levent, Şevket, "Çocuğu Suça İten Nedenler, Çocuk Yargılaması Suçlu Çocuğun Rehabilitasyonu" Konulu Panel Konuşması, İzmir, İzmir Barosu Dergisi, 1992, Sayı:3, 81-84 Syf.

Erdoğmuş, Z., Hüküm Giymiş Erkek Çocukların Suç İşlemelerinde Rol Oynayan Faktörler: Elazığ Çocuk Islahevi Örneği, Sosyolojide Son Gelişmeler ve Türkiye'de Etkileri İçinde, 1993, 114- 131 Syf.

Öter, Gülay; Akalın, Nejat, Paşakapısı Cezaevi'ndeki Tutuklu Çocukların Psiko-Sosyal, Sosyokültürel, Ekonomik ve Kriminolojik Özellikleri, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, 1993, 115-126 Syf.

İl, Sunay; Arıkan,Çiğdem, Türkiye'de Çocuk Eğitim Evlerindeki Hükümlü Gençlerin Aile İçi Şiddete İlişkin Değerlendirmeleri, Ankara T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayını No: 83 1995, Syf: 284-294.

Attar, Handan, Türkiye'de Çocuk Islah Kurumlarının Yöneticileri, Eğitim Dergisi, 1996, Sayı:1, 141-161 Syf.

Dülger, H.E., Tokdemir, M., Tezcan, E., Kuloğlu, M., Doğan, İ., Elazığ Islahevindeki Çocuk ve Ergen Hükümlülerde Kendini Yaralama Davranışı, İstanbul, Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 1997, Cilt:10, Sayı: 4.

İl, Sunay, Ankara Kalaba Çocuk Islahevinde Kalan Yükümlü Çocukların Tahliye Sonrasına Yönelik Kaygıları ve Bunları Etkileyen Faktörler, Ankara, 1997.

Çalışkan, Abdurrahman, Kapalı Cezaevinde Barındırılan Tutuklu Gençlerle Psikolojik Belirti Tarama Scl-90 Çalışması, Ankara, Adalet Dergisi, 2001, Sayı: 8, Pdf.

Tekin, Uğur, Tutuklu Yargılama ve İnfaz Sürecinde Alokton Gençlerin Aşırı Sunumları, Ankara, I. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Kitabı İçinde, 2002, Syf: 91-109.

Aydoğan, Yasemin; Aydoğan, Dündar, Suça Yönelmiş Çocukların Tahliye Sonrası Topluma Kazandırılması, Ankara, Aile ve Toplum Dergisi, 2004, Cilt: 2, Sayı: 7, 57-64 Syf, Pdf.

Eşiyok, Burcu; Şimşek Filiz, Ulukol, Betül; Hancı, İ. Hamit, Cezaevinde Bulunan Çocukların Temel Özellikleri ve Suç Tipleri, Ankara, Adli Psikiyatri Derneği, 2004, Cilt :1, Sayı:4, 11-16 Syf.

Kozanoğlu, Meltem Canver; Yavuz, M. Fatih; Özkara, Islahevindeki Çocukların Demografik Özellikleri: Türkiye'Den Bir Kesit, Ankara, Adli Psikiyatri Dergisi, 2004, Cilt :1, Sayı:2, 19-25 Syf.

Baykara A., Yüksel; B. Tufan, Cinsel Suçtan Hükümlü Çocukların Bireysel Özellikleri, İstanbul, Hukuk ve Adalet: Eleştirel Hukuk Dergisi, 2005, Sayı:2, 74-85 Syf.

Acar, Yüksel Baykara, Cinsel Suçtan Hükümlü Çocuklarda İstismar Döngüsü, Ankara, Sosyal Hizmet Dergisi, 2009, Syf: 18-25 Pdf.

Erkan, Gönül, Islahhaneler, Ankara, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 Kitabı İçinde, 2009, Syf: 347-352.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, Suça İtilen Çocuklar: Cezaevinin Anlamı, Ankara 11. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi 9-11 Aralık 2009, 2009.

Topçu, Gökhan, Annelerini Kollarına Kazıyan Çocuklar: Cezaevindeki Çocukların Direniş ve Baş Etme Aracı Olarak Bedenleri, Ankara 11. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi 9-11 Aralık 2009, 2009.

Atılgan, Eylem Ümit, Çocuk Sanık ve Hükümlüler, Televizyon Haberciliğinde Etik Kitabı İçinde, 2010, 291-303, Pdf.

Mertoğlu, Münevver, Suça Sürüklenmiş Çocukları Koruma Rehabilitasyon ve Eğitim Merkezleri, Türkiye Amerika Örneklerinin İncelenmesi, Ankara, Fasikül Dergisi, 2010, Sayı: 12.

Ünal, Aslı, Türkiye'de Suça Sürüklenen Çocuklar: Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Çocuklara İlişkin Bir Analiz, Ankara, Fasikül Dergisi, 2010, Sayı: 5.

Kulaç, Hüseyin, Çocuk Ceza İnfaz Kurumları, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 240- 248.

Nalbant, Aygül; Karabeyoğlu, Yasemin Akman, Çocuklarla Çalışan İnfaz ve Koruma Memurlarına Yönelik Hazırlanan Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı'nın Etkiliği, Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2011, Cilt:11, Sayı:21, 223-250 Syf, Pdf.

Artar, Feray, Mahkûmiyetin Mahrum Çocukları: Ceza İnfaz Kurumlarında Anneleriyle Yaşayan Çocukların Yaşam Şartları ve İhtiyaçları, Ankara, Uluslararası Katılımlı Çocuk İhtiyaçları Sempozyumu 18-19 Mayıs 2012 Bildiri Kitabı İçinde, 2012, 154-165 Syf, Pdf.

Ayan, Sezer, Hükümlü Çocukların Benlik ve İdeal Benlik Algı Düzeylerinin Sosyodemografik ve Ekonomik Değişkenler Açısından İncelenmesi, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2012, Cilt:13, Sayı:1, 59-66 Syf, Pdf.

Erdem, İlhan; Altunkaya, Hatice, Silivri Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesinde Bulunan Açık Öğretim Ortaokulu Öğrencisi Hükümlü ve Tutukluların Okuma Alışkanlıkları, Sosyal Bilimler Dergisi 2013, Cilt: 6, Sayı:11, Syf: 453-489. Pdf.

Çıldır, Zekiye, Çocuk Eğitimevindeki Kadın Görevlilerin Sanata Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi, Yaratıcı Drama Dergisi, 2014, Cilt 9, Sayı 18, Syf: 107-117, Pdf.

Uysal, Ömer;Turunç, Turhan; Ay, Yusuf; Kelek, Aydın;Çıray, Kadir, Bilgi Toplumuna Dönüşüm İçin 21. yüzyıl Becerileri ve Cezaevlerinde Hükümlü Gençlere Yönelik Eğitimler, Gençlik Araştırmalar Dergisi, 2014, Cilt: 2, Sayı: 4, Syf: 102-131.

Yıldız, Mualla, Suça Sürüklenen Ergenlerin Ceza İnfaz Kurumlarındaki Din Hizmetlerine Katılımları İle İlişkili Faktörler, The Journal Of Academic Social Science Studies, 2014, Cilt: 29, Sayı: 1, Syf: 201-216 Pdf.

Aktan, Mehmet Can, Çocuk Adalet Sisteminde Bir İstismar Unsuru Olarak Çocuk Cezaevleri Sorunsalı, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 165-174.

Gümüş, Hülya, Cezaevlerinde Anne Yanında Kalan Çocuklar: Genelci Sosyal Hizmet Uygulaması Vaka Sunumu, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 535- 545.

Yıldız, Mualla; Karanfil, İbrahim, Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumlarındaki Hükümlülerde Din Hizmetlerine Katılım ve Değerler Sistemleri İlişkisi Üzerine Bir İnceleme, Dini Araştırmalar Dergisi, 2015, Cilt:18, Sayı:46, Ss. 66- 96, Pdf.

Bademci, Özden, Denetimli Serbestlik Kapsamında Çocuk Hükümlü İle Görüşme ve Süpervizyon, Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 247- 251, Pdf.

Çakır, Rahman, Denetimli Serbestlik Kapsamındaki Gençlerin Sosyal Hayata Dâhil Edilmesine İlişkin Proje Uygulaması "Suçun Kıyısından Hayata Açılan Liman", Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 252-257, Pdf.

Garibova, Elnara, Dünyada ve Azerbaycan'da Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Denetimli Serbestlik Uygulamaları Juvenile Adli Sistemi, Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 243- 246, Pdf.

Kocagazioğlu, Sevtap Yeşil; Bedir, Deniz Işıker; Tunç Demircan, Denetimli Serbestlik Tedbiri Altındaki Çocuk ve Gençler: Betimleyici Bir Çalışma, Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 273-283, Pdf.

Öztürk, Özlem; Ocakçı, Ayşe Ferda, Bir Cezaevinde Kalan Ergenlerde Suçluluk-Utanç Duygusunun Değerlendirilmesi, Türkiye Klinikleri Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dergisi, 2016, Cilt 2, Sayı: 1, Syf: 53-62, Pdf.

4.2.3.4.Tez Künyeleri

Gülsevgi, Ayla, Üsküdar Paşakapısı Cezaevinde Suçlu Çocuklar Üzerinde Yapılan Sosyolojik Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 1973, 94 Syf, Lisans Tezi.

Şaylıgil, Ömür, Türkiye'De Çocuk Suçluluğu İslah Evlerinde Kalan Çocukların Suç İşleme Nedenleri, Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, 1981, 90, Tıpta Uzmanlık.

Örsal, Metin, Tutuklu ve Hükümlü Ergenlerde Suça İten Nedenlerin Araştırılması, Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, 1983, 75 Syf, Tıpta Uzmanlık.

Kıcalıoğlu, Mustafa, Suçlu Çocukların Topluma Kazandırılması:(Ankara Islahevi Örneği), Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Uzmanlığı Programı, 1988, 126 Syf, Muzaffer Sencer, Yüksek Lisans.

Türkeri, Sedat, Çocuk Islahevleri ve Çocuk Cezaevindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi,

Eğitim Yönetimi ve Planlaması Anabilim Dalı, 1995, 127 Syf, Prof. Dr. Emine Akyüz, Yüksek Lisans.

Cavlak, Uğur, Çocuk Islahevinde ve Aile Ortamında Yaşayan Erkek Çocuklarda Fiziksel Uygunluk ve Ruhsal Özelliklerin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1996, 79 Syf, Prof. Dr. Hülya Kayıhan, Doktora Tezi.

Tekin, Filiz, Ankara Islahevindeki Çocukların Suç İşlemelerinde Din Eğitimi Eksikliğinin Rolü, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, 1996, 128 Syf, Prof. Dr. Abdullah Özbek, Yüksek Lisans.

Tüfekçi, Mine, Islahevindeki Çocuk ve Gençlere Verilen Resim Etkinliklerinin Çocuk ve Gencin Kişisel ve Sosyal Uyumuna Etkileri, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996, 88 Syf, Prof. Dr. Gönül Gültekin, Yüksek Lisans.

Çırak, S., Elazığ Çocuk Islahevinde Suç İşleme Nedenlerinin Araştırılması, Gazi Üniversitesi, Meslek Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi ve Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, 1996.

Kabasakal, E.; Keçeciler, R.; Özcan, S.; Özkan, M.; Öztürk, M.; Taş, D., Ankara Kabala Çocuk Islahevinde Kalan Hükümlü Çocukların Tahliye Sonrasına Yönelik Kaygılar ve Bunları Etkileyen Faktörler, Hacettepe Üniversitesi, 1997, Tıpta Uzmanlık.

Çifçibaşı, Hale Koçer, Islahevinde Kalmakta Olan Egenlerin Empatik Beceri Düzeylerinin Islahevinde Kalmayan Yaşıtları İle Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997, 85 Syf, Doç.Dr. Z. Fulya Temel, Yüksek Lisans.

Çamkerten, F., Ankara Çocuk Islahevinde Bulunan Suça Yönelmiş Çocuklara Uygulanan Mesleğe Yöneltme Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi, Program Geliştirme Ana Bilim Dalı, 1999, Tıpta Uzmanlık,

Tirali, Nazmiye, Çocuk Cezaevi İç Mekanları Üzerine Bir İnceleme, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, 2000, 137 Syf, Prof. Dr. Kutsal Öztürk, Yüksek Lisans.

Canver Kozanoğlu, M. Meltem, Islahevindeki Hükümlü Çocuklarda Kişisel ve Sosyal Uyum (Islahevinin Etkilerinin Araştırılması), İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2001, 170 Syf, Prof. Dr. Fatih Yavuz, Yüksek Lisans.

Aslan, N.; Daşkafa, F.; Karabulut, T.; Şahin, N., Yargılama Sürecini Tutuklu Olarak Geçirmiş Hükümlü Çocuklarla Halen Tutuklu Bulunan Çocukların Yargılama Süreçlerinin Çocuk Hakları Sözleşmesinin İlgili Maddeleri İle Uyumu, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2003. Lisans Tezi.

Acar, Yüksel Baykara, Cinsel Suçtan Hükümlü Çocukların Yaşam Öyküsü Çalışmaları ve Grupla Sosyal Hizmet Uygulaması, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2004, 288 Syf, Prof. Dr. A. Beril Tufan, Doktora Tezi.

Arslan, Pınar Serençelik, Keçiören Islahevinde Bulunan Çocukların Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2004, 107 Syf, Yard. Doç. Dr. Yasemin Kepenekçi, Yüksek Lisans.

Ilgın, Muhammet, Islahevlerindeki Çocukların Topluma Kazandırılmasında Seramik Eğitiminin Etkileri, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, 2005, 108 Syf, Yrd. Doç. Dr. Olcay Boratav, Yüksek Lisans.

Öztürk, Özlem, İstanbul H Tipi Cezaevinde Kalan Ergenlerde Suçluluk-Utanç Duygusunun Değerlendirilmesi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2005, 112 Syf, Doç. Dr. Ayşe Ocakcı, Yüksek Lisans.

Bozkurt, Yahya, 14-18 Yaş Grubu Tutuklu Olan ve Olmayan Ergenlerin Reddetme Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı, 2006, 89 Syf, Doç. Dr. Galip Yüksel, Yüksek Lisans.

Çörtü, Figen Başar, Cezaevinde Tutuklu Anneleriyle Yaşayan Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişim Özellikleriyle, S.H.Ç.E.K.Yetiştirme Yurtlarında Yaşayan Aynı Dönem Çocukların Gelişim Özelliklerinin Karşılaştırılması, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı / Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, 2006, 179 Syf, Prof. Dr. Berrin Akman, Yüksek Lisans.

Bayer, Fazilet, Çocuk Eğitim Evleri ve Ankara Çocuk ve Gençlik Kapali Ceza İnfaz Kurumunda Kalmakta Olan Ergenlerin Ahlaki Yargi Düzeylerinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Bölümü / Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, 2008, 117 Syf, Doç. Dr. Ayşe B. Aksoy, Yüksek Lisans.

Özkan, Aslı, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunan Çocuk ve Gençlerin Farik ve Mümeyyizliklerinin Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2009, 114 Syf, Doç. Dr. Gülsen Erden, Yüksek Lisans.

Çoğaltay, Nazım, Türkiye Genelinde Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin İş Doyum Algıları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, 2010, 124 Syf, Yrd. Doç. Mustafa Erdem, Yüksek Lisans.

Aktuğ, Gamze, Çocuk Eğitim Evlerinde Barındırılan Ergenlerin İletişim ve Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı / Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, 2010, 166 Syf, Ayfer Kocabaş Yüksek Lisans.

Erkunt, Adonis Çiğdem, Öldürme ve Cinsel İçerikli Suç İşlemiş Erkek, Kadın ve Çocuk Hükümlülerde Fail, Olay Yeri ve Mağdur İlişkisi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2011, 216 Syf, Prof. Dr. Sermet Koç, Doktora.

Mum, Nuray, Çocuk ve Genç Tutuklularda Psikolojik Travma Deneyimlerinin Belirlenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2011, 93 Syf, Yrd. Doç. Dr. Neylan Ziyalar, Yüksek Lisans.

Kavur, Nilay, Türkiye'de Hükümlü Çocukların Bulundurulduğu Cezaevlerinden İzmir Çocuk Eğitimevi'nde Çalışma: Cezalandırma, Eğitim ve Toplumla Bütünleştirme, Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, 2012, 165 Syf, Doç. Dr. Cengiz Kırlı, Yüksek Lisans.

Öztürk, Özlem, Bir Cezaevinde Kalan Ergenlerde Sağlık Davranışlarının Saptanması ve Sağlığı Geliştirme Modeline Temellendirilmiş Eğitimin Davranış Değişikliğine Etkisi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, 2013, 268 Syf, Prof. Dr. Ayşe Ferda Ocakçı, Doktora.

Bayram, Levent, Düzenli Spor Yapmanın Islahevlerindeki Çocuk ve Gençlerin Sosyal Uyum ve İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2013, 194 Syf, Prof. Dr. Osman İmamoğlu; Yrd. Doç. Dr.. Mehmet Emin Sardoğan, Doktora.

Kutluer, Görkem, Hükümlü-Tutuklu Annelerin Yanında Barınan Çocukların Resimlerindeki Simgeler, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, 2014, 177 Syf, Prof. Dr. Güler Akalan, Doktora.

Kamer, Vehbi Kadri, Ceza İnfaz Kurumlarının ve Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Suça Sürüklenen Çocukların Toplumsallaşmasındaki Rolü, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2015, 367 Syf, Doç. Dr. Serdar Sağlam, Doktora.

Bayrakdar, Fatih Cezaevlerinde Kalan 12-18 Yaş Grubu Çocukların Özgürlük Algılarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, 2015, 62 Syf, Doç. Dr. Adem Öcal, Yüksek Lisans.

Gökser, Emrah, Denetimli Serbestlik Sisteminden Yararlanan Çocukların Sosyolojik Bir İncelenmesi (Ağrı İle Merkezi Örneği), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2015, 115 Syf., Yrd. Doç. Dr. Fatih Arslan, Yüksek Lisans.

Göker, Münevver, Denetimli Serbestlik Tedbiri Altındaki Suça Sürüklenen Çocuk ve Gençlerin Sosyal Destek Algısı: Ankara Denetimli Serbestlik Genel Müdürlüğü Örneği, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, 2015, 152 Syf, Prof. Dr. Veli Duyan, Yüksek Lisans.

Aktaş, Sinan, Ağrı M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Bulunan Tutuklu Çocukların Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan "Haklarımı Öğreniyorum" Konusundaki Bilgilerinin Değerlendirilmesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, 2015, 152 Syf, Yrd. Doç. Dr. Sinan Kocaman, Yüksek Lisans.

Sultan Ebru Bulgurcuoğlu, Hükümlü Çocukların Gelecek Beklentileri Üzerine Bir Değerlendirme, Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2016, 170 Syf, Doç. Dr. Gülsüm Çamur Duyan, Yüksek Lisans.

Can, Selda, Cezaevinde Yanında Çocuğu Olan Annelerin ve Çocuklarının Oyun ve Oyuncaklar Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, 2016, 123 Syf, Doç. Dr. Fatma Tezel Şahin, Yüksek Lisans.

Üzümcü, Abdullah Ferid, Çıraklık Eğitiminin Suça Sürüklenmiş Çocukların Topluma Kazandırılmasındaki Rolü: Ankara Çocuk Eğitimevleri Örneği, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri Bilim Dalı, 2016, 128 Syf, Prof. Dr. Verda Canbey Özgüler, Yüksek Lisans.

Yorulmaz, Arzu, İşlevsel Dönüşüm Kapsamında Sinop Hapishanesi'nin Çocuk Islahevi Özelinde Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, 2016, 308 Syf, Prof. Dr. Behiye Işık Aksulu, Yüksek Lisans.

Akaygün, Ufuk, Hüküm Giymiş Suçlu Çocuklar ve Suça Sürükleyen Nedenlerin Araştırılması, İstanbul Ünversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 75 Syf, Lisans Tezi.

4.2.3.5. ***Kitap Künyeleri***

Öget, İbrahim Zati, Suçlu Çocuklar ve Islah Evleri İstanbul, Sühulet Basımevi, 1937, 22 Syf.
Özgü, Halis, Çocuk ve Ceza, Ankara, Yeni Desen Matbaası, 1955, 22 Syf.

Manuel Lopez-Rey, (Çev: Mustafa Yücel Tören) Türkiye'de Suçluların Islahı, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 1967, 86 Syf.

Güner, Şefik, Ülkemizde Kadın, Çocuk ve Genç Hükümlüler, Prof. Dr. Osman F. Berki'ye Armağan Kitabı İçinde, Ankara, Ankara Üniv. Hukuk Fakültesi Yayınları, 1977, 447-462 Syf, Pdf.

Uluğtekin, S. Sevda, Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1991, 224 Syf.

Mangır, Mine, Ankara Kalaba Çocuk Islahevinde Bulunan Suça Yönelmiş Çocukların İşledikleri Suç Türleri İle Uyum Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Ankara, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, 1992, 95 Syf.

Tbmm İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Elazığ Çocuk Islahevi Raporu 1998 ve 2000, Ankara, Tbmm İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Yayınları, 2000, 85 Syf.

Tbmm İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi Raporu 1998 ve 2000, Ankara, Tbmm İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Yayınları, 2000, 194 Syf.

Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği, Islahevleri ve Cezaevlerinde Tutuklu ve Hükümlü Durumunda Bulunan Çocukların Sosyal ve yasal Koşullarının İyileştirilmesi, Ankara, Öz-Ge Der Yayın, 2005, 164 Syf.

Kucur, Deniz; Ülük, Mustafa; Bulut, Metin, Gençler İçin Hüküm Öncesi Raporlar: İyi Uygulama Rehberi, Ankara, Dostlar Dayanışma Derneği Ankara Şubesi Yayınları, 2005, 73 Syf.

Erden, Gülsen, Islahevinde ve Tutukevinde Kalan Ergenlerin Stresle Başa Çıkma ÖrüNtüLeri, Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu. Ankara Üniversitesi, 2006.

Kırımsoy, Deniz, Bütün Yönleriyle Çocuk ve Gençlere Yönelik Denetimli Serbestlik, Ankara, Öz-Ge Der, 2007, 103 Syf.

Saldırım, Mustafa, Ceza İnfaz Kurumundan Eğitim Kurumuna, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Kitabı İçinde, Editör: Adem Solak, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007.

Kırımsoy, Deniz, Çocuklara Yönelik Denetimli Serbestlik Uygulamalarını Güçlendirme: Ankara İli Pilot Projesi, Ankara, Öz-Ge Der, 2008, 85 Syf.

Kudüs'te Çocuk Tutuklamaları-1: Olaylar- Uluslararası Adalet ve Hürriyet Derneği, 2015, 111 Syf.

Türkiye İnsan Hakları Kurumu, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Çocuk Koğuşu Ziyaret Raporu, 2015, 35 Syf.

4.2.4. Göç, Kentleşme, Yoksulluk, Gecekondu, Çevresel Faktörler, Fiziksel Mekanlar, Ekonomik Etkenler

4.2.4.1.Yayın Türüne Göre D*eğerlendirme*

Çocukların suça sürüklenmesinin nedenleri olarak göç, kentleşme, ekonomik yoksulluk, gecekondu bölgeleri gibi fiziksel ve çevresel etmenlerin görüldüğü ve bu yönde araştırma ve çalışmaların yapıldığı bu tematik sınıflandırmada makale ve tez çalışmasının yanında kitap çalışmalarının oldukça düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir (bkz. Grafik 13).

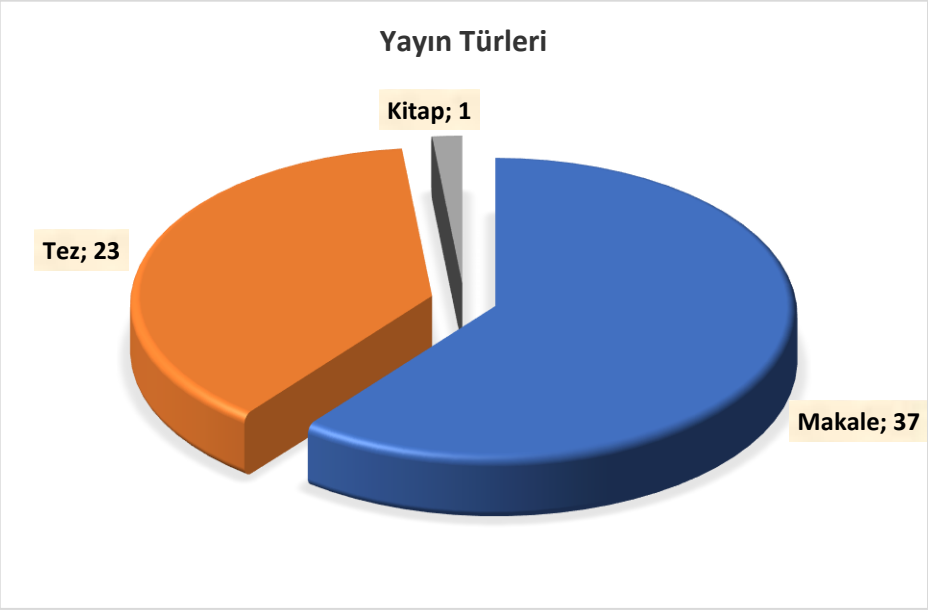
Nepha Saran'ın 1968 yılındaki *"İstanbul Şehrinde Polisle İlgisi Olan Onsekiz Yaşından Küçük Çocukların Sosyo-Kültürel Özellikleri Hakkında Bir Araştırma"* isimli çalışması bu tema altında yapılmış olan ilk ve tek kitap yayınıdır. Mevcut tema altında yapılacak çalışmaların önemini ortaya koyması açısından oldukça bu durum oldukça dikkat çekicidir.

Tez çalışmaları incelendiğinde on dokuz tezin (19) yüksek lisans düzeyinde üç (3) tezin ise doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu alandaki doktora tezleri: **Rüstem Erkan** (1995), *"İstanbul Çocuk Mahkemelerine Gelen Çocukların Sosyo-Kültürel Çevresi Üzerine Bir İnceleme"*; **Eylem Ümit** (2006), *"Kentte Suça Karışmış Çocuklarda Toplumsal Ortam Ve Ceza Ehliyeti Araştırmaları"*; **Ufuk Altunbaş** (2015), *"Çocukların Suça Sürüklenmesinde Fiziksel ve Sosyo-Mekansal Faktörlerin Etkisi"* isimli çalışmalardır. **Gülistan Tartar**'ın 1993 yılında *"Metropoliten Alanda Çocuk Suçluluğu İstanbul Çevresinde Yapılmış Bir İnceleme"* isimli çalışması ise yüksek lisans düzeyindeki ilk tez çalışmasıdır. Tez çalışmalarına genel olarak bakıldığında kentleşme ve suç ilişkisi üzerine yapılmış olan çalışmaların sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Ülkemizde son yıllarda yaşanan göç hareketleri dikkate alındığında göç temalı akademik çalışmaların sınırlı sayıda olması var olan literatür için eksiklik kabul edilebilir.

Makale çalışmaları incelendiğinde 1957 yılına kadar bu alanda yapılmış herhangi çalışmaya rastlanmamıştır. Bu tema altında yapılan ilk çalışma hırsızlık suçu ve çocuk ilişkisini hukuksal boyutta ele alan ve 1957 yılında **Öztekin Tosun** tarafından yazılan *"11 Yaşında Küçükler Hırsızlıkta Üç Kişi Arasında Sayılmalı mıdır? Temyiz Mahkemesi Kararı"* isimli makale çalışmasıdır. 1980 öncesi yayınlanan diğer iki makaleden **Gülten Kazgan**'ın *"Çocukta Suç Eğilimini Hazırlayan İktisadi Sebepler"* ve **Sevda Uluğtekin**'in *"Türkiye`de Suçlu Çocuklar Ve Toplumsal-Ekonomik Kökenleri"* isimli makale çalışmalarının da iktisadi konular üzerine odaklandığı görülmektedir. 1980

sonrası ilk çalışmaların ise gecekondulaşma ve iç göçler çerçevesinde şekillendiği görülmektedir. Bunda özellikle terör olaylarının başlaması ve sonucunda ortaya çıkan iç göçlerin etkili olduğu düşünülmektedir. 1980 yılı sonrası sanayileşmede gerçekleşen atılımlar sonucunda kırdan kente göçün artması ve bu bağlamda gecekondulaşma ve kentleşme problemlerinin ortaya çıkması akademik yayınları etkileyen bir başka neden olarak düşünülmektedir. **İ. Hamit Hancı**'nın özellikle bu alanda yaptığı çalışmalarla ön plana çıktığı görülmektedir. *"Göçlerin İzmir İlindeki Çocuk Suçlarına Etkisi", "Gecekondulaşma ve Çocuk Suçluluğu", "İç Göçlerin Çocuk Suçluluğuna Etkisi"* ve *"Çocuk Suçluluğuna Yol Açan Sosyal Bir Yara: İç Göçler Ve Çarpık Kentleşme"* isimli makaleler kendisinin bu çalışmalarına örnektir. Son döneme kadar olan süreç içerisinde göç, kentleşme, fiziki çevre çerçeveli akademik çalışmaların sınırlıda olsa sürdüğü görülmektedir.

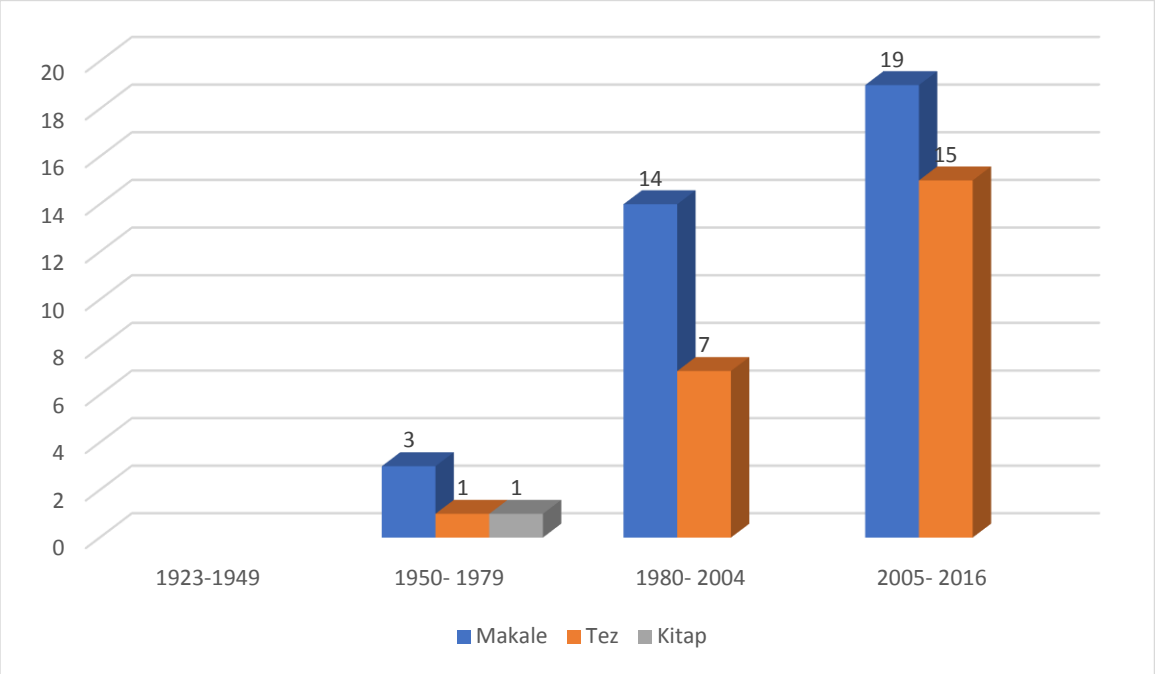
Grafik 13. Tema 4: Yayın Türlerine Göre Dağılım

4.2.4.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

1950 yılına kadar bu alanda yapılmış herhangi bir makale, tez ve kitap çalışmasına rastlanmamaktadır. 1980 yılına kadar ki ikinci dönemde ise yalnızca beş (5) adet akademik çalışmada bulunulmuştur. Sonraki dönemlerde kitap çalışmalarının aksine makale ve tez çalışmalarında sınırlıda olsa bir yükseliş görülmüştür (bkz. Grafik 14).

Grafik 14. Tema 4: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.4.3.Makale Künyeleri

Tosun, Öztekin, 11 Yaşında Küçükler Hırsızlıkta Üç Kişi Arasında Sayılmalı Mıdır? Temyiz Mahkemesi Kararı, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1957, Cilt: 14, Sayı: 1, Syf: 37-41.

Kazgan, Gülten, Çocukta Suç Eğilimini Hazırlayan İktisadi Sebepler, İstanbul, Yeni Ufuklar Dergisi, 1962, Cilt: 11, Sayı:120. 14-17 Syf.

Uluğtekin, Sevda, Türkiye`de Suçlu Çocuklar ve Toplumsal-Ekonomik Kökenleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1979, Cilt: 70, Sayı: 1-2, 81-92 Syf.
Yücel, Mustafa Tören, Almanya`da İkinci Kuşak Göçmenlerdeki Çocuk Suçluluğu, Ankara, Yasa Hukuk Dergisi, 1986, Sayı: 10, 1327-1331 Syf.

Hancı, İ. Hamit; Ege, B.; Demirçin, S.; Çoşkunol, H.; Ertürk, S.; Yemişcigil, A, Göçlerin İzmir İlindeki Çocuk Suçlarına Etkisi, İzmir, Ege Tıp Dergisi, 1993, Cilt: 32, Sayı: 3-4, 347-350 Syf.

Hancı, İ. Hamit, Gecekondulaşma ve Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1995, Sayı: 11, 55-62 Syf.

Karagöz, Y.M; Karagöz, S.M., Çocuk Suçluluğu ve Ailenin Sosyo-Ekonomik Kültürel Düzeyi; Bir Anket Çalışması, 1. Ulusal Adli Tıp Günleri Kongresi'nde Sunulan Bildiri, Antalya, 1995.

Hancı, İ. Hamit; Aktaş, Ekin Ö.; Akçiçek, Eren, İç Göçlerin Çocuk Suçluluğuna Etkisi, İzmir, Ege Üniversitesi Edebiyat Fak. Yayını-Eğitim Dergisi, 1996, Sayı: 1, 173-183 Syf, Pdf.

Hancı, İ. Hamit, Çocuk Suçluluğuna Yol Açan Sosyal Bir Yara "İç Göçler ve Çarpık Kentleşme, İzmir, Hekim ve Yaşam, İzmir Tabip Odası Bülteni, 1999.

Hancı, İ. Hamit; Akçiçek, Eren; Ersoy, M. Akif; Arısoy, Yücel; Coşkunol, Hakan; Ege, Beyhan, Meteorolojik Faktörlerin Çocuk Suçluluğu Üzerine Etkisi, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2000, Cilt: 5, Sayı: 3, 190-193 Syf, Pdf.

Balcıoğlu, İbrahim; Kocabaşoğlu, Neşe; Savrun, B. Mert, Suç, Göç, Çocuk, İstanbul, Yeni Symposium, 2000, Cilt: 38, Sayı: 2, 51-55 Syf, Pdf.

Bilge, Yaşar; Hancı, İ. Hamit; Kendi, Özer; Beydağ, Z. Tıraş, Mala Yönelik Suçlar Açısından Çocuk Suçluluğu, İzmir, İzmir Barosu Dergisi, 2001, Cilt: 2.

Yılmaz, Elif, Suçlu Kentin Çocukları: İstanbul'da Suç İşlemiş Çocukların Sorunu, İstanbul, 21. yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan Kitabı İçinde, 2001, Syf: 339-352.
Bilgili, Murat; Kar, Hakan; Yavuz, Emine; Akgül, Esin, Farik ve Mümeyyizlik, Gasp ve Hırsızlık, Adli Tıp Dergisi, 2002, Cilt: 16, Sayı 1, Syf: 18 -22, Pdf.

Erkan, Rüstem; Bağlı, Mazhar; Sümer, Faruk; Ünver, Mahmut, Sosyal Çevrenin Sokak Çocukluğuna ve Çocuk Suçluluğuna Etkisi: Diyarbakır Örneği, 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu İçinde, Ankara, Unicef, 2002, 51-78 Syf.

Turla, Ahmet; Böke, Ömer; Başar, Yıldız; Uslu, Kamuran, Samsun Farik ve Mümeyyizlik, Gasp ve Hırsızlık, Adli Tıp Dergisi, 2002, Cilt: 16, Sayı 1, Syf: 32- 39, Pdf.

Erkan, R., "Sosyal Çevrenin Sokak Çocukluluğuna ve Çocuk Suçluluğuna Etkisi: Diyarbakır Örneği" [Bildiri]. (Ed.). I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Ankara, Tisamat Basım Sanayi, 2002, 51-78 Syf.

Acar, Yüksel Baykara; Öntaş, Özlem Cankurtaran, Yoksulluk ve Yoksunluğun Bir Ürünü: Çocuk Suçluluğu, İstanbul, Yoksulluk Sempozyumu, Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği 2003, Cilt: 3, 298-314 Syf.

Acar, Yüksel Baykara, "Oyun Mu? İş Mi?: Çalışan Çocuklar ve Suça Yönelme, Çalışma Ortamı Dergisi, 2005, Sayı:81, 6-9 Syf, Pdf.

Çoşar, Yakup, Kentleşen Türkiye'de Çocuk Suçluluğu, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2005, Sayı: 56, 281-327 Syf, Pdf.

Erkan, Rüstem; Erdoğdu, M.Yüksel, Göç ve Çocuk Suçluluğu, Ankara, Aile ve Toplum Dergisi, 2006, Cilt: 3, Sayı: 9, 79-91 Syf, Pdf.

Tütüncüler, A.; Karagöz, Y.M.; Demirçin, S.; Atılgan, M, Matruşka: Göç, İstismar, Eğitim Eksikliği, Negatif Ailesel Faktörler ve Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2008, Cilt: 13, Sayı: 3, 97-105 Syf. Pdf.

Cuesta, L.J.; Juan, S.C., Batı Avrupa'da Çocuk Suçları ve Göç Cezai Sorumluluk Karşısında Sosyal Sorumluluk, Suç ve Ceza, 2009, Sayı: 2, Syf: 59-73.

Çavdar, Yaşar, Suça Yönelen Çocuklar Açısından Sosyal Dışlanma, Ankara, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 Kitabı İçinde, 2009, Syf: 597-604.

Akduman, Gülümser Gültekin; Baran, Gülen, Suça Karışan Çocuklarda Akran İstismarının İşlediği Suçun Özellikleri, Göç ve Okul Durumu Değişkenleri Açısından İncelenmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2010, Cilt: 3, Sayı :14, 33-41 Syf, Pdf.

Turla, Ahmet; Aydın, Berna; Akbaş, Seher; Süer, Cenk, Samsun'da Hırsızlık Suçu İşlediği İddia Edilen Çocuklar, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2010, Cilt: 9, Sayı: 3, 21-27 Syf.

Aksan, Gamze, Kent, Suç ve Çocuk, Ankara, Yardım ve Dayanışma Dergisi, 2011, Cilt: 2, Sayı: 3, 65-74 Syf, Pdf.

Erkan, Rüstem, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Diyarbakır'da Göç, Sokak Çocukları ve Suç İlişkisi, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 198-208.

Selvi, Yavuz; Aydın, Adem; Kılıç, Pınar Güzel Özdemir, Çocuk Suçluluğunda Sosyal ve Coğrafi Bölgenin Belirleyici Rolü, İstanbul, Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 2011, Cilt: 24, Sayı: 2, 165-166 Syf.

Ceylan, Y., Zorunlu Göç ve Suç İlişkisi (Muş İli Örneği), Akademik Bakış Dergisi, 2012, Sayı:32, Syf: 1-18.

Gönültaş, Burak Miraç; Hilal, Ahmet, Çocuk Suçluluğunda Göç Faktörü: Adana Örneği, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2012, Cilt: 26, Sayı: 3, 156 - 164 Syf. Pdf.

Menteşe, Sabit, Sosyo-Kültürel ve Fiziki Mekânların Çocukların Suça Yönelme Ya Da Suç İşlemeye Etkilerinin Van İli Ölçeğinde Araştırması, Gaziantep, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012, Cilt: 11, Sayı:4, 1275-1305 Syf.

Karacelil, Süleyman; Çay, Mehmet, Taş Atan Çocukların Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Altyapısı, The Journal Of Academic Social Science Studies, 2013, Cilt: 6, Sayı: 6, Syf: 1371-1398, Pdf.

Duru, Hacı, Liselerin, İçkili Yerlerin ve Kahvehanelerin Sokak Üzerinde Oluşan Suça Etkisi – Bursa Örneği, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013, Cilt: 3, Sayı: 2, Syf: 25- 129, Pdf.

Altunbaş, Ufuk, İstanbul'da Suça Sürüklenen Çocukların Yaşadığı Mahallelerde Arazi Değerleri, Planlama Dergisi, 2014, Cilt: 24, Sayı:3, 182-188 Syf, Pdf.

Çoban, Sevgi, Bazı Sosyal Etkenlerin Çocuk Suçluluğu İle İlişkisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 2014, Cilt: 35, Sayı: 2, Syf: 77-95, Pdf.

Erdener, Eda, Çocuklarda Suçun Hukuki Anlam ve Sonuçlarını Algılayabilme ve Algılamalarına Etki Eden Sosyo-Kültürel Faktörlerin Ceza Sorumluluğu Bakımından İncelenmesi, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2015, Cilt: 29, Sayı: 2, Syf: 92-111, Pdf.

4.2.4.4.Tez Künyeleri

Tamşuvar, Savaş, Ankara Kabala Çocuk Islahevindeki Hükümlü Çocukların Sosyo-Kültürel Durumları, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyal Antropoloji Bölümü, 1973, Lisans Tezi.

Tartar, Gülistan, Metropoliten Alanda Çocuk Suçluluğu İstanbul Çevresinde Yapılmış Bir İnceleme, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1993, 78, Prof. Dr. Esin Küntay, Yüksek Lisans.

Özenge, Yeşim, Viyana' Da Yaşayan "İkinci Kuşak" Türk Gençleri ve Suçluluk, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1994, 57 Syf, Doç. Dr. Oğuz Polat, Yüksek Lisans.

Erkan, Rüstem, İstanbul Çocuk Mahkemelerine Gelen Çocukların Sosyo-Kültürel Çevresi Üzerine Bir İnceleme, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1995, 156 Syf, Prof. Dr. Esin Küntay, Doktora.

Yakışıklı, Nebahat, 11-15 Yaş Grubundaki Suç İşlemiş Çocukların Sosyo Kültürel Özelliklerinin Araştırılması, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1997, 62 Syf, Prof. Dr. Esin Küntay, Yüksek Lisans.

Özçeşmeci Ünal, Hafize, Ailesi Göç Etmiş Tutuklu Çocukların Uyumsal Davranış Özelliklerinin İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1999, 143 Syf, Prof. Dr. İbrahim Balcıoğlu, Yüksek Lisans.

Kocadal, Hakan, Kent ve Suç: Mersin'de Genç Suçluluğu Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2004, 145 Syf, Yrd. Doç. Dr. Yaşar Erdem, Yüksek Lisans.

Güçlü, Mustafa, Ortaöğretim Kurumlarında Disiplin Cezası Alan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Yönden İncelenmesi (Kayseri Örneği), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004, 108 Syf, Yrd. Doç. Dr. Niyazi Can, Yüksek Lisans.

Tüfekçi, Tuncer, Ankara Jandarma Çocuk Merkezine Suç İsnadıyla Getirilen Çocuklar Üzerine Sosyo-Kültürel Bir Araştırma, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2005, 130 Syf, Prof. Dr. Zafer İlbars, Yüksek Lisans.

Ümit, Eylem, Kentte Suça Karışmış Çocuklarda Toplumsal Ortam ve Ceza Ehliyeti Araştırmaları, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2006, 449 Syf, Yrd. Doç. Dr. Gülriz Uygur, Doktora.

Kılıç, Yavuz Selim, Çocuk Suçluluğuna Sebep Olan Sosyo-Ekonomik Faktörler, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2007, 194 Syf, Doç. Dr. Abdullah Korkmaz, Yüksek Lisans.

Önder, Mehmet Seyman, Diyarbakır'da Kapkaç ve Yankesicilik Olaylarına Karışan 18 Yaş Altı Kişilerin Sosyolojik Analizi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2007, 102 Syf, Doç. Dr. Mazhar Bağlı, Yüksek Lisans.

Işık, Esra, Kent Yoksulluğu, Sokak Çocukları ve Suç, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyolojı Anabilim Dalı, 2007, 147 Syf, Yrd. Doç. Dr. Musa Şahin, Yüksek Lisans.

Terzi, Ali Kemal, Kent Ölçeğinde Çocuk Suçluluğu: Çankaya Örnek Araştırması, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2007, 203 Syf, Yrd. Doç. Dr. İhsan Keleş, Yüksek Lisans.

Esen, Sinan, Kentleşme ve Kentleşme Sürecinin Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Etkileri (Ankara Örneği), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı-Kent ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, 2008, 274 Syf, Yard. Doç. Dr. İhsan Keleş, Yüksek Lisans.

Hatipoğlu, Filiz, Kentleşmenin Çocuk Suçluluğuna Etkisi ve Bir Çözüm Önerisi Denemesi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı / Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, 2008, 122 Syf, Prof. Dr. Eyüp Günay İsbir, Yüksek Lisans.

Gönültaş, M. Burak, Adana İlinde Mala ve Şahsa Karşı Suç İşleyen Çocukların Sosyodemografik Özeliklerinin Ortaya Konulması, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2009, 85 Syf, Doç. Dr. Ahmet Hilal, Yüksek Lisans.

Erdoğan, Filiz, Kanunla İhtilafa Düşmüş Çocuklar ve Çocuk Suçluluğuna Etki Eden Sosyo-Ekonomik Faktörler, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2010, 79 Syf, Prof. Dr. Gökhan Oral, Yüksek Lisans.

Boğa, Mehmet, Çocuk Suçluluğunun Sosyo-Ekonomik Sebepleri ve Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirler, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2011, 282 Syf, Yrd. Doç. Dr. Aydınipek, Yüksek Lisans.

Temür, Tuğba, Kentleşme, Çocuk Suçluluğu ve Eğitim: İstanbul İli Örneği, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, 2012, 224 Syf, Doç. Dr. Nurhayat Çelebi, Yüksek Lisans.

Erol, Mehmet Doğan, Kentleşmenin Çocuk Suçluluğu Üzerine Etkileri Cem Garipoğlu Örneği, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2014, 264 Syf, Yrd. Doç. Dr. İhsan Keleş, Yüksek Lisans.

Ünsal, Tuğba, Kentleşme ve Suç İlişkisi; Çocuk Suçlular Üzerine Bir Araştıra, Turgut Özal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, 2015, 136 Syf, Prof. Dr. Muhammet Kösecik, Yüksek Lisans.

Altunbaş, Ufuk, Çocukların Suça Sürüklenmesinde Fiziksel ve Sosyo-Mekansal Faktörlerin Etkisi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, 2015, 149 Syf, Prof. Dr. Mehmet Ocakçı, Doktora.

4.2.4.5.Kitap Künyeleri

Saran, Nephan, İstanbul Şehrinde Polisle İlgisi Olan Onsekiz Yaşından Küçük Çocukların Sosyo-Kültürel Özellikleri Hakkında Bir Araştırma, İstanbul, Taş Matbaası, 1968.

4.2.5. Aile (Parçalanmış, Boşanmış vb.), Akran, Okul, Sosyal Çevre, Toplumsal Nedenler, Sosyo-demografik Özellikler

4.2.5.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Yapılan literatür taraması sonunda bu tema ile ilişkili yüz yedisi (107) makale, dokuzu (9) doktora, kırk beşi (45) yüksek lisans olmak üzere altmış biri (61) tez ve on ikisi (12) kitap olmak üzere toplam yüz seksen (180) adet akademik çalışmaya erişilmiştir (bkz. Grafik 15).

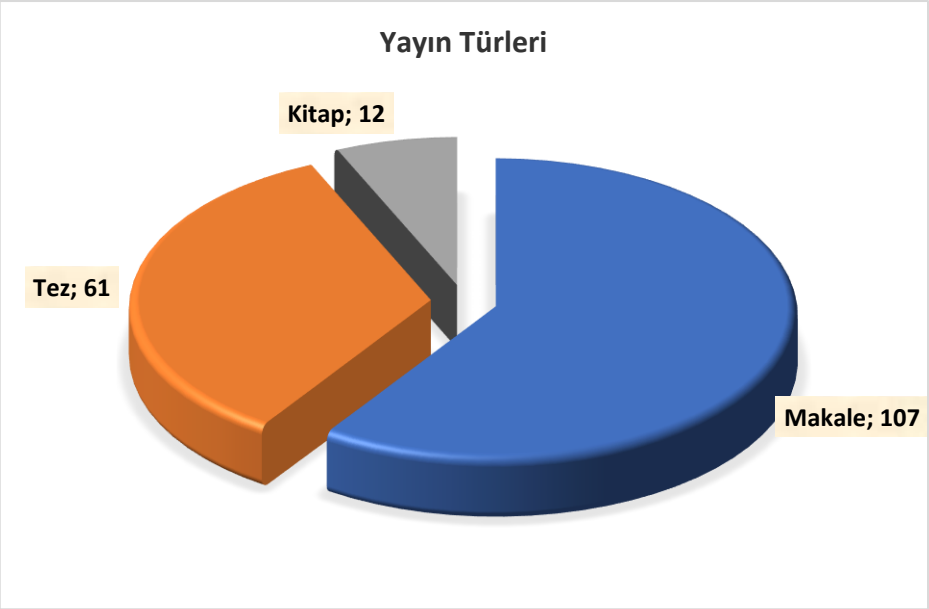
Yapılan çalışmalar eğitim yoluyla çocukların suç davranışlarının engellenmesi, çocukların suç davranışında bulunmasında ailenin rolü, aile yapısı, ailenin iktisadi ve mekansal şartları, yakın çevre özellikleri, toplumsallaşma sorunu, akran grupları ile ilişkisi, okul çevresi, okul şiddeti, kardeş sayısı gibi çok farklı konuları ele almıştır. Bu kapsamda **Hasip Ahmet Aytuna**'nın 1938 yılında Taşan dergisinde yayınladığı *"Talebe Suçlarının Nedenleri"* isimli yazısı bu tema altında yapılmış ilk makale çalışmasıdır. Öte yandan Sevda Uluğtekin, Yüksel Baykara Acar, Nejat Akalın, İ. Hamit Hancı, Yusuf Savaşır, Haluk Yavuzer gibi isimler suçlu çocuğun aile yapısı, akran gruplarının suç davranışına etkisi, sosyal çevrenin çocuk üzerindeki etkisi gibi konuların ele alındığı makale çalışmalarında en çok öne çıkan ve referans gösterilen isimler olmuşlardır.

Nihat Nirun'un *1962 yılındaki "Memleketimizde Ankara Çocuk Islah Evi Malzemesine Göre Çocuk Suçluluğunun Sosyal Menşeleri: Çocuk Suçluluğunun Sosyal Açıdan İncelenmesi"* çalışması ise doktora düzeyindeki ilk tez çalışmasıdır. Nirun'un oldukça erken bir dönem sayılabilecek bir zamanda yapmış olduğu bu derinlikli çalışma bu bakımdan ayrıca önem taşımaktadır. Çocuk ve suç alanında çalışmalarını sürdüren önemli isimlerin buna zemin hazırladığı düşünülen doktora düzeyindeki çalışmaları incelendiğinde bir çok akademisyenin bu önemli çalışmalarının mevcut tema altında yer aldığı görülmektedir. **Esin Küntay**'ın *"Ailedeki Çözülmenin Çocuk Suçluluğuna Etkileri Üzerine İstanbul Çevresinde Yapılmış Bir Araştırma"*, **Handan Attar**'ın *"Suçlu Çocukları Yeniden Eğiten Kurumların Yönetimi"*, **Meliha Sevda Dağlar**'ın *"11-15 Yaş Arası Çocuk Suçlularda Aile İçi Şiddet ve Davranış Problemlerinin Suçta Tekrar İle İlişkisi"*, **Müjdat Avcı**'nın *"Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Erzurum İli Örneği)"*, **Nilay Pekel Uludağlı**'nın "*Suça Karışmış ve Karışmamış Ergenlerin Aile, Akran, Mahalle Özellikleri İle Psikolojik ve Akademik Niteliklerinin İncelenmesi*" ve **Sevgi Çoban**'ın "*Sosyal Çevrenin Etkilerinin Çocukların Suç ve Problemli Davranışları*

İle İlişkileri" isimli çalışmaları bu tema altında yer alan doktora düzeyindeki tezlerdir. Tezler genel olarak değerlendirildiğinde ise yaş, sosyal değişme, eğitim kurumları, aile özellikleri, toplumsal nedenler, algılama, arkadaş çevresi gibi çocukların suç davranışı üzerindeki faktörlerini temel alan çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Sınırlı sayıdaki kitap çalışması incelendiğinde ise çalışmaların çoğunun özü itibariyle aile, okul, eğitim ve toplumsallaşma çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Mustafa Kıcalıoğlu, Handan Attar, Adem Solak, Şule Erçetin, Sıddık Ekici erken dönem ve son dönemlerde kitap çalışması ortaya koyan yazarlar olmuşlardır.

Grafik 15. Tema 5: Yayın Türlerine Göre Dağılım

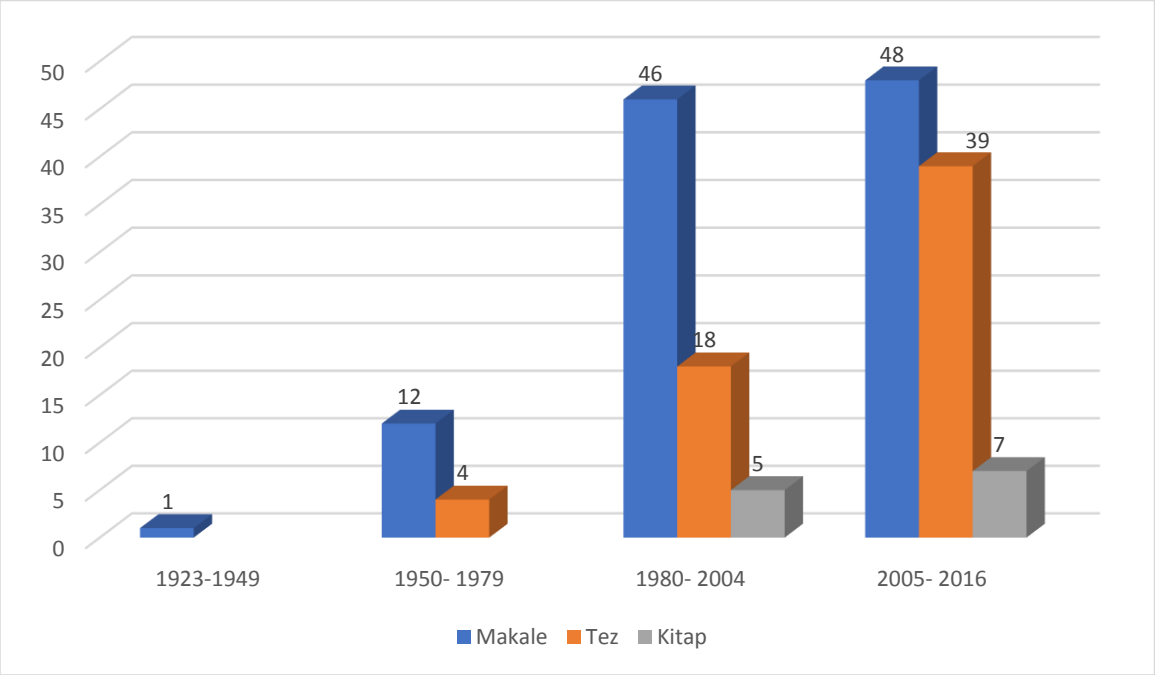

4.2.5.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

Tasnif edilen eserler incelendiğinde 1962 yılına kadar tez çalışması 1983 yılına kadar ise kitap çalışmasının yapılmadığı görülmektedir (bkz. Grafik 16). Özellikle 1980 sonrası dönemde fenni ve sosyal bilimlere ait bölümlerin sayısının artması çocukların suça sürüklenmesinin nedenlerini ve ıslahını konu alan araştırmaların çeşitlenmesine ve artışına neden olmuştur. 1980 yılına kadar olan dönemde makale sayısındaki (13) ciddi azlık dikkat çekmektedir.1980 sonrasında ise makale sayısında ciddi bir artış, tematik anlamda ise çeşitlilik görülmektedir. Bu durum yalnızca makalelerde değil tez

çalışmalarında da görülmektedir. Son 10 yıl içerisinde yapılan tez çalışmaları bir önceki döneme göre iki kat artış göstermiştir. Mevcut tema altında yapılan tez çalışmalarının hangi ana bilim dallarına ait oldukları incelendiğinde mevcut artış ve çeşitlilik daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilecektir. Sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmet, eğitim bilimleri, ceza adaleti, güvenlik bilimleri ve adli tıp bu çeşitliliği sağlayan anabilim dallarından bazılarıdır. Makale ve tez türündeki yayınların artışına rağmen kitap çalışmalarında bu eğilim gözükmektedir. Öyleki yedisi (7) son on bir (11) yılda olmak üzere toplamda yalnızca on iki (12) adet kitap yayını yapılabilmiştir. Bu rakamlar kitap yayınlarının böylesi geniş bir tema altında oldukça yetersiz ve sınırlı kaldığını göstermektedir.

Grafik 16. Tema 5: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.5.3.Makale Künyeleri

Aytuna, Hasip Ahmet, Talebe Suçlarının Sebepleri, Taşan Dergisi, 1938, Sayı.27, Syf:1-3. Pdf.

Kunter, Nurullah, Çocuk Suçluluğunda Ailenin Rolü, İstanbul, Tıp Dünyası, 1955, Sayı:9, Syf: 2290-2293.

-, Çocuklar, Suça İtilme Nedenleri ve Eğitim Yolu ile Suçtan Korunmaları (Panel), Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1956, Sayı.1, Syf: 173-177. Pdf.

Şenel, A. Turhan, Çocuk Suçluluğu Bakımından Aile Muhiti ve Ailenin İktisadi Durumu ile Mesken Şartlarının Önemi, Ankara, İdare Dergisi, 1958, Sayı: 254-255, 68-73 Syf.

Tülay, M. Şükrü, Başıboş ve Suça Yönelmiş Çocukların Yeniden Eğitimi <Rééducation'ları>, Ankara, Sosyal Hizmet Dergisi, 1962, Cilt.1, Sayı.6, Syf: 22-24. Pdf.

Savaşır, Yusuf, Çocuk Suçluluğunda Cinsel Suçlar ve Geleneksel Yetiştirme Tarzı, İstanbul, Nöropsikiyatri Arşivi, 1969, Sayı:4, 147-152 Syf.

Savaşır, Yusuf, Suçlu Çoçuklarda Atipik Aile Faktörü, İstanbul, Nöropsikiyatri Arşivi, 1969, , Cilt: 4, Sayı: 2, 73-77 Syf.

Savaşır, Yusuf, Suçlu Çoçuklarda Kardeş Sayısı ve Suçlu Çoçuğun Kardeş Dizisindeki Yeri, İstanbul, Nöropsikiyatri Arşivi, 1969, Sayı:3, 131-134 Syf.

Özsan, Muharrem, Çocuk Suçlarında Aile ve Anne-Baba İlişkilerinin Rolü, Nöroloji, 1970, Cilt.1, Sayı.1, Syf: 6-14. Pdf.

Çiğdemli, Ayşe, Çocuk Hükümlüler ve Eğitim, Okul Defteri, 1979, Cilt:1, Sayı: 2 Syf: 31.

-, Suç İşleyen Çocuklar Toplum Dışına İtiliyor, Cumhuriyet, 12.11.1978, Syf:10.

Saran, Nephan, Çocuk Suçluluğu ve Parçalanmış Aileler, İstanbul, Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Dergisi, 1979, Sayı:3, 25-30 Syf.

Yavuzer, Halûk, Suçlu Çocukların Zeka, Kişilik ve Yakın Çevre Özellikleri, İstanbul, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 1979, Sayı: 2, 95-104 Syf.

Kuzuoğlu, Nüvit S., Okul ve Çocuk Suçluluğu, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Pedagoji Dergisi, 1980, Sayı:1.

Sözmen, Sezen, Eskişehir Çocuk Islahevindeki Suçlu Çocukların Yakın Çevre ve Kişilik Özellikleri, Eskişehir, Eskişehir İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1981, Sayı:4, 484-542 Syf.

Günce, Gülseren, Çocuk Suçluluğu ve Aile, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1983, 1-6 Syf.

Uluğtekin, Sevda, Hükümlü Çocuğun Toplumsal Kökeni ve Suç Türü, Ankara, Adalet Dergisi, 1983, Sayı:4, 639-652 Syf.

Yavuzer, Halûk, Suçlu Çocuklarda Zekâ, Kişilik, Yakın Çevre Özellikleri ve Yeniden Eğitim Çalışmaları Bilim Kongresi, Ankara, Tübitak Bilim Adamı Yetiştirme Grubu, 1983, 273-281 Syf.

Hekimoğlu, Ahmet, Bingöl Yöresindeki Genç Suçlular ile Toplumsal Yapı Üzerine Bir İnceleme ve Düşündürdükleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1985, Özel Sayı, 7-13 Syf.

Uluğtekin, Sevda, Hükümlü Çocukların Benlik Tasarımlarıyla Yeniden Toplumlaşmaya Yatkınlıkları Arasındaki İlişkiler, Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, 1985, 109-113 Syf.

Aycan, Nihat, Çocuk Suçluluğunun Sosyal Sebepleri, İstanbul, Yeni Symposium, 1987, Sayı:3, 11-14 Syf.

Suça İtilen Gençlerin Topluma Kazandırılması (Rapor), İstanbul, Gençlik Şurası(1.Ankara), 1989, Syf:143-183.

Saran, Nephan, Çocuk Suçluluğu ve Parçalanmış Aileler, Ankara, Aile Yazıları Iıı., Birey Kişilk ve Toplum, Bilim Serisi (Der.) B. Dikeçligil; A. Çiğdem,T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1990, 131-134 Syf.

Savaşır, Yusuf, Suçlu Çocuklarda Atipik Aile Faktörü, Ankara, Aile Yazıları Iıı., Birey Kişilk ve Toplum, Bilim Serisi (Der.) B. Dikeçligil; A. Çiğdem,T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1990, 23-28 Syf.

Yılman, Mustafa, Ortaöğretimde Öğrenci Suçluluğu ve Disiplin Kurallarının Çalışması, Ankara, Milli Eğitim, 1990, Sayı:96, 34-39 Syf.

Erbasan, Turgut, Çocuk Suçluluğunun Oluşumunda Aile Etmeni, Ankara, Sosyal Hizmette Adım Dergisi, 1991, Sayı:5, 34-37 Syf.

İçli, Tülin Günşen; Zaim, A., Çocuk ve Yetişkin Suçluluğunda Aile Yapısının Önemi, Sivas, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Dergisi, 1991, Cilt:9, Sayı:14, 46-60 Syf.

Özsan, Muharrem, Çocuk Suçlarında Aile ve Anne-Baba İlişkilerinin Rolü, Birey, Kişilik ve Toplum, Bilim Serisi, Aile Yazıları. (Der.) B. Dikeçligil; A. Çiğdem, Ankara, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları,Yayın No: 5, 1991, 35-41 Syf.

Akıncı, Füsun Sokullu, Çocuk Suçluluğu Kriminolojisinde Aile Faktörü, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, 1993, Syf: 127-134, Pdf.

Attar, Handan, Eğitim ve Çocuk Suçluluğu, İzmir, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1993.

Çoltu, A. ve Ark., 1988-1992 Yılları Arasında Bursa'da Farik ve Mümeyyizlik Muayenesine Gönderilen Çocukların Demografik Özellikleri, 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Kongre Kitabı İçinde, 1993, Syf: 51-58.

Hancı, İ. Hamit; Ege, B., İzmir'de Suç İşleyen Çocukların Sosyolojik Özellikleri, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1993, 9.Cilt, 1-4.Sayı, 3-9 Syf.

Silah, Mehmet, Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Suça Yönelişlerinde Eğitimsizliğin Rolü, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1993, Sayı: 1, Syf: 9-18. Pdf.

Hancı, İ. Hamit; Ertürk, S.; Coşkunol,H.; Aktaş, E.Ö.; Keleş, H.; Demirçin, S., İzmir Çocuk Mahkemesinde Davaları Sonuçlanan Çocukların Demografik Özellikleri, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1994, Sayı: 10, 29-35 Syf.

Yavuzer, Haluk; Güngörmüş, O; Minibaş, J., Suçlu Gençlerin Yakın Çevre Özellikleri, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Pedogoji Dergisi, 1994, Sayı 3, 11-16 Syf.

Hapçıoğlu, B.; Aysan, M.K.; Güray, Ö., Çocuk Suçları ve Çevre, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1995, (11).

Dursun, Hasan, Aile Yapısının Suç Üzerindeki Etkileri, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1997, Sayı: 4, 65-69 Syf, Pdf.

Uluğtekin, Sevda, Hükümlü Çocuğun Yeniden Topluma Kazandırılmasında Sosyal Hizmet Uzmanının Rolü, Ankara, Adalet Dergisi, 1998, Cilt:80, Sayı:6, 170-178 Syf.

Başar, Figen, Ergenlerin Suça Yönelmesinde Ailenin Etkisinin İncelenmesi, Ankara, Sosyal Hizmetler Dergisi, 1999, Cilt: 1, Sayı: 9, 39-44 Syf.

Akalın, Nejat, Çocuğun Suça İtilmesinde Toplumsallaşma Öğelerinin Etkisi, 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildiriler Kitabı İçinde, İstanbul, İstanbul Çocukları Vakfı Yayınları, 1999.

Akalın, Nejat, Çocuk Suçluluğu ve Aile, İstanbul, Çocuk Forum Dergisi, 2000, Cilt: 3, Sayı: 3, 1-17 Syf.

Akalın, Nejat, Çocuk Suçluluğu ve Akran Grubu, İstanbul, Çocuk Forum Dergisi, 2000, Cilt: 3, Sayı:2, 10-15 Syf.

Hancı, İ. Hamit; Alkanat, Murat B.; Aktaş, E. Özgür; Tıraş, Z. Beydağ; Çiftçi, Hayati; Özken, Bengü, Çocuk Suçluluğuna Eğitmenlerin Yaklaşımı: Bir Anket Çalışması, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2000, Cilt:5, Sayı:2, 134-137 Syf, Pdf.

Kepenekçi, Yasemin; Özcan, Arfe Yücedağ, Okullarda Suçun Önlenmesi, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2000, Cilt: 33, Sayı:1, 153-163 Syf.

Kaner, Sema, Anababa Denetimi ile Ergenlerin Suç Kabul Edilen Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Ankara, 2001, 229-255 Syf.

Çocuk Suçluluğunda Sosyodemografik Özellikler, Klinik Adlî Tıp, 2001, Cilt: 1 ,Sayı: 2, 69-80 Syf.

Küçüksüleymanoğlu, Rüyam, Okullardaki Suçlu Çocuk Profili ve Okul Yönetiminin Suçlu Çocuklara Bakışı, Ankara, 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu Bildirileri, 2001. Syf: 341- 352.

Delikara, E., Ergenlerin Akran İlişkileri ile Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Ankara, 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu: 29-30 Mart 2001 Bildiriler Kitabı İçinde, 2002, Syf: 147-161.

Güleç, Gülcan; Yenilmez, Çınar; Günay, Yasemin; Seber, Gülten, Sosyal Çevrenin Sokak Çocukluğuna ve Çocuk Suçluluğuna Etkisi: Diyarbakır Örneği, 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu İçinde, Ankara, Unicef, 2002, 353-368 Syf.

Kepenekçi, Yasemin; Özcan, Arfe Yücedağ, Okullarda Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi, 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu İçinde, Ankara, Unicef, 2002, 255-277 Syf.

Özen, Şakir; Oto, Remzi; Tıraşçı, Yaşar; Ayna, Yunus Emre, Çocuklarda Suç Davranışları, Farik-Mümeyyizlik ve Sosyodemografik Özellikler, 3p Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi, 2002, Cilt:10, Sayı:2, 155-164 Syf.

Duman, Nurdan, Çeteye Katılma Potansiyeli Olan ve Olmayan Liseli Gençlerin Arkadaş Grupları ile Liskileri: Çeteye Katılma Potansiyeli Olan Gençlerin Grup Dinamikleri, I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalısmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2002.

Çelik, D. Ş., Çocuk Suçluluğunda Ailenin Rolü, Polis Dergisi, 2003, Cilt: 9, Sayı: 34, Syf: 42-45, Pdf.

Karagöz, M. Y.; Atılgan, M.; Sargın, O. Ö.; Demirçin, S., Antalya'da Suç İşlediği İddia Edilen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, 10. Ulusal Adli Tıp Günleri Paneller ve Poster Sunuları Kitabı İçinde, 2003, 148-154 Syf.

Dolunay, Ç. Ş., Çocuk Suçluluğunda Ailenin Rolü, Ankara, Polis Dergisi, 2004, Sayı: 34, Syf: 39-45.

Kızmaz, Zahir, Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç-Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma, Elazığ, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2004, Cilt:14, Sayı:2, 291-319 Syf, Pdf.

Özbay, Özden, Yaş, Adolesan Suçları ve Sosyal Bağ Teorisi, Ankara, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 2004, Cilt:7, Sayı:1, 53-75 Syf, Pdf.

Tekçi, Mehmet, Türkiye'de Eğitimin Suçla İlgili Dışsallıkları (1980-1999 Dönemini Kapsayan İlişki ve Maliyet Analizi), Ankara, Eğitim Araştırmaları, 2004, Sayı:16, 138-146 Syf, Pdf.

Sözer, Mehmet Akif, Islahevlerinde Kalan Çocukların Suç İşlemelerinde Aile Ortamının Etkisi, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2004.

Acar, Yüksel Baykara, Cinsel Suça Yönelen Çocuklarda Aile Faktörü, Ankara, Kebikeç: İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi, 2005, Sayı:19, 309-315 Syf, Pdf.

Aydın B.; Tural A.; Kocakaya M.; Karaarslan N, Samsun'da 2004 Yılında Suç İşlediği İddia Edilen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2005, Cilt:2, Sayı:4, 5-13 Syf.

Dizman, Hatice; Gülümser, Gültekin; Gürol, Cantürk, Aile İlişkilerinin Çocuk Suçluluğuna Etkisi, Ankara, Adli Psikiyatri Dergisi, 2005, Cilt:2, Sayı:1, 9-15 Syf.

Erdoğdu, Mustafa Yüksel, Suça Yönlendirilen ve Yönlendirilmeyen Çocukların Aile İlişkileri ile Saldırganlık Davranışlarının Karşılaştırılması, Ankara, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2005, Cilt:12, Sayı:3, 106-114 Syf, Pdf.

Turla, Ahmet; Aydın, Berna; Karaarslan, Bekir; Kocakaya, Mehmet, Samsun'da 2004 Yılında Suç İşlediği İddia Edilen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, Adli Psikiyatri Dergisi, 2005, Cilt: 2, Sayı: 4, Syf: 5- 13, Pdf.

Eke, Ceyda; Öğel, K., İstanbul'daki Okullarda Suç ve Şiddetin Yaygınlığı, 1. Uluslararası Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 2006, 2006, 28- 31 Syf.

Gözütok, D.; Er, O.; Karacaoğlu, C., Okul ve Suç, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 2006, Sayı: 76.

Işık, Halil, Çocuk Suçluluğu ve Okullar ile İlişkisi, Kırşehir, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006, Cilt:7, Sayı:2, 287-299 Syf, Pdf.

Akduman, Gülümser Gültekin; Akduman, Barış; Cantürk, Gürol, Ergen Suçluluğunda Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin İncelenmesi, İstanbul, Türk Pediatri Arşivi Dergisi, 2007, Cilt:42, Sayı:4, 156-161 Syf, Pdf.

Balkaya, A.; Ceyhan, E., Lise Öğrencilerinin Suç Davranışı DüZeylerinin Bazı Kişisel ve Ailesel Nitelikler Bakımından İncelenmesi, Ankara, Aile ve Toplum Dergisi, 2007, Sayı: 11, Syf: 13-28.

Bayındır, Nida; Özel, Ali; Köksal, Emrah, Çocuk Suçluluğu Demografisi: Kütahya Şehri Örneği, Ankara, Polis Bilimleri Dergisi, 2007, Cilt:9, Sayı:1-4, 95-108 Syf, Pdf.

Avcı, Müjdat, Tutuklu Çocuklar Üzerine Bir Araştırma: Çocukların Suça Yönelmesinde Etkili Olan Toplumsal Nedenler ve Çözüm Önerileri, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2008, Cilt:11, Sayı:1, 49-73 Syf, Pdf.

Acar, Hakan; Acar, Yüksek Baykara, Sokak Çocukları ve Suça Sürüklenen Çocukların Sosyal Dışlanma Deneyimleri, Ankara, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 Kitabı İçinde, 2009, Syf: 439-452.

Acar, Yüksel Baykara, Grup Çalışmasının Cinsel Suçtan Hükümlü Çocukların Sosyal İlişki, Empatik Beceri ve Benlik Saygısına Etkisi, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2009, Cilt:20, Sayı: 1, 33-46 Syf, Pdf.

Demiral, N., Çetin, S. Korkmaz, Aydın, C., Bildik, T., Özbaran, B., İzmir'de 2004–2005 Tarihleri Arasında Suça Karıştıkları Tespit Edilen Çocuk ve Gençlerin Sosyodemografik Özellikleri ve Gereksinim Alanları, Ege Pediatri Bülteni, 2009, Cilt: 16, Sayı: 1, Syf: 1-8.

Ereş, Figen, Toplumsal Bir Sorun: Suçlu Çocuklar ve Ailenin Önemi, Ankara, Aile ve Toplum Dergisi, 2009, Cilt:5, Sayı:17, 88-96 Syf, Pdf.

Kurtuluş, A.; Salman, N.; Günbet, G.; Boz, B.; Cenger, C. D.; Acar, K., Denizli İlinde 12-15 Yaş Arasındaki Suça Sürüklenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, Denizli, Pamukkale Tıp Dergisi, 2009, Cilt:2, Sayı:1, 8-14 Syf.

Seyhan, Derya; Zincir, Handan, Tutuklu / Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Aile Özelliklerinin İncelenmesi ve Aralarındaki Korelasyonun Belirlenmesi, Ankara, Aile ve Toplum Dergisi, 2009, Cilt:5, Sayı:19, 7-24 Syf, Pdf.

Taşdemir, Hakan, Ergenlik Döneminde Suçluluk Davranışı ve Ergenin Sosyalleşmesinde Aile Eğitiminin Önemi, Ankara, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 Kitabı İçinde, 2009, Syf: 615-622.

Akduman, Gülümser Gültekin; Baran, Gülen, Suça Karışan ve Karışmayan 12-15 Yaş Grubundaki Çocuklarda Akran İstismarının Çeşitli Ailesel Özelliklerle İlişkisi, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2011, Cilt:12, Sayı:1, 76-83 Syf.

Arslan, Metin Murat, Suça Sürüklenen Çocuklar İçin Aile Merkezli Çözüm, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 420-425.

Duyan, Veli, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Ailenin ve Okulun Önemi, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 168-176.

Hablemitoğlu, Şengül, Aile İçi Şiddeti Önlemek Çocuk Suçluluğunu ve Mağduriyetini Azaltır Mı?, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 93-102.

Ural, Nadir, Suça Yönelen Çocuk ve Ailesi ile Çalışma: Ekolojik Sistem Perspektifi Çerçevesinde Örnek Bir Vaka Sunumu, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2011, Cilt:22, Sayı:1, 165-174 Syf, Pdf.

Yelken, Ramazan, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Merkezi Kurum Aile: Çocuklara Dair Uluslararası Sözleşmelerin Analizi, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf:32-41.

Yılmaz, Hasan; Eker, Ahmet, Çocuk, Aile ve Suç, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 177-190.

Avcı N.; Gürler A., "Çocuğun Suça Yönelmesinde Aile Kurumunun Etkisi" Şiddetin Sosyal Dinamiklerinin Anlaşılması ve Önleyici Stratejilerin Gelişmesi Sempozyumu, Erzurum, 2012, 83-97 Syf, Pdf.

Şen, Seçil; Karbeyaz, Kenan; Toygar, Mehmet; Akkaya, Harun, Eskişehir'de Suça İtilen Çocukların Sosyodemografik Değerlendirilmesi, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2012, Cilt:26, Sayı:3, 146-155 Syf.

Ulaş, Özlem; Zorbaz, Selen Demirtaş; Kızıldağ, Seval, Çocuk Suçluluğunu Önlemede Ebeveyn İzlemesi, Çocuklar İçin Adalet Sempozyumu İçinde, 2012, 20-35 Syf, Pdf.

Yolcuoğlu, İsmet Galip, Çocukları Çocuk Koruma Sistemine (Çks) Giren Ailelerle, Benzer Sosyal Çevrede Yaşamalarına Karşın Çocukları İçin Çks'ye Müracaatçı Olmayan Ailelerin Sosyal Destek Açısından Karşılaştırılması, Ankara, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 2012, Cilt:23, Sayı:1, 101-119 Syf, Pdf.

Avcı, Raşit; Güçray, Songül Sonay, Ebeveynler Arası Çatışma, Akran ve Medya Etkileri ile Ergenlerdeki Şiddet Davranışı Arasındaki İlişkiler: Şiddete Yönelik Tutumların Aracı Rolü, İstanbul, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 2013, Cilt: 13, Sayı:4, Syf: 1995-2015. Pdf.

Güngör, Mehmet, Risk Altındaki Çocukların Aile Yapıları ve Suça Yönelimleri (Mersin İli Örneği), Mersin, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2013, Cilt: 9, Sayı: 2, Syf: 421- 434, Pdf.

Harmancı, Fatih Mehmet; Baycan, Cihangir; Demir, İrfan, Eğitim Araçları ile Okulların Çevresinde Suç Önleme Yöntemleri, Ankara, Polis Bilimleri Dergisi, 2013, Cilt:15, Sayı:1, 63-87 Syf, Pdf.

Topses, Mehmet Devrim, Eğitim Düzeyi ve Kardeş Sayısının Suç Davranışıyla İlişkisi: Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği, The Journal Of Academic Social Science Studies, 2013, Cilt: 6, Sayı: 3, Syf: 701- 713, Pdf.

Uludağlı, Nilay Pekel; Sayıl, Melike, Suça Karışmış Ergenlerde Problem ve Olumlu Sosyal Davranışlar: Ergen, Anne ve Arkadaş Özellikleriyle İlişkileri, Türk Psikoloji Dergisi, 2013, Cilt.28, Sayı.71, Syf: 57-72. Pdf.

Ünlü, Ali; Evcin, Uğur; Yılmaz, Burakgazi; Dalkılıç, Alican, İstanbul Devlet Liselerinde Suç ve Şiddet Yaygınlığı: Okul Türlerinin Karşılaştırılması, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2013, Cilt :14, Sayı:2, 152-160 Syf.

İşeri, Elvan, Çocuk ve Ergenlerde Sık Karşılaşılan Sosyal ve Adli Konular, Psikiyatride Güncel, 2014, Cilt:4, Sayı: 1, 87-90 Syf.

Tamer, Hatice; Açıksarı, Özlem; Keten, Alper; Karanfil, Ramazan; Avşar, Abdullah, Kahramanmaraş İlinde Suça Sürüklenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2014, Cilt: 28, Sayı: 2, Syf: 115- 120.

Tatlıoğlu, Kasım, Gençlik Suçluluğunda Aile Faktörünün Etkisi Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Gençlik ve Kültürel Mirasımız Uluslararası Kongresi Bildiri Kitabı İçinde, 2014, Syf: 665-674, Pdf.

Acar, Gülşah; Demir, Aynur; Görmez, Dicle; Keser, İlkay, Aile ve Çocuk Suçluluğu İlişkisi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2015, Sayı:1, Syf: 651-656, Pdf.

Elitok, Özgül, Akranlar Arası Cinsel Suçların Ceza Mahkemelerine Yansıması " Ergenllik Merakı Mı?" "Cinsel İstismar Mı?", Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 717-723.

Kalaycı, Sami, Okul Şiddetinin ve Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Sosyal Hizmetin Rolü, Ankara, "Suç Korkusu Kongresi" Bildiri Kitabı İçinde Edit: Adem Solak, Öner Solak,, 2015, Syf: 486- 496, Pdf.

Şahin, Hande; Tezel, Zeynep, Çocuk Suçluluğu ve Çevre Etkisi, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2015, Cilt:2, Sayı: 2, 196-206 Syf, Pdf.

Yılmaz, Ferah Güçlü, Ergen Suçları Ergen Suçlulara Yönelik Okul İçindeki Düzenlemeler ve Türk Ceza Kanunu Karşılaştırması, Ankara Barosu Dergisi, 2015, Sayı: 3, Syf: 335-354, Pdf.

Aslan, Sevda, Suça Eğilimi Olan Lise Öğrencilerinin Ailelerine İlişkin Algıları, Erzincan, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2015, Cilt: 17, Sayı: 1, Syf: 282-294, Pdf.

Balcı, İsmail; Şahin, Mustafa, Ergenlerde Suç Kavramının Lise Rehber Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2015, Sayı: 30, Syf.168-185, Pdf.

Kazak, Neriman Ekinci, Suça Sürüklenmiş Çocukların Annelerinin Çocuklarına İlişkin Algısı: Siirt Örneği, Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2016.

Fırat, Sunay; İltaş, Yiğit; Gülmen, Mete Korkut, Adana'da Suça Sürüklenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, Adli Tıp Bülteni, 2016, Cilt: 21, Sayı: 2, Syf: 86-92, Pdf.

4.2.5.4.Tez Künyeleri

Nirun, Nihat, Memleketimizde Ankara Çocuk Islah Evi Malzemesine Göre Çocuk Suçluluğunun Sosyal Menşeleri: Çocuk Suçluluğunun Sosyal Açıdan İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1962, 182 Syf, Doktora Tezi.

Bürge, Pelin, Suçlu Çocuklar Üzerinde Sosyal Çevrenin Etkileri, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 1965, 12 Syf, Lisans Tezi.

İşeri, Hayriye, Suçlu Çocuklar Üzerinde Sosyal Çevrenin Etkileri ve Türkiye' De Çocuk Suçluluğu, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 1966, Lisans Tezi.

Küntay, Esin, Ailedeki Çözülmenin Çocuk Suçluluğuna Etkileri Üzerine İstanbul Çevresinde Yapılmış Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1975, Doktora Tezi.

Şakra, Tülin, Çocukların Suça Yönelmelerinde Uyum Durumlarının ve Yaşlarının Etkisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?, 1987, 101s. Dr. Mesut Baş, Yüksek Lisans.

Molu, F. Esra, Sosyal Değişme ve Çocuk Suçluluğu, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Hukuk Fakültesi, 1990, 91 Syf, Prof. Dr. Sulhi Dönmezler, Yüksek Lisans.

Attar, Handan, Suçlu Çocukları Yeniden Eğiten Kurumların Yönetimi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1992, 263 Syf, Prof. Dr. Esin Konanç, Doktora Tezi,

Başar, Figen, Ankara Kalaba Çocuk Islahevinde Kalan 15-18 Yaş Grubu Ergenlerin Suça Yönelmelerinde Ailenin Etkisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Anabilim Dalı, 1992, 167 Syf, Prof. Dr. Mine Mangır, Yüksek Lisans.

Öter, Gülay, Çocuk Suçluluğunda Ailenin Fonksiyonu ve Farik-Mümeyyizlik Kavramı, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1994, 104 Syf, Prof. Dr. Süheyla Donay, Yüksek Lisans.

Karpat, O., Kişioğlu P., Örücü, C., Pekbey, A., Türkiye'deki Çocuk Islahevlerinde Bulunan Çocukların Suç Türü ile Çocuğun ve Ebeveynlerin Eğitim Durumu, Aile Yapısı ve İkamet Ettikleri Yer Arasındaki İlişkilerin Ki- Kare Bağımsızlık Analizleriyle İncelenmesi, Osmangazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İstatislik Bölümü, 1994.

Özkan, Hülya, Ailenin Bazı Özeliklerinin Çocuğun Suça Yönelmesinde Etkisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 1995, 80 Syf, Doç. Dr. Kurtman Ersanlı, Yüksek Lisans.

Kaner, Sema, Anababa Kontrolü ile Ergenlerin Suç Kabul Edilen Davranışları Arasındaki İlişki, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1996, Doçentlik Tezi.

Gürol, V., Aile İçi Şiddetin Çocuk Suçluluğu Üzerine Etkileri, 1996, Uzmanlık Tezi.

Elibol, Ş. Sibel, 11-15 Yaş Grubundaki Mala Yönelik Suç İşlemiş Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1998, 66 Syf, Prof. Dr. M. Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Delikara, İpek Ertokuş, Ergenlerin Akran İlişkileri ile Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Anabilim Dalı, 2000, 147 Syf, Prof. Dr. Sema Kaner, Yüksek Lisans.

Küçüker, Hüdaverdi, Suç Davranışında Bulunan Çocukların Sosyodemografik Özellikleri ve Olası Suça İtilme Nedenleri, Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2001, 52 Syf, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Tokdemir, Tıpta Uzmanlık.

Erel, Özlem, Sokakta Çalışan Çocuklarda Suçluluk, Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2002, 39 Syf, Tıpta Uzmanlık.

Sözer, Mehmet Akif, Çocukların Eğitim Durumları ve Geleceğe İlişkin Beklenti Düzeylerinin Temel Toplumsal Ortamlardan Aldığı Etkiler: Islahevlerinde Kalan Çocuklar Üzerinde Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim, 2003, 242 Syf, Prof. Dr. İsmail Doğan, Doktora Tezi.

Işık, Gülizar, Çocuk Suçluluğunda Ailenin Etkileri: Elazığ Islahevi Örneği, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2003, 184 Syf, Yrd. Doç. Dr. Bahadır Köksalan, Yüksek Lisans.

Özhür, Şerif, Ailenin Suç Üzerindeki Etkisi, Yakındoğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı 2003, 87 Syf, Aydın Ankay, Yüksek Lisans.

Dağlar, Mehlika Sevda, 11-15 Yaş Arası Çocuk Suçlularda Aile İçi Şiddet ve Davranış Problemlerinin Suçta Tekrar ile İlişkisi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2004, 310 Syf, Prof. Dr. Fatih Yavuz, Doktora Tezi.

Türkeş, Mehmet Cem, Ergenlerde Sapkın Davranışın Nedenleri Olarak Özdenetim ve Aile İçi Denetim Mekanizmalarının Analizi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2004, 143 Syf, Yrd. Doç.Dr. Ersin Kuşdil, Yüksek Lisans.

Eke, İbrahim, Lise Öğrencilerinin, Tutukevi ve Cezaevinde Olan ve Sokakta Yaşayan Ergenlerin Aile Özelliklerinin Karşılaştırılması, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005, 96 Syf, Prof. Dr. Özcan Köknel, Yüksek Lisans.

Öter, Adem, Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Antalya Örneği), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2005, 153 Syf Prof. Dr. Hüseyin Bal, Yüksek Lisans.

Balkaya, Ayşen, Lise Öğrencilerinin Kimlik Duygusu Kazanım Düzeylerinin Bazı Kişisel-Sosyal ve Ailesel Nitelikler ile Suç Davranışı Düzeyi Bakımından İncelenmesi,

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2005, 146 Syf, Esra Ceyhani, Yüksek Lisans.

Ayna, Yunus Emre, Suç İşlemiş Çocuklarda Aile Değerlendirme ve Psikopatolojik Bulgular, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, 2005, 95 Syf, Prof.Dr. Remzi Oto, Yüksek Lisans.

Çetin, Özgül, Suçlu ve Normal Ergenlerde Algılanan Anne-Baba Kabul ve Reddi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2005, 171 Syf, Doç. Dr. Azmi Varan, Yüksek Lisans.

Gürler, Adem, Çocuğun Suça Yönelmesinde Aile Faktörünün ve Akran Gruplarının Rollerinin İncelenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2005, 170 Syf, Yrd. Doç. Dr. Nazmi Avcı, Yüksek Lisans.

Koz, Muharrem, Yükseköğretim'de Öğrenci Disiplin Suç ve Cezaları (Türkiye-İngiltere-A.B.D. Örnekleri ve Karşılaştırması) Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Eğitim Denetimi ve Yönetimi Bilim Dalı, 2006, 80 Syf, Prof. Dr. Ercan Akyiğit, Yüksek Lisans.

Öztürk, Müge, Sokakta Çalışan ve Suç İşlemiş Çocukların Bireysel ve Toplumsal Uyum ve Davranış Bozukluklarının Ölçülmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, Adli Psikoloji Bilim Dalı, 2007, 134 Syf, Prof. Dr. Tülin İçli, Yüksek Lisans.

Ünal, Aslı, Liseli Gençlerin Suça Eğiliminde Aile, Okul ve Akran Grubu Etkisinin Sosyal Kontrol Teorisi Bağlamında Değerlendirilmesi, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2007, 277 Syf, Doç. Dr. Aslıhan Öğün Boyacıoğlu, Yüksek Lisans.

Seyhan, Derya, Tutuklu/Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri, Aile ve Çevre Özelliklerinin İncelenmesi, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, 2008, 156 Syf, Öğr. Gör. Dr. Handan Zincir, Yüksek Lisans.

Ölmez, İpek, Meslek Liselerinde Ortaya Çıkan Suçların Yapısı ve Suçlu Kimliği: Bornova İlçesi Örneği, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı / Sosyoloji Bilim Dalı, 2008, 157 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ebru Çetin Güler, Yüksek Lisans.

Avcı, Müjdat, Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Erzurum İli Örneği), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Genel Sosyoloji ve Metodoloji Anabilim Dalı / Sosyoloji Bilim Dalı, 2009, 225 Syf, Prof. Dr. Hüseyin Akyüz, Doktora Tezi.

Bilir, Süleyman, Liselerde Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine Yönelik Okul Kaynaklı Faktörlere İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Denetimi ve Planlaması Bilim Dalı, 2009, 222 Syf, Prof. Dr. Ş. Şule Erçetin, Doktora Tezi.

Fırat, Cafer, Suça Sürüklenmiş Çocuklarda Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeyinin Farklı Değişkenler ve Algılanan Anne Baba Tutumları Bakımından İncelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı / Klinik Psikoloji Bilim Dalı, 2009, 103 Syf, Yrd. Doç. Dr. Bayhan Üge, Yüksek Lisans.

Yılmaz, Aynur, Suça Yönelmiş ve Yönelmemiş 14-18 Yaş Arası Ergenlerin Empati Düzeylerinin ve Ana-Baba Tutumlarının İncelenmesi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, 2009, 116 Syf, Jale Eldeleklioğlu, Yüksek Lisans.

Demircan, Zilan, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kemerburgaz-Ağaçlı Koruma, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde Kayıtlı Bulunan Kanunla İhtilafa Düşmüş Çocukların Sosyodemografik ve Kriminolojik Bakımdan Değerlendirilmesi, İstanbul Ünversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2009, 112 Syf, Yrd. Doç. Dr. Neylan Ziyalar, Yüksek Lisans. Pdf.

Yağbasan, Yusuf, Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri ve Cezai Sorumluluğu, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2010, 175 Syf, Doç. Dr. Dolunay Şenol, Yüksek Lisans.

Ersin, Burhan, Lise Öğrencilerinin Suç Eğilimleri ile Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki: Beyoğlu Örneği, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, 2010, 114 Syf, Prof. Dr. Mehmet Fikret Gezgin, Yüksek Lisans.

İpek, Alper, Suça Sürüklenen Çocukların Okul Dönemlerinin İncelenmesi ve Bu Dönemde Barındırdıkları Risk Faktörlerinin Belirlenmesi: Ankara, İstanbul ve İzmir Jandarma Çocuk Merkezleri Örneği, Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı, 2010, 199s., Prof. Dr. Emine Akyüz, Yüksek Lisans.

Teker, Kamil, Suçlu Çocuklarda Sosyo-Demografik Özellikler ile Ebeveyn Tutum Algısının Çocuk Suçluluğuna Katkısı, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, 2010, 143 Syf, Prof. Dr. Sevgi Başkan, Yüksek Lisans.

İnan, Melek, 2005-2009 Yıllarında Kocaeli Adliyesi'nde Görülen Cinsel İstismar Konulu Davalarda Sanık ve Mağdur Çocukların Sosyo Demografik Özellikleri ve Suçun Niteliği, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Anabilim Dalı, 2010, 105 Syf, Doç. Dr. Ayşen Ufuk Sezgin, Yüksek Lisans.

Uludağlı, Nilay Pekel, Suça Karışmış ve Karışmamış Ergenlerin Aile, Akran, Mahalle Özellikleri ile Psikolojik ve Akademik Niteliklerinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2011, 303 Syf, Prof. Dr. Melike Sayıl, Doktora Tezi.

Saltık, Deniz, Ankara Sincan Çocuk Eğitim Evinde Kalan Çocuk Hükümlülerin Aile İlişkileri, Aile Yapısı ve Akran Etkisinin Suça Etkisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2011, 133 Syf, Prof. Dr. Tülin İçli, Yüksek Lisans.

Özada, Ayşe, Annelerinin Gözüyle Tutuklu/Hükümlü Çocukların Suça Yönelme Nedenleri, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2011, 152 Syf, Prof. Dr. İlhan Tomanbay, Yüksek Lisans.

Köseoğlu, Mualla, Çocuk Suçluluğunda Arkadaş Çevresinin Rolü, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2011, 93 Syf, Prof. Dr. Tülin İçli, Yüksek Lisans.

Balci, Hakan, Çocuk Suçluluğu ve Toplumsal Nedenleri, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2011, 144 Syf, Yrd. Doç. Dr. Recep Yıldız, Yüksek Lisans.

Güven, Hülya, Suç İşlemiş Ergenlerle Suça Karışmamış Ergenlerin Düşmanca Niyet Yükleme Yanlılıkları ve Bazı Ailesel Özelliklerinin İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2011, 298 Syf, Prof. Dr. Songül Sonay Güçray, Yüksek Lisans.

Kükürtcü, Sevi Kent, 5-6 Yaş Çocuklarının Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Kullandıkları Disiplin Yöntemlerinin Çocuk Hakları ile İlişkisinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, 2011, 258 Syf, Prof. Dr. Belma Tuğrul, Yüksek Lisans.

Temel, Zeynep, Suça Yönelmiş Çocukların Aile İşlevselliğinin Belirlenmesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, 2011, 105 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ferda Yıldırım, Yüksek Lisans.

Çoban, Sevgi, Sosyal Çevrenin Etkilerinin Çocukların Suç ve Problemli Davranışları ile İlişkileri, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2012, 296 Syf, Prof. Dr. Tülin İçli, Doktora Tezi.

Şahinli, Kürşad, Çocuk Suçluluğuna Sebep Olan Ailesel Faktörler: Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda Bulunan Tutuklu ve Hükümlü Çocuklar Üzerine

Bir Çalışma, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ceza Adaleti Anabilim Dalı, 2012, 157 Syf, Doç. Dr. Muhittin Karakaya, Yüksek Lisans.

Börekçi, Emrah, Suça Sürüklenen Çocuklarda Suç Geçmişi ile Aile ve Akran Etkisinin Mükerrer Suçluluğa Etkisi: Ankara İli Örneği, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı 2012, 108 Syf, Doç. Dr. Aslıhan Öğün Boyacıoğlu, Yüksek Lisans.

Dinç, Aybike, Çocuk Suçluluğuna Ailenin Rolü, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Sosyolojı Anabilim Dalı, 2013, 133 Syf, Prof. Dr. Dolunay Şenol, Yüksek Lisans.

Polat, İbrahim, Okul ve Akran İlişkilerinin Ergen Suçluluğu Üzerindeki Etkisinin Bir Grup Üniversite Örnekleminde İncelenmesi, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2013, 124 Syf, Prof. Dr. Hatice Gülsen Erden, Yüksek Lisans.

Örki, Hülya, Okullarda Şiddet ve Suç: Eskişehir Örneği, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2013, 320 Syf, Prof. Dr. Serap Suğur, Yüksek Lisans.

Bayoğlu, Ferhat, Danışmanlık Tedbiri Alan Çocuklar ile Suça Sürüklenme Riski Bulunan Çocukların Kişisel ve Sosyal Değişkenler Açısından Karşılaştırılması, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, 2013, 94 Syf, Doç. Dr. Birol Alver, Yüksek Lisans.

Lüleci, Okan, Çocukların Suça Sürüklenmesinde Ailesel Faktörlerin Rolü (İzmir İli Örneği), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı / Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Bilim Dalı, 2014, 157 Syf, Prof. Dr. Demet Özdamar, Yüksek Lisans.

Keniş, Derya, Adana İlinde Denetimli Serbestliğe Tabi Olan Çocukların Aile Değerlendirmesi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2015, 78 Syf, Prof. Dr. Necmi Çekin, Yüksek Lisans.

Mammadova, Aytakın, Çocuk Cezaevindeki Ergenlerle Ailesiyle Birlikte Kalan Ergenlerin Yaşam Doyumu ile Umutsuzluk ve Öğrenilmiş Güçlülük Düzeylerinin Karşılaştırılması, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2016, 88 Syf, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Ebadi, Yüksek Lisans.

4.2.5.5.Kitap Künyeleri

Bıyıklı, L., Gelişmiş Ülkelerde Suçlu ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar İçin Koruyucu Aile Uygulaması, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1983.

Kıcalıoğlu, Mustafa, Suçlu Çoçukların Topluma Kazandırılması, Ankara, 1988, 61 Syf.
Attar, Handan, Eğitim ve Çocuk Suçluluğu, İzmir, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları 1994, 145 Syf.

Seber, Gülten ve Diğerleri, Sosyal Çevrenin Sokak Çocukluğuna ve Çocuk Suçluluğuna Etkisi: Diyarbakır Örneği (1.Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu.Bildiriler), Ankara, Tisamat Yayınları, 2002.

Solak, Adem, Çocuklarda ve Gençlerde Şiddet, Saldırganlık ve Suçluluk Duyguları Açısından Anne Baba Eğitimi, Ankara, Hegem Yayınları, 2004, 144 Syf.

Erçetin, Şule, Eğitim ve Şiddet: Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu, Ankara, Hegem Yayınları, 2007, 315 Syf.

Solak, Adem, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007, 364 Syf.

Cevher, D. Murat, Suça Sürüklenen Çocuklar, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Kitabı İçinde, Editör: Adem Solak, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007.

Suçla Mücadele Açısından Aile Eğitimi ve Denetimli Serbestlik, Ankara, Hegem Yayınları, 2008,306 Syf.

Solak, Adem, Çocuk Suçluluğu ve Aile, Ankara, Hegem Yayınları, 2009, 240 Syf.

Uluğtekin, Sevda, Denetimli Serbestlik Altindaki Gencler ve Ailelerine Iliskin Arastirma: Ihtiyaclar ve Beklentile, Ankara, Oz-Ge Der, 2012, 163 Syf.

Sıddık, Ekici, Evden Kaçan Çocuklar Aile Dinamikleri ve Suç, Sentez Yayıncılık, 2015, 124 Syf.

4.2.6. Çocuk Suçluluğu, Suça Sürüklenen Çocuk, Suçlu Gençler

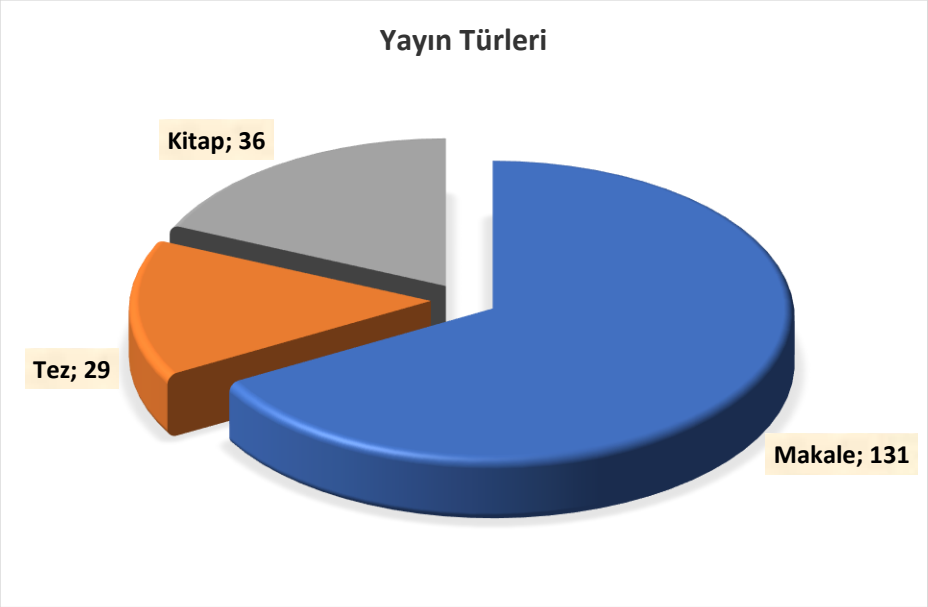
4.2.6.1.Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Bu tema altındaki konular suça sürüklenen çocuklara yönelik dönemin siyasi, sosyal ve kültürel değerlendirmelerini içeren genel bir bakış açısı ile ele alınmıştır. Cumhuriyetin ilk döneminden son dönemine kadar "çocuk ve suç" alanının kavramsal ve düşünsel değişimi ortaya konulan çalışmalara yansımıştır. Örneğin çocuk ve suç davranışı ilişkisini **Rıdvan Nafiz** 1927 yılında "Mücrim Çocuklar", **Fahrettin Kerim Gökay** 1938 yılında "Çocuk Cürümleri", **Feridun Güray** 1973 yılında "Küçük Suçlular" olarak kavramsallaştırmışlardır. 2005 yılına kadar yapılan çalışmalarda genel ekseriyette "Suçlu Çocuk" kavramının kullanıldığını görülmektedir. 2005 yılından itibaren ise geleneksel suçlu çocuk kavramının yanında *"Suça Sürüklenen Çocuk", "Suça İtilen Çocuk", "Kanunla İhtilafa Düşmüş Çocuk"* gibi çağdaş kavramların tercih edildiği ve literatüre girdiği görülmüştür. Tüm bu kavramsal farklılıkları içerisinde barındıran 1923 ila 2016 yılları arasında otuz altısı (36) kitap, yirmi dokuzu (29) tez, yüz otuz biri (131) makale olmak üzere toplam yüz doksan altı (196) akademik çalışma yapılmıştır (bkz. Grafik 17).

Tez çalışmaları incelendiğinde yirmi dokuz (29) tez çalışmasının yirmi dördü (24) yüksek lisans, ikisi (2) doktora tezi düzeyindedir. **Suzan Çataloluk**'un 1983 yılında Hacettepe Üniveritesi Sosyoloji Anabilim Dalında yaptığı *"Çocuk Suçluluğu*" isimli doktora çalışması bu tema altında yapılmış iki doktora tezinden ilkidir. Bir diğeri ise 2011 yılında **Ali Baltacı** tarafından aynı isimle yapılmıştır.

İlk kitap çalışmalarına ise 1936 yılında **Hüseyin Kenan Tunakan** tarafından yayınlanan *"Suçlu Çocuklar"*, 1940 yılında **Faruk Erem** tarafından yayınlanan "*Ceza Hukuku Önünde Suçlu Çocuklar*" ve 1943 yılında **Tezer Taşkıran ve Samet Ağaoğlu** tarafından yayınlanan *"Suçlu Çocuklarımız: Ankara Çocuk Islah Evinde Bir Araştırma"* isimli çalışmalar örnek gösterilebilir. Son dönemde ise **Haluk Yavuzer, Adem Solak, Hüseyin Peker**, **Hüseyin Bal**, **Sevgi Çoban** gibi isimlerin öne çıktığı görülmektedir.

Grafik 17. Tema 6: Yayın Türlerine Göre Dağılım

4.2.6.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

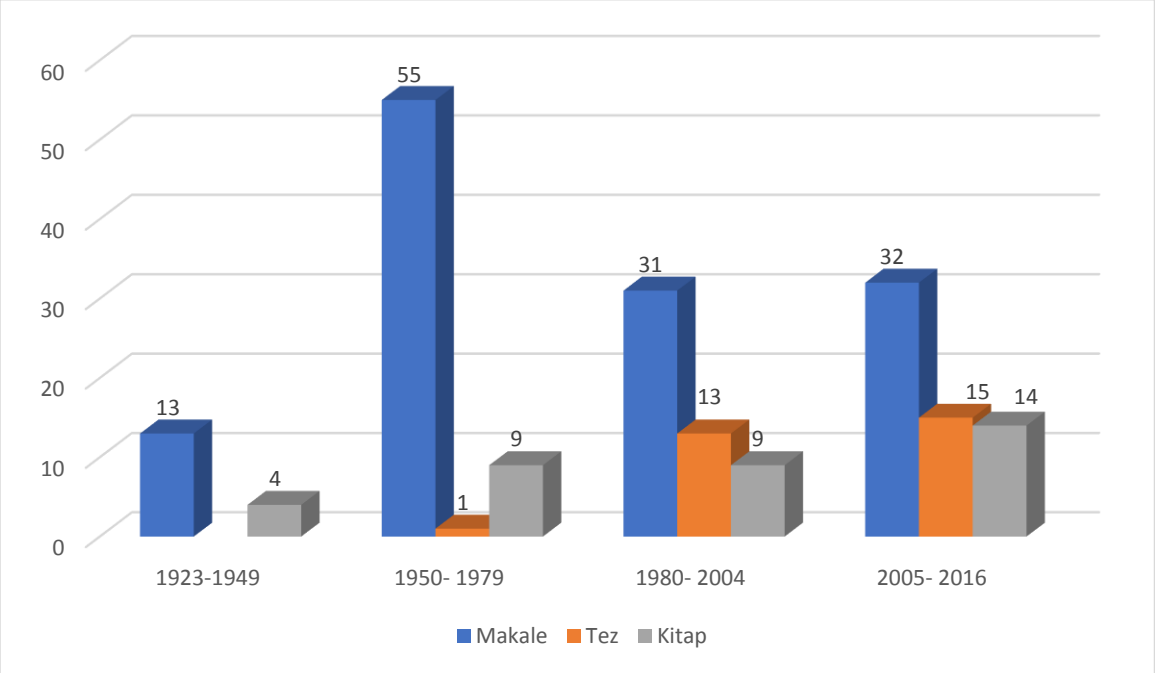
Yıllara göre dağılım incelendiğinde özellikle diğer temalardan farklı olarak 1923-1980 yılları arasında ortaya konulmuş makale ve kitap çalışmalarının fazlalığı dikkat çekicidir. Ancak aynı dönemlerde yalnızca bir (1) adet tez çalışması yapılmış ve oldukça düşük kalmıştır. Ancak bunda tezlerin genel geçer bir konu üzerinde değilde daha özel ve belirlenmiş alanlarda yapılıyor olmasının önemli etkisi vardır.

İlk dönem olarak kabul edilen 1923-1949 yılları arasında on üç (13) makale ve dört (4) kitap çalışmasının var olduğu görülmektedir. ortaya çıkan güvensizlik ortamı, yetim ve öksüz kalan çocuk sayısındaki artış, yoksulluğun ciddi bir yükseliş göstermesi gibi savaş sonrası ülkelerde görülen ortak özellikler çocuk suçluğu konusunda farkındalık oluşturmuş ve akademik literatüre konu olmuştur. Kurumsallaşmaya yönelik atılımların görüldüğü bu ilk dönem Türkiye'sinde suçlu çocukların nerede yer aldığı, problemlere yönelik çözüm önerileri ve bu tür çocukların durumunun tespiti ve istatistiksel karşılığı ilk dönem çalışmalarının özelliği olmuştur. Bu kapsam da **Rıdvan Nafiz**'in 1927 yılında *"Mücrim Çocuklar"*, **İhsan Şükrü Aksel**'in 1937 yılında *"Suçlu Çocuklar Mı?"*, **Paul Chauveau**'dan çeviren **Hayri Rüştü Akyürek**'in, **Henri Urtin**'in ve **Periha Eldeniz**'in aynı ismi taşıyan *"Suçlu Çocuklar Meselesi"*, **Fahrettin Kerim Gökay**'ın 1938 yılında *"Türkiye'de Çocuk Cürümleri"*, **Tevfik Besim**'in 1940 yılında *"Suç Karşısında Çocuk"* ve **Naci Şensoy**'un *Türkiyemizde ve Yabancı Memleketlerde Çocuk Suçluluğunun*

Bugünkü Durumu ve Çocukların Fazla Miktarda İşlediği Suçlarla Bunların İşlendiği Yer ve İşleniş Şekli İtibarile Hususiyetleri" eserleri bu çerçevede değerlendirilen ilk dönem çalışmalarına örnektir.

1950-1979 yılları arasında üretilen makale sayısı çok ciddi bir artış göstermiş ve elli beşe (55) yükselmiştir. Aynı dönemde kitap sayısı dokuz (9), tez sayısı ise yalnızca birdir (1). 1980-2004 yılları arasında ise makale sayısında azalma görülürken tez sayısında artış yaşanmıştır (bkz. Grafik: 18). Makele sayısının düşüşünde, nedeni önceki tematik değerlendirmelerde de bahsi geçtiği üzere suç ve çocuk ilişkisini daha özel boyutlarda inceleyen çalışmaların ve bu çalışmaları yapan çok farklı disiplinlerin ortaya çıkışı ve sonuç olarak tanımlayıcı yayınların azalmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Son dönemde verilen eser sayısı incelendiğinde bir önceki dönem olan 1980-2004 yıllarını kapsayan dönemle kısmen paralellik göstermektedir.

Grafik 18. Tema 6: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.6.3.Makale Künyeleri

Nafiz, Rıdvan, Mücrim Çocuklar Terbiye, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Heyeti Dergisi, 1927, Sayı:3, Syf: 211-219.

Aksel, İhsan Şükrü, Suçlu Çocuklar Mı?, Ankara, Varlık Dergisi, 1937, Sayı:91, 292-293 Syf.

Chauveau, Paul: Çeviren: Hayri Rüştü Akyürek, Suçlu Çocuklar Meselesi, Ankara, Varlık Dergisi, 1937, Sayı: 96,

Gökay, Fahrettin Kerim, Türkiye'de Çocuk Cürümleri, İstanbul, Paris Arsıulusal Çocuk Pisişiatri Kongresine sunulan Rapor, 1938.

Urtin, Henri, Suçlu Çocuklar Meselesi, Ankara, Adliye Ceridesi, 1938, Sayı: 4, 559-572 Syf.

Eldeniz, Perihan, Suçlu Çocuklar Meselesi, Ankara, Adliye Ceridesi, 1939, Sayı: 6, 973-976 Syf.

Besim, Tevfik, Suç Karşısında Çocuk, Ankara, Varlık Dergisi, 1940, Cilt:11, Sayı:179, Syf: 257-259, Pdf.

Tan, Hadi, Çocuk ve Ceza, Adalet Dergisi, 1942, Sayı: 4.

KERiM, Fahrettin Türkiye'de Çocuk Cürümleri, İstanbul, İş-Felsefe, Ahlâk ve İçtimaiyat Mecmuası-Cumhuriyetin XX.nci Yılında Çocuk Meselesi, 1943, Defter: 2, Cilt: 9, Sayı: 34.

Şensoy, Naci, Türkiyemizde ve Yabancı Memleketlerde Çocuk Suçluluğunun Bugünkü Durumu ve Çocukların Fazla Miktarda İşlediği Suçlarla Bunların İşlendiği Yer ve İşleniş Şekli İtibarile Hususiyetleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1943, Cilt:4, Sayı:1-2, 3-4, Syf:100-126, Pdf.

Saygın, Mustafa, Diyarbakır'da Suçlu Çocuklar, Karacadağ, 1944, Cilt:6, Sayı:67, Sayfa.6-8. Pdf.

Müstecablıoğlu, Esat Adil, Suçlu Çocuklar, İstanbul, İşte Sanat Edebiyat, 1944, Sayı:1, 21-22 Syf.

Şensoy, Naci, Çocuk Suçluluğunun Aktüel Durumu ve Çocuklar Tarafından Kasıtlı İşlenen Suçlar, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1947, Cilt: 13, Sayı:3, 867-892 Syf.

-, Suç İşleyen Çocuklar, Askerî Adalet Dergisi, 1950, Sayı:7, Syf: 37-40, Pdf.

Tan, Hâdi, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1950, Sayı:11, 1411-1427 Syf.

Kanık, Tahir, Suçlu Çocuklar, Konya, Hukuk ve İçtihatlar Dergisi, 1951, Sayı:31, 26-32 Syf.

Adasal, Rasim, Gençlikte Suçluluk, Ankara, Ulus, 1952, Cilt:32, Sayı:11164, Syf: 2, Pdf.

Akol, Osman K., Suça Yönelmiş Çocuklar, Cumhuriyet, 1952, Cilt: 27, Sayı:9945, Syf: 2.

Akol, Osman K., Suçlu Çocuklar, Cumhuriyet Dergisi, 1952, Cilt:27, Sayı:9945, Syf: 2, Pdf.

Yürüker, Naim, Çocukluk ve Gençlik Çağları Suçları [Gençlik Mahkemeleri], İstanbul, Tıp Dünyası, 1952, Cilt:25, Sayı:6, Syf: 247-255. Pdf.

Hülki, Hüseyin, Serseri Çocuklar Davası, İktisadi Uyanış, 1952, Cilt: 6, Sayı: 44, Syf: 5.

Tesal, Reşat D., Suçlu Çocuklar Hakkında Notlar, Ankara, Adalet Dergisi, 1952, Cilt:43, Sayı:11, Syf: 1553-1561. Pdf.

Tarhan, Zühtü, Fransa`da Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1953, Sayı:11, 1251-1287 Syf.

Akol, Osman K., Suç ve Çocuk, Cumhuriyet, 1955, Cilt: 30, Sayı:10973, Syf:7.
Gözübüyük, Abdullah Pulat, Türkiye`de Çocuk Suçluluğu Meselesi, Ankara, Hazine, 1955, Sayı:29- 31, 4-5 Syf.

Ertekin, Sabiha, Amerikan Çocuklarının İşledikleri Suçlar, İlk Öğretim, 1955, Cilt:21, Sayı: 397, Syf: 9-10. Pdf.

Sheen, Fulton J., Suçlu Çocuklar, Öğretmen, 1955, Cilt:8, Sayı:94, Syf:8-9. Pdf.

Tuncay, Lütfi, Suçlu Çocuklar, İstanbul, Adlî-Tıbbî Ekspertiz, 1955, Sayı:7, 23-24 Syf.

Gölcüklü, Feyyaz, Türkiye`de Çocuk Suçluluğu, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1956, Sayı:3, 151-181 Syf.

Tevfikoğlu, Muhtar, Suçlu Çocuklarda Fark ve Temyiz Kabiliyetinin Araştırması, Ankara, Sağlık Dergisi, 1957, Sayı:4, 202-211 Syf.

Koçar, Şükrü, Suçlu Çocuklar, Köy ve Eğitim, 1959, Cilt: 6, Sayı: 64 /65, 1-3 Syf.

Pehlivanoğlu, Şadi, Suçlu Çocuklar, Ankara, Türk Yurdu, 1959, Cilt:4, Sayı: 274.

Tükel, Kenan, Çocuk Suçları Hakkında, İstanbul, Tıp Dünyası, 1961, Cilt:34, Sayı:2, Syf: 31-32.

Göker, Yaşar, Çocuklarda Gizli Suçlar ve Suçluluk Duygusu, Ankara, Eğitim Hareketleri, 1961, Sayı:73-74, 15-17 Syf.
Orhan, Güngör, Suçlu Çocuklarla İlgili Mukayeseli Bir Araştırma, Ankara, Sosyal Hizmette Adım Dergisi, 1961, Sayı:4, 16-18 Syf.

Varış, Fatma, Çocuk Suçlarına Dair, Emekli Öğretmen Dergisi, 1962, Cilt: 4, Sayı: 43, Syf: 5-7.

Uğur, Necdet, Suça Yönelen Çocuklar Sorununun Bugünkü Durumu, İstanbul, Yeni Ufuklar Dergisi, 1962, Cilt:11, Sayı:120, Syf: 28-32. Pdf.

Erhat, Arza, Suçsuz Çocuklar, İstanbul, Yeni Ufuklar Dergisi, 1962, Cilt: 11, Sayı:120.

Dreyer, Heinrich, (Çeviren:Kutluay Eyüboğlu), Yabancı Bir Uzmanın Görüşü (Suçlu ve Çocuklar Konusunda), İstanbul, Yeni Ufuklar Dergisi, 1962, Cilt:11, Sayı:120, Syf: 26-27. Pdf.

-, İntibaksız ve Suçlu Çocuklar, Milli Sosyal Hizmetler Konferansı, 1963, Syf:133-137.
Varış, Fatma, Çocuk Suçlarına Dair, Emekli Öğretmen Dergisi, 1963, Cilt: 4, Sayı :44, 3-5 Syf.

Tarsus, İlhan, Memleketimizde Çocuk Suçluluğu ve Suçlu Çocuklar Hakkında Kısa Etüd, Ankara, Millî Sosyal Hizmetler Konferansı, 1963, Sayı:2, 196-197 Syf.

Enç, Mithat, Suçlu Çocuklarımız, Ankara, Sosyal Hizmette Adım Dergisi, 1963, Sayı:8, 3-5 Syf.

Bekman, Asım Kaya, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1965, Sayı:10, 1225-1232 Syf.

Koptagel, Günsel, Kız Çocuklarının Suçluluğunda Üç Tipik Durum, Yeni Tıp Alemi, 1965, Cilt:14, Sayı:163-164, Syf: 298-310. Pdf.

Akkan, Kutbettin, Çocuk Suçları, Ankara, Adalet Dergisi, 1966, Cilt: 57, Sayı: 8/9, 601-612 Syf.

Yörükoğlu, Atalay, Çocuk Suçluluğu, İstanbul, Yeni Ufuklar Dergisi, 1966, Sayı:169, 9-12 Syf.

Gölcüklü, Feyyaz, Fransız Hukukunda Suçlu Çocuklar ve Korunmaya Muhtaç Küçükler Meselesi, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1967, Sayı:2 171-210 Syf.

Yücel, Mustafa Tören, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1968, Sayı:5, 262-270 Syf.

Ersoy, Yüksel, Korunmaya Muhtaç ve Suçlu Çocuklar, Ankara, Forum, 1968, Sayı:330, 19-21 Syf.

Bengü, Selçuk C., Suçlu Çocuklar Sorunu, Ankara, Adalet Dergisi, 1968, Sayı:11-12, 672-682 Syf.

Özçamlıbel, Mücellâ, Çocuk ve Suç <Sosyal Hemşire Kolejinin Tezi>, Yaşamak Yolu, 1969, Sayı:388-389, Syf: 8-13. Pdf.

Şahintepe, Halit, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Sosyal Hizmet Dergisi, 1970, Sayı:2-4, 19-22 Syf.

Özkan, Salim, Fransa'da Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1970, Cilt:61, Sayı: 12, Syf: 751-756.

Devlet Planlama Teşkilatı Alt Komisyon Raporu, Suçlu Gençler ve Çocuklar, Ankara, Gençlik Sorunları Özel İhtisas Komisyonu Raporu Kitabı İçinde, 1971, Syf: 16-28.

Coleman, Frederik; Blau, Abrom, Suça Yönelen Çocuklar, Tıpta Yenilik, 1972, Sayı:7, 78-80 Syf.

Güray, S. Feridun, Küçük Suçlular, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1973, Sayı:5, Syf: 912-913. Pdf.

Konanç, Esin, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Türk Hukuku ve Toplumu Üzerine İncelemeler Kitabı İçinde, Ed. Adnan Güriz, Peter Benedict, T.K.V Yayını, 1974, 495-527 Syf.

Baran, Serpil, Çocuklar Suçsuz, Ankara, Sosyal Hizmette Adım, 1975, Syf: 7.

Cebiroğlu, Rıdvan, Suça Yönelmiş Gençler, İstanbul, Tıp Dünyası, 1975, Cilt: 48, Sayı: 5, 190-192 Syf.

Yaşar, Hakkı, Suçlu Çocuklar, Ankara, Adalet Dergisi, 1975, Sayı:5-6, 465-502 Syf.

Kahraman, Yılmaz, Çocuklarda Suçluluk, Ankara, Sosyal Hizmette Adım, 1976, 10-13 Syf.

Özgür, İbrahim N., Suç İşleyen Çocuklar Sorunu, Ankara, Eğitim Öğretim, 1976, Cilt: 17, Sayı:208, 2-29 Syf.

Ünver, M. Naci, Çocuk ve Suç, Ankara, Yasa Hukuk Dergisi, 1978, Cilt:1, Sayı:8, Syf: 1143-1147. Pdf.

Onur, Esin, Suçlu Gençler ve Sorunları, 1. Ulusal Gençlik Sorunları Sempozyumu, 1979
Özsever, Atilla, Türkiye`de Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1979, Sayı:3-4, 243-280 Syf.

Yücel, Mustafa Tören, Suçlu Gençler, Ankara, Yasa Hukuk Dergisi, 1979, Sayı: 11, 1613-1618 Syf.

Yücel, Mustafa Tören, Korunmaya Muhtaç Suçlu ve Suçsuz Çocuklar, Ankara, Yasa Hukuk Dergisi, 1979, Sayı:1, 13-20 Syf.

Yavuzer, Haluk, Çocuk ve Suç, Bilim Dergisi, 1982, Cilt:1, Sayı:8, Syf: 18-93. Pdf.

Çataloluk, Suzan, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Dergisi, 1983, Sayı:5, Ozel Sayı, 973-1020 Syf.

-, Çocuklar ve Suçlar. Şanlıurfa Kapalı ve Yarıaçık Cezaevi'nde Yapılan Anket, Ankara, Adalet Dergisi, 1983, Özel Sayı, Syf: 207-211, Pdf.

Attar, Handan, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Bilim ve Sanat, 1984, Sayı:37, 48-Syf.

Attar, Handan, Suçlu Çocuklar Mı?, Ankara, Silahlı Kuvvetler Dergisi, 1984, Sayı:292 115-123 Syf.

Aycan, Nihat, Gençlerde Suçluluk, İstanbul, 2. Ulusal Adli Tıp Günleri Kitabı İçinde, 1986, Syf: 119-124.

Aycan, Nihat, Güney Anadolu Bölgesindeki Suçlu Çocukların Suç Çeşitlerine Göre Bir İncelemesi, İstanbul, Yeni Symposium, 1986, Sayı:1, 22-26 Syf.

Aycan, Nihat, Gençlerde Suçluluk, Ankara, Adalet Dergisi, 1987, Yıl: 78, Sayı: 1, Syf: 49-55. Pdf.

Ertürk, Süheyla, (Çeviren: Beyhan Ege), Suç İşlemiş Çocuklar, İzmir, Ege Tıp Dergisi, 1989, Cilt:28, Sayı:6, Syf: 2563-2567, Pdf.

Attar, Handan, Çocuk Suçluluğu, İstanbul, Çağdaş Eğitim Vakfı, 1991, Sayı:164, 34-36 Syf.

Oto, Remzi, (Çeviren: Lokman Eğilmez), Diyarbakır'da Çocuk Suçluluğu, Diyarbakır, Dicle Tıp Dergisi, 1991, Cilt:18, Sayı: Ek Sayı, Syf: 67-72, Pdf.

Kaner, Sema, Suçlu Çocuklara/Gençlere ve Sorunlarına Genel Bir Bakış, Ankara, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1991, Sayı:1, 169-186 Syf.

Dülger, H.E.; Hancı, İ.H.; Ertürk, S.; Coşkunol, H., 1988-1991 Yılları Arasında Suç İşledikleri İddiasıyla Elazığ'da Farik-i Mümeyyizlik Muayenesi İçin Gönderilen Çocukların Demografik Özellikleri, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1992, Cilt:8, Sayı1-4, 131-136 Syf.

Yücel, Mustafa Tören, 1980-1992 Yılları Arasında Türkiye'de Çocuk Suçluluğu, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, 1993, Syf: 155-186 Syf, Pdf.

Tellenbach, Silvia, Federal Almanya'da Yaşayan Türk Çocuklarının Suçluluğu, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, 1993, Syf: 135-154, Pdf.

Gürpınar, S.; Hancı, İ.H.; Aktaş, E.Ö.; Gündüz, M.; Yücel, S, Trabzon'da Çocuk Suçluluğu, Trabzon, Karadeniz Tıp Dergisi, 1994, Cilt:7, Sayı:1, 39-41 Syf.

Yavuz, C. ve ark., 1991-1993 Yılları Arasında İzmir'de Çocuk Suçluluğu, Adana, 1.Adli Bilimler Kongresi Kongre Kitabı İçinde, 1994, Syf: 151-154.

Dönmezer, Sulhi, Suçlu Genç Erişkinlerin Sorumluluğu, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1994, Cilt:54, Sayı:1-4, Syf: 3-13, Pdf.

Berber, Necip, Çocuk Suçluluğu ve Stratejileri, Ankara, Polis Dergisi, 1995, Sayı: 1, Syf: 29-38, Pdf.

Gürsoy, Hayrettin, Suçlu Veya Suça Yönelmiş Çocuklar, İstanbul, Çağdaş Eğitim Vakfı, 1995, Cilt:20, Sayı:212, 16-21 Syf.

Karagöz, M. Y.; Atılgan, M., Antalya'da Çocuk Suç Suçluluğu: 225 Soruluk Bir Anket Çalışması, 1. Ulusal Adli Tıp Kongresi'nde sunulan bildiri, İstanbul, 1995.

Dülger, H.Ergin; Tokdemir, Mehmet; Tezcan, A.Ertan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Çocuk ve Ergen Suçlarının Dağılım Özellikleri, İstanbul, Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 1996, Cilt: 9,Sayı: 3, 53-57 Syf, Pdf.

Tüzün, Birgül; Elmas, İmdat; Akkay, Erdem, 11-15 Yaş Grubu Çocuklarda Cinsel Suçlar, Ankara, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 1998, Cilt:5, Sayı:2, 79-83 Syf, Pdf.

Tüzün, Birgül; İnce, Haluk; Çöpür, Mazlum; Elmas, İmdat, 11-15 Yaş Grubu Çocuklarda Homisidal Suçlar, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası, 1998, Cilt:61, Sayı:1, 69-73 Syf, Pdf.

Çöpür, Mazlum; Saraç, Şeyma; Tüzün, Birgül; Elmas, İmdat, 12-15 Yaşları Arasındaki Çocuklarda Suç ve Farik-Mümeyyizlik, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası, 1998, Cilt:61, Sayı:1, 17-22 Syf, Pdf.

Özkök, M. Selim; Katkıcı, Ufuk, Tekrarlayan Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2000, Cilt:5, Sayı:3, 208-210 Syf.

Erişen, Yaprak, İngiltere ve Wales'de Çocuk Suçluluğu Üzerine Kısa Bir Çalışma, İstanbul, İstanbul Barosu Dergisi, 2000, Cilt: 9, Sayı: 2, 180-181.

Çevik, Dolunay Şenol, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu, Ankara, Polis Dergisi, 2002, Sayı: 31.

Tuğ, Ayşim; Doğan. Yeşim; Hancı, İ. Hamit, 1996-1999 Çocuk Suçluluğu Profili, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 2002, Cilt:60, Sayı:2, 183-188 Syf, Pdf.

Erel, Özlem; Özkök, Mustafa Selim; Katkıcı, Ufuk, Aydın'da Sokakta Çalışan Çocuklarda Suçluluk, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2002, Cilt:7, Sayı:2, 56-62 Syf, Pdf.

Hancı, İ. Hamit, Çocuk ve Ergen Suçluluğu, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2002, 237-263 Syf.

Öntaş, Özlem Cankurtaran; Acar, Yüksel Baykara, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu Olgusu, Çoluk Çocuk Anne-Baba-Eğitimci Dergisi, 2005, Sayı:50, 26-31 Syf,

Hancı, İ. Hamit; Eşiyok, Burcu, Çocuk Suçluluğu, Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler Dergisi, 2006, Sayı:2 Özel Sayı, 109-112 Syf.

Tıraşçı, Yaşar; Gören, Süleyman, Diyarbakır'da Çocuk ve Adolesan Cinayetleri, Diyarbakır, Dicle Tıp Dergisi, 2007, Cilt: 34, Sayı: 2, Syf: 120-122, Pdf.

Gökpınar, Mahmut, Sosyal ve Kriminal Boyutlarıyla Çocuk Suçluluğu, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2007, Sayı: 72, 206-233 Syf, Pdf.

Odacı, Hatice, Çocuk Suçları ve Şiddet Olayları, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Kitabı İçinde, Editör: "Adem Solak, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007, 55- 76 Syf.

Güngör, Mehmet, Evrensel Bir Sorun Olarak Çocuk Suçluluğu ve Sokakta Çalışan ve Yaşayan Çocuklar, Adıyaman, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2008, Cilt:1, Sayı:1, 25-43 Syf. Pdf.

Uluğtekin, Sevda, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu, Ankara, Odtülüler Bülteni, 2009, Sayı: 185, Syf: 38-39.

Göker, Zeynep; Aktepe, Evrim; Hesapçıoğlu, Selma Tural; Kandil, Sema Tanrıöver. Cinsel İstismar Suçlusu Olarak Çocuk ve Ergenler: Olgu Serisi, Klinik Psikiyatri Dergisi, 2009 Cilt: 12, Sayı: 3, Syf: 141-146.

Gökçakan, Nurcan; Çevik, Gülşen Büyükşahin; Tunç, Aygül, Mersin İlinde 2005-2009 Yılları Arasında Çocuk Suçları Oranının İncelenmesi, Mersin, Mersin İlinde 2005-2009 Yılları Arasında Çocuk Suçları Oranının İncelenmesi, 2010, Cilt 6, Sayı 1, Syf: 52-59, Pdf.

Beyazır, Özgür, Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu, Ankara, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2010, Sayı:1, 293-310 Syf, Pdf.

Devletkuşu, Canan, Risk Altında İki Grubun Cinsel Bilgilerinin Karşılaştırılması: Sokakta Yaşayan ve Kanunla İhtilafa Düşen Ergenler, Türkiye Klinikleri Adli Tıp Dergisi, 2010, Cilt: 7, Sayı: 2, Syf: 55-63, Pdf.

Kızmaz, Zahir; Bilgin, Rıfat, Sokakta Çalışan/Yaşayan Çocuklar ve Suç: Diyarbakır Örneği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2010, Cilt:9, Sayı:32, 269-311 Syf, Pdf.

Semerci, Bengü, Suça Sürüklenen Çocuklar, Ankara, Fasikül Dergisi, 2010, Sayı: 6.

Akçan, Ramazan; Çekin, Necmi, Cinsel Suçlu Olarak Çocuk, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2011, Cilt:25, Sayı:1, 49-70 Syf, Pdf.

Eker, Ahmet, Türkiye'deki çocuk suçlu olduğunu anlamak: 27 şehirdeki çocuk suçluluğunun karşılaştırılması, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 341-352.

Horozgil, Denizhan, Çocukların Cinsel İstismarı Suçunun Basit Şekli (Tck M.103/1), Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2011, Sayı:93, 108-146 Syf, Pdf.

Burunak, İlyas; Hançerli, Süleyman; Gürer, Cüneyt, Risk toplumlarında: toplumsal olaylar ve sürüklenen çocuklar, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 249-258.

Ögel, Kültegin; Karadayı, Gülşah, Suça İtilen Çocuklarda Risk- İhtiyaç- Uygunluk Modelinin Uygulaması, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 259-267.

Top, Kevser; Aksoy, Bilgehan, Çocuk Suçluluğunun ve Tekrarlayan Çocuk Suçluluğun Kriminolojik Verilere Göre Değerlendirilmesi, İstanbul, Türk Pediatri Arşivi Dergisi, 2011, Özel Sayı: 46.

Şener, Mustafa Talip, Suça Sürüklenen Çocukların Tekrarlayan Suçları, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2012, Cilt:11, Sayı:4, Syf: 14-18. Pdf.

Korkmaz, Abdullah, Potansiyel Suçlular: Sokak Çocukları, Gençlik Araştırmaları Dergisi, 2013, yıl: 1, Sayı: 2, 46-61 Syf, Pdf.
Delice, Murat, Çocukların Karıştığı Bıçakla İşlenen Suçların İncelenmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2014, Cilt: 7, Sayı: 29, Syf: 220-238, Pdf.

Çopur, Ebru Öztürk; Ulutaşdemir, Nilgün; Balsak, Habip, Çocuk ve Suç, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2015, Sayı:1, Syf: 120-124, Pdf.

Çoban, Sevgi, Türkiye'de Risk Altındaki Çocuklar ve Çocuk Suçluluğu Üzerine Bir Değerlendirme, Sosyoloji Konferansları Dergisi, 2015, Sayı: 52, Syf: 791-810, Pdf.

Karbeyaz, Kenan; Dinç, Ceysu; Balcı, Yasemin Günay, 15 Yaşın Altındaki Çocuklar Arasında Cinsel İlişki: Olgu Sunumu, Adli Tıp Bülteni, 2016, Cilt: 21, Sayı:1, Syf: 52-54, Pdf.

Elbek, Tülay; Erel, Özlem; Dirlik, Musa; Özkök, Selim; Aksu, Hatice; Kallem, Füsun Çallak; Korkmaz, Bedir; Katkıcı, Ufuk, Cinsel Saldırı Suçuna Sürüklenen Çocuğun Cinsel İstismarı Olgu Sunumu, Adli Tıp Bülteni, 2016, Cilt 21, Sayı 2, Syf: 134-136, Pdf.

Gönültaş, Miraç Burak; Akduman, İrem, Çocuklara Yönelik Cinsel İstismar Soruşturmalarında Mağdur Bildirimlerinin Önemi, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2016, Yıl:4, Sayı:23, Syf: 274-289, Pdf.

Bekir, Hatice, Erzincan elinde Suça sürüklenen ve Suçun mağduru çocuklar, Erzincan, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016, Cilt 9, Sayı 2, Syf: 267-280, Pdf.

Kaplan, Bahriye; Çalışkan, Zehra Işık; Evgin, Derya; Caner, Nuray, Evrensel bir sorun: çocukların ve çocuk mağdur olan çocuklar, Gümüşhane, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2016, Cilt: 5, Sayı:2, Syf: 10-15, Pdf.

Okumuş, Hasan; Karakuş, Mutlu; Çakır, Lütfullah, Özer, Erdal, Ordu İlinde 2010 2014 Yılları Arasında Suça Sürüklenen Çocukların Değerlendirilmesi, Klinik Tıp Pediatri Dergisi, 2016, Cilt: 8, Sayı: 5, Syf: 35-39, Pdf.

Demir, Meva; Bademci, H. Özden, Suça Sürüklenmiş Bir Gencin Bakış Açısıyla Çocuk Suçluluğu: Olgu Sunumu, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016, Cilt: 20, Sayı: 1, Syf: 17-26, Pdf.

4.2.6.4.Tez Künyeleri

Ellez, Necla, Suçlu Çocuklar ve Sorunları, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 1965, Lisans Tezi.

Çataloluk, Suzan, Çocuk Suçluluğu, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1983, 72 Syf, Prof. Dr. Nihat Nirun, Doktora.

Sözen, Edibe, Sosyolojik Açıdan Çocuk Suçluluğu ve Paşakapısı Cezaevinde Bir Deneme, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984, Yüksek Lisans.

Kur, Yener, Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Çocuk Suçluluğu, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1986, 73 Syf, Tayfun Akgün, Yüksek Lisans.

Ok, Aylin, Kurumlar ve Suçlu Çocuklar, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1989, 130 Syf, Prof. Dr .Önal Sayın, Yüksek Lisans.

Çokdinleten, Ş., Çocuk Suçluluğu ve Suçlu Çocuklar, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1997.

Keklikkıran, Mehmet, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Balı, 1999, 138 Syf, Doç. Dr. Abdullah Dinçkol, Yüksek Lisans.

Yalçın, Bilal, Çocuk ve Suç İlişkileri (İstanbul Emniyet Müdürlüğü Nisan 2001-2002 Kayıtları Esas Alınarak), İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2003, 101 Syf, Prof. Dr. M. Fikret Gezgin, Yüksek Lisans.

Göral, Özgür Sevgi, Erken Cumhuriyet Döneminde Çocuk Meselesi ve Çocuk Suçluluğu, Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, 2003, 166 Syf, Prof. Dr. Zafer Toprak, Yüksek Lisans.

Turan, Leyla, Korunmaya Muhtaç Çocukların Umutsuzluk, Suçluluk Duyguları, Benlik Kavramları ve Geçmişe İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2003, 112 Syf, Prof. Dr.Muhittin Aşkın, Yüksek Lisans.

Erbaş, Ergin, Sivas`ta Çocuk ve Genç Suçluluğu, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2003, 69 Syf, Yrd. Doç .Dr. Ziynet Bahadır, Yüksek Lisans.

Kunt, Veysel, Suç ve Çocuk, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Antropoloji Anabilim Dalı, 2003, 103 Syf, Prof. Dr. Zafer İlbars, Yüksek Lisans.

Delen, Osman, İstanbul İli 3(Üç) Jandarma Bölgesindeki Çocuk Suçluluğunun Görünümü, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2003, 159 Syf, Yrd. Doç. Dr. Neylan Ziyalar, Yüksek Lisans.

Barut, Ramazan Rıza, İstanbul İlindeki Jandarma Bölgesinde Suçtan Mağdur Olmuş Olan Çocukların Görünümü, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2003, 84 Syf, Prof. Dr. M.Fatih Yavuz, Yüksek Lisans.

Hosta, Nilay, Çocuk Suçluluğu (Sosyal Ekoloji Teorisi Çerçevesinde Bir Araştırma), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2005, 223 Syf, Yrd. Doç.Dr. Berrin Eyce, Yüksek Lisans.

Ağırgötüren, Barış, Malatya Kentinde Çocuk Suçluluğu, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2006, 250 Syf, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Erkul, Yüksek Lisans.

Karabulut, Semender, Suçlu Çocukların Türkiye Profili, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2006, 234 Syf, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Koç, Yüksek Lisans.

Aldemir, F. Arzu, Çocuk Suçluluğu Profili 2007-2008 Yılları Üsküdar Bölgesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2010, 176 Syf, Prof. Dr. M. Fatih Yavuz, Yüksek Lisans.

Kayaalp, Gülay, Gaziantep'te Çocuk Suçluluğu, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2010, 70 Syf, Doç. Dr. Uğur Yıldırım, Yüksek Lisans.

Baltacı, Ali, Çocuk Suçluluğu, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı, 2011, 23 Syf, Prof. Dr. Emine Akyüz, Doktora.

Kaya, Buket Gülden, Suça Sürüklenen Çocuklar ve Denetimli Serbestlik, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı / Ceza ve Ceza Usul Hukuku Bilim Dalı, 2011, 127 Syf, Prof. Dr. Muharrem Özen, Yüksek Lisans.

Akbaba, Türkan, Kartal-Kadıköy Bölgesi Çocuk Suçluluğu Profili, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Adli Hemşirelik Programı, 2011, 127 Syf, Prof. Dr. Mehmet Akif İnanıcı, Yüksek Lisans.

Kart, Mustafa, Çocuk ve Suç: Marmara Bölgesi Örneği, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2012, 148 Syf, Yrd. Doç. Dr. Hülya Yüksel, Yüksek Lisans.

Turan, İshak, Suça Sürüklenen Çocuklar: Kocaeli Örneği, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, İnsan

Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri Bilim Dalı, 2012, 152y. Yrd. Doç. Dr. Fatma Fidan, Yüksek Lisans.

Serdaroğlu, Cihan, Kanunla İhtilafa Düşmenin Temsilinde Kaybolan Çocukluk, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, 2012, 166 Syf, Doç. Dr. Bedriye Poyraz Yüksek Lisans.

Doğan, Karanfil, Çocuk suçlular, T.C. Plato Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü, 2013, 29 Syf, Derya Melek, Önlisans bitirme projesi.

Çetin, Erdal, Kitlesel eylemlere katılarak kanunla ihtilafa düşen çocuklar: Batman örneği, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2013, 132 Syf, Doç Dr. Zahir Kızmaz, Yüksek Lisans.

Qabaha, Nasser, Filistin'de Çocuk Suçluluğu, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimler Ensititüsü, Ceza Adaleti Anabilim Dalı, 2015, 90 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ülgen Aslan Düzgün, Yüksek Lisans.

Tunceroğlu, Zafer, Suça sürüklenen çocuklarda mükerrerliğin irdelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2015, 176 Syf, M. Fatih Yavuz, Yüksek Lisans.

4.2.6.5.Kitap Künyeleri

Tunakan, Hüseyin Kenan, Suçlu Çocuklar, Ankara, Kader Basımevi, 1936.

Erem, Faruk, Ceza Hukuku Önünde Suçlu Çocuklar, İstanbul, Hukuk İlmini Yayma Kurumu, 1940, 82 Syf.

Taşkıran, Tezer; Ağaoğlu, Samet, Suçlu Çocuklarımız: Ankara Çocuk Islah Evinde Bir Araştırma, Ankara, Titaş Basımevi, 1943, 64 Syf.

Enç, Mitat, Çocuklarda Hırsızlık, Milli Eğitim (Maarif) Basımevi, 1949, 15 Syf.

Orhon, Güngör, Suçlu Çocuklarla İlgili Bir İnceleme, Ankara, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müd. Yayınları, 1962, 106 Syf.

Gölcüklü, Feyyaz, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu Hakkında Bir Araştırma, Ankara, Sevinç Yayınevi, 1962, 100 Syf.

Hergüner, Nusret, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Suçluluğunun Milli Güvenliğimize Müessir Olan Faktörleri, İstanbul, Nurettin Uycan Matbaası, 1964, 96 Syf.

Luntz, Paul, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, Yeni Cezaevi Matbaası, 1965, 82 Syf.

-, Çocuk Suçları, İstanbul, Türk-Amerikan Ünversiteliler Derneği, Zahariadis Basımevi, 1966.

Tulay, M. Şükrü, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Kültür Matbaası, 1967, 80 Syf.

Engin, İlhan, Çocuk Hırsızları, İstanbul, Ay Yayınevi, 1975, 78 Syf.

Behramoğlu, Namık, Çocuklar Suçsuz, İstanbul, Yar Yayınları, 1975, 123 Syf.

Özsever, Atilla, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1979.

Yüksel, Nilgün, Çocuk Suçluluğu, 1981-1982 Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Kürsüsü Seminer Çalışmaları, İstanbul, Pehlivan Matbaası, 1982.

Arıcı, Hüsnü, Suçlu Çocuklar Sorunu, Ankara, Rotary Kulübü, 1986, 40 Syf.

Yavuzer, Haluk, Çocuk ve Suç: Çocuğu Suça İten Sebepler ve Suçlu Çocukların Yeniden Eğitimi, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1987, 300 Syf.

Mangır, Mine, Çocuk Suçluluğu, Ankara, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, 1987.

Mangır M.; Silleli N., Çocuk Suçluluğu, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları. 1987.

Tüzün, Birgül, Çocuk Suçluluğu Kavramı ve Yasal-Kurumsal Düzenlemeler, İstanbul, 1995.

Peker, Hüseyin, Çocuk ve Suç, Çocuk Vakfı Yayınları, 2001, 160 Syf.

Peker, Hüseyin, 99 Soruda Çocuk ve Suç, İstanbul, Çocuk Vakfı Yayınları, 2001, 160 Syf.

Bal, Hüseyin, Çocuk Suçluluğu: (Kavramlar-Kuramlar-Saha Çalışmaları), Isparta, Fakülte Kitabevi, 2004, 196 Syf.

Ünver, Yener, Çocuklar ve Suç-Ceza / Claus Roxin, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2005, 663 Syf.

İçel, Kayıhan, Çocuklar ve Suç-Ceza, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, 2005, 663 Syf.

Erçetin, Şule, Çocuk ve Suç, Ankara, Hegem Yayınları, 2006, 311 Syf.

Solak, Adem, Çocuk ve Suç: Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu, Bitlis, Hegem Yayınları, 2006, 311 Syf.

İçli, Tülin Günşen, Suçlu Çocukların Türkiye Profili, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Kitabı İçinde, Editör: Adem Solak, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007, 329-351 Syf.

Ada, Ş., Suçlu Çocukların Türkiye Profili, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Kitabı İçinde, Editör: Adem Solak, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007, 297-319 Syf.

Yılmaz, H. Hasan, Suçlu Çocuk Yoktur, Suça İtilen Çocuk Vardır, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2009, 240 Syf.

İnsan Hakları Derneği, 2008 Yılı Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar Raporu, İnsan Hakları Derneği Yayınları, 2009, 78 Syf, Pdf.

Ayan, Sezer, Suçlu Kim ?, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu Ütopya Yayınları, 2011, 133 Syf.
Hançerli, S.; Sevinç, B.; Gürer, C.; Öner, Muzaffer Cihat, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar, Ankara, Sabev Yayınları, 2011, 432 Syf.

Solak, Adem, Türkiye'nin Suç Haritası Çocuk Suçluluğu, Ankara, Hegem Yayınları, 2012, 407 Syf.

Yavuzer, Haluk, Çocuk ve Suç, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2013, 280 Syf.

Avcı, Müjdat, Çocuk Suçluluğu: Erzurum İl Merkezi Üzerine Bir Çalışma, Serüven Kitabevi, 2015, 294 Syf.

Eryalçın, Münevver; Duyan, Veli, Suça Sürüklenen Çocuk ve Gençler, Ankara, Yani İnsan Yayınları, 2016, 144 Syf.

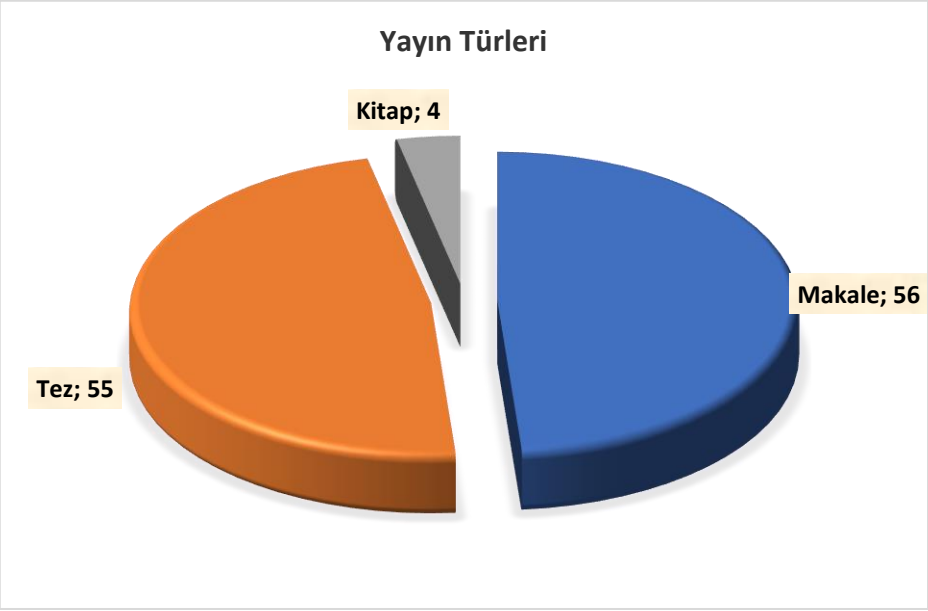
4.2.7. Psikiyatri, Psikoloji, Adli Olgu, Adli Psikiyatri, Kişilik Özellikleri, Zeka, Bilişsel Durum, Psiko-sosyal

4.2.7.1.Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Bu tema altında daha çok psikoloji ve psikiyatri alanında yapılan çalışmalar ağırlıktadır. Bu çerçevede elli altısı (56) makale, elli beşi (55) tez ve dördü (4) kitap çalışması olmak üzere toplam yüz on beş (115) adet yayın bir araya getirilmiştir. Yayınlar içerisinde kitap sayısının azlığı dikkat çekmekte, akademik çalışmaların ağırlıklı olarak makale ve yüksek lisans tezi düzeyinde kaldığı görülmektedir. Makale çalışmaları konularına göre incelendiğinde suç psikolojisi, adli psikiyatride çocuk, kişilik, karakteristik ve bilişsel özellikler, travmatik yaşantılar, psikiyatrik tanı ve nöropsikolojik özellikler, klinik özellikler gibi alanlara değinildiği görülmektedir.

Elli beş (55) tez çalışmasının otuz sekizi (38) yüksek lisans, yedisi (7) doktora, üçü (3) tıpta uzmanlık düzeyinde tezlerdir. Son dönemlerde daha sık görülmeye başlanan doktora tezlerinin varlığı önemlidir. En temelde kendilik algısı, kişilik faktörleri, özsaygı durumları, travmaları, öfke ve saldırganlık düzeylerini konu alan yedi doktora tezinin beşi son üç yılda yapılmıştır.

Grafik 19. Tema 7: Yayın Türlerine Göre Dağılım

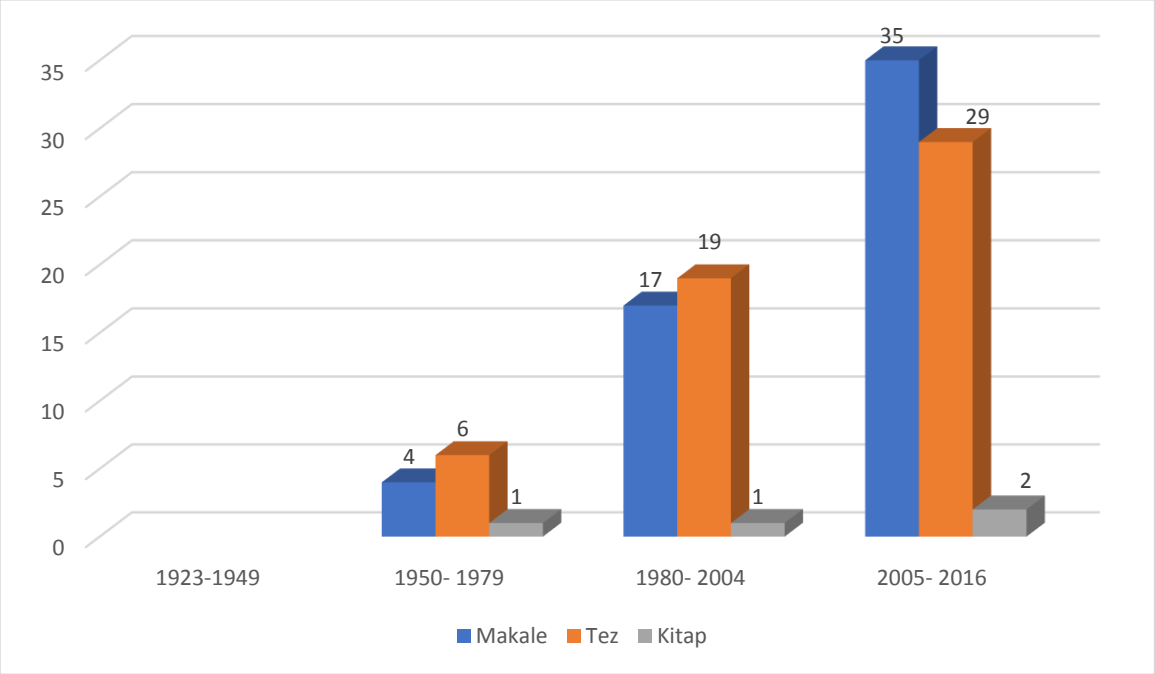

4.2.7.2.Dönemsel Olarak Değerlendirme

Elde edilen literatür ışığında 1923-1949 yılları arasında psikoloji ve psikiyatri temelli akademik çalışmaların mevcut olmadığı görülmektedir. Makale ve tez çalışmaları büyük oranda 1980 sonrası döneme karşılık gelmektedir. Öyleki 1980-2004 yılları arasında on yedi (17) makale, on dokuz (19) tez, bir (1) adet kitap çalışması 2005-2016 yılları arasında ise otuz beş (35) makale, yirmi dokuz (29) tez ve iki (2) adet kitap çalışması üretilmiştir. Görüldüğü gibi kitap sayısındaki yetersizlik her dönemde var olmaya devam etmiştir.

Behçet Tahsin Kamay'ın 1956 ve 1961 yıllarında yazdığı *"New Haven`de Çocuk Akıl Hijyeni Ve Suçlu Çocuklarla İlgili Müesseseler" ve" Çocuklarda Ceza Sorumluluğu, Psikopat, Deli, Yarıdeli Çocuklar"* ve **İ. Kaya Etan**'ın 1957 yılında yazdığı *"Çocuk Psikolojisi, Suç ve Ceza"* isimli makaleler 1950-1979 yıllarını kapsayan dönemdeki ilk akademik çalışmalardandır. **Canan Subaşı**'nın *"Psikososyal Açıdan Çocuk Suçluluğu"* çalışması ilk yüksek lisans, **Bekir Behlül İnal**'ın *"12 ile 18 Yaş Arası Suçlu Erkek Çocukların Suça Yönelmelerinin Zeka Ve Kişilik Faktörleri İle İlgisinin Araştırılması"* çalışması ilk doktora düzeyindeki tez çalışmalarıdır. 1968 yılında **Yılmaz Akınca** ve **Tahsin Atakan**'ın *"Psikolojik-Pedogojik ve Hukuki Yönleriyle Suça Giden ve Suç İşleyen Çocuklar"* isimli çalışma ise ulaşılan ilk kitap yayını olma özelliği taşımaktadır. **Haluk Yavuzer**'in 1986'da yayınladığı *"Psiko- Sosyal Açıdan Çocuk Suçluluğu"*; **Şeyda Aksel ve Türkan Yılmaz Irmak**'ın 2012 yılında yayınladığı *"Gelişim Psikolojisi Bakış Açısıyla Çocuk Suçluluğu"* ve son olarak **Abdulvahit İmamoğlu**'nun *"Psikolojik ve Ahlaki Açıdan Çocuk Suçluluğu"* isimli çalışmalar ise diğer ulaşılan diğer kitap çalışmalarıdır.

Grafik 20. Tema 7: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.7.3.Makale Künyeleri

Kamay, Behçet Tahsin, New Haven`de Çocuk Akıl Hijyeni ve Suçlu Çocuklarla İlgili Müesseseler, İstanbul, Adlî-Tıbbî Ekspertiz, 1956, Sayı: 8, Syf: 5-6.

Etan, İ. Kaya, Çocuk Psikolojisi, Suç ve Ceza, Dilek, 1957, Cilt:1, Sayı:2, Syf:16-17, Pdf.

Kamay, Behçet Tahsin, Çocuklarda Ceza Sorumluluğu, Psikopat, Deli, Yarıdeli Çocuklar, İstanbul, İstanbul Barosu Dergisi, 1961, Cilt: 35, Sayı: 11/12, Syf: 293-298.

Söhmen, Gülay; Söhmen, Teoman, Suçlu Erkek Adolesanlarda Ev-Ağaç-İnsan Testi İle Kişilik Değerlendirilmesi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları, 1978, Syf: 218-222.

Ercan, S., Şahsiyet Psikolojisi Açısından Suç İşlemiş Ergenlerde Saldırı Faktörünün Araştırılması, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Pedagoji Dergisi, 1984, Sayı: 2, Syf: 265-274.

Dinçmen, Kriton, Çocukluk Yaşlarındaki Cinsel Suçların Adli Psikiyatrik Yönden İrdelenmesi, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 1985, Cilt:1, Sayı:2, Syf: 147-151, Pdf.

Karabaş, E., Suçlu Çocuklara Verilen Psiko Sosyal Hizmetler Suçlu Çocuklar Suça İtilme Nedenleri ve Eğitim Yolu İle Korunmaları, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 1985, Syf: 37-43.

Kenar, İsmet, Gençlik ve Suç Psikolojisi, Ankara, Adalet Dergisi, 1985, Ozel Sayı, Syf: 41-64.

Akman, Muammer; Zengin, Muzaffer, Suçlu Çocukların Psiko-Sosyal Yönden Bir Araştırması, Mersin, Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, 1986, Syf: 236-238.

Şar, V.; Şar, İ.; Çetinkaya, M.; Karamuk, M., Suç İşleyen Çocuk ve Ergenler Üzerinde Sosyal Psikiyatrik Bir İnceleme, Klinik Gelişim Dergisi, 1987, Cilt:1, Sayı:4, Syf: 812-815, Pdf.

Erkan, Füsun Aral, Kriminolojide Çocuğun Psiko-Sosyal Gelişimi Açısından Dokunmanın Önemi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1988-1990, Cilt: 53, Sayı: 1-4, Syf: 145-151, Pdf.

Kerimoğlu, Efser, Çocuk ve Ergenlerdeki Suça Yönelik Davranışların Tıbbi Yönü, Ankara, Ankara Barosu Dergisi, 1988, Sayı:2, Syf: 216-219, Pdf.

Birsöz, Sunar; Gücer, M.K; Büyükberker, C., Çocuk Suçları ve Adli Psikiyatrik Değerlendirme, Antalya, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 1988, 5-2, Syf: 126-130.

Akman, Muammer; Zengin, Muzaffer, Suçlu Çocukların Psiko-Sosyal Yönden Bir Araştırması, Konya, Konya Devlet Hastanesi Dergisi, 1990, Sayı:1, Syf: 43-47.

Kaner, Sema, Psikodramanın ve Gerçeklik Terapisinin Suçlu Gençlerin Benlik Kavramlarına ve Empati Düzeylerine Etkisi Psikiyatri, İstanbul, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi, 1993, Cilt:1, Sayı:2, Syf: 165-172.

Uygur, Niyazi; Türkcan, Solmaz; Geyran, Pakize, Adli Psikiyatride Çocuk ve Ergen Suçları, İstanbul, Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 1994, Cilt:7, Sayı:3, Syf: 20-24, Pdf.

Yavuzer, Haluk; Güngörmüş, O; Minibaş, J., Suçlu Çocuklarda Pratik Yetenek Oranı, Kişilik Özellikleri, Anksiyete Düzeyleri (Ortak Çalışma), İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Pedagoji Dergisi, 1994, Sayı 3, Syf: 17-29.

Akyüz,Gamze; Beyaztaş, Fatma Yücel; Kuğu, Nesim; Analan, Enver; Doğan, Orhan, Suç İşledikleri İddiasıyla Muayeneye Gönderilen Çocuk ve Ergenlerde Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerin Değerlendirilmesi, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2000, Cilt:5, Sayı:2, Syf: 70-75, Pdf.

Alpar, G.; Arda, E., Hırsızlık Suçu İle Çocuk Mahkemelerine Gelen Çocuklardaki Patolojik Bulguların Değerlendirilmesi, Ankara, VII. Ulusal Psikoloji Öğrencileri Kongresi "Toplumsal Bilinçlenmede Psikolojinin Rolü", 2001.

Erdoğan, A., Balcıoğlu, İ., Çocuk ve Ergenlerde Adli Psikiyatri, Psikiyatri Dergisi, 2003, Cilt: 4, Sayı: 2, Syf: 1-14.

Kırımsoy, Emrah, Adalet Bakanlığı'nın Gözetimi Altında Bulunan Ergenler İle Liseli Ergenlerin Algıladıkları Duygusal İstismarın ve Benlik Saygılarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi, Ankara, 3. Ulusal Çocuk ve Suç: Bakım, Gözetme ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Yayını, 2003, Syf: 369-398.

Cantürk, Gürol, Çocuk Suçluluğunda Adli Psikiyatrik Değerlendirme, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 2005, Cilt:14, Sayı:2, Syf: 31-34, Pdf.

Yücel, Ayşe Berrin; Sütoluk, Zeynel; Yılmaz, Levent H.; Akbaba, Muhsin; ,Aytaç, Necdet, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Acil Servisi'ne 2004 Yılında Başvuran ve Adli Vaka Olarak Kayıtlara Geçen Olguların Değerlendirilmesi, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2005, Cilt:10, Sayı:3, Syf: 90-95.

Basut, Ebru; Erden, Gülsen, Suça Yönelen ve Yönelmeyen Ergenlerin Stres Belirtileri ve Stresle Başa Çıkma Örüntüleri Yönünden İncelenmesi, Ankara, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2005, Cilt: 12, Sayı: 2, Syf: 48-55, Pdf.

Acar, Kemalettin; Büke, Akile; Boz, Bora; Kurtuluş, Ayşe, Şiddetin Sorumlusu ve Mağduru Olan Çocuklar: Testiküler Travmalı Bir Olgu Sunumu, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2005, Cilt: 4, Sayı: 2, Syf: 57-62.

Göker, Zeynep; Hesapçıoğlu, Selma Tural; Sarp, Kadir Serdar; Kandil, Sema Tanrıöver, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk-Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine Son İki Yılda Başvuran Adli Olguların Değerlendirilmesi, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2006, Cilt:20, Sayı:3, Syf: 1-5, Pdf.

Beşer, Nalan, Gördeles; Çam, Olcay, Suça Yatkın Ergenlerde Olumlu Kişilerarası İlişkiler Geliştirme Programının Etkinliğinin İncelenmesi, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2009, Cilt: 10, Sayı:3, 226-232 Syf, Pdf.

Gözen, Duygu; Kurt, Ayşe Sonay; Canbulat, Nejla, Suçlu Çocukların Öz-Kavram Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2010, Cilt:9, Sayı:1, Syf: 13-20.

Güler, Meltem, Sosyal Psikoloji Bakış Açısından Çocuk ve Ergenlerde Suçlu Davranış Gelişimi, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2010, Cilt:23, Sayı:89, Syf: 355-372, Pdf.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, Cinsel Suça Yönelen Çocukların Karakteristikleri ve Tedavi Programları, Ankara, Aile ve Toplum Dergisi, 2010, Cilt:6, Sayı:22, 47-55 Syf, Pdf.

Özdemir, Osman; Polat, Fatih Hakan; Beşiroğlu, Lütfullah; Selvi, Yavuz; Özdemir, Pınar; Atlı, Abdullah; Akbayram, Sinan, Suça Yönelen Erkek Ergenlerde Travmatik Yaşantılar, Dissosiyasyon ve Suça Karşı Tutumlar, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2011, Cilt:12, Sayı:1, 68-75 Syf, Pdf.

Sarı Gökten, Emel, 2009-2011 Yılları Arasında Bir Devlet Hastanesinde Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olgular, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2011, Cilt:18, Sayı:2, 105-116 Syf, Pdf.

Semerci, Bengi, Suça Sürüklenen Çocuk ve Gençlere Psikiyatrik Yaklaşım, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 80-85.

Sevdiren, Öznur, Türk ve Alman Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Çocuk Suçluluğu Bakımından 'Diversiyon' Düşüncesi Gelişimi, Ankara, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2011, Sayı:5, Syf: 257-284, Pdf.

Toprak, Ufuk, Çocuk Suçluluğunun Karakteristik ve Yapısal Özellikleri, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2011, Sayı:95, Syf: 313-330, Pdf.

Korkmaz, Melike, Genç Cinsel Suçluların Kişilik Özellikleri Üzerine Bir Gözden Geçirme, Manisa, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2011, Cilt:9, Sayı:2, 689-703 Syf, Pdf.

Ayaz, Muhammed; Ayaz, Ayşe Burcu; Soylu, Nusret, Çocuk ve Ergen Adli Olgularda Ruhsal Değerlendirme, Ankara, Klinik Psikiyatri Dergisi, 2012, Cilt:15, Sayı:1, 33-40 Syf, Pdf.

Bilginer, Çilem; Hesapçıoğlu, Selma Tural; Kandil, Sema, Bir Üniversite Hastanesine Adli Psikiyatrik Muayene Amacıyla Gönderilen Çocuk ve Ergenlerin Değerlendirilmesi, Türkiye Klinikleri Journal Of Forensic Medicine, 2012, Cilt:9, Sayı:1, 20-27 Syf, Pdf.

Hesapçıoğlu, Selma Tural; Yeşilova, Habibe, Muş'ta Çocuk-Ergenlerde Adli Psikiyatrik Değerlendirme: Suçu Önlemeye Bir Bakış, Adli Tıp Dergisi, 2012, Cilt: 26, Sayı: 3, Syf: 171- 179, Pdf.

Sercan, Mustafa, Adli Psikiyatride Olgu Formülasyonu: Erginlerin Ceza Sorumluluğu, Psikiyatride Güncel, 2012, Cilt: 2, Sayı: 2, Syf:175-200.

Hesapçıoğlu, Selma Tural; Bilginer, Çilem; Kandil, Sema, Ergenlikte Tekrarlayıcı Suç İşleme, Alprazolam ve Diğer Madde Bağımlılıkları Birlikteliği, Isparta, Süleyman Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Dergisi, 2013, Cilt:20, Sayı:2, Syf: 66-71, Pdf.

Vural, Pınar; Uçar, Halit Necmi; Eray, Şafak; Çolpan, Merve; Kocael, Ömer, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Psikiyatri Polikinliğine Yönlendirilen Adli Olguların Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi, Bursa, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 2013, Cilt: 39, Sayı:1, Syf: 49-53, Pdf.

Bilaç,Ö.; Pilan B.Ş.; Orhon Z.; Bayrak, A., Suça Sürüklenen Çocukların Suç ve Tanı Dağılımlarının İncelenmesi: Kesitsel Bir Araştırma, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2014, Cilt: 21, Sayı: 2, Syf: 115- 122, Pdf.

Gümüştaş,Funda; Yulaf,Yasemin; Gökçe, Sebla; Sağlam, Sema; Kütük, Emel Koyuncu Adıyaman İlinde Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olguların Bir Yıllık Geriye Dönük İncelenmesi, Adana, Cukurova Medical Journal, 2014, Cilt:39, Sayı: 2, Syf: 280-289, Pdf.

Sankır, Hasan, Gençlerin Sapmış ve Suçlu Davranışlara Yönelmelerinde Benlik Saygısının Etkisi: Lise 11. Sınıf Örneği, Turkish Studies, 2014, Cilt: 9, Sayı: 2, Syf: 1311-1333 Pdf.

Şenses, Ahmet; Akbaş, Seher; Baykal, Saliha; Karakurt, Melih Nuri, Hırsızlık Suçuna Sürüklenmiş Erkek Ergenlerin Psikiyatrik Tanı Dağılımları ve Nöropsikolojik Özellikleri, Ankara, Adli Tıp Dergisi, 2014, Cilt: 28, Sayı:3, Syf: 223-233.

Şireli, Özlem; Esenkaya, Zeynep; Yaylalı, Hülya; Uğur, Çağatay; Duman, Nagihan Saday; Gül, Betül; Günay, Merve; Kılıç, Hilal Tuğba; Gürkan C. Kağan; Kılıç, Birim Günay, Suça Karışmış Ergenlerin Psikiyatrik Değerlendirmesi: Olgu Serisi, Ankara, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2014, Cilt: 21, Sayı: 2, 131-138 Syf, Pdf.

İçer, İkbal; Kayhan, Nilay, Ergenlerlerin Akranlarına Karşı Tutumları İle Suçluluk ve Utanç Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Ankara, "Suç Korkusu Kongresi" Bildiri Kitabı İçinde Edit: Adem Solak, Öner Solak,, 2015, Syf: 387-401, Pdf.

Karagöz, Ceren Tekin; Mamur, Nuray, Risk Altındaki Kız Çocukların Gelecek ve Meslek Algılarının Çizdikleri Resimlere Yansıma Biçimleri, Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 2015, Cilt: 3, Sayı: 1, Ss: 26-53, Pdf.

Yüksel, Miyase; Çifci, Elif Gökçearaslan, Çocukluk Çağı Örselenmesinin Suç Davranışına Etkisi, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 445-465.

Altun, Hatice; Şahin, Nilüfer; Fındıklı, Ebru; Sınır, Hayati, Suça Sürüklenen Çocukların Suç Tipleri, Sosyodemografik ve Klinik Özellikleri, Adli Tıp Dergisi, 2016, Cilt: 30, Sayı: 3, Syf: 196-204 Pdf.

Beşer, Nalan, Gördeles; Arabacı, Leyla Baysan; Uzunoğlu, Gülçin, Türkiye'de Bir Bölge Psikiyatri Hastanesinde Tedavi Olan Suça İtilmiş Çocuk Profilleri, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2016, Cilt:17, Sayı: 4, Syf: 317-324, Pdf.

Çakaloz, Burcu; Ünlü, Gülşen; Terzioğlu, Merve Aktaş; Kapubağlı, Nazlı; Tekkanat, Çiğdem, Çocuklarda Suç Davranışı İle Sosyodemografik Özelliklerin ve Zekanın İlişkisi, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2016, Cilt:17, Sayı: 5, Syf: 411-418, Pdf.

Yıldırım, V.; Güneş, S.; Sungur M.A.; Toros, F., Mersin'de Suça İtilen Çocuklarda Psikiyatrik Değerlendirme; Ön Çalışma, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2016, Cilt: 23, Sayı: 2, Syf: 101-110, Pdf.

Göcan, Gülüşan, Kadirşinaslık ve Öznel İyi Oluş: Suça Sürüklenen Çocuklar Üzerine Nicel Bir Araştırma, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi, 2016, Cilt: 5, Sayı: 4, Syf: 966-990, Pdf.

Danışman I. G.; Berberoğlu, E., Suça Yönelen Ergenlerde, Çocukluk Döneminde Örseleyici Yaşantılara Maruz Kalma Düzeyi İle Adil Dünya İnancı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2016, Cilt: 17, Sayı :2, Syf: 111-119, Pdf.

4.2.7.4.Tez Künyeleri

Özışık, Kemal, Suçlu ve Suçlu Olmayan 80 Çocuk Üzerinde Zeka Araştırması, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 1967, 18 Syf, Lisans Tezi.

İyigün, Ülkü, Suçlu Çocuk Şahsiyetinin Dinamizminde Anksiete Faktörünün Araştırılması, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 1972, 71y, Lisans Tezi.

Dorken, Zuhal, Suçlu Çocuklarda Nörotiklik Sorunu Üzerine Bir Araştırma, İstanbul Ünversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 1972, 88 Syf, Lisans Tezi.

Acar, Baltaş, Suçlu Çocuklarda İçe-Dışadönüklük Sorunu Üzerine Bir Araştırma, İstanbul Ünversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 1972, 76 Syf, Lisans Tezi.

Yavuzer, Haluk, Ankara, İzmir ve Elazığ Çocuk Ceza ve Islahevlerindeki Suçlu Çocukların Zeka, Yakın Çevre ve Kişilik Özellikleri Yönünden İncelenmesi Konusunda Deneysel Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Pedagoji Enstitüsü, 1977, 200 Syf, Doçentlik Tezi.

Subaşı, Canan, Psikososyal Açıdan Çocuk Suçluluğu, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1979, 116 Syf, Prof. Dr. Engin Gençtan, Yüksek Lisans.

İnal, Bekir Behlül, 12 ile 18 Yaş Arası Suçlu Erkek Çocukların Suça Yönelmelerinin Zeka ve Kişilik Faktörleri ile İlgisinin Araştırılması, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Anabilim Dalı, 1984, 93 Syf, Doktora.

Eriş, S., Adli Tıpta Suçlu Çocuk Kavramı, Adli Tıp Kurumu, 1988, Uzmanlık Tezi.

Demirbaş, Hatice, Suçlu ve Suçlu Olmayan Ergenlerin Karar Verme Davranışlarının Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 1992, 75 Syf, Yüksek Lisans.

Avcı, N., 12-16 Yaş Arasındaki Suç İşlemiş ve Suç İşlememiş Çocukların Zeka Test Puanlarının Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Adli Psikoloji Anabilim Dalı, 1993, Doç. Dr. Nejla Refia Palabıyıkoğlu, Yüksek Lisans.

Kaya, Melek, 13-18 Yaşları Arasındaki Suç İşlemiş Ergenlerdeki Psikopatolojik Belirtilerin Araştırılması, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1993, 129 Syf, Prof.Dr. Yaşar Baykul, Yüksek Lisans.

Nalbant, Aygül, 15-22 Yaşları Arasında Bulunan Islahevindeki, Gözetim Altındaki ve Suç İşlememiş Gençlerin Benlik Saygısı ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikoloji Anabilim Dalı, 1993, 70 Syf, Doç. Dr. Refia Palabıyıkoğlu, Yüksek Lisans.

Ünal, Mehmet, Suçlu ve Suçlu Olmayan Çocukların Uyum Durumları ve Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 1993, 70 Syf, Prof. Dr. İbrahim Tunalı, Yüksek Lisans.

Küçüksoy, Meftune, 14-18 Yaşları Arasındaki Suçluların, Ortopedik Özürlülerin, Görme Özürlülerin, Alt Sosyo-Ekonomik Düzeye Mensup Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1993, Yüksek Lisans.

Düvenci, Şirin, Suç İşlemiş Ergenler ile Suç İşlememiş Ergenlerin Kişilik Yapılarının Karşılaştırılması, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1995, 120 Syf, Prof. Dr. Sedatçöloğlu, Yüksek Lisans.

Onat, E., Suç İşlemiş ve İşlememiş Ergenlerin Benlik Tasarımları Açısından Farklılaşması, Ege Üniversitesi, 1995, Yüksek Lisans.

Alagöz, Nazmiye, Kasten Adam Öldürme Suçuna Yönelmiş Ergenler ile Suça Yönelmemiş Ergenlerin Benlik Saygılarının Karşılaştırılması, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1998, 102 Syf, Prof.Dr. Şahika Yüksel, Yüksek Lisans.

Engeler, Alper, Antisosyal Kişilik Bozukluğuna Eğilimli Ergenlerin Psikopatoloji ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1999, 64 Syf, Prof. Dr. A. Sedat Çöloğlu, Yüksek Lisans.

Yılmaz, Elif, 14 - 18 Yaş Grubunda Olan Erkek Çocukların Tutukluluk/Hükümlülük Sürecinde Etkin Olan Toplumsal ve Psikolojik Dinamikler, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1999, 150 Syf, Prof. Dr. Esin Küntay, Yüksek Lisans.

Çakır, Yıldız, Türkiye'de 11-15 Yaş Arasında İşlenen Suçlar Bu Suçların Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1999, 58 Syf, Doç. Dr. Füsun Sokullu (Akıncı), Yüksek Lisans.

Akalın, Nejat, Suça İtilmiş Çocukların Adli Tıp Açısından İncelenmesi ve Cezaevinde Bulunan Suça İtilmiş Çocukların Deskriptif Olarak İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1999, 127 Syf, Yüksek Lisans.

Kırımsoy, Emrah, Suç İşlemiş ve Suç İşlememiş Ergenlerin Algıladıkları Duygusal İstismarın ve Benlik Saygılarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı, 2003, 183 Syf, Prof. Dr. Sema Kaner, Yüksek Lisans.

Bircan, Serap, Ergenlerin Duygusal Zekalarının Çatışma Eğilimlerine ve Suç Davranışlarına Etkisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, 2004, 29 Syf, Yrd. Doç. Dr. Feride Bacanlı, Yüksek Lisans.

Kantarcıoğlu, Arzu, Suç İşlemiş Erkek Ergenlerin Bağlanma Davranışları, Kişilik Boyutları ve Kimlik Gelişimlerinin İncelenmesi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2004, 147 Syf, H. Nermin Çelen, Yüksek Lisans.

Basut, Ebru, Suça Yönelen ve Yönelmeyen Ergenlerin Stres, Stresle Başa Çıkma ve Kişilik Örüntüleri Yönünden İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Psikoloji Anabilim Dalı, 2004, 170 Syf, Doç.Dr. Gülsen Erden, Yüksek Lisans.

Özcan, Yavuz, Suç İşlemiş ve Suç İşlememiş Ergenlerin Benlik Kavramları ve Gelecek Zaman Perspektifleri, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2005, 105 Syf, H. Nermin Çelen, Yüksek Lisans.

Akbaş, Arda; Akbaş, Esra, Suç İşleyen Gençlerin Gereksinim ve Öfke Örüntülerinin İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Adli Tıp Anabilim Dalı, 2005, 101 Syf, Doç.Dr. Ülgen Okyavuz, Yüksek Lisans.

Küçükbaşol, Şuayip, Kişilik Özellikleri ve Sapkın Davranış Arasındaki İlişkinin 13-17 Yaş Grubu Orta Öğretim Öğrencileri ile Çalışılması, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2006, 146 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ersinkuşdil, Yüksek Lisans.

Akduman, Gülümser Gültekin, Suça Karışan 12-15 Yaş Grubundaki Çocuklarda Akran İstismarı ve Kendilik Algısının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi Anabilim Dalı, 2007, 188 Syf, Doç. Dr. Gülen Baran, Doktora.

Polat, Fatih Hakan, Suça Yönelen Ergenlerde Travmatik Yaşantılar ve Suça Karşı Tutumlar, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Anabilim Dalı, 2007, 71 Syf, Yrd. Doç.Dr. Lütfullah Beşiroğlu, Yüksek Lisans.

Topsakal, Ebru, Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki Hükümlülerin Benlik Saygıları ve İletişim Becerileri, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Anabilim Dalı, 2007, 101 Syf, Yrd. Doç. Dr. Rüçhan Gökdağ, Yüksek Lisans.

Kiremitçi, Müge, Farklı Suç Türünden Tutuklu Erkek Ergenlerin Benlik Algıları ile Aile Tutumlarının Karşılaştırılması, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı / Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Bilim Dalı, 2008, 182 Syf, Yrd. Doç. Dr. Nevin Eracar, Yüksek Lisans.

Engür, Berge, Suç İşlemiş ve İşlememiş Ergenler: Öfke, Umutsuzluk ve Yaşamı Sürdürme Nedenleri Açısından Bir İnceleme, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2008, 116 Syf, Doç.Dr. Şennur Tutarel Kışlak, Yüksek Lisans.

Giray, Fulya Seda, Suç İşlemiş ve İşlememiş Ergenlerin Adil Dünya İnancı ve Bağışlayıcılık Tutumları Arasındaki İiişkinin İncelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji (Gelişim Psikolojisi) Anabilim Dalı, 2009, 104 Syf, Prof. Dr. H. Nermin Çelen, Yüksek Lisans.

Atabay, Oğuz, Suça Karışan Ergenlerin Karışmayan Ergenler ile Benlik Algısı Çerçevesinde Karşılaştırılması (Diyarbakır Örneği), Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2009, 109 Syf, Yard. Doç. Dr. Recep Cengiz, Yüksek Lisans.

Yılmaz, Gülşah Gürel, Suça Sürüklenen ve Suça Sürüklenmeyen Ergenlerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı / Klinik Psikoloji Bilim Dalı, 2009, 110 Syf, Yrd. Doç Dr. Bayhan Üge, Yüksek Lisans.

Top, Kevser, Suça İtilen Çocuklarda Akıl ve Ruh Sağlığı Problemlerinin Yaygınlığı ve Çeşitliliği, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı / Adli Psikoloji Bilim Dalı, 2010, 184 Syf, Prof. Dr. Oğuzpolat, Yüksek Lisans.

Coşgun, Esra, Suça Yönelen Ergenlerde, Çocukluk Döneminde Örseleyici Yaşantılara Maruz Kalma Düzeyi ile Adil Dünya İnancı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabi
lim Dalı, 2010, 150 Syf, Yard. Doç. Dr. Ilgin Gökler Danişman, Yüksek Lisans.

Ozulu, Uğur, 12-15 Yaş Arası Ergenlerin Suç Davranışlarına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi, İstanbul Ünversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2011, 83 Syf, Yrd. Doç. Dr. Neylan Ziyalar, Yüksek Lisans.

Şenses, Ahmet, Hırsızlık Suçuna Sürüklenmiş Çocuk ve Ergenlerin Psikiyatrik Tanı Dağılımları ve Psikometrik Özellikleri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, 2011, 210 Syf, Doç. Dr. Seher Akbaş, Tıpta Uzmanlık.

Tiftik, Nurhan, Adam Öldürme Eylemi Nedeniyle Hüküm Giymiş Olan Kadınlarda, Çocukluk Örselenme Yaşantılarına Maruz Kalma Düzeyi, Adil Dünya İnancı ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı / Klinik Psikoloji Bilim Dalı, 2012, 248 Syf, Yrd. Doç. Dr. İrem Akduman, Yüksek Lisans.

Yıldırım, Kemal Çağdaş, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalında 2006-2011 Yılları Arasında Muayene Edilen, Kanunla İhtilafa Düşen Çocukların Değerlendirilmesi, Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2012, 77 Syf, Prof. Dr . Necmi Çekin, Tıpta Uzmanlık.

Burma, Rukiye, Cinsel Saldırı Suçu İşlemiş Hükümlülerde, Çocukluk Döneminde Örseleyici Yaşantılara Maruz Kalma Düzeyi ile Benlik Saygısı, Öfke İfade Tarzı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Psikoloji Anabilim Dalı / Klinik Psikoloji Bilim Dalı, 2012, 270 Syf, Yrd. Doç. Dr. İrem Akduman, Yüksek Lisans.

Yatkın, Şirin, Grupla Psikolojik Danışma Programının Tutuklu ve Hükümlü Gençlerin Sosyal Becerilerine ve Özsaygı Düzeylerine İlişkin Algılarına Etkisi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2013, 225 Syf., Prof. Dr. Serap Nazlı, Doktora.

Özmen, Gaye, Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen İki Grup Çocuğun Çizim Testleri ile Değerlendirilmesi ve Empati ve Özsaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2013, 112 Syf, Prof. Dr. Türkay Demir, Yüksek Lisans.

Kurtuluş, Fatih, Suça Sürüklenmiş Erkek Ergenler ile Suça Sürüklenmemiş Erkek Ergenlerin Benlik Saygılarının Karşılaştırılması: İstanbul Anadolu Yakası Örneği, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, 2013, 87 Syf, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Bahar, Yüksek Lisans.

Ferah, Nimet, Suça Sürüklenen 12- 18 Yaşlar Arası Ergenlerde Şiddetin Din Psikolojik Tahlili (Sakarya Örneği), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, 2013, 134 Syf, Prof. Dr. İbrahim Çapak, Lisans Tezi.

Ayna, Yunus Emre, Denetimli Serbestlik Uygulaması Kapsamında Eğitim Tedbir Kararı Alınan Lise Öğrencilerinin Kişilerarası İlişki Tarzı ve Psikolojik Belirtileri, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, 2014, 249 Syf, Yrd. Doç. Dr. Taşkın Yıldırım, Doktora.

Deniz, Derya, Suça Karışan Bireylerde Çocukluk Çağı Travmaları ve Dissosiyatif Yaşantıların Sıklığı, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2014, 156 Syf, Prof. Dr. Numan Konuk, Doktora.

Göçtü, Nilgün Gizem, Farklı Gelişen Çocukların Kardeşleri ve Anneleri'nin Suçluluk ve Utanç, Depresyon Düzeyi ve Stresle Başa Çıkma Becerileri'nin İncelenmesi, Sosyal

Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı / Uygulamalı Psikoloji Bilim Dalı, 2014, 140 Syf, Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda Bıkmaz, Yüksek Lisans.

Ergin, Gökçe, Çocukluk Travmaları ve Algılanan Ebeveyn Stillerinin Suça Karışmış Çocuklar Üzerinde Değerlendirilmesi: Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, 2015, 90 Syf, Dr. Hatice Güneş, Yüksek Lisans.

Tezcan, Ebru, Ergenlerde Suça Sürüklenmenin Sosyal Psikolojik Arka Planı, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Psikoloji Anabilim Dalı, 2015, 231 Syf, Prof. Dr. Nuri Bilgin, Doktora.

Kaya, Fadime, Suça Yönelen Ergenlerde Agresyon Replasman Eğitiminin Sorun Çözme, Öfke ve Saldırgan Davranış Üzerine Etkisi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı / Psikiyatri Hemşireliği Bilim Dalı, 2015, 134 Syf, Prof. Dr. Sevim Buzlu, Doktora.

Öztürk, Meltem, Tutuklu Hükümlü Çocuklarda Kendine Zarar Verme Davranışının Bilişsel Çarpıtmalar ve Çocukluk Örselenme Yaşantısıyla İlişkisi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psiikoloji Anabilim Dalı, 2015, 99 Syf, Yrd. Doç. Dr. Aslı Burçak Taşören, Yüksek Lisans.

4.2.7.5.Kitap Künyeleri

Akıncı, Yılmaz; Atakan, Tahsin, Psikolojik-Pedagojik ve Hukuki Yönleriyle Suça Giden ve Suç İşleyen Çocuklar, İstanbul, Minnetoğlu Kitabevi, 1968, 104 Syf.

Yavuzer, Haluk, Psiko-Sosyal Açıdan Çocuk Suçluluğu, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1986, 205 Syf.

Aksel, Şeyda; Irmak, Türkan Yılmaz, Gelişim Psikolojisi Bakış Açısıyla Çocuk Suçluluğu, İzmir, Bornova Üniversitesi Basımevi, 2012, 240 Syf.

İmamoğlu, Abdulvahit, Psikolojik ve Ahlaki Açıdan Çocuk Suçluluğu, İstanbul, Dem Yayınları, 2015, 168 Syf.

4.2.8. Suçun Nedenleri, Islah, İyileştirme, Suçun Önlenmesi

4.2.8.1.Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Bu tema altında çocukların suç işleme nedenleri, suç davranışını artıran etkenler, suçluluğun önlenmesine dair çalışmalar, yerel yönetimlerin koruyucu-önleyici çalışmaları, çocukların suç davranışına dair ıslah edici yaklaşımların ele alındığı seksen altısı (86) makale, yirmi sekizi (28) tez ve on altısı (16) kitap olmak üzere toplamda yüz otuz iki (132) adet akademik çalışma mevcuttur (bkz. Grafik 21).

İlk dönem çalışmaları incelendiğinde çocukların suç davranışı daha çok terbiye edilmesi gereken, bu konuda çareler aranan, çocukların ıslahı için kurumsal hizmetlerin var olması gerektiği düşünülen bir bakış açısı ile ele aldığı görülmektedir. 1944 yılında **Reşat D. Tesal**'ın *"Benelüks Memleketlerinde ve Fransa'da Çocuk Suçluluğu ile Savaş"* ve 1945 yılında **Nurullah Kunter**'in *"Çocuk Suçluluğu İle Nasıl Savaşmalıyız?"* çalışmaları incelenecek olduğunda Dünya'da ve Türkiye'de çocuk suçluluğu ile mücadele etmek kavramı yerine savaşmak kavramının kullanıldığı göz önünde bulundurulduğunda mevcut durumun ciddiyeti ve ıslah ve tedavi konusundaki yetersizlikler daha iyi anlaşılabilecektir. **Nusret Hergüner**'in çocukların suç davranışlarının milli güvenliğe olan etkilerini tartıştığı *"Çocuk Suçluluğu Ve Çocuk Suçluluğunun Milli Güvenligimize Müessir Olan Faktörler"* isimli eseri mevcut ortamı ve bakış açısını yansıtması açısından oldukça önemlidir.

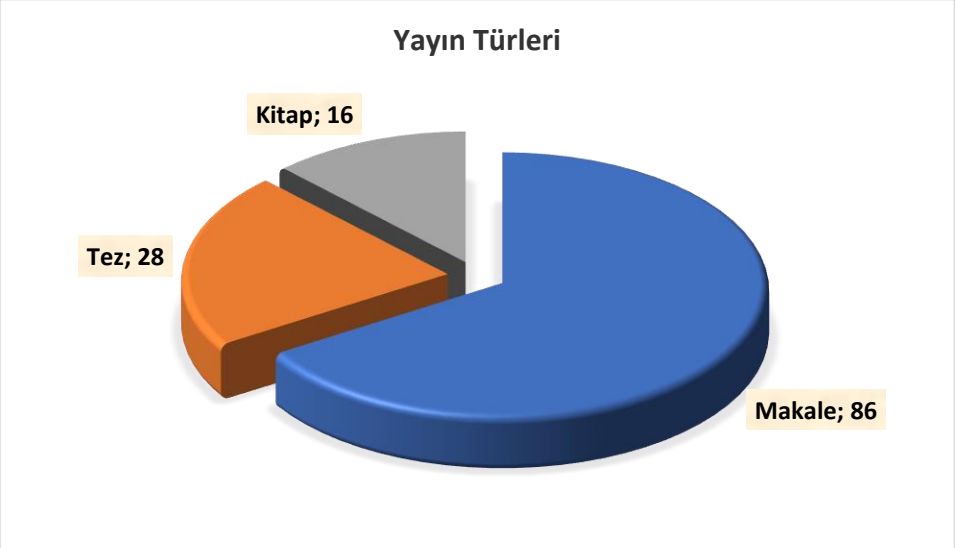
2000'li yıllardan sonra çocuk suçluluğunun nedenleri ve mücadele yöntemlerine yönelik dinsel yorumlamaların ele alınmaya başladığı görülmektedir. **İbrahim Canan**'ın *"İslâm'a Göre Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi"*, **Ejder Okumuş**'un *"Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi Ve İslam"* ve *"Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde İslâm Maneviyatının Rolü"*, **İbrahim Çapak** ve **Nimet Ferah**'ın *"Şiddet Suçlarına Süreklenen Ergenlerde Dini Potansiyeller"* ve **Süleyman Karacelil**'in *"Terör-Din Eğitimi İlişkisi: Taş Atan Çocukların Dînî Alt Yapıları Ve Dine Bakış Açıları"* isimli eserleri bu açıdan örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarının çocuk suçluluğunun önlenmesi noktasındaki rolleri üzerine yapılmış olan ve tarafımızca ulaşılan ilk çalışma **Betül Onursal**'ın 1993 yılında yayınladığı *"Çocuk Suçluluğu Konusunda Baroların ve Gönüllü Kuruluşların Rolü"* isimli çalışması kabul edilebilir. Benzer ancak

daha kapsamlı bir çalışma ise **Melike Boztilki**'nin 2016 yılında tamamladığı "*Sivil Toplum Kuruluşlarının Çocuk Koruma Uygulamalarındaki Rolü Ve Dünyada Kurum Bakımına Güncel Yaklaşımlar*" isimli yüksek lisans tez çalışmasıdır.

Son dönemlerde suça sürüklenen çocukların ıslahında veya suç davranışının önlenmesinde önemli bir rolde yerel yönetimlere tanımlanmaktadır. Bu durumun akademik literature yansıması ise oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. 2009 yılı ve sonrasına karşılık gelen yerel yönetimlerin ele alındığı çalışmalar dördü (4) makale ikisi (2) tez çalışması olmak üzere yalnızca altı (6) tanedir. **Hakan Aydın** ve **Sedat Ergenç**'in *"Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunu Önlemedeki Rolü"*, **Ahmet Mutlu**'nun *"Türkiye'de Çocuk Suçluluğu ve Yerel Yönetimlere Düşen Görevler"* ve *"Çocuk Suçluluğunu Önleme Konusunda Yerel Yönetimlerin İlke ve Politikaları*", **Eyüp Zengin** ve **Mücahit Kesgin**'in *"Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde İlgili Kurumlarla Etkileşimi"* isimli makale çalışmalarının yanında **Hakan Aydın**'ın *"Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunu Önlemedeki Rolü"* ve **Hakan Önay**'ın *"Türkiye'de Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi Örneği"* isimli yüksek lisans tezleri bu kapsamda değerledirilebilecek diğer çalışmalardır.

Tez çalışmalarının türleri incelendiğinde ise yirmi sekiz (28) tez çalışmasının on sekizinin (18) yüksek lisans, yedisinin (7) doktora tezi olduğu görülmektedir. Yayınlanmış olan on altı (16) adet çalışması içerisinde Margaret Shaw'ın ve Kültegin Ögel'in eserleri sayıca ön plana çıkmaktadır. Kitap yayınlarının çoğu suçun önlenmesi ve suçlu çocukların iyileştirilmesi konusunda kaleme alınmıştır.

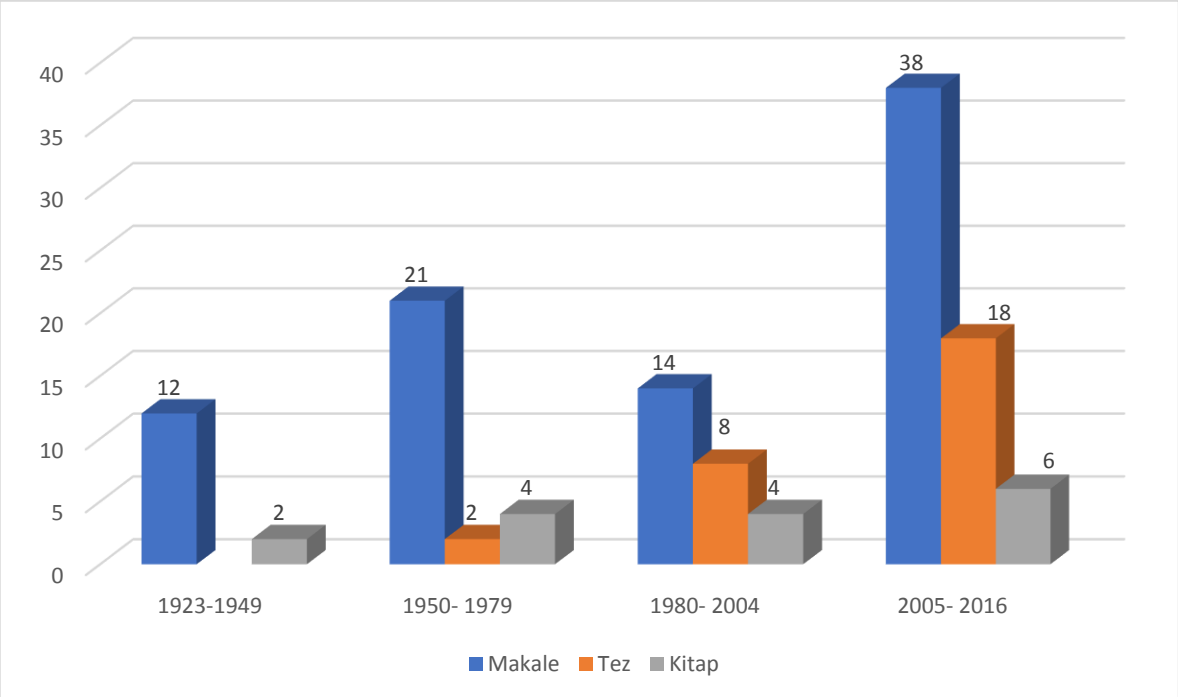
Grafik 21. Tema 8: Yayın Türlerine Göre Dağılım

4.2.8.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme

1923-1949 yılları arasında tez çalışmalarına rastlanmamakla birlikte yalnızca iki kitap çalışması mevcuttur (bkz. Grafik 22). Bunlar **Hilmi A. Malik**'in *"Türkiye'de Suçlu Çocuk: İçtimai Dertlerimiz" ve Henri Gielb'den çevrilen "Suçlu Çocuklar ve Bunun İçtimai ve İktisadi Sebepleri"* isimli çalışmalardır. Bu dönemde daha çok makale çalışmalarının ağırlıkta olduğu görülmektedir. **Sulhi Dönmezer**'in 1943 ve 1944 yıllarında "*Garp Memleketlerinde Ve Memleketimizde Çocuk Suçluluğunun Umumi İnkişafları"* ve *"Çocuk Suçluluğu, Nevi, Sebep Ve Saikleri"* isimleriyle kaleme aldığı ve çocuk suçluluğunun durumunu ve nedenlerini ortaya koyduğu bu çalışmalar dönemin **ilk makaleleri** olma özelliği taşımaktadır. Aynı dönemlerde **Nurullah Kunter, Naci Şensoy, M. Ali Sebük** gibi isimler suç işleyen çocukların ıslahı ve terbiyesini konu alan ve sonraki dönemleri etkilemeyi başaran çalışmalarda bulunmuşlardır. Ayrıca bu dönemin savaş sonrası döneme karşılık gelmesi yayınları da etkilemiştir. Örneğin **Reşat D. Tesal**'ın 1950 yılında yayınladığı *"Harb`in Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Tesiri"* isimli makalesi bu kapsamda değerlendirilebilir. Son dönemlerde ise ciddi artışların yaşandığı makale ve tez çalışmalarında daha çok suçun önlenmesine yönelik yaklaşımın öne çıktığı görülmektedir. Bu dönemde öne çıkan isimlerden ziyade çok farklı disiplinden çok sayıda akademisyenin çalışmalara katıldığı ve tematik çeşitliliği artırdığı söylenebilir.

Grafik 22. Tema 8: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.8.3.Makale Künyeleri

Dönmezer, Sulhi, Garp Memleketlerinde ve Memleketimizde Çocuk Suçluluğunun Umumi İnkişafları, İstanbul, İş Felsefe, Ahlak ve İçtimaiyet Mecmuası, 1943, Cilt: 2, Sayı: 34, Syf. 96-126.

Dönmezer, Sulhi, Çocuk Suçluluğu, Nevi, Sebep ve Saikleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1944, Sayı: 2, Syf. 227-244.

Tesal, Reşat D., Benelüks Memleketlerinde ve Fransa'da Çocuk Suçluluğu ile Savaş, Ankara, Adalet Dergisi, 1944, Sayı.2, Syf. 241-275. Pdf.

Kunter, Nurullah, Çocuk Suçluluğu ile Nasıl Savaşmalıyız?, Ankara, Siyasî İlimler Mecmuası, 1945, Sayı: 171, Syf. 157-165.

Alpar, Hayri, Suçlu Çocuklar Nasıl Islah Edilir?, İstanbul, Yedigün, 1946.

Şensoy, Naci, Eski Devirlerde ve İslamda Yaşın Cezai Mesuliyet Üzerindeki Tesiri, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1947, Sayı: 2, Pdf.

Şensoy, Naci, Çocuk Suçluluğun Umumî Sebep ve Âmilleri ve Bunlarla Mücadele Vasıta ve Çareleri, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1948, Sayı: 3-4, Syf. 115-153 .

Sebük, M. Ali, Suçlu Çocuklar ve Terbiyeleri 2, İstanbul, Bilgi, 1948, Sayı: 13, Syf. 7-11.

Sebük, M. Ali, Suçlu Çocuklar ve Terbiyeleri, İstanbul, Bilgi, 1948, Sayı: 9, Syf. 3-6.

Dönmezer, Sulhi, Amerika`Da Çocuk Suçluluğu ile Mücadele, İstanbul, 1949, Sayı: 26, Syf. 2-8.

Dönmezer, Sulhi, Amerika`Da Çocuk Suçluluğu ile Mücadeleler, İstanbul, İş Felsefe, Ahlak ve İçtimaiyet Mecmuası, 1949, Sayı: 95, Syf.146-149.

Dönmezer, Sulhi, Amerika`Da Çocuk Suçluluğu ve Mektep, İstanbul, Bilgi, 1949, Sayı: 27, Syf. 10-14

Dönmezer, Suphi, Çocuk Suçluluğu ve Muhtelif Müesseselerin İşbirliği, İstanbul, Bilgi, 1950, Cilt: 4, Sayı:35, Sayfa: 20-24. Pdf.

Tesal, Reşat D., Harb`İn Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Tesiri, Ankara, Adalet Dergisi, 1950, Sayı: 1, Syf. 40-48.

Önder, Akil, Çocuk Suçlarının Genel Sebepleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1952, Cilt: 43, Sayı.5, Syf. 690-702. Pdf.

Costa, Jean-Louis: Çeviren: Polat Abdullah Gözübüyük, Küçük Suçluların Müesseselerde Terbiye ve Islahı, Ankara, Adalet Dergisi, 1952, Sayı: 4, Syf. 469-479.

Gresswell, Herbert, Çocuk Suçluluğu Sebepleri ve Çaresi, Eğitim, 1955, Cilt: 4, Sayı: 48, Syf. 28-30.

Hoover, J. Edgar, (Çeviren: K. Orhan), Amerika'da Çocuk Suçlarını Arttıran Tesirler, Ankara, Adalet Dergisi, 1958, Cilt: 49, Sayı.7-8, Syf. 806-808. Pdf.

Spock, Benjamin,(Çeviren: Mesut Atsız), Suç İşleyecek Bir Genç Önceden Teşhis Edilebilir Mi?, Meslekî ve Teknik Öğretim, 1961, Cilt: 9, Sayı.102, Syf. 9-12. Pdf.

Hart, C. W., Suça Yönelmiş Çocuklar ve Alınacak Tedbirler, İstanbul, Yeni Ufuklar Dergisi, 1962, Cilt: 11, Sayı: 120, Syf. 33-35.

Tanlay, Dürdane, Suçlu Çocuklarda, Heredite= Soya Çekmenin Mühim Rolü, Ankara, Sağlık Dergisi, 1963, Cilt: 37, Sayı: 9-10, Syf. 73-76.

Hergüner, Nusret, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Suçluluğunun Milli Güvenliğimize Müessir Olan Faktörler, İstanbul, İstanbul Barosu Dergisi, 1964, Sayı: 10-11, Syf. 330-331.

Croissot, Francis De, Çocuk Suçlarını Önlemedeki Güçlükler, Ankara, Eğitim Hareketleri, 1964, Cilt: 10, Sayı: 117/118, Syf.17-20.

Dönmezer, Sulhi, Çocuk ve Gençlik Suçluluğunda Boş Zamanların Rolü, Ankara, Eğitim Hareketleri, 1964, Sayı: 111-112, Syf. 5-12.

Dönmezer, Sulhi, Çocuk ve Gençlik Suçluluğunda Boş Zamanların Rolü, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1964, Sayı: 1-2, Syf. 341-350.

Öymen, Münir Raşit, Gençlik Suçlarının Faktörleri Gençliğin Yahut Reşid Olmayan Zaferi, İstanbul, Pedagoji Cemiyeti Dergisi, 1964, Cilt: 1, Sayı: 3, Syf. 147-152.

Yücel, Mustafa Tören, İngiltere ve Gal`Da Aile Birliğinin Muhafazası Çocuk Suçluluğu ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yöneltilmiş Sosyal Nitelikteki Ferdi Önleme Tedbir ve Metodları, Ankara, Adalet Dergisi, 1968, Sayı: 11-12, Syf. 631-644.

Akyüz, Emine, Suçlu Çocukların Eğitimi, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1969, Sayı: 1-4, Syf.155-164.

Chazel, Jean: Çeviren: Kemâlettin Kozuk, Çocuk Suçluluğuna Sebep Olabilecek Hallerin Giderilmesi, Ankara, Adalet Dergisi, 1971, Sayı: 4, Syf. 206-219.

Bıyıklı, Hasan İsmet, Çocuk Suçluluğunun Nedenleri, Ankara, Adalet Dergisi, 1972, Sayı : 11, Syf. 760-772.

Saysel, Altan, Suçlu Çocukların İyileştirilmesinde Bütünlüğe Doğru, Ankara, Adalet Dergisi, 1972, Sayı: 1, Syf. 29-39.

Peker, Hüseyin, Çocukları ve Gençleri Suça İten Faktörler, Ankara, Diyanet, 1975, Cilt: 14, Sayı.2, Syf. 81-89. Pdf.

Cebiroğlu, Rıdvan, Çocuk ve Genç Suçluluğunu Önlemek, İstanbul, Tıp Dünyası, 1979, Sayı: 6-7, Syf. 151-154.

Yavuzer, Haluk, Çocuk Suçluluğuna Yaklaşım Biçimleri ve Yeniden Eğitim, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Pedogoji Dergisi, 1980, Sayı 1, 59-65 Syf, Pdf.

Dündar, Hamit, Çocukların ve Gençlerin Suça İtiliş Sebepleri Üzerine Bir İnceleme, Ankara, Adalet Dergisi, 1983, Özel Sayı, Syf. 23-40. Pdf.

Baran, Nedim, Gençliğimizdeki Suçların Sebepleri ile Buna Karşı Alınacak Tedbirler, Ankara, Adalet Dergisi, 1983, Özel Sayı, Syf. 79-86, Pdf.

Ünsever, İhsan; Reçel, M.Nejat, Genç Suçluların Yaş Gruplarına Göre Suç Nevileri ve Suça İtiliş Sebepleri.Sinop Kapalı Cezaevi`Nde Yapılan Anket, Ankara, Adalet Dergisi, 1985, Özel Sayı, Syf. 213-216.

Gürkan, Yılmaz; Gayır, Yusuf, Genç Suçluların Yaş Gruplarına Göre Suça İtilme Nedenleri. Bursa E-Tipi Cezaevi`Nde Yapılan Anket, Ankara, Adalet Dergisi, 1985, Özel Sayı, Syf. 129-176.

Ergüven, Ali, Gençliğin Korunması. Isparta Kapalı Cezaevi`Nde Yapılan Araştırma, Ankara, Adalet Dergisi, 1985, Özel Sayı, Syf. 203-206.

Tunçay, Mehmet Ali, Gençlik Yılında, Gençliğimizin ve Genç Suçluların Sorunları ile Bu Sorunların Çözümleri Üzerine Bir İnceleme, Ankara, Adalet Dergisi, 1985, Özel Sayı, Syf. 65-78.

Sümer, B., Suça Yönelik ve Suç İşleyen Çocuklara Yapılan İşlemler Suçlu Çocuklar Suça İtilme Nedenleri ve Eğitim Yoluyla Korunmaları, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları, 1985, Syf.19-27

Attar, Handan, Savaş Kavramına Yeni Bir Yaklaşım ve Savaşın Çocuk Suçluluğuna Etkisi, Ankara, Silahlı Kuvvetler Dergisi, 1986, Sayı: 303, Syf. 81-91.

Ergene,T., Ergen Suçluluğunun Önlenmesi ve Tedavi Yöntemleri, Ankara, Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 1992, Sayı: 7, Syf. 209- 215.

Büyükkaragöz, Savaş, Çocuk Suçluluğunu Arttıran Nedenler ve Araştırmalar, İstanbul, Çağdaş Eğitim Vakfı, 1993, Sayı: 191, Syf. 4-5.

Onursal, Betül Çocuk Suçluluğu Konusunda Baroların ve Gönüllü Kuruluşların Rolü, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, 1993, Syf. 107- 114, Pdf.

Cılga, İbrahim, Çocuk – Sokak Çocukları, Mutlaka Suça Yöneliyorlar, Ankara, Yankı / Haftaya Bakış Dergisi, 1998, Sayı: 881, Syf. 37-39.

Canan, İbrahim, İslâm'a Göre Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi, Eğitim Yazıları, 2001, Cilt: 3, Sayı: 5, Syf. 159-174.

Bircan, Serap; Bacanlı, Feride, Ergenlerin Duygusal Zekalarının Çatışma Eğilimlerine ve Suç Davranışlarına Etkisi, İstanbul, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 2005, Cilt 22, Sayı 22, Syf. 61-82, Pdf.

Okumuş, Ejder, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi ve İslam, İslâmiyât, 2005, Cilt: 8, Sayı: 2, Syf. 91-110.

Öntaş, Özlem Cankurtaran, Akşit, B.T., Çocukların Gözüyle Suça Yönelme Nedenleri ve Sonrası: Çocuk Tutukevinde Yapılan Bir Çalışma, İstanbul, Hukuk ve Adalet: Eleştirel Hukuk Dergisi, 2005, Sayı: 8, Syf. 134-151, Pdf.

Bahar, İ.; K. Seyhan, Çocukta Suçluluğun Gelişmesine Yol Açan Faktörler, Polis Dergisi, 2006, Sayı: 47, Syf. 96-112, Pdf.

Okumuş, Ejder, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde İslâm Maneviyatının Rolü, Ankara, Diyanet Aylık Dergi, 2006, Sayı: 184, Syf.17-19.

Yılmaz, Veysel; Sinan Saraçlı, Çocuklarda Suç Türü ve Nedenlerinin Uyum Analiziyle İncelenmesi, Afyon, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 2007, Cilt: 7, Sayı: 1, 381-394 Syf, Pdf.

Çeliköz, Nadir; Seçer, Zarife; Durak, Tuğba, Suç İşleyen ve İşlemeyen Çocukların Düşünme Becerileri ve Ahlaki Yargılarının İncelenmesi, Konya, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 2008, Sayı: 25, Syf. 335-350, Pdf.

Yılmaz, Elif, İstanbul'un Çocuk Suçluları: Çocukların Suça Yönelme Nedenleri, İstanbul, Mimarlık Kültür Dergisi, 2008, Cilt: 8, Sayı: 28, Syf. 82-89.

Ergenç, Sedat; Hakan Aydın, Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunu Önlemedeki Rolü, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, 2009, Cilt: 14, Sayı: 11, Syf. 14-28.

Mutlu, Ahmet, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu ve Yerel Yönetimlere Düşen Görevler, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, 2009, Cilt: 14, Sayı: 3, Syf. 3-8.

Yaman, Metin; Arslan, Sibel, Çocuk ve Gençlik Suçlarının Önlenmesi Rekreatif Sporlar, Sakarya, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2009, Cilt: 6, Sayı: 1, Syf. 445-459, Pdf.

Öztürk, Aslıhan Burcu, Suça İtilen Çocuklar: Meydan Okuma ve Haz Ankara 11. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi 9-11 Aralık 2009, 2009.

Korkmaz, N. Melike; Erden, Gülsen, Çocukları Suç Davranışına Yönelten Olası Risk Faktörleri, Türk Psikoloji Yazıları, 2010, Cilt: 13, Sayı: 25, 76-90 Syf, Pdf.

Okumuş, Ejder, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi ve İslam, İstanbul, Çocuk Sorunları ve İslam Sempozyumu 2005 Bildiri Kitabı İçinde, 2010, Syf. 396-432.

Şafak, Ali, Çocukların Suç Aleti Olarak İstismarın Sebepleri ve Önlemleri Bağlamında Çocukların Tecziyesi Sorunu, İstanbul, Çocuk Sorunları ve İslam Sempozyumu 2005 Bildiri Kitabı İçinde, 2010, Syf. 325-351.

Kara, İlhan; Demircan, Erkan; Hançerli, Süleyman; Sevinç, Bilal; Gürer, Cüneyt; Öner, Muzaffer Cihat; Kaya, Ali, Suça Sürüklenen Çocuklar İçin Yeni Yaklaşımlar: Diyarbakır Örneği, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf. 353-365.

Kılıç, Metin, Serbest Zaman Etkinliklerinin (Rekreasyonun) Çocuk Suçluluğunun Önlenmesindeki İşlevinin İncelenmesi, İstanbul, 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı İçinde, 2011, Syf. 106-117, Pdf.

Kırımsoy, Emrah, Çocuk ve Gençlik Suçluluğunu Müdahale: Almanya Örneği, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf. 42-53.

Ögel, Kültegin; Karadayı, Gülşah; Şenyuva, Gülçin; Topsakal, Ebru Özdemir, Yasayla İhtilafa Düşen Ergenlerin Risk ve Gereksinmelerinin Değerlendirilmesi: Araştırma ve Değerlendirme Formunun Geliştirilmesi ve Standardizasyonu, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2011, Sayı: 12, 143-150 Syf, Pdf.

Sağlam, Mustafa, Suçla Mücadelede Sosyal Oto Kontrol Sisteminin ve Etkili İletişim Kanallarının Kurulması, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf. 336-340.

Sarpdağ, M., Çocuk Suçluluğunun Nedenleri, Çağın Polisi Dergisi, 2011, Sayı: 36. Pdf.

Gönültaş, B. M.; Sağlam, A., Çocuk Suçluluğunu Önleme Çalışmaları Adına Örnek Bir Proje: Yaşam Koçlarıyla Umut Yıldızı Projesi, Ankara, Suç Önleme Sempozyumu, 2011.

Sam, Rıza, Şiddete Sürüklenerek Suça İtilenler: Geleceğin Suçlularını Yetiştirmek Üzerine Düşünceler, Denizli, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 2012, Sayı: 11.

Kamer, Vehbi Kadri, Çocukların Suça Sürüklenmesine Neden Olan Faktörler ile İlgili Sosyolojik Teoriler, Ankara, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 2013, Yıl: 4, Sayı: 12, Syf. 219- 238, Pdf.

Aksu, Hatice; Demirkaya, Sevcan Karakoç; Özgür, Börte Gürbüz; Gün, Berk, Aydın İlinde Bir Yıldaki Çocuk ve Ergen Adli Olguların Değerlendirilmesi, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2013, Cilt: 14, Sayı: 4, Syf. 369-377. Pdf.

Çapak, İbrahim; Ferah, Nimet, Şiddet Suçlarına Süreklenen Ergenlerde Dini Potansiyeller, Ankara, İslami İlimler Dergisi, 2013, Cilt: 8, Sayı: 2, Syf. 57-92, Pdf.

Karakuş, Ali; Zeren,Cem; Karcıoğlu, Murat; Tuzcu, Kasım; Çelikel, Adnan; Çalışkan, Koca; Taşkın, Veyis; Arslan, Muhammet Mustafa, Çocukluk Çağı Adli Olgularının Değerlendirilmesi ve Koruyucu Önlemler, Adli Tıp Dergisi, 2013, Cilt: 27, Sayı: 2, Syf. 100-106, Pdf.

Süleyman, Karacelil, Terör-Din Eğitimi İlişkisi: Taş Atan Çocukların Dînî Alt Yapıları ve Dine Bakış Açıları, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2013, Sayı: 28, Ss: 17-41, Pdf.

Zengin, Eyüp; Kesgin, Mücahit, Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde İlgili Kurumlarla Etkileşimi, Kütahya, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2013, Sayı: 37, Syf. 13-32. Pdf.

Topçuoğlu, Tuba, Çocuk Suçluluğu ve Gelişimsel (Risk- Odaklı) Suç Önleme, Karaman, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2014, Cilt: 16, Özel Sayı: 1, 217-226 Syf, Pdf.

Babahanoğlu, Rasim; Bebe, Çetin, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Suçluluğunu Önleme, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf. 723-734.

Ediz, Ayşe; Türe, Hasan, Ankara İlinde Çocuk Suçluluğuna Yönelten Sebeplerin Chaid Analizi ile İncelenmesi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2015, Cilt: 14, Sayı: 54, 247-250 Syf, Pdf.

Karbeyaz, Kenan; Çelikel, Adnan; Akkaya, Harun; Balcı, Yasemin, Suça Sürüklenen Çocuklarda Maliyet Analizi Örneği, Isparta, XII. Adli Bilimler Kongresi, 2015.

Tufan, İrem, Suça Yönelmiş Çocukların Topluma Kazandırılmasına Yönelik Proje Örneği: Gelecek İçin Yeni Bir Adım, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf. 859-860.

Altun, Rıza, Nedenler Açısından Suça Sürüklenen Çocuklar, Stratejik Araştırmalar Merkezi, 2016, Cilt: 8, Sayı: 30, Syf. 153-162, Pdf.

Bilici, İbrahim E., İnformel Öğrenme, Çocuk ve Suç Olgusu, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 2016, Sayı: 36, Syf. 55-78, Pdf.

Bülbül, Selda; Doğan, Sevgi, Suça Sürüklenen Çocukların Durumu ve Çözüm Önerileri, Cocuk Sagligi ve Hastaliklari Dergisi, 2016, Cilt: 59, Sayı: 1, Syf. 31-36, Pdf.

Kaya, Fadime; Buzlu, Sevim, Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Önleyici Bir Müdahale Programı: Agresyon Replasman Eğitimi, Psikiyatri Hemşireler Derneği, 2016, Cilt: 7, Sayı: 3, Syf. 148-151, Pdf.

Mutlu, Ahmet, Çocuk Suçluluğunu Önleme Konusunda Yerel Yönetimlerin İlke ve Politikaları, 667-678 Syf, Pdf.

4.2.8.4.Tez Künyeleri

Öztürk, Turgut, Çocukları Suça İten Faktörler, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 1972, 50 Syf, Lisans Tezi.

Onur, Esin, Suçlu Çocuklara Uygulanan Yaptırımlar, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1978, 246 Syf, Doktora Tezi,

Çağlayan, Nilgün, Suçlu Çocuklara Uygulanan Yaptırımlar, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988, 91 Syf, Prof. Dr. Feyyaz Gölcüklü, Yüksek Lisans.

Bogenç, A. Atlas, Suçlu Gençlerin Mesleki Değer ve Mesleki İlgileri, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1990, 100 Syf, Prof. Dr. Yıldız Kuzgun, Yüksek Lisans.

Gürsel, Canan Özsöz., 13-19 Yaş Grubunda Suça Eğiliminin Çocuk Suçluluğu İstanbul Çevresinde Yapılmış Bir İnceleme, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, 1993, Yüksek Lisans.

Kolbaşı, H. Hüseyin, Suç İşlemiş Çocukların Suça İtilme Nedenlerinin Algılama Durumu, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, 1995.

Özkök, Perim, Çocuk Suçluluğunun Nedenleri ve Alınması Gerekli Tedbirler, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1996, 60 Syf, Prof. Dr. M. Arı, Yüksek Lisans.

Gürsel, Canan, 13-19 Yaş Grubunda Suça Eğilimin Araştırılması, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, 1997, 169 Syf, Doç. Dr. Refia Palabıyıklıoğlu, Doktora.

İşman, Şeyda, Çocukluk Çağı İstismarı ve İhmalinin Çocuk Suçluluğuna Etkisi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2003, 759 Syf, Doç. Dr. Gökhan Oral, Yüksek Lisans.

Küçüköner, Engin, Suçlu Çocuklarla İlgili Kurumların İncelenmesi ve Bu Kurumlarda Verilen Psiko-Sosyal Hizmetlerin Değerlendirilmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2004, 138 Syf, Dr. Hikmet Yazıcı, Yüksek Lisans.

Yılmaz, Murat, Hırsızlık Suçlarında Mağdurun Etkisi ve Davranışı: Çankaya İlçesinde Bir Uygulama, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2007, 189 Syf, Prof. Dr. Zafer İlbars, Yüksek Lisans.

Güney, Hami, Sosyolojik Açıdan Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü, 2008, 153 Syf, Mimar Türkkahraman, Yüksek Lisans.

Kopar, Hikmet, Uluslararası İlkeler Işığında Türkiye'de Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Kamusal Tedbirlerin İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2008, 144 Syf, Yrd. Doç Dr. Sevgi Usts Sayıta, Yüksek Lisans.

Önay, Hakan, Türkiye'de Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi Örneği, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ceza Adaleti Anabilim Dalı, 2009, 150 Syf, Yrd. Prof. Dr. Muhittin Karakaya, Yüksek Lisans.

Güral, Besim, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri: Erzurum Örneği, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, 2009, 180 Syf, Yrd. Doç. Dr. Muhittin Karakaya, Yüksek Lisans.

Ergündüz, Zehra Şebnem, Çocuk Suçluluğunda Çocuk İstismarı Olgularının Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2010, 247 Syf, Prof. Dr. M. Fatih Yavuz, Doktora.

Aydın, Hakan, Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunu Önlemedeki Rolü, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisadi ve İdari Bilimler, Kamu Yönetimi, 2010, 212 Syf, Doç. Dr. Arif Erençin, Yüksek Lisans.

Gandur, Pınar Akdemir, Suça Yönelen Ergenlerin Risk Alma Davranışlarının Yordanması, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikolojik Danışma ve

Rehberlik Anabilim Dalı / Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı, 2010, 129 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ezgi Özeke Kocabaş, Yüksek Lisans.

Şenses, Ümit, Türkiye'De Çocuk Suçluluğunun Nedenleri ve Önlenmesi: Adıyaman Örneği, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Adli Bilimler Anabilim Dalı, 2010, 155, Prof. Dr. Mesut Bedri Eryılmaz, Yüksek Lisans.

Altun, Nurullah, Sosyal Sermaye'nin Çocuk ve Genç Suçluluğuna Etkisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü, 2011, 198 Syf, Yrd. Doç. Dr. İsmail Hira, Doktora.

Özcan, Yavuz, İşlenen Suçlara Karşı Verilen Cezaların Caydırıcılığının Liseli Gençler Üzerindeki Etkisi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Sosyoloji Bilim Dalı, 2011, 121 Syf, Prof. Dr. Fügen Berkay, Doktora.

Erdener, Eda, Çocuklarda 'Suçun Hukuki Anlam ve Sonuçlarını Algılayabilme' ile Algılamalarına Etki Eden Sosyal-Kültürel Faktörlerin Ceza Sorumluluğu Bakımından İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2011, 148 Syf, Prof. Dr. Gökhan Oral, Prof. Dr. M. Levent Kayaalp, Doktora.

Akıncı, Turgut, Gençlerin Şiddete ve Suça Eğilimlerinin Sosyolojik Temelli Nedenleri, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı / Sosyoloji Bilim Dalı, 2011, 252 Syf, Doç. Dr. Dolunay Şenol, Yüksek Lisans.

Tek, Özge, Çocuk Suçluluğunun Chaid Çözümlemesi ile Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı / Ekonometri Bilim Dalı, 2012, 77 Syf, Yrd. Doç. Dr. Ayşe Ediz, Yüksek Lisans. Pdf.

Demirol, Şerafettin, Çocuk Suçluluğunu Önlemede Din ve Ahlakın Rolü, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri A.B.D., 2014, 85 Syf, Yrd. Doç Dr. Abdurrahman Daş, Yüksek Lisans.

Berber, Nuri, Türkiye'de Çocuk Suçluluğu ile Mücadele Politikası Analizi: İstanbul Örneği, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, 2015, 205 Syf, Doç. Dr. Ayten Alkan, Doktora.

Yıldız, Abdülkadir, Akıl Hastalığı Olmayan, Suça Sürüklenmiş ve Sürüklenmemiş Oniki – Ondört Yaş Grubu Çocukların "Suçun Hukuki Anlam ve Sonuçlarını Algılayabilme ve Davranışlarını Yönlendirme Yeteneklerinin Gelişip Gelişmediği" Yönünden Karşılaştırılması: Olgu – Kontrol Çalışması, Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, 2015, 133 Syf. Yrd. Doç. Dr. Ahmet Küpeli, Tıpta Uzmanlık.

Boztilki, Melike, Sivil Toplum Kuruluşlarının Çocuk Koruma Uygulamalarındaki Rolü ve Dünyada Kurum Bakımına Güncel Yaklaşımlar, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı / Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetler Bilim Dalı, 2016, 160 Syf, Doç. Dr. Ayşegül Yakar Önal, Yüksek Lisans.

4.2.8.5.Kitap Künyeleri

Malik, Hilmi A, Türkiye'de Suçlu Çocuk: İçtimai Dertlerimiz, Ankara, Hakimiyeti Milliye Matbaası, 1932, 151 Syf.

Gielb, Henri, Suçlu Çocuklar ve Bunun İçtimai ve İktisadi Sebepleri, İstanbul, Ege Kitabevi, 1949.

İstanbul Üniversitesi Türk Kriminoloji Enstitüsü, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi ve Küçük Suçlular Hakkında Tatbiki Gereken Tedbirlere Müteallik Rapor, İstanbul, Sulhi Garan Matbaası, 1950, 62 Syf.

Özgü, Halis, Çocukları Hırsızlığa Zorlayan Sebepler, Ankara, Yeni Desen Matbaası, 1955, 24 Syf.

Cansever, Gökçe, Çocuk ve Gençlik Suçluluğunda Boş Zamanların Rolü, İstanbul, Boş Zamanları Değerlendirme Semineri, Akgün Matbaası, 1966.

Saysel, Altan, Suçlu Çocukların İyileştirilmesinde Bütünlüğe Doğru, Ankara, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1972, Syf 14.

Adalet Bakanlığı, Suçlu Çocuklar Suça İtilme Nedenleri ve Eğitim Yolu ile Korunmaları Panel Tebliğleri Ankara, Yarı Açık Cezaevi Matbaası, 1985, Syf 47.

Türkeri, Sedat, Çocuk Islahevleri ve Çocuk Cezaevindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Planlaması, 1995.

Akalın, Nejat, Çocuğun Suça İtilmesinde Toplumsallaşma Öğelerinin Etkisi, İstanbul, 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildiriler Kitabı, İstanbul Çocukları Vakfı Yayınları, 1999.

Kepenekçi, K. Y.; Özcan, A.Y., Okullarda Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi, 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Ankara, Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Yayını, 2002.

Margaret, Shaw ; Tercüme: İsmail Yılmaz, İtibar Uğurlu, Okullarda Suçun Önlenmesi ve Polis, Ankara, Egm Basımevi, 2006, 141 Syf.

Shaw, Margaret, Gençlere Yatırım Suçun Önlenmesi ve Mağduriyete Uluslararası Yaklaşımlar, Ankara, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2007, 72 Syf.

Shaw, Margaret, Polis, Okullar ve Suçun Önlenmesi: Mevcut Uygulamaların Ön İncelemesi, Ankara, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2008, 62 Syf.

Ögel, Kültegin; Tarı, Itır; Eke, Ceyda Yılmazçetin, Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme, Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği, 2010, 65 Syf, Pdf.

Attar, Handan, Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi, Kavramlar, Kuramlar, Kurumlar, İzmir, Ege Üniversitesi Basımevi, 2010, 202 Syf.

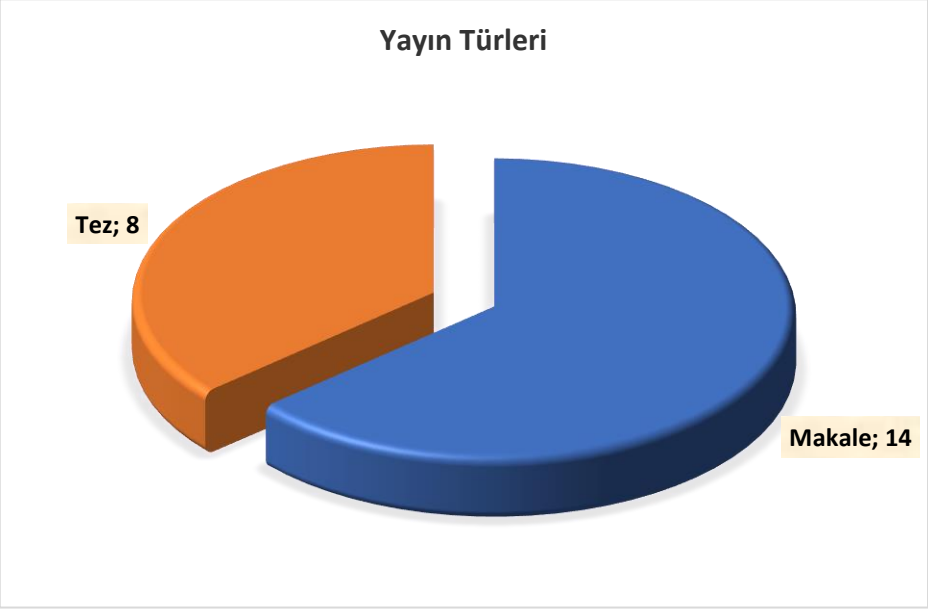
Ögel, Kültegin, Çocuk, Suç ve Bireyselleştirilmiş İyileştirme, Ankara, Türkiye'de Çocuklar İçin Adalet, 2014, 108 Syf, Pdf.

4.2.9. Medya, Televizyon, Basında Temsil, Video Oyunlar, Kitle İletişim Araçları

4.2.9.1.Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Suça sürüklenen çocukların basında nasıl yer aldığı, televizyon, internet gibi araçların suça ne tür etkisi olduğuna dair yapılan çalışmalar incelendiğinde oldukça az sayıda yayının olduğu görülmektedir (bkz. Grafik 23). Öyleki bu tema altında yalnızca on dört (14) makale, sekiz (8) ise tez çalışması bir araya getirilebilmiştir. Suça sürüklenen ya da suça sürüklenme riski bulunan çocuklar üzerinde kitle iletişim araçlarının veya diğer eğlence araçlarının etkisini araştıran herhangi bir kitap çalışması ise bulunmamaktadır. Var olan tez çalışmaları incelendiğinde ise doktora düzeyinde bir çalışmanın bulunmadığı hepsinin yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir.

Grafik 23. Tema 9: Yayın Türlerine Göre Dağılım

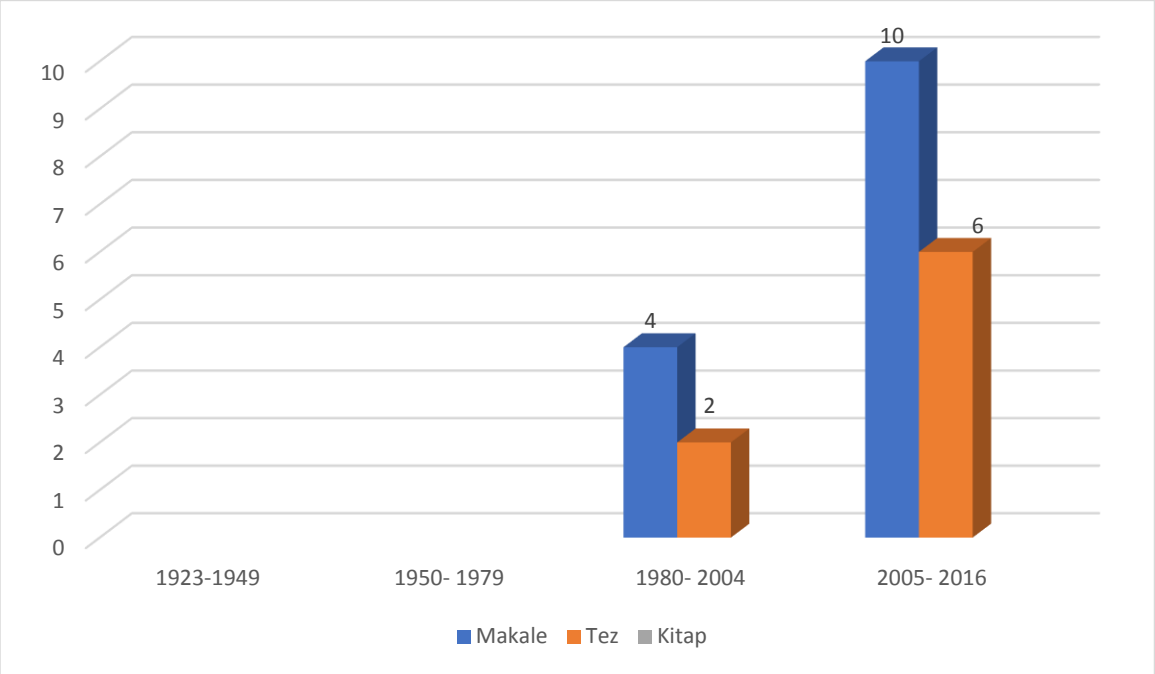

4.2.9.2. Dönemsel olarak Değerlendirme

1980 yılına kadar bu temaların çocukların suçluluğu ile ilişkisini konu alan özel bir çalışmaya rastlanılamamış, var olan çalışmalar genellikle şiddet davranışı ile ilişkilendirildiği görülmüştür (bkz. Grafik 24). Ancak 1980 yılında **Esin Onur'un**

"Radyo-Televizyon ve Çocuk Suçluluğu" isimli makale araştırmanın kapsamı göz önüne alındığında ilk eser olma özelliği taşımaktadır. İlk tez çalışması ise 1990 yılında **F. Bekçi** tarafından *"Kitle İletişim Araçlarının Elazığ Islahevindeki Suçlu Çocukların Tutum Ve Davranışlarına Etkisi"* ismiyle yüksek lisans düzeyinde yapılmıştır. Son dönemdeki yayın sayısına bakıldığında görece bir artışın yaşandığı düşünülse de yayınların genel anlamda oldukça düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir.

Grafik 24. Tema 9: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.9.3.Makale Künyeleri

Onur, Esin, Radyo-Televizyon ve Çocuk Suçluluğu, Eğitim ve Bilim Dergisi, 1980, Cilt: 4, Sayı: 24, 16- 24 Syf, Pdf.

Tokdemir, Mehmet; Küçüker, Hüdaverdi, Çocuk Suçluluğu ve Medya, Ankara, Adli Tıp Bülteni, 2000, Cilt: 5, Sayı: 3, 164-167, Pdf.

Erden, G., Çocuğun Yazılı ve Görsel Basında İstismarı: Suç Kurbanı ve Suç Zanlısı Çocuk Haberleri, Ankara, II. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiriler, Türkiye'de Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, 2002.

İçli, Tülin Günsen, Çocuk, Siddet, Suç ve Medya, Ankara, Radyo ve Televizyonlarda Siddet ve İntihar Haberlerinin Sunumunun Toplum Üzerindeki Etkileri Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2003,

Turla, Ahmet; Aydın, Berna; Kocakaya, Mehmet; Sataloğlu, N., Çocuk Suçluluğunda Televizyonun Rolü, Ankara, Adli Psikiyatri Dergisi, 2006, Cilt: 3, Sayı : 1, 3-8 Syf.

Dolu, Osman; Büker, Hasan; Uludağ, Şener, Şiddet İçerikli Video Oyunlarının Çocuklar ve Gençler Üzerindeki Etkileri: Saldırganlık, Şiddet ve Suça Dair Bir Değerlendirme, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2010, Cilt: 9, Sayı: 4, 54-75 Syf, Pdf.

Avcı, Müjdat, Çocuk Suçluluğunda Medyanın Rolü, Erzincan, Erzincan Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 2010, Cilt: 12, Sayı: 1, 125 Syf, Pdf.

Durna, Tezcan; Özçetin, Burak, Basının Şiddeti: Siyasal Gösterilerde Polise Taş Atan Çocuklar Örneği, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 2010, Cilt: 65, Sayı: 3, Ss: 52-85, Pdf.

Armağan, Ahsen, Çocuk İstismarının Sosyal Paylaşım Platformlarında Temsil Biçimleri: Pozantı Cezaevinde Kalan Çocuklar Örneğinin Ekşi Sözlük'te Sunumu, International Journal Of Social Science, 2012, Cilt:5, Sayı:7, Syf: 69-88, Pdf.

Şahin, Hande; Tezel, Hande, Yazılı Basında Çocuk Suçluluğu, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 643-653.

Türkoğlu, Hülya Semiz; Türkoğlu, Süleyman, Çizgi Filmlerin Çocukların Gelişiminde Şiddete ve Saldırganlığa Eğilimi Üzerine Etki Değerlendirmesi: 'Ben 10 Omniverse' Çizgi Film Örneği, Ankara, "Suç Korkusu Kongresi" Bildiri Kitabı İçinde Edit: Adem Solak, Öner Solak, 2015, Syf: 237-247, Pdf.

Altuntaş, Onur; Altınova, Hasan Hüseyin, Türkiye'de Risk Altındaki Çocukların Anaakım Basında Temsili, Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi 2015, Cilt: 3, Sayı: 2, Ss: 59-70, Pdf.

Küçük, Sibel, Mağduru ve Sanığı Çocuk Olan Cinsel İstismarlar ile İlgili Haberlerin İncelenmesi Adli Tıp Dergisi, 2016, Cilt: 30, Sayı: 1, Syf: 51- 59, Pdf.

Arslan, Aynur; Duğan, Özlem, Suça Yönelen Çocukların Medyada Temsili: Bir Alan Araştırması, Gümüşhane, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakütesi Elektronik Dergisi, 2016, Cilt: 4, Sayı: 1, Syf: 303- 325, Pdf.

4.2.9.4.Tez Künyeleri

Bekçi, F., Kitle İletişim Araçlarının Elazığ Islahevindeki Suçlu Çocukların Tutum ve Davranışlarına Etkisi, Fırat Üniversitesi, Fen Edebiyat Bölümü, 1994, Yüksek Lisans.

Doğrul, Gürdoğan, Çocuk, Suç ve Basın: Suç Haberlerinin İçerik Analizi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Psikoloji Anabilim Dalı, 2004, 136 Syf, Doç. Dr. Gülsen Erden, Yüksek Lisans.

Sofuoğlu, Afife Erkan, Ergenlerdeki Şiddet Eğilimine Televizyonun Etkisi ve Sosyal Hizmet Müdahalesi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, 2006, 88 Syf, Yüksek Lisans.

Şen, Şerife Koptur, Ortaöğretim Öğrencilerinin Suça Yönelmesinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü (İstanbul İli Bağcılar İlçesi Örneği), Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, 2008, 182 Syf, Yrd.Doç.Dr. Kenan Göçer, Yüksek Lisans.

Durmuş, Güner, Şiddet İçerikli Televizyon Yayınlarının Çocuk Suçluluğu ve Şiddete Yönelim Üzerindeki Etkileri: Ağrı Örneği, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, 2013, 125 Syf, Prof. Dr. Ertan Beşe, Yüksek Lisans.

Orçin, Gizem, Yazılı Basında Suça Sürüklenen Çocukların Sunumu Üzerine Bir İnceleme, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı / Genel Gazetecilik Bilim Dalı, 2013, 176 Syf, Prof. Dr. H. Emre Bağce, Yüksek Lisans.

Demirkan, Serap Duygu, Kitle İletişim Araçlarının Çocukların Suç Niteliğindeki Davranışlara Yönelmesinde Etkili Bir Risk Faktörü Olması Hususunda Ebeveynlerin Farkındalık Durumlarının Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2014, 239 Syf, Doç. Dr. Ayşen Ufuk Sezgin, Yüksek Lisans.

Maden, Özge, Türkiye Medyasında "Taş Atan Çocuklar"ın Temsili , Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, 2014, 137 Syf, Prof. Dr. Bedriye Poyrak, Yüksek Lisans.

4.2.9.5.Kitap Künyeleri

-

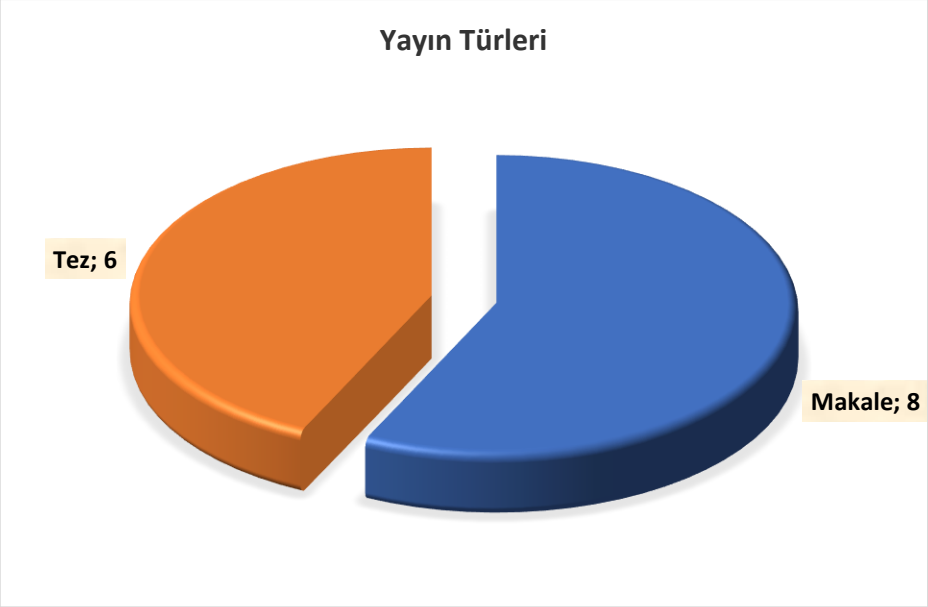
4.2.10. Madde Bağımlılığı, Yasa dışı/ Uyuşturucu Madde Kullanımı

4.2.10.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Çocuk ve gençlerin suça sürüklenmesinde alkol ve madde kullanımının etkisini ortaya koyan araştırmalar oldukça az sayıdadır (bkz. Grafik 25). 18 yaş altı kişilerle madde kullanımı konusunda yapılabilecek çalışmalarda yaşanılan izin sorunun bu alanda yapılacak muhtemel çalışmaları etkilediği düşünülmektedir.

Sema Buzlu ve Arkadaşları'nın *"Suç İşlemiş Çocuklarda Madde Kullanım Yaygınlığı Üzerine Analitik Bir Çalışma"* isimli makalesi madde kullanımı ve çocukların suç davranışı arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışan ilk yayın olma özelliğindedir. **H. Hüseyin Bulut**'un *"Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığının Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Etkisi"* isimli yüksek lisans düzeyindeki çalışması ise bu alanda erişilebilen ilk tez çalışmasıdır.

Grafik 25.Tema 10: Yayın Türlerine Göre Dağılım

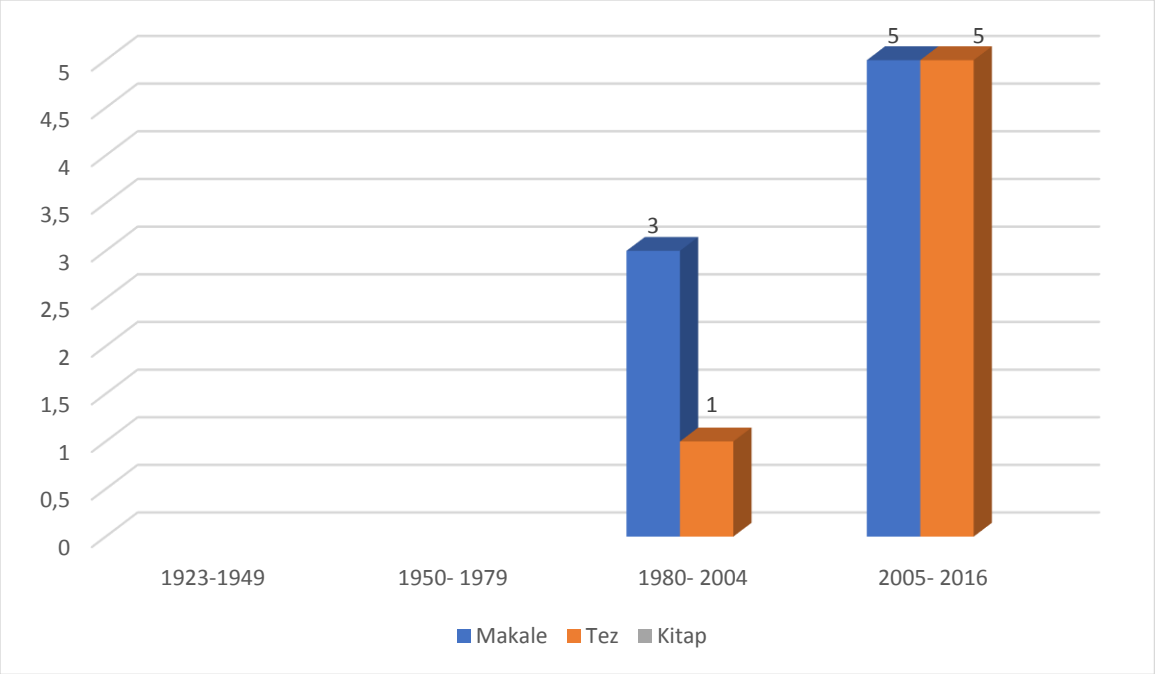

4.2.10.2. Dönemsel Olarak Değerlendirme

Yıllara göre bakıldığında ise 1980-2004 yılları arasında biri (1) tez, üçü (3) makale çalışması olmak üzere dört (4) yayına ulaşılabilmiştir, 1980 öncesi dönemde ise bu konuda yapılmış çalışmalara rastlanılmamıştır (bkz. Grafik 26). Son dönemde makale ve tez sayılarının eşit olduğu görülmektedir ancak bir önceki temada da üzerinde

durulduğu gibi son dönemlerde madde kullanımının ülkemiz için çok önemli sorun haline gelmesi dikkate alındığında yapılmış olan çalışmaların sınırlı düzeyde kaldığı ve bu durumun akademik literatür ve bu alanda yapılacak uygulamalar noktasında ciddi bir eksiklik meydana getirdiği rahatlıkla söylenebilir.

Grafik 26. Tema 10: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.10.3. Makale Künyeleri

Buzlu, Sema; Kutlu Y., Pektekin Ç., Suç İşlemiş Çocuklarda Madde Kullanım Yaygınlığı Üzerine Analitik Bir Çalışma, Hemşirelik Bülteni, 1999, Cilt: 43, Syf: 209-217.

Akdemir, M.; Küçüker, H.; Dülger, H.E.; Açık, Y., Madde Bağımlı Hükümlü Çocuklar ile Bağımlı Olmayan Hükümlü Çocukların Suç ve Sosyodemografik Özelliklerinin Karşılaştırılması, 14. Adli Bilimler Kongresi'nde Sunulan Bildiri, İstanbul, 2000.

Küçüker, Hüdaverdi, Bağımlılık Yapıcı Madde Kullanan–Kullanmayan Suçlu Çocuk/Ergenlerin Ailelerinde Davranış Özellikleri, Ankara, Adli Bilimler Dergisi, 2003, Cilt: 2, Sayı: 3, 33-38 Syf.

Turla, Ahmet; Aydın, Berna; Karaarslan, Bekir; Kocakaya, Mehmet, Samsun İl Merkezinde 2004 Yılında Uçucu Madde Kullanan Çocuklar, Ankara, Adli Psikiyatri Dergisi, 2005, Cilt : 2, Sayı : 4, 21-27 Syf.

Öğel, Kültekin; Aksoy, Alper, Tutuklu ve Hükümlü Ergenlerde Madde Kullanımı, İstanbul, İstanbul, Journal Of Dependence Bağımlılık Dergisi, 2007, Cilt: 8 , Sayı :1 , 11-17 Syf, Pdf.

Özcan, Yavuz; Dolu, Osman; Gül, Serdar Kenan, Ceza Algısının Uyuşturucu Kullanımı Üzerindeki Caydırıcı Etkisi: Bursa İli Ortaöğretim Kurumlarında Yapılan Bir Alan Araştırması, Ankara, Polis Bilimler Dergisi, 2011, Cilt : 13, Sayı : 4, 1-26 Syf, Pdf.

Demirhan, Elif Sultan, Roman Çocuklara Yönelik Madde Bağımlılığı ve Suçu Önlemede 'Bir Tebessüm Yeter' Projesi: Yalova Örneği, Ankara, Uluslararası Katılımlı Çocuk İhtiyaçları Sempozyumu 18-19 Mayıs 2012 Bildiri Kitabı İçinde, 2012, 51- 62 Syf, Pdf.

Arman, Ayşe Rodopman, Suça Sürüklenen Ergende Bağlanma Stilleri ve Madde Kötüye Kullanımı, Ankara, Türkiye'de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, 2016, Syf: 89-92, Pdf.

4.2.10.4. Tez Künyeleri

Bulut, H. Hüseyin, Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığının Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Etkisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2002, Prof. Dr. Dolunay Şenol, Yüksek Lisans.

Eşit, Nevzat, Uçucu Madde Bağımlısı Çocukların Suça Yönelik Olarak Sosyo-Ekonomik İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2007, 75 Syf, Prof. Dr. Fatih Yavuz. Yüksek Lisans.

Terzi, Cansu Karataş, Ergenlerde Saldırganlığın Madde Bağımlılığı ve Diğer Değişkenlerle İlişkisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri

Anabilim Dalı / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, 2009, 137 Syf, Yrd. Doç. Dr. Leyla Ercan Yüksek Lisans.

Öker Keleş, Dilek, Yasa Dışı Madde Kullanımı Nedeniyle Denetimli Serbestlik Tedbirine Tabi Tutulan Erkek Ergen ve Yetişkin Bireylerin Kaygı ve Depresyon Durumlarının Değerlendirilmesi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Madde Beğımlılığı A.B.D., 2013, Doç. Dr. Serap Annette Akgür, Yüksek Lisans.

Güler Akın, Şenay, Yasa Dışı Madde Kullnımı Nedeniyle Denetimli Serbestlik Tedbirine Tabi Tutulan Erkek Ergen ve Yetişkin Bireylerin Motivasyon Durumlarının Değerlendirilmesi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Madde Bağımlılığı, Toksikoloji ve İlaç Bilimleri A.B.D., 2013, 215 Syf, Doç. Dr. Serap Annette Akgür, Yüksek Lisans.

Bulgurcu, Hilal Soysal, Uyuşturucu Madde Kullanmak Suretiyle Denetimli Serbestlik Tedbiri Alan Gençler Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme (Tokat İl Merkezi Örneği), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2015, 222 Syf, Yrd. Doç. Dr. Sevda Mutlu, Yüksek Lisans.

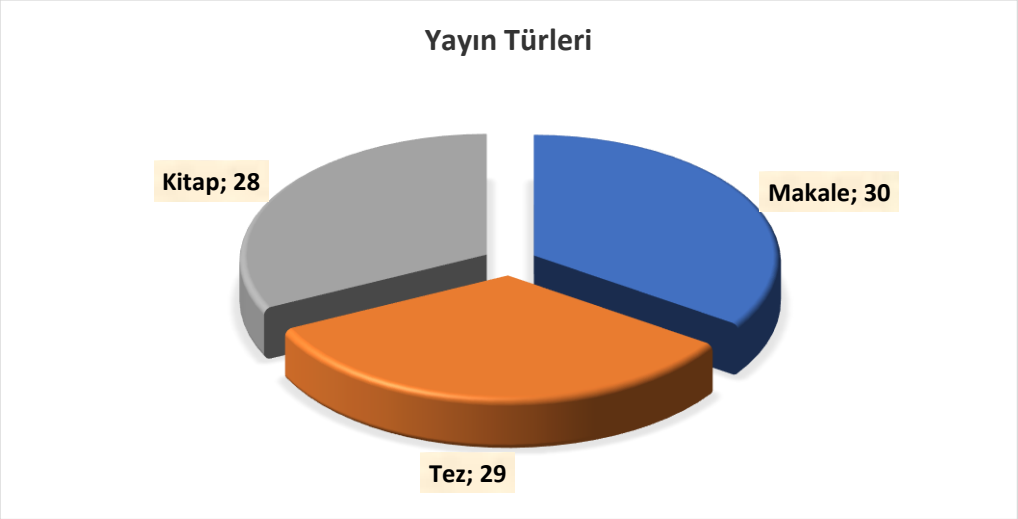
4.2.10.5. Kitap Künyeleri

-

4.2.11. Diğer

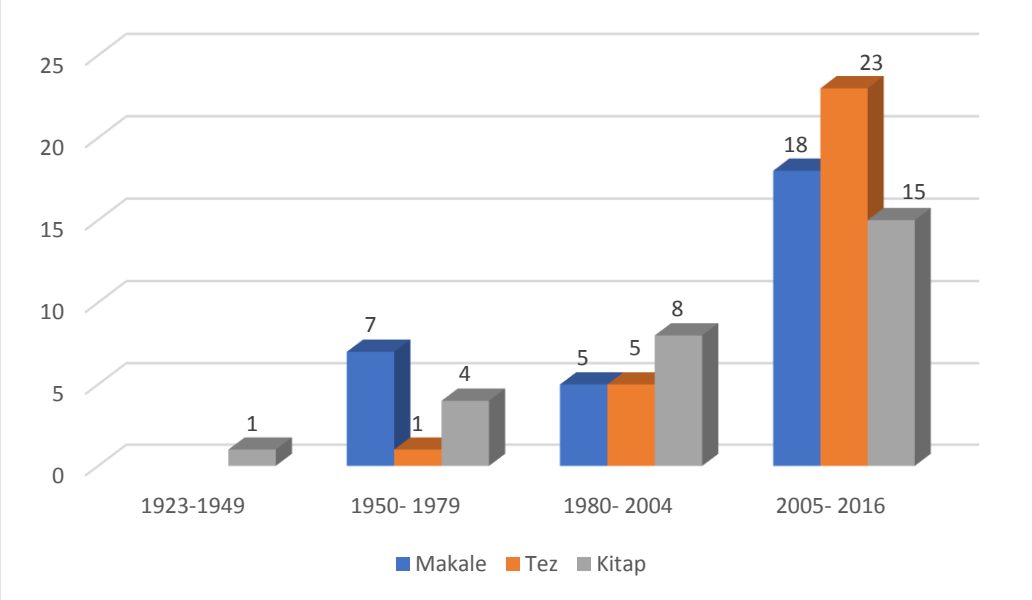
4.2.11.1. Yayın Türüne Göre Değerlendirme

Grafik 27. Tema 11: Yayın Türlerine Göre Dağılım

4.2.11.2. Dönemsel Olarak değerlendirme

Grafik 28. Tema 11: Yayın Türlerinin Yıllara Göre Dağılımı

4.2.11.3. Makale Künyeleri

Göner, Abdullah, Çocuk Suçluluğunun İlmi Esasları ve Çeşitli Bakımdan Memleketimizdeki Durumu, Ankara, Adalet Dergisi, 1950, Sayı:12, Syf: 1656-1676

Gözübüyük, A. P., Türkiye'de Kimsesiz Çocukların Korunmasına ve Yetiştirilmesine, Bunlar İçin Kurulan Müesseselere ve Çocuk Suçluluğuna Dair, Ankara, Adalet Dergisi, 1952, Cilt.43, Sayı.6, Syf: 815-823, Pdf.

Tan, Hadi, Suç Politikası İlminin Branşlarından Sayılan, Kriminal, Antropoloji, Kriminal Biyoloji, Kriminal Sosyoloji, Kriminal İstatistik Bir Etüt, Ankara, Adalet Dergisi, 1953, Cilt.44, Sayı.1, Syf: 3-18, Pdf.

Kunter, Nurullah, Gençlik Suçluluğunun Türkiye`Deki Gelişmesi, İstanbul, Annales De La Faculté De Droit D`Istanbul, 1960, Sayı:15, Syf :136-160.

Göker, Yaşar, Çocuklarda Gizli Suçlar ve Suçluluk Duygusu, Ankara, İlk Öğretim, 1961, Sayı:479.

Kuntman, Rıfat; Hergüner, Nusret, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Suçluluğunun Milli Güvenliğimize Müessir Olan Faktörleri, İstanbul, İstanbul Barosu Dergisi, 1964, Cilt: 38, Sayı :10/11, Syf: 330-331.

Özbek, Abdülkadir, Agressif ve Cinsel Suçlar Yönünden Çocuk ve Ergenlerde Affektif Gelişme ve Geleneksel Türk Toplumu Eğitim Ortamının Bu Yöndeki Etkileri <Sosyo Psikiyatri Açısından>, Nöroloji, 1970, Cilt.1, Sayı.1, Syf: 133-159 Syf. Pdf.

Kahramanoğlu, Ertan, Sosyal Hizmetlerin Yeniden Örgütlenmesinde Suçlu ve Korunmaya Muhtaç Çocukların Yeri, Ankara, Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu, 1983, Syf: 55-60.

Cihan, E., Çocuk ve Küçük Suçluluğu ve İnfaz Kanunu Ön Tasarısı, Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1993, Syf: 219-226.

Karacık, Nilay, Çanakkale İli Suçlu Çocukların Yeniden Sosyalizasyonu Proje Özeti ve Uygulama Süreci, Ankara, Sosyal Hizmetler Dergisi, 1999, Cilt: 1, Sayı: 9, 28-34 Syf.

Akyüz, Yahya Çocuk Suçluluğu Konusunda Türk Eğitim Tarihinde İlk Önemli Araştırma, Ankara I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, 2002.

Gökçearslan, Elif, Korunmaya Muhtaç Çocuk ve Sosyal Eşitlik, Ankara, 6. Ulusal Sosyal Hizmetler Konferansı Küreselleşme, Sosyal Adalet ve Sosyal Hizmetler 20-22 Mayıs 2004 Kitabı İçinde, 2004, Syf: 350-357.

Danış, Mehmet Zafer, İnsan Hakları Boyutunda Çocuk Suçluğu ve Suça İtilen Çocukların Sağaltım Sosyal Hizmet Yaklaşımları, Ankara, 3. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde, Adalet Bakanlığı Yayınları, 2005, Syf: 345-356.

Fişek, A. Gürhan; Çiner, Can Umut; Akpınar, Taner, Çocuk Suçluluğu`Nda Öncü Çalışmalar ve İki Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2008, Cilt:57, Sayı:2, 17-24 Syf, Pdf.

Özbay, Özden, Gerilim, Sosyal Bağ (Kontrol) Teorileri ve Çocuk Suçluluğu, Sivas, Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2008, Cilt:32, Sayı:1, 1-16 Syf, Pdf.

Büyükçalık, Mürüvvet Ece; Dinç, Gülçin, Eskişehir İli Çocuk Suçluluğu Araştırma Sonuçları, Eskişehir, Eskişehir Barosu Dergisi, 2010, Sayı:15, 33-50 Syf.

Özaydın, Özdem; Ünal, Aslı, İstanbul 2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı ile Söyleşi Suça Sürüklenen Çocuklar ve Terörle Mücadele, Ankara, Fasikül Dergisi, 2010, Sayı: 2. Uğur, Hüsamettin, Suça Sürüklenen ve Suç Mağduru Çocuklarda Uzlaşma, Ankara, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, 2010, Yıl:5, Sayı:43, 123-144 Syf.

Akyüz, Yahya, Türk Eğitim Tarihi Açısından "Suçlu Çocuk" Kavramına Bir Bakış ve İlk Önemli Araştırma, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 54-59.

Fişek, A. Gürhan, Türkiye'de Çocuk Suçluluğunda Öncü Çalışmalar 1930-1954, Ankara, Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar İçinde, Ed. Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Güner, Muzaffer Cihat Öner, Sabev Yayınları, 2011, Syf: 74-77.

Danış, Mehmet Zafer; Şahbikan, İbrahim, Suça Sürüklenmiş Çocukların Yeniden Toplumsallaşma Sürecinde ve İnsan Hakları Bağlamında Sosyal Hizmet Yaklaşımlarının Yeri ve Önemi, Tarih Okulu Dergisi, 2014, Yıl: 7, Sayı: 18, 627-651 Syf, Pdf.

Dede, Ercan, Cinsel İhmal ve İstismar Mağduru Çocuk ve Ergen ile Adli Görüşme: Mülakat Teknikleri ve Sosyal Hizmet Müdahalesi Çerçevesindeörnek Bir Vaka Sunumu, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 428-432.

Ülgen, Seher Dere; Alşen, Sevay; Demirsoy, Tülin, Çocuk İzlem Merkezlerinin İşlevleri, Cinsel İstismar Mağduru Çocuğu Korumak Adına Optimal Düzeyde Kriz Yönetimi Nasıl Sağlanmalı? Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 860-861.

Seyitoğlu, Mansur; Çoban, Arzu İçağasıoğlu, Kurum Bakımında Olan 12 Yaş Altı Çocuklarda Akranlararası Yaşanan Cinsel İstismarın Bildirim Yükümlülüğü, Ankara, "Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet" Sempozyum Bildiri Kitabı İçinde Editör: Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden, 2015, Syf: 785-795.

Özgenç,Nuri Berkay, Türk Hukukunda Suça Sürüklenen ve Suç Mağduru Çocuklarda Uzlaşma, Legal Hukuk Dergisi, 2015, Cilt: 13, Sayı:145, Syf: 39-83, Pdf.

Ayar, Dijle; Öztürk, Candan, Türkiye'de Lisansüstü Çalışmalarda Çocuk Suçluluğu, The Journal Of Pediatric Research, 2015, Cilt:2, Sayı:1, Syf: 17-20.

Sarıçiçek, Sait; Yakupoğlu, Oğuzhan; Örs, Yakup; Zoroğlu, Salih, Çocuk Cinsel İstismarında Çocuk Oyunlarının Aracı Olarak Kullanımı: Bir Olgu Sunumu, Adli Tıp Dergisi, 2016, Cilt: 30, Sayı: 1, Syf: 98- 102, Pdf.

Alpar, Gül, Çocukla Adli Görüşme ve İletişim, Ankara, Adli Sosyal Hizmet Yaklaşım ve Müdahale, Ed. Didem Yücel, M. Burak Gönültaş, 2016, Syf: 191-203.

Ziyalar, Neylan; Çalıcı, Can, Çocuklarda Adli Görüşmenin Temel Prensipleri: Okul Öncesi Dönem, Ankara, Adli Sosyal Hizmet Yaklaşım ve Müdahale, Ed. Didem Yücel, M. Burak Gönültaş, 2016, Syf: 178-190.

Parlak, Simel; Ekşi, Halil, Suça Sürüklenmiş Kız Çocuklarının Ahlaki Kimlikleri ve Suça Yönelik Algılarının Feminist Etik Bağlamında İncelenmesi, Fe Dergi, 2017, Sayı: 1, Syf: 55-79, Pdf.

4.2.11.4. Tez Künyeleri

İşler, İsmail, Suçlu Çocuk Şahsiyetinde İntibakın Rolü Üzerine Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 1975, 45y, Prof. Dr. S. Evrim, Lisans Tezi.

Özsöz, Canan, 14- 18 Yaşları Arasındaki Suçlu ve Suçsuz Ergenlerde "Adaletsizlik" Yargısının Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1990, 126 Syf, Prof. Dr. Bekir Onur, Yüksek Lisans.

Günenç, Hatice Seda, Erkek Çocukların Temsili Sorumlulukları ve Bu Sorumlulukların Cinayet Durumundaki Görünümü, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 1991, 131 Syf, Yrd. Doç. Dr. Nükhet Sırman, Yüksek Lisans.

Çakıl, Nazmiye, Suç İşleyen ve İşlemeyen Çocuklarda Denetim Olanağını Etkileyen Bazı Değişkenler, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, 1992, 118 Syf, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kılıç, Yüksek Lisans.

Akço, Seda, Reşit Olmayanlar Arasında Cinsel İlişkinin Suç Olarak Kabulü ve Ceza Ehliyeti, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1996, 152 Syf, Prof. Dr. M. Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Eyüpoğlu, Alparslan, İstanbul İli Pendik İlçe Jandarma Komutanlığı'na Herhangi Bir Suç İsnadıyla Gelen/Getirilen Çocukların Risk Alma Davranışı Bakımından İncelenmeleri, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, 2004, 158 Syf, Yrd. Doç. Dr. Neylan Ziyalar, Yüksek Lisans.

Uçar, Fatma, Ergenlerde Suça Yönelim Açısından Risk Oluşturabilecek Davranışların Gerilim Kuramına Göre İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Adli Tıp Anabilim Dalı, 2005, 161 Syf, Prof. Dr. Sema Kaneri Yüksek Lisans.

Bulduk, Seyfi, Çocuk Suçlarında Soruşturma, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2005, 165 Syf, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk, Yüksek Lisans.

Baran, Şahin, Çocuklarla Kriminolojik Amaçlı Görüşme Teknikleri, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, 2005, 169 Syf, Prof. Dr. Şule Erçetin, Yüksek Lisans.

Demirhan, Tuğba Durak, Yoğun Düşünme Eğitimi Programının Suçlu Çocukların Ahlaki Yargılarına Etkisinin İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı / Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı, 2007, 158 Syf, Yrd. Doç. Dr. Zarife Seçer, Yüksek Lisans.

Aslan, Beşir, Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğünün Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Balı, 2007, 197 Syf, Doç .Dr. Veli Özer Özbek, Yüksek Lisans.

Özbay, Özlem, Öfke Kontrolü Eğitim Programının Etkililiğinin Tutuklu Bir Grup Ergen Örnekleminde İncelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Disiplinlerarası Adli Tıp Anabilim Dalı, 2008, 110 Syf, Doç. Dr. Gülsen Erden, Yüksek Lisans.

Efe, Metin, Çocukların Cezai Sorumluluğu, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı / Hukuk Bilim Dalı, 2008, 200 Syf, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Onursal Cin, Yüksek Lisans.

Çelik, Dilek, Ergenlik Dönemindeki Suç Davranışlarında Algılanan Öncüller ve İlişkili Düşünce Biçimleri, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2008, 194 Syf, Yrd. Doç. Serra Müderrisoğlu, Yüksek Lisans.

Özkartal, Bürya, Yinelemeli Olay Analizi ve Çocuk Suçluluğu Üzerine Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, 2009, 60 Syf, Prof. Dr. Müjgan Tez, Yüksek Lisans.

Saçan, Selvinaz, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nda Koruma Altında İken Aile Yanına Döndürülen 6-18 Yaş Çocuk ve Gençlerin Duygusal ve Davranış Sorunları; Kütahya İli Örneği, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı, 2010, 241 Syf, Prof. Dr. Z. İsmihan Artan; Prof. Dr. Neşe Erol, Doktora.

Köker, Ebru Çam, Sosyal İnceleme ve Mesleki Raporlarda Suça İtilen Çocuklar: Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Örneği, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, 2010, 198 Syf, Doç. Dr. Özlem Cankutaran Aktaş, Yüksek Lisans.

Gezgin, Murat, Suça Sürüklenen Ergenlerde Denetim Odağı: İzmir Örneğinde Bir Çalışma, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, 2010, 18208 Syf, Doç. Dr. Yüksel Baykara Acar, Yüksek Lisans.

Altuntaş, Gülden Elçim Üner, İstanbul Fatih Adliyesi 1.Aile Mahkemesi'nde 2005-2007 Yılları Arasında Verilen Velayet Kararlarında Yer Alan Uzman Raporlarının

Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 2010, 119 Syf, Yrd. Doç.Dr. Neylan Ziyalar, Yüksek Lisans.

Tarla, Kevser, Üniversite Gençliğinin Suç Algısı Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Araştırma (Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Örneği), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edebiyat Fakültesi, 2011, 208 Syf, Yrd. Doç. Dr. Koray Değirmenci, Yüksek Lisans.

Yıldız, Ceylan Begüm, Devlet Egemenliği ve İnsan Hakları Rejimi Altında Çocuk Hakları: Türkiye'de 2006-2010 Yılları Arasında Terörle Mücadele Kanunu'yla Yargılanmış Çocuklar, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, 2011, 93 Syf, Prof. Dr. Turgut Tarhanlı, Yüksek Lisans.

Göl, Soner, Suça Maruz Kalmış, 8-18 Yaş Arası Çocuk ve Ergenlerin Mağduriyetlerinin İncelenmesi: Manisa İli Örneği, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı, 2012, 238 Syf, Zülal Erkan, Yüksek Lisans.

Duran, İbrahim, Okul Öncesinde Eğitici Dramanın Suça Karşı Bilinç Oluşturmaya Etkisi, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, 2012, 204 Syf, Prof. Dr. Tülin İçli, Yüksek Lisans.

Bilek, Burak Tunç, Bilişim Suçları ve Üniversite Lisans Öğrencilerinin Bilişim Suçlarına Yönelik Görüşleri, Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Bilgisayar Eğitimi Anabilim Dalı, 2012, 144 Syf, Yrd. Doç. Dr. Benian Tekindal, Yüksek Lisans.

Öztürk, Nergiz, Suça Sürüklenen Çocukların Risk Alma Davranışlarının ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı / Adli Psikoloji Bilim Dalı, 2013, 124 Syf, Prof. Dr. Mustafa Özkan Pektaş, Yüksek Lisans.

Öncül, Öznur, Suç Davranışı ile İlişkili Bilişsel Mekanizmaların Yetişkin ve Genç Erkek Mahkumlar Örneklemlerinde Araştırılması: Rehabilitasyon Çalışmaları İçin Öneriler,

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, 2014, 432 Syf, Prof. Dr. Tülin Gençöz, Doktora.

İşeri, Murat, Osmanlı Çocuk Koruma Sistemi ve Darüleytamlar: 1851-1923, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, 2014, 123 Syf, Prof. Dr. İsmail Özçelik, Yüksek Lisans.

Uzun, Zafer, Suç ve Değer İlişkisi: Suça Sürüklenmiş Çocuklar Üzerine Bir Araştırma, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, 2015, 200 Syf, Doç Dr. Cahit Gelekçi, Yüksek Lisans.

Özalp, Ahmet, Suçlu Çocuk Algısı: İngiltere ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Kültürel Bir Çalışma, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Sosyolojı Anabilim Dalı, 2016, 288 Syf, Yrd. Doç. Dr. Hakan Arıkan, Doktora.

4.2.11.5. Kitap Künyeleri

Tokgöz, Server Kamil, Mücrim Çocuklar Hakkında Sıhhi Tedbirler, Ankara, Sümer Basımevi, 1937.

İstanbul Üniversitesi Kriminoloji Enstitüsü, 974 Suçlu Çocuk Hakkında Kriminolojik Anket, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Hüsnütabiat Basımevi, 1953, 280 Syf.

İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuk ve Kriminoloji Enstitüsü, Ağır Ceza Mahkemeleri Bölgelerine Göre Suçlu Çocuklar Hakkında Kriminolojik Araştırma 1945-1958, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuk ve Kriminoloji Enstitüsü Yayınları, 1964, 168 Syf.

Onur, Esin, Suçlu Gençler ve Sorunları, 1. Ulusal Gençlik Sorunları Sempozyumuna Sunulan Bildiri Kitabı İçinde, Ankara, 1979.

Devecioğlu, Veli, Türkiye Toplumsal Gelişim Sürecinde Çocuk Suçları Sempozyumu, İstanbul, Akbank Yayını, 1979.

Yarsuvat, D., Toplumsal Gelişim Sürecinde Çocuk Suçluluğuna Kriminolojik Açıdan Bakış, Akbank Yayınları, 1980.

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu: Değişen ve Gelişen Toplumlarda Adliye ile Çocuk Suçluluğunun Aldığı Yeni Durum ve Hukuk Düzeninin Bu Olgu Karşısında Değerlendirilmesi Sempozyumu, İstanbul, Marmara Üniversitesi, 1993, 391 Syf.

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi 10. Yılı Adliye ve Çocuk Suçluluğu Sempozyumu, İstanbul, Marmara Üniversitesi Yayınları, 1993, 358 Syf, Pdf.

Unıcef, I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu: Bildiriler, 29-30 Mart 2001, Ankara: Unicef, Ankara, Unıcef, 2002, 428 Syf.

Kaner, S., Suç Davranışı Ölçeği Geliştirilmesi Çalışması. İ. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı, Ankara, Tisimat Basım Sanayi, 2002.

Akyüz, Emine; Uluğtekin, Sevda; Acar, Yüksel Baykara; Öntaş, Özlemcankurtaran, II. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu: "Yargı Öncesi ve Yargılama Süreci", Ankara, Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, 2003, 509 Syf.

İstanbul Barosu, Cmuk Verilerine Göre Suç İsnat Edilen Çocuklar Hakkında Rapor, İstanbul, İstanbul Barosu, 2004.

Aksoy, Alper; Ögel, Kültegin, Tutuklu ve Hükümlü Ergenlerle İlgili Yapılan Tezlerin Özetleri, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün Gözetimindeki Çocuklara Yönelik Hizmetlerin İyileştirilmesi Projesi İhtiyaçların Belirlenmesi Çalışması, İstanbul, Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği, 2004, 192 Syf, Pdf.

Emine, Akyüz; Uluğtekin, Sevda; Acar, Yüksel Baykara; Cankurtaran, Özlem Öntaş, III.Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu "Bakım, Gözetme ve Eğitim", Ankara, Yorum Matbaacılık, 2005. 487 Syf.

Onursal, Betül; Özsoy, Selma; Ülgen, Celal Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu Bildiri Kitabı, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2006, 173 Syf.

Terkeşli, Ramazan, Bilişim Suçları ve Çocuk, Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Kitabı İçinde, Editör: Adem Solak, Ankara, Anı Yayıncılık, 2007.

Ümit, Eylem, Mekândan İmkâna: Çocuk Suçluluğunun Habitusu Ceza Ehliyeti İlişkisi, Ankara, Ankara Barosu Yayınları, 2007.

Ögel, Kültegin, Riskli Davranışlar Gösteren Çocuk ve Ergenler, Yeniden Yayınları, 2007, 420 Syf.

İçli, Tülin Günşen, Çocuk Suç ve Sokak, Sokakta Yaşayan Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar, Ankara, Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2009, 166 Syf, Pdf.

Uludağ, Şener; Doğutaş, Cemil, Kanunla İhtilaf Halindeki Çocuklar: Sorunların Çözümünde Çok Disiplinli İşbirliği ve İyi Uygulama Örnekleri, Polis Akademisi Başkanlığı, 2009, 336 Syf.

Ayral, Fatma, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu ve Bu Suçla Mücadele, İstanbul, Yalın Yayıncılık, 2010, 192 Syf.

Aslan, Beşir, Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012, 375 Syf.

Aydın, Murat, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu ve Reşit Olmayan Cinsel İlişki Suçu, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012, 156 Syf.

Türkiye'de Çocuklar İçin Adalet, Uluslararası Çocuklar İçin Adalet Sempozyumu-Koruma/Önleme Oturumları, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, 2012, 255 Syf, Pdf.

Kurtul, K. ve Gülbitti, E., Acil Durumlarda Çocuk Koruma Eğitimi El Kitabı, Ankara, Unicef, 2014, 162 Syf, Pdf.

Sözüer, Adem, 3. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali 'Çocukça Adalet' Bilimsel Tebliğler, İstanbul, Adalet Yayınevi, 2015, 1461 Syf.

Apaydın, Cengiz, Çocuklar İçin Ceza Hukuku Bilinci, Legal Yayıncılık, 2015, 289 Syf.
Tahincioğlu, Gökçer, Devlet Dersi: Çocuk Hak İhlallerinde Cezasızlık Öyküleri, Note Bene Yayınları, 2016, 232 Syf.

5. TARTIŞMA

Bibliyografya çalışmaları kişiyi doğrudan bilgiye ulaştırmayan ancak alana dair tüm çalışmaların fiziksel ve içerik anlamında bilgilerine ulaşabilme ve değerlendirebilme imkanı sağlayan derleyici kaynaklardır. Böylelikle bibliyografya çalışmaları alanda araştırma yapmak isteyen herkes için kapsayıcı bir rehber olma özelliği taşımaktadır.

Böylesi bir amaç çerçevesinde yapılan araştırmamız derleyici bir çalışma ortaya koymakla birlikte farklı olarak elde edilen verilerin betimleyici bir yöntemle değerlendirilmesine de imkan sağlamıştır. " 'Çocuk ve Suç' Temalı Akademik Çalışmaların Niceliksel ve Niteliksel Olarak Değerlendirilmesi (1923-2016)" isimli çalışma ile cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen süre içerisinde çocukların suç ile ilişkisini konu alan her düzeydeki akademik çalışmaların bir araya getirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda literatür taraması yöntemi kullanılarak elde edilen veriler tematik olarak tasniflenmiştir. Çalışmanın sonunda "çocuk ve suç" alanında yapılmış olan yayınlarda öne çıkan konuların, türlerin, yazarların, eksik kaldığı düşünülen alanların tespitine yönelik nesnel bir değerlendirme imkanı elde edilmiştir.

Bu alanda ve kapsamda benzer yöntem ve amaçlar ile daha önce yapılmış herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Ancak kapsamı ve yöntemi farklı olsa da konusu ve amacı bakımından benzer olan bazı çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1954 yılı öncesine ait ilk çalışmaların ve Hicri Fişek ve Naci Şensoy'a ait doktora tezlerinin dönemin özellikleri bağlamında değerlendirildiği "Çocuk Suçluluğu'nda Öncü Çalışmalar ve İki Doktora Tezi" isimli makale çalışmasıdır (Fişek ve Ark.,2008). 1930-1954 yıllarını kapsayan dönemde çocuk suçluluğu alanında çalışmalarda bulunan önemli isimlerin yaptıkları araştırmaların konu alındığı "Türkiye'de Çocuk Suçluluğunda Öncü Çalışmalar (1930-1954)" isimli çalışmada örnek gösterilebilecek bir başka eserdir (Fişek,2011). Sosyal hizmet alanında yapılmış eserlerin ortaya konulmak istendiği bu kapsamda 'çocuk ve suç' temalı çalışmalarında içerisinde yer aldığı ve araştırmada sınırlı sayıda veri tabanlarının kullanıldığı "Adli Sosyal Hizmet Alanında Yapılan Akademik Çalışmalar" isimli bildiri kısmen benzer kabul edilebilecek bir başka çalışmadır (Aslantürk, 2015). Tüm suç veya yüksek lisans düzeyindeki çocuk hakları alanına dair çalışmaların derlenerek incelendiği ve bu kapsamda çocuk suçluluğuna dair çalışmaların tema olarak yer aldığı "Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Türkiye'de Yapılmış Suçla İlgili Çalışmaların Kısaca Bir Değerlendirmesi" ve "Türkiye'de Çocuk Hakları

Bağlamında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimlerinin İncelenmesi" isimli makale çalışmaları amaç ve yöntem bakımından benzer kabul edilebilir (Aycan, 1980; Dündar ve Hareket, 2017). Bir başka benzer çalışma ise Duygu Öktem'in (2012) "Türkiye'deki Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi ve Yaş Ayrımcılığına İlişkin Paradigmanın İncelenmesi(Literatür Taraması)" isimli makale çalışmasıdır. Örnek verilebilecek son çalışma ise çocuk suçluluğunun lisansüstü çalışmalardaki yerini araştırmak amacıyla 2000-2014 yıllarına ait 48 lisansüstü çalışmaya ulaşıldığı "Türkiye'de Lisansüstü Çalışmalarda Çocuk Suçluluğu" isimli makale çalışması amaç ve kapsam bakımından olmasa da yöntem ve konu bakımından benzer minvalde değerlendirilebilir (Ayar ve Öztürk, 2015). Özetle amaç, kapsam, yöntem ve konu bağlamında diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında elde edilen verilerin kapsayıcılığı ve değerlendirme aşamasındaki çok yönlülük çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

- Araştırmamız sonucunda "Çocuk ve Suç" temalı bin iki yüz dört (1204) akademik çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların altı yüz doksan dokuzu (699) makale, üç yüz kırk ikisi (342) tez, yüz altmış üçü (163) kitap çalışmasıdır.
- Bin iki yüz dört (1204) adet akademik yayının %50'sinin (603) 2005-2016 döneminde üretilmiştir. Yayın üretimi açısından en yüksek ikinci dönem ise tüm çalışmaların %27'sine (336) karşılık gelen 1980-2004 yılları arasını kapsayan dönemdir. 1923-1979 arasını kapsayan yaklaşık altmış (60) yıllık dönemde ise yalnızca iki yüz kırk dokuz (249) adet akademik çalışma ortaya konulmuştur. Sadece 2000 yılı sonrası yapılmış olan akademik yayınların tüm cumhuriyet tarihinde yapılan çalışmalara oranının %60 (732) olduğu dikkate alındığında akademik literatürün önemli bir kısmının son on beş yılda üretildiği görülmektedir.
- Üç yüz kırk iki (342) tez çalışmasının iki yüz altmış üçü (263) yüksek lisans, kırk beşi (45) doktora düzeyindedir. Doktora tezlerinin oldukça düşük seviyelerde kalması tez çalışmalarının daha çok derleme düzeyinde kaldığını ve "çocuk ve suç" temalı çalışmalarda ciddi bir uzmanlaşma sorunu yaşandığını göstermektedir.
- Ortaya konulan tez çalışmalarının önemli bir kısmı sosyoloji, psikoloji ve sosyal bilimler anabilim dallarında yapılmıştır. Sosyal hizmet anabilim dalında yapılmış olan tez çalışmaları sayısı ise beşi (5) doktora onu (10) yüksek lisans düzeyinde

olmaz üzere toplam on beş tanedir ve tüm tezlerin yalnızca %5'ine tekabül etmektedir.

- Makale çalışmalarında Sevda Uluğtekin, Yüksel Baykara Acar, Özlem Cankurtaran Öntaş, İ. Hamit Hancı, Sulhi Dönmezer, Mustafa Tören Yücel, Haluk Yavuzer, Handan Attar, Naci Şensoy, Nurullah Kunter; kitap çalışmalarında Adalet Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü, çeşitli Barolar gibi devlet kurum ve kuruluşları, UNICEF, İnsan Hakları Ortak Platformu, İnsan Hakları Dernekleri gibi sivil toplum kuruluşları, tüzel kişiler dışında ise Sevda Uluğtekin, Yüksel Baykara Acar, Adem Solak, Kültegin Ögel, Handan Yokuş Sevük gibi isimler eser sayıları bakımından ve başka isimler ve çalışmalar tarafından temel referans kaynakları olarak gösterilmesi noktasında en çok öne çıkmış isimlerdir.
- Yıllara göre yapılan analiz sonucunda özellikle "çocuk adalet sistemi ve çocuk hakları" ile "aile, akran, okul, sosyal çevre, toplumsal nedenler" temalı akademik çalışmalar başta olmak üzere hemen hemen tüm temalarda 2004 yılı sonrası akademik yayınlarda hızlı bir artışın olduğu görülmektedir.
- Çocuk adalet sistemi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde 2005 yılı sonrası akademik yayınların ciddi oranda artış gösterdiği tespit edilmiştir. Cezalandırıcı modeller yanında alternatif ceza modellerinin de akademik tartışmaların merkezine aldığı ve bu çerçevede yeni bir akademik literatürün var olmaya başladığı görülmüştür.
- Araştırma sonuçları göstermektedir ki "ceza adalet sistemi ve çocuk hakları", "ceza infaz kurumları, denetimli serbestlik" ve "aile, akran grupları, okul, sosyal çevre" konuları en çok çalışma yapılan alanlar olmuştur. Bazı temalarda ise oldukça sınırlı sayıda eser üretilmiştir. Özellikle madde ve alkol kullanımı, kitle iletişim ve sosyal medya araçları, göç, kentleşme, yoksulluk, ötekileştirme, damgalama ve sokak çeteleri çocukların suça sürüklenme nedenleri noktasında hakkında en az çalışma yapılan konular olmuştur.
- Elde edilen künyeler incelendiğinde akademik kaynaklarda mücrim çocuklar, çocuk cürümleri, küçük suçlular, suçlu çocuk, suça yönelen çocuk, yolunu şaşırmış çocuk, suç kurbanı çocuk, suça karışan çocuk, suça bulaşan çocuk, suça sürüklenen çocuk, suça itilen çocuk, kanunla ihtilafa düşmüş çocuk, risk altındaki

çocuk, korunmaya muhtaç çocuk ve özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocuk gibi geleneksel ve çağdaş kavramların tercih edildiği görülmektedir.

- Çocuk ve suç ilişkisinin kavramsal olarak tanımlanmaları ile ulusal veya uluslararası hukuki düzenlemelerin yakın ilişkisi olduğu görülmektedir. Örneğin uluslararası düzeyde çocuk hakları sözleşmesi ulusal düzeyde ise çocuk mahkemelerinin kuruluşu ve çocuk koruma kanunu gibi yasal düzenlemeler suçlu çocuk kavramının yanında 1995 yılından sonra "suça itilen çocuk", 2005 yılından sonra ise "suça sürüklenen çocuk" kavramlarının kullanılmaya başlanmasında etkili olmuştur.
- Elde edilen bulgular ışığında "çocuk ve suç" ilişkisi ilk ve orta dönemlerdeki akademik çalışmalara daha çok hukuki bakış açısıyla konu olduğu görülürken son dönemde ise sosyal bilim ağırlıklı bir ele alışın var olduğu tespit edilmiştir.
- Makale ve kitap düzeyindeki çalışmaların önemli bir kısmının "çocuk ve suç" ilişkisini çocuk adalet sistemi ve unsurları (mahkemeler, cezaevleri, kolluk kuvvetleri vb.) çerçevesinde ele aldığı görülmektedir. Böylece akademik çalışmalar kurumsal ve yasal düzeydeki konularla sınırlanmış, çocuk ve suç ilişkisinin çok boyutlu değerlendirilmesine imkan sağlayan çalışmalar bu bağlamda yetersiz kalmıştır.
- Yapılan araştırmalar iç karışıklıkların, siyasi belirsizliklerin, ekonomik krizlerin ve savaşların suç oranlarında artışa neden olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede 1923-1950 yılları arasında ülkemizde var olan şartlar göz önünde bulundurulduğunda suç oranlarındaki artışın, suç davranışına olan ilgi ve farkındalığın akademik yayınlara yansıdığı görülmektedir. 1923-1950 yılları arasında çocuk mahkemeleri, çocuk suçluluğunun genel görünümü, nedenleri ve ıslahı konulu (tema 2, tema 6 ve tema 8) çalışmaların diğer tamatik konulara oranla daha fazla ele alınmış olması mevcut araştırmaları destekler niteliktedir.
- Suçlu çocukların ıslahı, çocuk suçluluğu ile mücadele gibi konuların ele alındığı tema 8'de ilk dönem çalışmaları çocuk ve suç ilişkisini daha çok "terbiye edilmesi" gereken, bu konuda "çareler" aranan, çocukların ıslahı için kurumsal hizmetlerin var olması gerektiği düşünülen bir bakış açısı ile ele aldığı görülmektedir. Son dönemlerde ise çocuk ve suç ilişkisi çağdaş yaklaşımlar çerçevesinde ele alındığı, çocuğun yüksek yararının öncelendiği ve birçok farklı açıdan ele alınmasının zorunluluk olarak görüldüğü bir akademik birikim

oluşmuştur. Bu birikimin en yeni konularından birisi ise yerel yönetimlerin varlığı olarak görülmektedir. Yerel yönetimlerin suça sürüklenen çocuklar konusunda yaptığı ve yapması muhtemel çalışmalarını ele alan akademik yayınlar ancak 2009 yılı ve sonrasında üretilmeye başlanmıştır. Dördü (4) makale ikisi (2) tez çalışması olmak üzere yalnızca altı (6) adet yayın ortaya konulmuştur.

- 2000'li yıllardan sonra çocuk suçluluğunun nedenleri ve mücadele yöntemlerine yönelik dinsel yorumlamaların ele alınmaya başladığı görülmektedir.
- Göç konulu (tema 4) çalışmaların 1980 sonrası dönemde ciddi bir artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumun en temel nedenlerinden birisi olarak özellikle terör dolayısıyla yerlerinden edilmiş ve kitlesel göçe zorlanmış insanların oranının artmasıdır. Ortaya çıkan çarpık kentleşme, gecekondulaşma ve yoksulluk gibi sosyal problemlerin sonrasında çocukların suç davranışlarına evrilen bir sürecin zeminini hazırladığı düşünülmektedir.
- Psikiyatri/ Psikoloji/ Adli Olgu/ Adli Psikiyatri/ Kişilik Özellikleri temalı yayınlar içerisinde kitap çalışmalarının çok düşük seviyelerde kalması (4 adet) önemli bir eksiklik olarak düşünülmektedir.
- Literatür taraması aşamasında önemli veri tabanlarındaki özellikle yayın-yazar, yayın-tür eşleşmelerinde ciddi tasnif ve bilgi hataları tespit edilmiştir. Bu durum araştırmacılar için asıl kaynağa ulaşmada önemli bir sorun teşkil etmektedir.
- Yapılan bu çalışma sonucunda görülmüştür ki tek bir arayüzden akademik yayınlara ulaşılacak veri tabanları oldukça sınırlıdır. Var olan veri tabanlarının ise ciddi bilgi eksikliğinin olduğu ve erişim sorunlarının yaşandığı tespit edilmiştir.
- Son olarak veri girişlerinin yeniden tasnif ve düzenlemesinin yapılması, veri alt yapı çalışmalarının yeni teknoloji ve yaklaşımlar kullanılarak tekrar gözden geçirilmesi ve ihtiyaç gözlenen alanlarda güçlendirmelerin yapılması akademik çalışmalara sağlayacağı fayda açısından oldukça önemli olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Acar, Y. B. (2011). Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmetin Rolü. İçinde Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Gürer, Muzaffer Cihat Öner, *Suça Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar*. Ankara: Sabev Yayınları; 231-239.

Adler, F., Mueller, G. O. W., Grekul, J. ve Laufer, W. S. (2009), *Criminology*. 1. Canadian Edition, Newyork: McGraw Hill.

Adli Sicil (2015). Mahkûmiyet Karar Nitelikleri, Erişim: 25.02.2017, http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2015/%C3%A7ocuk/8.pdf

Agnew, R. (2001). An Overview of General Strain Theory. İçinde: Rasmond Paternoster, Ronet Bachman (Ed.), *Explaining Criminals and Crime*. 161-174.

Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü Kuruluşu Hakkında, Erişim: 09.04.2017, http://www.jandarma.gov.tr/asayis/Aile_Cocuk/teskilatlanma.htm

Akalın, A. (2013). İslam Hukuku Açısından Suçun Unsurları. *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, Sayı:10.

Akbaş, E. ve Topçuoğlu, R. A. (2009). Modern Çocuk Paradigmasının Oluşumu-Eleştirel Bir Değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20(1), 95-103.

Akbulut, İ. (2003). İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(1).

Akdaş, A. ve Oral, G. (2006). Akademik Bir Disiplin ve Uygulama Alanı Olarak Adli Psikoloji. *Türk Psikoloji Yazıları*, 9(17), 71-90.

Akıncı, F. S. (2013). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınları.

Akkuş, P. ve Aktütün Ö. B. (2016). Sosyal Hizmet Mevzuatı Çerçevesinde Çocuk Hakları ve Uygulama Sorunları. İçinde P. Akkuş ve Özgür B. A. (Ed.), *Sosyal Hizmet ve Öteki-Disiplinlerarası Yaklaşım*. Bağlam Yayıncılık; 145-172.

Alsancak, N. (2015). Çocuk Adalet Sistemi ve Kollukta Sosyal Hizmet. İçinde Arzu İ. Ç., Seda A. Ö. (Ed.), *Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet Sempozyumu*; 234-248.

Aslantürk, H. (2015). Adli Sosyal Hizmet Alanında Yapılan Akademik Çalışmalar, İçinde Arzu İçağasıoğlu Çoban, Seda Attepe Özden (Ed.), *Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet Sempozyumu*. Ankara, 560-570.

Altunbaş, U. (2015). Çocukların Suça Sürüklenmesinde Fiziksel ve Sosyo-Mekansal Faktörlerin Etkisi, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı.

American Psychological Association (n.d.) Division 41-*American Psychology-Law Society*. Retrieved March 3, 2004, http://www.apa.org/about/division/div41.html

ASPB, Çocuk Destek Merkezleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Erişim: 28.02.2017, https://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/uygulamalar/cocuk-destek-merkezleri

Altındağ, Ö. Ve Zengin, O. (2016). Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmet Uzmanları. İçinde Didem Y. ve M. Burak G. (Ed.), Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale. Ankara: Nobel Yayıncılık; 204-222.

Ayan, S. (2011). *Suçlu Kim ?: Türkiye'de Çocuk Suçluluğu*. Ütopya Yayınları.

Ayar, D. ve Öztürk, C. (2015). Türkiye'de Lisansüstü Çalışmalarda Çocuk Suçluluğu. *The Journal of Pediatric Research,* 2, (1), 17-20.

Aycan, N. (1980). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Türkiye'de Yapılmış Suçla İlgili Çalışmaların Kısaca Bir Değerlendirmesi. *Yeni Symposium*, 18(1-2).

Barker, R. L. (1999). *The Social Work Dictionary*. Washington: NASW Press.

Barker, R. L. (2003). *The Social Work Dictionary*. NASW.

Bartol, C. R.; Bartol, A. M. (2014). *Criminal Behavior: A Psychological Approach*. Pearson.

Bayraktutar, M. (2011). Suç Önlemede Dini ve Ahlaki Değerlerin Rolü. İçinde Sekine Bozdemir, Uğur Argun (Ed.), *Suç Önleme Sempozyumu*.7-22.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Erişim: 01.04.2017, http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf

Bordua, D. J. (1962). Some Comments on theories of groups delinquency. *Sociological Inquiry*, 32(2), 245-260.

Booth, A., Osgood, D. W. (1993). The İnfluence Of Testosterone On Deviance İn Adulthood Assessing And Explaining The Relationship. *Criminology*, 31(1), 93-117.

Brigham, J. C. (1999). What is Forensic Psychology, Anyway ?. *Law and Human Behavior*. 23, (3). 273-298.

Brown, S. E., Esbensen, F.-A. ve Geis, G. (2010). *Criminology: Explaining Crime and Its Context*. Seventh Edition, Anderson Publishing.

Burke, R. H. (2009). *An Introduction to Criminological Theory*. Willan Publishing.

Cantwell, N. (2013), *The Role of Social Work In Juvenile Justice*. UNICEF.

Cevizci, A. (2011). *Felsefe Sözlüğü*, İstanbul: Say Yayıncılık

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Ceza İnfaz Kurumları, Erişim: 23.03.2017, http://www.cte.adalet.gov.tr/

Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin Infazı Hakkında Kanun (2004), Erişim: 23.03.2017, http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5275.pdf

Clarke, R. V. (1983). Situational Crime Prevention: Its Theoretical Basis and Practical Scope. *Crime and Justice*. 4, 225-256.

Çocuk Koruma Kanunu (2005). Erişim: 01.03. 2017, http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf

Çocuk Koruma Merkezleri Derneği, Erişim: 24.03.2016, http://cokmed.org/?/merkez

Creswell, John W. (2016). *Araştırma Deseni- Nicel, Nitel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. Ankara: Eğiten Kitap.

CRIN (2015). Minimum Ages Of Criminal Responsibility In Europe, Child Right International Network. Erişim: 04.02.2017, https://www.crin.org/en/home/ages/europe

Çifci, E. G. (2014). *Adli Sosyal Hizmet*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

ÇİM Genelgesi (2012). Çocuk İzlem Merkezi, Erişim: 18.05.2017, http://www.tkhk.gov.tr/DB/9/1800_cocuk-izlem-merkezle,erişim

Demirbaş, T. (2001). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Dolu, O. (2015). *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*. Ankara: Global Politika ve Strateji Yayınları.

Dolu, O. ve Büker H. (2015). Rasyonel Bir Tercih Olarak Suç: Klasik Okulun Kökenleri. Rasyonel Tercih ve Caydırıcılık Teorileri, İçinde Osman Dolu (Ed.), *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*. Ankara: Global Politika ve Strateji Yayınları; 67-106.

Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayınları.

Duyan, V., Sayar, Ö. Ö. ve Özbulut, M. (2008). *Sosyal Hizmeti Tanımak ve Anlamak*. Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları.

Dündar, H. ve Hareket, E. (2017). Türkiye'de Çocuk Hakları Bağlamında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimlerinin İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (1), 77-94.

Eker, A. ve Muş, E. (2016). Caydırıcılık & Rasyonel Seçim ve Rutin Aktiviteler Teorileri. İçinde Ekrem Muş (Ed.), Kriminoloji: Suç Teorileri ve Uygulamaları. Ankara: Karınca Yayınları; 3-37.

Ekşi, H. (2006). Bilişsel Ahlak Gelişimi Kuramı: Kohlberg ve Sonrası. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 29-38.

Ellis, L., Das, S., ve Buker, H. (2008). Androgen-Promoted Physiological Traits and Criminality: A Test of the Evolutionary Neuroandrogenic Theory. *Personality and İndividual Differences*, (44), 701-711.

Ercan, R. (2011). Modern Çocukluk Paradigması.*Journal of World of Turks*, 3(2), 85-98.

Evrim, S. (1970). *Psikoloji Açısından Suçluluk Sorunu ve Psikososyolojik İzahı Denemesi*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Ferro, J. (2003). *Juvenile Crime*. Newyork: Fact On File.

Fişek, G., Çiner, C. U. ve Akpınar, T. (2008). Çocuk Suçluluğunda Öncü Çalışmalar ve İki Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(2), 19-29.

Fişek, A. G. (2011). Türkiye'de Çocuk Suçluluğunda Öncü Çalışmalar (1930-1954), İçinde Süleyman Hançerli, Bilal Sevinç, Cüneyt Gürer ve Muzaffer Cihat Öner (Ed.), *Suça Sürüklenen ve Mağdur Çoc*uklar. Ankara: Sabev Yayınları; 74-77.

Franklin, B. (1993). *Çocuk Hakları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Giddens, A. (2006). *Sociology*. Polity Press.

Heidensohn, F. (1989). *Crime and Society*. Houndmills: Manmillan Education Press.

Heywood, C. (2003). *Baba Bana Top At!: Batıda Çocukluğun Tarihi*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

IFSW, 2014, Statement of Ethical Principles, International Federation of Social Workers. Erişim: 04.04.2017, http://ifsw.org/policies/statement-of-ethical-principles/

Ioannou, M. (2011). Suça İlişkin Bireyselci Açıklamalar. İçinde David Canter (Ed.), *Suç Psikolojisi*.İstanbul: İmge Kitabevi; 48-80.

Işıkçı, Y. M ve Karatepe, S. (2016). Türkiye'de Çocuğa Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları ve Tarihsel Analizi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1).

İçli, T. G. (2007). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İl, S. (2003). Adli Sosyal Hizmet. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Dergisi*, 4 (2), 141-146.

Jones, D. W. (2008). *Understanding Criminal Behaviour: Psychosocial Approaches to Criminality.* Willan Publishing.

Kaner, S. (1992). Suçluluğu Açıklayan Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 25(2), 473-496.

Karatay, A. (2007). Cumhuriyet Dönemi Korunmaya Muhtaç Çocuklara İlişkin Politikanın Oluşumu, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ABD.

Kızmaz, Z. (2005). Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 149-174.

Kilian, M. L. ve Maschi, T., A. (2009). History of Forensic Social Work in the United States. İçinde T. Maschi, C. Brandley ve K. Ward (Ed.), *Forensic Social Work, Psychosocial and Legal İssues in Diverse Practice Settings*. Newyork: Springer Publishing Company, 11-20.

Kongar, E. (1972). *Sosyal Çalışmaya Giriş*, Ankara: Sosyal Bilimler Derneği Yayınları.

Köker, E. Ç. (2010). Sosyal İnceleme Ve Mesleki Raporlarda Suça İtilen Çocuklar: Koruma Bakım Ve Rehabilitasyon Merkezleri Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı.

Kurtul, K. ve Gülbitti, E. (2014). *Acil Durumlarda Çocuk Koruma Eğitimi El Kitabı*. Ankara: UNICEF.

Lane, J. (2015). Juvenile Delinquency and Justice Trends in the United States. İçinde Marvin D. K. and Jodi L. (Ed.), *The Handbook of Juvenile Delinquency and Juvenile Justice*; 3-16.

Maschi, T., Violette, N. M., Rosato, N. S. Ve Ristow, J. (2009). Juvenile Justice and Social Work. İçinde Tina M., Carolyn B. ve Kelly W. (Ed.), *Forensic Social Work*, Springer Publishing Company; 231-254.

Maslow, A. H. (1943), A Theory of Human Motivation. *Psychological Rev*iew, 50: 370-396

Maydani, R. ve Dağcı, Ş. (1990). İslam Ceza Hukukunun Genel Prensipleri. *Journal of Islamic Research*, 4(1).

McNeeley, S. ve Wilcox, P. (2015). Neighborhoods and Delinquent Behavior. İçinde Marvin D. K. and Jodi L. (Ed.), *The Handbook of Juvenile Delinquency and Juvenile Justice*; 217-236.

Merriam, S. B. (2015). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Merton, R. K. (1938). Social Structure and Anomie. *American Sociological Review*, 5(3), 672-682.

Muş, E. ve Öz, S. (2016) Biyolojik ve Psikolojik Teoriler. İçinde Ekrem Muş (Ed.), *Kriminoloji: Suç Teorileri ve Uygulamaları*. Ankara: Karınca Yayınları; 39-58.

NOFSW, 2017, What is Forensic Social Work?,National Organization of Forensic Social Work. Erişim: 04.04.2017, http://nofsw.org/?page_id=10

Oktik, N. (2013). Sosyal Sapma ve Suçun Sosyolojisine Kuramsal Yaklaşımlar. İçinde Güncel Önkal ve Özgür Sarı, *Suçun sosyolojisi Cezanın Felsefesi*. Ankara: Nobel Yayınları, 3-45.

Onur, B. (2007). Çocuk Tarihi ve Toplum. İstanbul: İmge Kitabevi.

Öktem, D. (2012). Türkiye'deki Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi ve Yaş Ayrımcılığına İlişkin Paradigmanın İncelenmesi(Literatür Taraması). İçinde İnsan Hakları Ortak Platformu, *Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi*. Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları.

Öntaş, Ö. C. (2004). Çocuk Hakları ve Sosyal Hizmetin Güçlendirme Yaklaşımı Açısından Suça Yönelen Çocuk-Polis İlişkisi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.

Öntaş, Ö. C. (2009). Çocuk Adalet Sistemi ve Çocuk-Polis İlişkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, Ankara: 21-37.

Pakes, F. ve Winstone, J. (2007). *Psychology and Crime- Understanding and Tackling Offending Behaviour*. Willan Publishing.

Paternoster, R. ve Bachman, R. (2001). *Explaining Criminals and Crime: Essays in Contemporary Criminological Theory*. Newyork: Oxford University Press.

Philippe, A. (1962). *Centuries of Childhood*. Great in Britain.

Polat, O. (2004). *Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Postman, N. (1995). *Çocukluğun Yokoluşu*. İstanbul: İmge Kitabevi.

Resmi gazete (2001). Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, Erişim: 28.02.2017, http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2001/04/20010413.htm#5)

Sağlam, M. (2015). Yargılama Süreci Devam Eden Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Hazırlanan Destek Eğitim Programının Çocukların Duygu Ve Düşüncelerine Etkisinin İncelenmesi, Doktora, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı.

Saruç, S. (2015). Adli Sosyal Hizmetin Tanımlanması ve Adli Sosyal Hizmet Uygulamasında Etik İlkeler. İçinde Arzu İ. Ç., Seda A. Ö. (Ed.), *Türkiye'de Adalet Sistemi ve Adli Sosyal Hizmet Sempozyumu*. Ankara: 196-216.

Sellin, T. (1958). Pioneers in Criminology, XV. Enrico Ferri (1856-1929). *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, 48(5), 481-492.

Sevük, H. Y. (1998). *Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadelede Kurumsal Yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım.

Sevük, H. Y. ve Ark. (2013). *Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı-Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı*. Ankara: UNICEF.

Sheafor, B. W. ve Horejsi, C. J. (2014), *Sosyal Hizmet Uygulaması Temel Teknikler ve İlkeler*. Nika Yayınevi, Ankara.

Shoemaker, D. J. (2010). *Theories of Delinquency: An Examination of Explanations of Delinquent Behavior*. USA: Oxford Univ. Press.

Shoemaker, D. J. (2013*). Juvenile Delinquency*. Rowman & Littlefield Publishers.

Siegel, L. J. ve Welsh, B. C. (2009). *Juvenile Delinquency: Theory, Practice, and Law*. Tenth Edition, Wadsworth, Cengage Learning.

Sili, A. (2013). Suçun Kavramsal Analizi: Felsefi, Sosyolojik ve antropolojk Bir Bakış, İçinde Güncel Önkal ve Özgür Sarı (Ed.), *Suçun Sosyolojisi Cezanın Felsefesi*. Ankara: Nobel Yayınları, 231-246.

Smit, P. R. ve Bijleveld, C.J.H. (2015). Juvenile Delinquency and Juvenile Justice Trends in Europe. İçinde Marvin D. K. and Jodi L. (Ed.), *The Handbook of Juvenile Delinquency and Juvenile Justice*; 15-26.

Tan, M. (1989). Çağlar Boyunca Çocukluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 77-81.

Taylor, I., W., P. ve Young, J. (1973). *The New Criminology: For a Social Theory of Deviance*. London: Routledge, Kegan and Paul.

TDK, Erişim: 01.04.2017, http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5936d4c8335dc8.60725483

TDK, Erişim: 06.03.2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.58bda8e9c92e61.55355697ewyork. 2013.

Uluğtekin, S. (1994). *Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. Ankara: Bizim Büro.

UNICEF (1998). Juvenile Justice, International Child Development Centre. Erişim: 02.02.2017, https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/digest3e.pdf

Walmsley, R. (2016). World Prison Population List, Institute for Criminal Policy Research,Erişim:19.04.2017,http://prisonstudies.org/sites/default/files/resources/downloads/world_prison_population_list_11th_edition_0.pdf

Yaman, Ö. M. (2013). *Apaçi Gençlik*. İstanbul: Açılım Kitap.

Yavuzer, H. (2011). *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuz, H. A. (2012). Denetimli Serbestliği Türk Ceza Adalet Sistemi İçerisindeki Genel Görünümü Üzerine, Ankara: *Adalet Dergisi*, 42, 58-75

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Youth Justice Board/ Ministry of Justice Statistics bulletin (2016). Youth Justice Statistics 2014/15 England and Wales.

Yörükoğlu, A. (2007). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*. Ankara: Özgür Yayınları.

Yücel, D. ve Gönültaş, M. B. (2016a). Ek VIII: Birleşmiş Milletler Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar (Pekin Kuralları). *Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* İçinde, Nobel Yayınları; 559-572.

Yücel, Didem; Gönültaş, M. Burak, (2016b). Ek IX: Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri (Riyad İlkeleri). *Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* İçinde, Nobel Yayınları; 573-579.

Yücel, Didem; Gönültaş, M. Burak, (2016c). Ek VII: Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (Havana Kuralları). *Adli Sosyal Hizmet: Yaklaşım ve Müdahale* İçinde, Nobel Yayınları; 549-558.

Zastrow, C. (2013). *Sosyal hizmete Giriş*. Ankara: Nika Yayınevi.